

ZAVOD ZA GOZDOVE SLOVENIJE
OBMOČNA ENOTA BLED

GOZDNOGOSPODARSKI NAČRT
GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE

Jelovica

2022 – 2031

Štev.: 02 – 02/22

OSNUTEK

KAZALO VSEBINE

POVZETEK	8
1 SPLOŠNI OPIS GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE.....	12
1.1 Opis naravnih razmer.....	12
1.1.1 Lega.....	12
1.1.2 Relief.....	13
1.1.3 Podnebne značilnosti.....	14
1.1.4 Hidrološke razmere	14
1.1.5 Geološka podlaga in tla	15
1.1.6 Krajinski tipi, gozdnatost.....	15
1.1.7 Vegetacijski oris gozdnogospodarske enote	17
1.1.8 Živalski svet	21
1.2 Površina in lastništvo gozdov	24
1.3 Odprtost gozdov s prometnicami in razmere za pridobivanje lesa.....	25
1.4 Družbeno gospodarske razmere	27
1.4.1 Lovstvo.....	27
1.4.2 Kmetijstvo.....	28
1.4.3 Poselitev	28
1.4.4 Infrastruktura.....	29
1.4.5 Ostale gospodarske dejavnosti.....	29
1.6 Požarno ogroženi gozdovi	29
1.7 Ureditvena členitev gozdnogospodarske enote	30
1.8 Organiziranost javne gozdarske službe	30
2 PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV	31
2.1 Ekološke funkcije	32
2.2 Socialne funkcije.....	38
2.3 Proizvodne funkcije	42
3 OPIS STANJA GOZDOV	44
3.1 Gospodarske kategorije gozdov	44
3.2 Lesna zaloga	46
3.3 Prirastek	48
3.4 Razvojne faze oz. zgradbe sestojev	49
3.5 Tipi sestojev	51
3.6 Ohranjenost gozdov	52
3.7 Kakovost drevja	52
3.8 Poškodovanost drevja	53
3.9 Objedenost gozdnega mladja.....	53
3.10 Odmrlo drevje.....	56
4 ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA.....	57
4.1 Kratak opis zgodovine gospodarjenja z gozdovi v gozdnogospodarski enoti	57
4.2 Gospodarjenje z gozdovi v preteklem ureditvenem obdobju.....	59
4.2.1 Posek	59
4.2.2 Gojitvena dela	63
4.2.3 Gradnja gozdnih prometnic	64
4.2.4 Posegi v gozd in gozdni prostor v obdobju 2012– 2021	65
4.2.5 Celovita ocena doseganja postavljenih ciljev v obdobju 2012 – 2021	65
5 ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV	67
5.1 Razvoj gozdnih fondov	67
5.1.1 Površina.....	67
5.1.2 Lesna zaloga, prirastek in možni posek	67
5.2 Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti.....	69
5.2.1 Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti z vidika debelinske strukture oz. razmerja razvojnih faz in zgradb sestojev	69
5.2.2 Presoja trajnosti z vidika zagotavljanja funkcij gozdov	70
5.2.3 Ključni problemi v GGE.....	71
6 CILJI, USMERITVE IN UKREPI.....	72
6.1 Splošni cilji.....	72
6.2 Usmeritve	72
6.2.1 Splošne usmeritve.....	72
6.2.2 Usmeritve za gojenje in varstvo gozdov	73
6.2.3 Usmeritve za krepitev in uskladitev funkcij gozdov	81
6.2.4 Usmeritve za razvoj življenjskih razmer prosto živečih živali	95
6.2.5 Usmeritve za delo z gozdom v varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom	96
6.2.6 Usmeritve za delo s požarno ogroženimi gozdovi	97
6.2.7 Usmeritve za delo s semenskimi objekti.....	97

6.2.8	Usmeritve za tehnologijo dela, gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic	98
6.2.9	Usmeritve za posege v gozd in gozdni prostor	99
6.3	Ukrepi	102
6.3.1	Možni posek	102
6.3.2	Potrebna gojitvena in varstvena dela	103
6.3.3	Ukrepi za izboljšanje življenjskih razmer prostoživečih živali	104
6.3.4	Ukrepi za izboljšanje ostalih funkcij gozdov	106
6.3.5	Graditev gozdnih prometnic	106
7	USMERITVE ZA GOSPODARJENJE S POSAMIČNIM GOZDNIM DREVJEM IN SKUPINAMI GOZDNEGA DREVJA ZUNAJ NASELIJ	108
8	EKONOMSKA PRESOJA GOSPODARJENJA Z GOZDOVI GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE	109
9	RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI	111
9.1	Načrt gospodarjenja z gozdovi po rastiščnogojitvenih razredih	112
9.1.1	Rastiščnogojitveni razred: 1–predalpska jelova bukovja v tipičnih ekoloških razmerah – 00201	112
9.1.2	Rastiščnogojitveni razred: 2–predalpska jelova bukovja na boljših tleh in jelovja - 00202	121
9.1.3	Rastiščnogojitveni razred: 3–predalpska jelova bukovja v zaostrenih ekoloških razmerah - 00203	130
9.1.4	Rastiščnogojitveni razred: 4–alpska bukovja - 00204	139
9.1.5	Rastiščnogojitveni razred: 5–zgornjegorska bukovja - 00205	147
9.1.6	Rastiščnogojitveni razred: 6–smrekovja mrazišč - 00206	156
	Rastiščnogojitveni razred: 7 -varovalni gozdovi - 00207	164
10	LITERATURA	169
11	NAČRT SO IZDELALI	171
12	PROSTORSKI DEL NAČRTA	172
13	PRILOGE	177
13.1.1	OBRAZEC E1: Povzetek stanja in ukrepov na ravni gozdnogospodarske enote	178
13.1.2	OBRAZEC E2: Povzetek stanja in ukrepov na ravni rastiščnogojitvenega razreda	181
13.1.3	OBRAZEC E3: Povzetek stanja in ukrepov po lastniških kategorijah	208
13.1.4	OBRAZEC E2revir: Povzetek stanja in ukrepov na ravni revirja	212
13.1.5	OBRAZEC E2 - Povzetek stanja in ukrepov na ravni občin za GGE Jelovica	218
13.2	Seznam tarif po odsekih	222
13.3	Cena gozdnega dela in cena lesa pri izračunu ekonomske presoje	225

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Površina gozdov po lastniških kategorijah (v ha) – LP	10
Preglednica 2: Gozdni fondii po gospodarskih kategorijah in lastniških kategorijah gozdov - D-KG.....	10
Preglednica 3/D-KO: Površina gozdov po katastrskih občinah ter lokalnih skupnostih.....	12
Preglednica 4: Krajinski tipi, njihova površina, delež in gozdnatost v GGE Jelovica	16
Preglednica 5a/D: Površina gozdnega prostora in struktura negozdnih površin	16
Preglednica 6/D-GZ: Površina in delež gozdnih rastiščnih tipov v GGE po skupinah rastišč	17
Preglednica 7/LP: Površina gozdov po oblikah lastništva	24
Preglednica 8/LS: Posestna sestava zasebnih gozdov (s solastniki, vir: indeks gozdnih posestnikov)	25
Preglednica 10/SPR: Spraviilne razmere (potencialne vrste spravila)	26
Preglednica 11/D-C: Odprtost gozdov s cestami	26
Preglednica 12/D-LD: Pregled lovišč s katerimi upravljajo lovske organizacije	27
Preglednica 1/D-F: Površine gozdnega prostora s poudarjenimi funkcijami.....	31
Preglednica 2N-SPA : Kvalifikacijske ptičje vrste za Natura 2000 SPA območja	34
Preglednica 3/N-PSCI : Kvalifikacijski habitatni tipi za Natura 2000 SAC območja	34
Preglednica 4/KHT: Kvalifikacijski habitatni tipi	34
Preglednica 5/KVP: Kvalifikacijske vrste.....	35
Preglednica 6: Naravne vrednote v GGE Jelovica	40
Preglednica 1/D-KL: Gospodarske kategorije gozdov in njihova struktura po lastniških kategorijah (ha).....	44
Preglednica 2/KGR: Gozdne združbe po gospodarskih kategorijah gozdov in RGR	44
Preglednica 3/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih	46
Preglednica 4/D-LZL: Lesna zaloga gozdov po lastniških kategorijah.....	46
Preglednica 5/D-LZU: Način ugotavljanja lesne zaloge.....	47
Preglednica 6/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih	48
Preglednica 7/DPR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih - večnamenski gozdovi	48
Preglednica 8/D-PL: Letni prirastek po lastniških kategorijah.....	48
Preglednica 9/ RF1/P: Površine in značilnosti razvojnih faz oz. zgradba sestojev	49
Preglednica 10/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst	50
Preglednica 11/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev	50
Preglednica 12: Ključ za uvrščanje sestojnih tipov v razvojne faze in podfaze.....	51
Preglednica 13/D-DS: Tipi drevesne sestave gozdov	51
Preglednica 14/OHR: Ohranjenost po gospodarskih kategorijah gozdov.....	52
Preglednica 15/K: Kakovost drevja.....	52
Preglednica 16/PSD: Poškodovanost drevja.....	53
Preglednica 35/OM1: Objedenost gozdnega mladja - skupno	54
Preglednica 36/OM2: Delež poškodovanih osebkov (objedenost) po popisih v razredih R1-R4	55
Preglednica 19/OD: Odmrlo drevje v GGE (število dreves na ha).....	56
Preglednica 38/D-PGR: Realizacija poseka po ureditvenih obdobjih	59
Preglednica 39/D-PL1: Realizacija poseka po lastniških kategorijah	61
Preglednica 40/VP: Posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah	61
Preglednica 41/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst	62
Preglednica 42/PDR: Posek po debelinskih razredih	63
Preglednica 43/OGDL: Opravljena gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah in skupaj v GGE	64
Preglednica 44: Opravljena dela na krepitvi funkcij gozdov	64
Preglednica 45/D-KRC: Krčitve gozdov v ureditvenem obdobju 2012 do 2021 po namenu.....	65
Preglednica 46/D-GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 1974 do 2022	67
Preglednica 47/GFR1: Razvoj gozdnih fondov gospodarske enote v obdobju 2002 do 2022.....	67
Preglednica 48/GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 1971 do 2021	67
Preglednica 49/GFX: Indeksi razvoja lesne zaloge, prirastka in možnega poseka (v %).....	68
Preglednica 50/D-KON: Kontrolni izračun lesne zaloge	68
Preglednica 51/D-SM: Delež razvojnih faz v GGE in primerjava z modelnim stanjem (gosp. gozdovi)	69
Preglednica 51: Pregled zavarovanih območij in pripadajočih varstvenih režimov	83
Preglednica 53/MPVP: Možni posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah (v m ³).....	102
Preglednica 54/NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah	103
Preglednica 55/D-FU: Predlagani ukrepi za krepitev funkcij gozdov v gozdnogospodarski enoti	106
Preglednica 56/EP1: Prikaz prihodka od lesa	109
Preglednica 57/EP2: Pregled ekonomike gospodarjenja v gozdnogospodarski enoti	109
Preglednica 1/D-GZ1: Gozdne združbe v RGR	112
Preglednica 2/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek	113
Preglednica 3/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst	113
Preglednica 4/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah.....	114
Preglednica 5 /K: Kakovost drevja.....	114
Preglednica 6/RD: Realizacija načrtovanega poseka, gojitvenih in varstvenih del v RGR.....	116
Preglednica 7/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2002 do 2022	116
Preglednica 8/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2002 do 2022	117
Preglednica 9/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem.....	117
Preglednica 10/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka	120
Preglednica 11/MPVP: Možni posek po vrstah poseka	120
Preglednica 12/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela.....	120
Preglednica 13/D-GZ1: Gozdne združbe v RGR	121

Preglednica 14/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek.....	122
Preglednica 15/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst	122
Preglednica 16/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah	123
Preglednica 17 /K: Kakovost drevja	124
Preglednica 18/RD: Realizacija načrtovanega poseka, gojitvenih in varstvenih del v RGR.....	125
Preglednica 19/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2002 do 2022	125
Preglednica 20/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2002 do 2022.....	126
Preglednica 21/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem	126
Preglednica 22/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka	128
Preglednica 23/MPVP: Možni posek po vrstah poseka.....	129
Preglednica 24/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela.....	129
Preglednica 25/D-GZ1: Gozdne združbe v RGR	130
Preglednica 26/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek.....	131
Preglednica 27/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst	131
Preglednica 28/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah	132
Preglednica 29 /K: Kakovost drevja	132
Preglednica 30/RD: Realizacija načrtovanega poseka RGR	134
Preglednica 31/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2002 do 2022	134
Preglednica 32/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2002 do 2022.....	135
Preglednica 33/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem	135
Preglednica 34/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka	137
Preglednica 35/MPVP: Možni posek po vrstah poseka.....	138
Preglednica 36/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela.....	138
Preglednica 37/D-GZ1: Gozdne združbe v RGR	139
Preglednica 38/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek.....	140
Preglednica 39/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst	140
Preglednica 40/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah	141
Preglednica 41 /K: Kakovost drevja	141
Preglednica 42/RD: Realizacija načrtovanega poseka, gojitvenih in varstvenih del v RGR.....	142
Preglednica 43/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2002 do 2022	143
Preglednica 44/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2002 do 2022.....	143
Preglednica 45/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem	143
Preglednica 46/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka	145
Preglednica 47/MPVP: Možni posek po vrstah poseka.....	146
Preglednica 48/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela.....	146
Preglednica 49/D-GZ1: Gozdne združbe v RGR	147
Preglednica 50/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek.....	148
Preglednica 51/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst	148
Preglednica 52/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah	149
Preglednica 53 /K: Kakovost drevja	150
Preglednica 54/RD: Realizacija načrtovanega poseka, gojitvenih in varstvenih del v RGR.....	151
Preglednica 55/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2002 do 2022	151
Preglednica 56/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2002 do 2022.....	152
Preglednica 57/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem	152
Preglednica 58/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka	154
Preglednica 59/MPVP: Možni posek po vrstah poseka.....	155
Preglednica 60/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela.....	155
Preglednica 61/D-GZ1: Gozdne združbe v RGR	156
Preglednica 62/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek.....	157
Preglednica 63/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst	157
Preglednica 64/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah	158
Preglednica 65 /K: Kakovost drevja	158
Preglednica 66/RD: Realizacija načrtovanega poseka, gojitvenih in varstvenih del v RGR.....	159
Preglednica 67/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2002 do 2022	160
Preglednica 68/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2002 do 2022.....	160
Preglednica 69/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem	160
Preglednica 70/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka	162
Preglednica 71/MPVP: Možni posek po vrstah poseka.....	163
Preglednica 72/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela.....	163
Preglednica 73/D-GZ1: Gozdne združbe v RGR	164
Preglednica 74/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek.....	165
Preglednica 75/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst	165
Preglednica 76/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah	165
Preglednica 77/RD: Realizacija načrtovanega poseka, gojitvenih in varstvenih del v RGR.....	166
Preglednica 78/MPVP: Možni posek po vrstah poseka.....	167
Preglednica 79/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela.....	168

KAZALO SLIK

Slika 4: Pregled poseka po vrstah, vzrokih in letih ureditvenega obdobja	63
Slika 5: Primerjava dejanske in modelne strukture enomernih gozdov po razvojnih fazah.....	69
Slika 6: Primerjava dejanske in modelne strukture lesne zaloge raznomernih gozdov po debelinskih razredih	70
Slika 1: Površinski deleži posameznih kategorij ohranjenosti gozdov v RGR.....	114
Slika 2: Delež dreves s hujšo poškodbo - po vrstah poškodbe	115
Slika 3: Primerjava dejanske in modelne strukture enomernih gozdov po razvojnih fazah.....	117
Slika 4: Površinski deleži posameznih kategorij ohranjenosti gozdov v RGR.....	123
Slika 5: Delež dreves s hujšo poškodbo - po vrstah poškodbe	124
Slika 6: Primerjava dejanske in modelne strukture enomernih gozdov po razvojnih fazah.....	126
Slika 7: Površinski deleži posameznih kategorij ohranjenosti gozdov v RGR.....	132
Slika 8: Delež dreves s hujšo poškodbo - po vrstah poškodbe	133
Slika 9: Primerjava dejanske in modelne strukture enomernih gozdov po razvojnih fazah.....	136
Slika 10: Površinski deleži posameznih kategorij ohranjenosti gozdov v RGR.....	140
Slika 11: Delež dreves s hujšo poškodbo - po vrstah poškodbe	142
Slika 12: Primerjava dejanske in modelne strukture enomernih gozdov po razvojnih fazah.....	144
Slika 13: Površinski deleži posameznih kategorij ohranjenosti gozdov v RGR.....	149
Slika 14: Delež dreves s hujšo poškodbo - po vrstah poškodbe	150
Slika 15: Primerjava dejanske in modelne strukture enomernih gozdov po razvojnih fazah.....	153
Slika 16: Primerjava dejanske in modelne strukture raznomernih gozdov po debelinskih razredih	153
Slika 17: Površinski deleži posameznih kategorij ohranjenosti gozdov v RGR.....	158
Slika 18: Delež dreves s hujšo poškodbo - po vrstah poškodbe	159
Slika 19: Primerjava dejanske in modelne strukture enomernih gozdov po razvojnih fazah.....	161

KAZALO KART

Karta 1: Lega gozdnogospodarske enote	13
Karta 2: Krajinski tipi	17
Karta 3: Pregledna karta lovišč	28

POVZETEK

Gozdnogospodarska enota Jelovica zajema 4.775,74 ha gozdov v južnem delu blejskega gozdnogospodarskega območja. Skoraj ves gozd je v občini Bohinj (99,81 %), v občini Radovljica je le 9,19 ha gozda (0,19 %).

Glede na gospodarske kategorije je 91,4 % večnamenskih gozdov. Gozdov s posebnim namenom z načrtovanim posekom je 0,3 %, gozdov s posebnim namenom brez načrtovanega poseka je 0,3 %, varovalnih gozdov je 8 %.

Večina gozdov (71,8 % %) v GGE, je v zasebni lasti, državnih gozdov je 28,2 %. Lokalne skupnosti v tej GGE nimajo gozdov.

Povprečna lesna zaloga v GGE znaša 355 m³/ha. V lesni zalogi prevladujejo iglavci (82,3 %), listavcev je 17,7 %. Lesna zaloga gospodarskih gozdov je 362 m³/ha. Iglavcev je 305 m³/ha (84,4 %), listavcev pa 57 m³/ha. V varovalnih gozdovih je lesna zaloga 280 m³/ha.

Tekoči letni prirastek v GGE znaša 9,4 m³/ha, prirastek iglavcev je 7,6 m³/ha, prirastek listavcev pa 1,7 m³/ha. Prirastek v gospodarskih gozdovih je 9,8 m³/ha. Intenziteta priraščanja na lesno zalogo je pri iglavcih 2,6 % in pri listavcih 2,7 %.

V GGE se prepletajo številne funkcije in interesi, ki jih je potrebno upoštevati pri gospodarjenju z gozdovi. GGE je prepoznana zaradi pomembne lesnoproizvodne funkcije in tudi različnih ekoloških funkcij. Po površini najbolj obsežna je lesnoproizvodna funkcija, ki je na prvi stopnji določena na 89,3 % gozdnega prostora. Med ekološkimi funkcijami s prvo stopnjo poudarjenosti je najpomembnejša funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev, ki je določena na 9,2 % gozdnega prostora. Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti je poudarjena na 4,3 % gozdnega prostora. Zaščitna funkcija je poudarjena na 4,7 % gozdnega prostora. Druge funkcije so na prvi stopnji prisotne le na manjši površini.

Z načrtom so določeni pogoji za usklajeno rabo gozdov in poseganja v gozdni prostor, najvišja možna stopnja njihovega izkoriščanja, potreben obseg gojitvenih in varstvenih del, pogoji za gospodarjenje z živalskim svetom ter načrt odpiranja gozdov s prometnicami.

V načrtu se upoštevajo tudi usmeritve za gospodarjenje z zavarovanimi območji, naravnimi vrednotami, ekološko pomembnimi območji, območji Natura 2000, vodnogospodarski pogoji in usmeritve za zagotavljanje prisotnih funkcij gozdov.

Načrtovan možni posek je določen na osnovi stanja sestojev in gojitvenih pogojev v posameznih odsekih ter razmerju razvojnih faz in ciljev po rastiščnogojitvenih razredih. Na višino možnega poseka poleg razvojne faze, ki odločilno vpliva na stanje lesnih zalog, vplivajo tudi negovanost sestojev in sestojni sklep, mešanost drevesnih vrst, dinamika pomlajevanja in stojnost sestojev.

Najvišji možni posek je predviden v višini 7,4 m³/ha letno. Intenziteta poseka je 20,9 % lesne zaloge in 79,5 % prirastka. Načrtovana intenziteta poseka za listavce je nižja kot za iglavce.

Načrtovana gojitvena dela so določena glede na stanje sestojev ter cilje trajnega, sonaravnega in mnogonamenskega gozda, ki temelji pretežno na naravni obnovi. Zaradi biotskih in abiotskih motenj v preteklih letih in relativno dobrega naravnega pomlajevanja, se na ogolelih površinah načrtuje sadnja na 18,4 ha. Na površinah, kjer razvoj mladja ovirajo težave z zaplevljenostjo in divjadjo, načrtujemo 248,1 ha obžetev, 197,8 ha zaščite s premazom ter zaščito s količenjem in ograjo.

Nega mladja in gošče je načrtovana na 122,5 ha. Težišče negovalnih ukrepov je na negi letvenjaka in mlajšega drogovnjaka. Načrtujemo 128,3 ha nege letvenjaka in 317,2 ha nege mlajšega drogovnjaka.

Varstvo gozdov temelji na vzdrževanju naravnih mehanizmov in usklajevanju ravnotežja med rastlinskim in živalskim svetom. Varstvo pred divjadjo zajema zaščito sajenih dreves in naravnega mladja s premazi in količki. Varstvo pred podlubniki pomeni preventivne in kurativne ukrepe. Od preventivnih ukrepov sta najpomembnejša takojšnja sanacija ujm in gozdni red, od kurativnih pa zlasti pravočasno pospravilo jeder lubadarja.

V naslednjem desetletju se načrtuje izgradnja 10 km gozdnih vlak in 3 km gozdnih cest.

Preglednica 1: Površina gozdov po lastniških kategorijah (v ha) – LP

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Skupaj
Površina gozda	3.429,87	1.345,87	4.775,74
Delež (%)	71,8	28,2	100,0

Preglednica 2: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah in lastniških kategorijah gozdov - D-KG

Lastniške kategorije Gospodarske kategorije	Površina ha	Lesna zaloga m3/ha			Prirastek m3/ha			Možni posek % od lesne zaloge % na			
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	PR
Skupaj GGE											
Večnamenski gozdovi	4.365,09	304,5	56,7	361,2	8,09	1,65	9,74	22,2	23,1	22,3	82,7
GPN z načrtovanim posekom	15,47	488,0	1,8	489,9	12,69	0,04	12,73	7,6	50,0	7,8	29,9
GPN brez načrtovanega poseka	12,83	325,1	27,2	352,3	5,29	0,56	5,85				
Varovalni gozdovi	382,35	140,8	139,3	280,1	2,43	2,52	4,95	3,6	1,7	2,6	14,9
Skupaj vsi gozdovi	4.775,74	292,1	63,1	355,1	7,64	1,71	9,35	21,3	19,3	20,9	79,5
Zasebni gozdovi											
Večnamenski gozdovi	3.019,47	242,4	73,0	315,4	5,92	1,95	7,87	20,7	23,8	21,4	86,0
GPN z načrtovanim posekom	15,22	487,1	1,8	488,8	12,67	0,04	12,71	7,7	51,9	7,9	30,3
GPN brez načrtovanega poseka	12,83	325,1	27,2	352,3	5,29	0,56	5,85				
Varovalni gozdovi	382,35	140,8	139,3	280,1	2,43	2,52	4,95	3,6	1,7	2,6	14,9
Skupaj vsi gozdovi	3.429,87	232,5	79,9	312,4	5,56	2,00	7,56	19,3	19,5	19,4	80,1
Državni gozdovi											
Večnamenski gozdovi	1.345,62	443,9	20,1	464,0	12,96	0,97	13,93	23,9	16,9	23,6	78,6
GPN z načrtovanim posekom	0,25	548,0	4,0	552,0	14,16	0,12	14,28	2,2	0,0	2,2	8,4
GPN brez načrtovanega poseka	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00				
Varovalni gozdovi	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj vsi gozdovi	1.345,87	443,9	20,1	464,0	12,96	0,97	13,93	23,9	16,9	23,6	78,6

UVOD

Ta načrt je že šesti načrt za gozdnogospodarsko enoto Jelovica, ki je bila dokončno oblikovana leta 1974. Do takrat so bili gozdovi vključeni v enoto Bohinjska Bistrica z izredno tradicijo v načrtovanju (prvi načrt za Martinček je bil izdelan leta 1871). Od leta 1974 so bili izdelani načrti z veljavnostjo: 1974 – 1983, 1984 – 1993 (1991), 1992 – 2001, 2002 – 2011 (sprememba 2007), 2012-2021.

Načrt je izdelal Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Bled in je izdelan na podlagi Zakona o gozdovih (Ur. l. RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 22/14 – odl. US, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16) ter skladno s Pravilnikom o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur.l. RS, št. 91/10 in 200/20). Gozdnogospodarski načrt obravnava vse gozdove v gozdnogospodarski enoti Jelovica. Načrt obsega opis stanja gozdov (tudi v smislu večnamenske vloge gozdov), oceno preteklega gospodarjenja z gozdovi glede trajnosti vseh njihovih funkcij, načrtovane cilje, usmeritve in ukrepe za prihodnje desetletje ter ekonomsko presojo gospodarjenja z gozdovi. Vse meritve na terenu so bile opravljene v letu 2021.

Ta gozdnogospodarski načrt je tudi edini upravljavski načrt za območja Natura 2000, ki se nahajajo v gozdnem prostoru:

SI5000001 Jelovica,

SI3000110 Ratitovec,

SI3000103 Blato na Jelovici.

Usmeritve in ukrepi zagotavljajo ohranitev ugodnega stanja kvalifikacijskih vrst in njihovih habitatov ter kvalifikacijskih gozdnih habitatnih tipov na celotnem območju enote.

Za izdelavo načrta so nam bili v pomoč stari načrti in karte, evidence poseka in gojitvenih del, ortofoto posnetki, terenski podatki meritev na stalnih vzorčnih ploskvah in opisi sestojev ter izkušnje revirnih gozdarjev. Pri določanju ciljev in usmeritev smo se naslonili tudi na osnutek GGN GGO 2021-2030.

Okrajšave, ki se pojavljajo v tekstu, pomenijo:

GGE - gozdnogospodarska enota Jelovica

GGO - gozdnogospodarsko območje

GGN - gozdnogospodarski načrt

KE - krajevna enota

LPN - lovišče s posebnim namenom

LUO - lovsko upravljavsko območje

MKGP - Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

RGR - rastiščnogojitveni razred

SVP - stalne vzorčne ploskve

ZGS - Zavod za gozdove Slovenije

V tekstu uporabljen izraz gospodarski gozdovi se nanaša na kategorijo večnamenskih gozdov in gozdov s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi.

1 SPLOŠNI OPIS GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE

1.1 Opis naravnih razmer

1.1.1 Lega

GGE Jelovica leži na jugovzhodnem delu blejskega gozdnogospodarskega območja. Obsega osrednji del alpske planote Jelovica in njen rob nad bohinjsko Sotesko do dna doline in najnižje točke enote ob Savi Bohinjki. Prvi načrt za območje današnje GGE Jelovica je bil narejen že leta 1880 (Jemec, 2021).

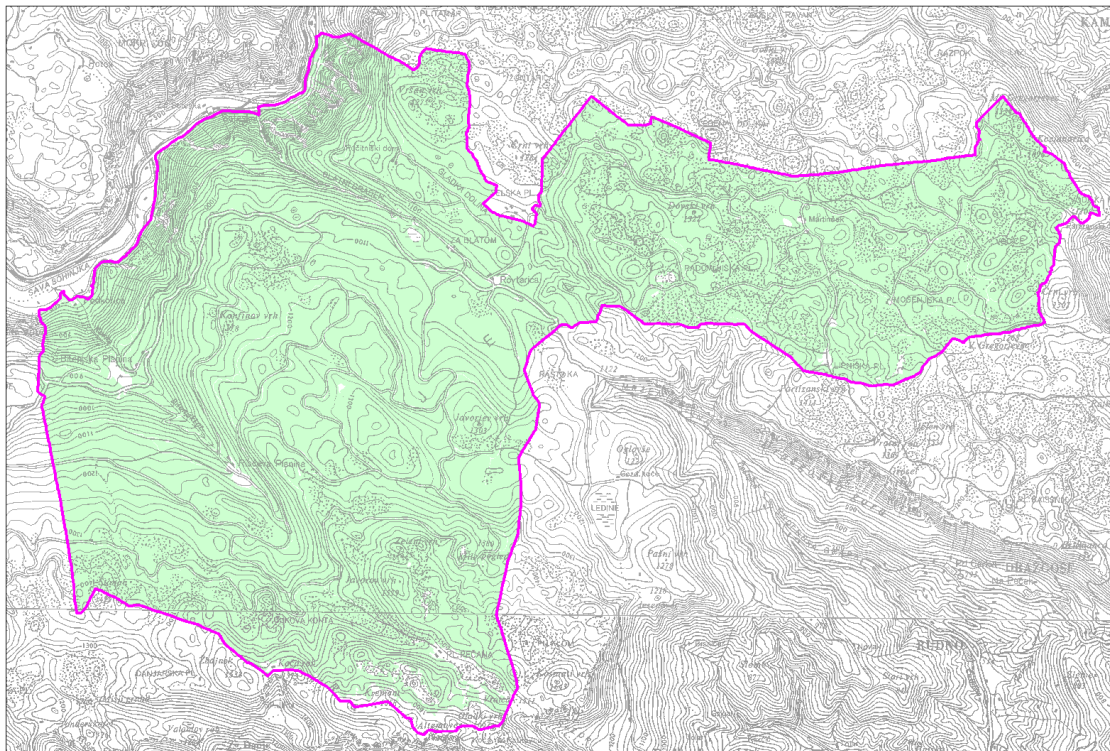
Južna meja poteka od Lavta brda severno pod Danjarsko planino do Žbajneka in Kačjega roba, nato pa po grebenu Ratitovca (razvodje med Selško Soro in Savo Bohinjko) mimo Adamovega rovta ter po vrhovih od Kremanta do Gladkega vrha. Nato se usmeri proti severu preko Grintovca pri planini Klom na Mili pogled in na sedlo pri Rovtarici. Tam zavije meja Martinčka v smeri vzhod-zahod mimo Radovljiške, Lipniške in Mošenjske planine do Velikega Gregorjevca. Vzhodna meja poteka ob Vodiški planini in se proti severu usmeri na Mali Gregorjevec. Severna meja gre pretežno v smeri vzhod-zahod in proti Selški planini v loku zavije proti jugu, nato proti severozahodu, zajame Gladko dolino in gre na rob planote v Soteski, kjer se po meji oddelkov 4/5, 55/56, 64/65, 79/78 v smeri sever-jug vzpne na Lavta brdo.

Gozdnogospodarska enota leži na nadmorski višini med slabih 500 in slabih 1.700 m. Večino gozdov najdemo v pasu od 700 do 1.500 m nadmorske višine. Najnižja točka enote je v Soteski pri Savi Bohinjki 473 m nadmorske višine, najvišja pa 1678 m visok Altemaver.

GGE Jelovica leži v občini Bohinj (99,8 %) in v občini Radovljica (0,2%).

Preglednica 3/D-KO: Površina gozdov po katastrskih občinah ter lokalnih skupnostih

Občina	Šifra K.O.	Katastrska občina	Pov. K.O. v GGE	Pov. gozda K.O. v GGE	Opomba
BOHINJ	2201	Nomenj	1.060,50	1.020,04	
	2202	Nemški Rovt	1.076,53	993,32	
	2193	Selo pri Bledu	1.599,35	1.532,44	
	2164	Lancovo	1.255,65	1.220,82	
RADOVLJICA	2164	Lancovo	13,39	9,07	
	Skupaj		5.005,41	4.775,74	

Karta 1: Lega goznogospodarske enote

Karta 1: Lega goznogospodarske enote

1.1.2 Relief

GGE Jelovica je reliefno alpska kraška planota z razgibanim kraškim terenom polnim vrtač, jam in brezen. Reliefno se nekoliko razlikujeta manjši vzhodni del (Martinček) in večji zahodni del (revirja Rovtarica in Ribčeva planina).

Martinček je osrednji del vzhodne polovice Jelovice med 1.200 in 1.350 m nadmorske višine in je rahlo nagnjena proti severozahodu ter ga zamejujejo Bodlajka in Mali Gregorjevec na severu, Črni vrh na vzhodu in neizrazit greben nad Selško dolino na jugu. Martinček je zelo zakrasen z značilnimi vrtačami, brezni in skalnimi grebeni. Teren je zelo razgiban z veliko mraziščnimi legami in pogostimi večjimi nakloni v vrtačah.

V zahodnem del enote (revir Rovtarica in Ribčeva planina) je teren manj vrtačast in bolj valovit z več manjšimi uravnjavami. Gre za zahodno polovico Jelovice, kjer se teren v osrednjem delu zložno spušča proti severozahodu od nadmorske višine 1300 in 1000 m oz. 900 m pri Bitenjski planini. Nato sledi rob planote, ki predstavlja strm, mestoma prepaden teren nad Sotesko, kjer poteka rob enote po Savi Bohinjki. Od Rovtarice se teren spušča proti Savi Bohinjki najboljše ob Blatnici in Bitenjskem grabnu. Vzporedno z Blatnico je suha Gladka dolina.

Bolj vrtačast svet in razgiban teren je še na južnem robu enote severno pod Danjarsko planino in Ratitovcem nad okoli 1300 m visoko ter na območju Javorovega in Zelenega vrha. Pod slednjima vrhovoma se teren strmo spušča za okrog 200 m na območju vetroloma, na osrednji del planote. Tam je največ mrazišč v zahodnem delu enote. Prav tako so tam najvišje vzpetine na grebenu Ratitovca v južnem delu enote (Kremant (1.645 m), Altemaver (1.679 m) in Gladki vrh (1.667 m), sledijo mu Javorov vrh (1.580 m) in drugi vrhovi proti Rovtarici.

1.1.3 Podnebne značilnosti

V GGE Jelovica prevladuje alpsko podnebje (povprečna januaraska temperatura je pod -3°C), saj je večino enote zavzema alpska planota. Izjema je spodnji pas roba planote v Soteski, skozi katero sega vpliv zmernega celinskega podnebja z Ljubljanske kotline v Bohinj (Senegačnik, 2012; ARSO).

V večini enote je povprečna letna temperatura med 4 in 6°C , v najvišjem delu enote pod grebenom Ratitovca pri planini Pečana $2 - 4^{\circ}\text{C}$, v spodnjem pasu roba planote na vznožju Soteske pa med 6 in 8°C . Povprečna julijska temperatura je na planoti med 12 in 16°C (nad okoli 1200 m med 12 in 14°C , med okrog 900 in 1200 m pa med 14 in 16°C), na robu planote na pobočjih soteske pod 900 m višine pa med 16 in 18°C . Povprečna januaraska temperatura je v najvišjem delu enote (greben Ratitovca, Pečana, Javorov vrh) med -4 in -6°C , drugje na planoti med -2 in -4°C , ob vznožju soteske pa med -2 in 0°C (ARSO).

Na Jelovici je v povprečju letno prek 2000 mm padavin, količina padavin se zmanjšuje od zahoda proti vzhodu. Večina GGE prejme med 2000 in 2600 mm, vzhodni rob Martinčka in rob planote na pobočjih Soteske pa med 1800 in 2000 mm padavin letno (ARSO). Padavinski režim je submediteranski (Senegačnik, 2012), glavni višek padavin je jeseni (oktober, november), drugi manj izrazit pa junija (ARSO). Snežna odeja na planoti leži med 100 in 150 dni na robu planote na pobočjih soteske pod 900 m višine pa med 75 in 100 dni (ARSO). Vegetacijska doba je na planoti krajša kot po nižinah, med 4 in 5 mesecev, na robu planote na pobočjih Soteske pa več kot 6 mesecev.

V GGE so značilne pozno spomladanske in zgodnje jesenske slane. Zadnje pomladanske slane so še v začetku junija, zgodnje jesenske pa že konec avgusta. Na planoti se občasno pojavljajo močni sunki vetra. Najbolj izraziti so ob jugozahodnem vetru, pa tudi severnem vetru. Ker gre za vzhodni rob bohinjske gorske pregrade, so sunki jugozahodnika močnejši kot sunki severnega fena, ki je na Jelovici šibkejši kot pod Karavankami. Moč sunkov vetra je zelo reliefno pogojena. Vetrovi imajo vpliv predvsem na izpostavljenih pobočjih in reliefnih vrhovih, v kraških depresijah in vrtačah pa je večinoma brezvetrje. Na novonastalih obsežnejših in prostranih posekanih površinah so za sunke vetra še posebej občutljivi robovi sestojev in preostali osamelci (pretežno bukev in jelka).

1.1.4 Hidrološke razmere

Na Jelovici prevladuje kraški svet, zato površinskih voda ni veliko. Za nastanek planin je bila zato odločilna površinska voda, ki priteka po nepropustnih plasteh porfirja in zelenih peščenjakov v okolici Pašenjskega hriba proti Kosmatemu vrhu. Manjši potoki so še pri Ribčevi planini, pri Grmečici, pri Biču in v Čukovi konti na Rovtarici. Severno od barja Ledine izvira potok Češnjica.

Nad Rastovko izvirajo vode, ki namakajo glinasto ojezerino na Rovtarici in nadaljujejo pot kot Blatni potok. Ta voda je pogojevala nastanek planin in omogočila razvoj močvirskih rastlinskih združb (npr.: Bazzanio – *Piceetum saphagnetosum*), ki so večinoma uvrščene v gozdni rastiščni tip smrekovje s trikrpim bičnikom.

V revirju Martinček je v oddelku 111 jama s studencem, studenček pa je tudi na sami planini Martinček. Pri Zajčjih planah ponikne potok Ojstrica oz. kravji potok, ki daje vodo Lipniški planini in ima izvire v večih stranskih vejah. Tudi Radovljiška in Mošenjska planina sta preskrbljeni z vodo, dokler ta ne presahne in privre na dan kot Kolnica s pritoki. Vse te vode se zberejo v Lipnico.

Na planoti so velike količine podzemne vode, zaloge za pitno vodo, kar dokazujejo izdatni kraški izviri, ki se pojavljajo na njenem obrobju: izvir Lipnice, izvir Kroparice nad Kropo in izvir Grabnarice.

Za Jelovico so značilna visoka šotna barja, mlake in podobna mokrišča, ki so ostanek jezer iz poznega glaciala in vsebujejo ostanke rektoalpinske flore. Skupaj z obvodnim prostorom so vodotoki in vode na splošno pomemben nosilec biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti.

1.1.5 Geološka podlaga in tla

Geološka podlaga

Na Jelovici prevladuje triasni debeloskladovit in dolomitiziran apnenec (zgornja triada, spodnja liada), ponekod dolomit. Na območju revirja Rovtarica so prisotne tudi morene (zahodno od Rovtarice). Južni pas Martinčka od Rovtarice proti vzhodu je silikaten, prevladujejo keratofir, tuf, porfir, porfirit in njihovi piroklastiti z vložki apnenca (Osnovna geološka karta SFRJ, list Kranj).

Porfir v okolici Rovtarice se nahaja pod ilovnatimi, kislimi tlemi in na ledeniških nanosih. Ledeniške usedline prevladujejo zahodno od Rovtarice. Sestavljajo jih ledeniški apneni prod in apneni mel. Jurski in triadni keratofirji in keratofirski konglomerat se pojavljata na manjših površinah na prehodu med Rovtarico in Martinčkom do Radovljiške planine, na Lipniški in Mošenjski planini ter v centru Martinčka. Otok tufov je le ob Vodiški planini in na Martinčku, kjer so globoka, kislila in siromašna tla.

Planine so nastale na neprepustnih kamninah (keratofirjih), na katerih so se razvili površinski vodni tokovi t.i. ponikalnic, ki na stiku s karbonatnimi kamninami poniknejo v ponorih ali celo v pravih kraških jamah (Lipniška planina, Vodiška planina). Na neprepustnih kamninah je nastalo tudi visoko barje Za blatom.

Tla

Zaradi vpliva klime, reliefa, geološke podlage, vegetacije, človekovega vpliva ter ostalih dejavnikov so se na Jelovici razvili različni tipi tal. Prevladujejo rendzine, v silikatnem pasu evtrična in distrična rjava tla, na barju Za Blatom pa šotna tla (Pedološka karta Slovenije)

Na Martinčku prevladuje rendzina na apnencu in dolomitu (srpsteninasta in prhninasta), prisotna pa so tudi rjava pokarbonatna tla na apnencu in dolomitu (koluvialna in tipična). Ti tipi se pojavljajo tudi v zahodnem in osrednjem delu enote, kjer pa se na območju moren pojavljajo tudi rendzine na moreni (prhninaste in srpsteninaste) ter plitva evtrična rjava tla na moreni (tipična). Na strmih pobočjih nad Sotesko se poleg omenjenih rendzin pojavlja tudi karbonatni litosol na apnencu in dolomitu ter surovi humus. Na uravnavi pri Rovtarici in barju za blatom so prisotna šotna tla visokega barja, srednje globoka in srednje humificirana ter amfiglej (evtričen, humusni in močan) in hipoglej (evtričen, humisni in močan). V silikatnem pasu na jugu Martinčka vzhodno od Rovtarice prevladujejo tipična evtrična in distrična rjava tla na piroklastičnih kamninah (Pedološka karta Slovenije). Ta silikatni pas je kislila matična podlaga.

Rendzine na apnencu in dolomitu so plitva tla z nizko reprodukcijsko sposobnostjo. Na silikatni podlagi se lahko razvije tudi ranker, ki je prav tako plitvi tip. Na apnencu so se razvila tudi rjava pokarbonatna tla (kalkokambiosol). Njihova globina je različna, saj kljub površinski skalovitosti segajo v razpokah in žepih v večje globine. Produktivnost teh tal je večja kot produktivnost rendzin in je predvsem odvisna od deleža skalovitosti.

Podzolizacija je talni proces, v katerem se je talni profil najbolj izoblikoval. Na Jelovici je takšne talne profile moč najti v okolici planin na izpranih karbonatnih in kislilih tleh, ki so bila že v preteklosti izkrčena za potrebe paše. Po ravninah in zaprtih dolinah s slabšim površinskim odtokom vode se tvorijo močvirska tla. Nastala so na slabo propustnih težkih ilovnatih in glinastih plasteh. Produktivnost šotnih tal, ki nastajajo z odlaganjem rastlinskih ostankov (šotnega maha) je zaradi nepropustnosti za zrak zelo slaba in zato za samo gozdno proizvodnjo nepomembna.

1.1.6 Krajinski tipi, gozdnatost

Skupna površina GGE Jelovica je 5.005,41 ha, od tega je 4.775,74 ha (vir: digitalizirana površina) gozda. Gozdnatost je 95,4 %. Celotno gozdnogospodarsko enoto pokriva gozdni prostor. Gozdni prostor določajo površine funkcijskih enot, ki opredeljujejo in vrednotijo funkcije gozdov v GGE. V površino gozdnega prostora smo tako poleg gozda, rušja in daljnovodov vključili še tista negozdna zemljišča, ki so z gozdom ekološko oziroma funkcionalno povezana, s tem, da so bili upoštevani različni kriteriji po posameznih tipih krajine v območju, skladno s Pravilnikom o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur.l.RS št. 91/10 in 200/20).

SPLOŠNI OPIS GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE

Gozdnogospodarska enota Jelovica je v celoti uvrščena v gozdno krajino in se le na delu ob Savi Bohinjki stika s kmetijsko in primestno krajino. V krajini so zastopane vse funkcije, vendar je, zaradi bogatih rastišč in velikega strnjene kompleksa gozdov, lesnoproizvodna funkcija močno v ospredju. Glede na ujme in napade lubadarja, ki so v zadnjih letih močno zmanjšale lesno zalogo v GGE Jelovica, bo lesnoproizvodna funkcija v naslednjih desetletjih svoj primat delila s pomembno ekološko funkcijo.

Preglednica 4: Krajinski tipi, njihova površina, delež in gozdnatost v GGE Jelovica

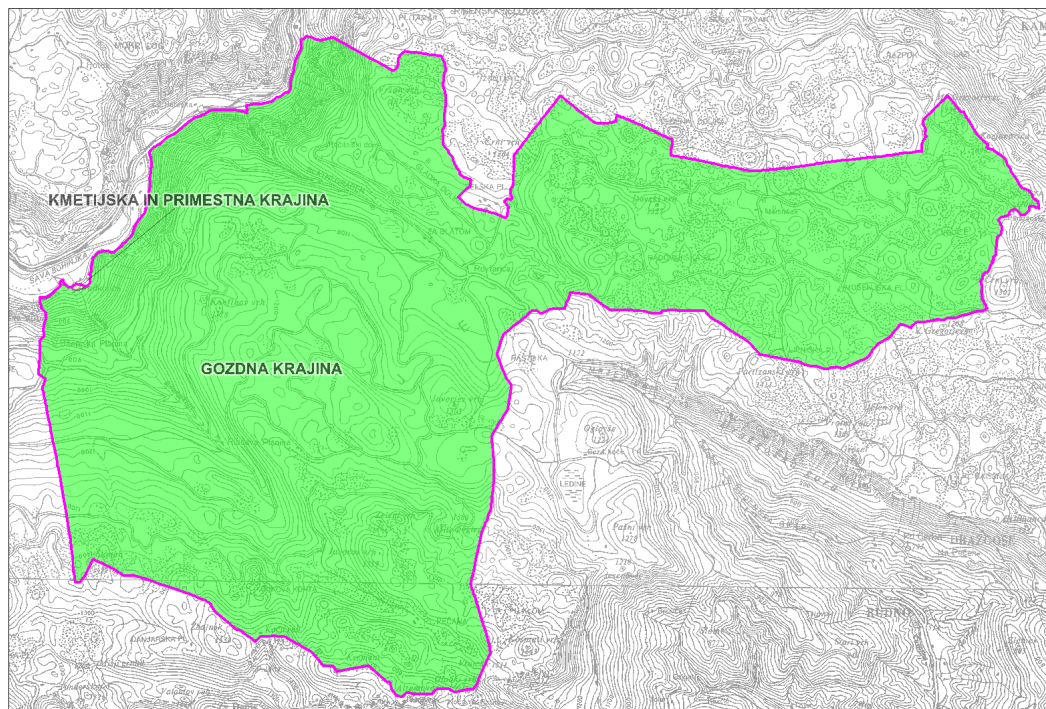
Krajinski tip	Površina gozda	Celotna površina	Gozdnatost (%)	Delež (%)
	(ha)	(ha)		
GZK - Gozdna krajina	4774,58	5003,96	95,4	99,98
KPK – Kmetijska in primestna krajina	1,11	1,45	76,6	0,02
Skupaj	4775,74	5005,41	95,4	100

Preglednica 5a/D: Površina gozdnega prostora in struktura negozdnih površin

	Površina (ha)	Delež (%)
Površina gozdnogospodarske enote	5.005,41	100,0
Gozd	4.775,74	95,41
Ostala gozdna zemljišča	15,00	0,30
- daljnovodi	2,3	0,05
- rušje	12,7	0,25
Negozdne površine v gozdnem prostoru	189,80	3,79
- močvirja	2,3	0,05
- pobočni grušči	14,9	0,30
- skalovja in površine pod gozdno mejo	12,3	0,25
- senožeti in lazi (ekstenzivna paša)	62,4	1,25
- zaraščajoče površine	5,5	0,11
- infrastrukturni objekti	84,8	1,69
- drugo (vodotoki)	7,6	0,15
Negozdni prostor	23,27	0,46
- negozdne površine	23,27	0,46

Opomba: Površine so ugotovljene z digitalizacijo kartnih prikazov

Karta 2: Krajinski tipi

Karta 2: Krajinski tipi

1.1.7 Vegetacijski oris gozdnogospodarske enote

Preglednica 6/D-GZ: Površina in delež gozdnih rastiščnih tipov v GGE po skupinah rastišč

Šifra	Skupina rastiščnih tipov / Gozdni rastiščni tip	Površina (ha)	%
I)	Gozdovi na karbonatnih in mešanih karbonatno-silikatnih kamninah	4,641,36	97,2
4/1	Gorsko-zgornjegorsko bukovje na karbonatnih kamninah	251,78	5,3
634	Alpsko bukovje s črnim telohom	251,78	5,3
4/2	Jelovo bukovje na karbonatnih in mešanih kamninah	3.888,59	81,4
643	Predalpsko jelovo bukovje	3.888,59	81,4
5/1	Zgornjegorsko-podvisokogorsko bukovje na karbonatnih in mešanih kamninah	343,29	7,2
683	Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico	330,41	6,9
685	Predalpsko-alpsko podvisokogorsko bukovje	12,88	0,3
5/2	Zgornjegorsko-podvisokogorsko smrekovje na karbonatnih in mešanih kamninah	156,52	3,3
691	Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi	156,52	3,3
5/3	Macesnovje in ruševje	1,18	0,0
701	Macesnovje	1,18	0,0
II)	Gozdovi na silikatnih kamninah	134,38	2,8
3/3	Podgorsko-gorsko jelovje na silikatnih kamninah	16,37	0,4

SPLOŠNI OPIS GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE

Šifra	Skupina rastiščnih tipov / Gozdni rastiščni tip	Površina (ha)	%
771	Jelovje s praprotni	7,58	0,2
772	Jelovje s trikrpim bičnikom	8,79	0,2
4/3	Gorsko-zgornjegorsko smrekovje na silikatnih kamninah	118,01	2,4
801	Smrekovje s trikrpim bičnikom	118,01	2,4
	Skupaj	4,775,69	100,0

Karta 11: Zastopanost gozdnih združb v GGE – v prilogi

GGE Jelovica je bila fitocenološko kartirana, gozdne združbe pa opisane v elaboratu (Azarov, 1984). Na podlagi gozdnih združb so bili opredeljeni gozdni rastiščni tipi po novi klasifikaciji (Bončina in sod., 2021). V GGE lahko gozdno vegetacijo razdelimo v klimatogeno (conalno) in paraklimaksno (aconalno). Ker GGE v celoti zajema alpsko karbonatno planoto in njen rob nad Bohinjem, je pestrost rastiščnih tipov manjša kot v večini drugih enot GGO Bled, kjer je lahko mestoma prisotne več silikatne podlage ali pa je prisoten znatnejši delež nižinskega terena. Zato v GGE Jelovica močno prevladuje predalpsko jelovo bukovje, prisotnih pa je še nekaj manjših lokalnih posebnosti (med njimi visoka barja). Izjema je najvišji del enote pod Ratitovcem in Kačjim robom ter ozek silikatni pas na južnem robu Martinčka.

Predalpsko jelovo bukovje v GGE zavzema 3.888,59 ha, kar predstavlja 81,4 % gozda.

Pojavlja se v gorskem in zgornjegorskem pasu v nadmorski višini med 800 in 1400 m. Na jugu pod Ratitovcem prehaja v zgornjegorska bukovja, na severozahodu pa na robu planote v alpske bukovi gozdovi, ki se strmo spuščajo po pobočju Soteske do Save Bohinjke. Uspeva na vseh legah, pogostejše so hladne ekspozicije (S, SZ, SV). Padavin je letno 2000 mm ali več, največ jih pade v času vegetacijske dobe. Relativna zračna vlaga je visoka. Poprečna letna temperatura je med 4.5 in 6°C (Azarov, 1984). Najbolj pogosti motnji sta vetrolom in snegolom (Bončina in sod., 2021).

Geološka podlaga je pretežno karbonatna - apnenec in dolomit, ponekod tudi morene in postglacialne naplavine. Na apnencu je značilen razgiban kraški relief – zmerno nagnjena pobočja z vrtačami, kopastimi vrhovi in vzdolžnimi večjimi jarki. Na dolomitnih tleh so strma enakomerno nagnjena pobočja z ozkimi grebeni. Rastiščni tip se lahko pojavlja tudi na nekarbonatnih ali mešanih kamninah z bazičnim, nevtralnimi ali zmerno kislim značajem. (Azarov, 1984). Primesi so lahko laporovec, roženec ali glinavec (Bončina in sod., 2021). Tla so večinoma razvitejše oblike rendzin, prisotna pa so tudi rjava pokarbonatna tla, evtrična rjava tla, zmerno kislj rjava tla in sprana tla. Tla so bogata z razkrojevalci, zato razkroj ves čas poteka, a je počasen. Površinska kamenitost je visoka, kar zmanjšuje globino talnega profila. Med kamnitimi skladi se zadržujejo tudi skupki ilovnatih tal z nevtralnimi pH (Azarov, 1984).

Prevladujejo mešani sestoji smreke, jelke in bukve, posamično se pojavljajo tudi drugi listavci, predvsem javor, pa tudi jesen. Razvit drevesni sloj popolnoma zastira talno površino. V grmovnem sloju prevladuje pomladek drevesnih vrst, pojavlja se tudi kranjska krhlika (*Rhamnus fallax*) zeliščni sloj pa je dobro razvit. V grmovni plasti so pogosti predvsem še navadni volčin (*Daphne mezereum*), alpsko kosteničevje (*Lonicera alpigena*), alpski srobot (*Clematis alpina*), planinski šipek (*Rosa pendulina*) in alpski nagnoj (*Laburnum alpina*). V zeliščnem sloju so pogosti trilitna penuša (*Cardamine trifolia*), deveterolistna konopnica (*Cardamine enneaphyllos*), koprivolistni jetičnik (*Veronica urticifolia*), vretenčasti salomonov pečat (*Polygonatum verticillatum*), goli lepen (*Adenostyles glabra*), trilitna vetrnica (*Anemone trifolia*), belkasta bekica (*Luzula luzuloides*), rumena mrtva kopriva (*Lamium galeobdolon*), zajčji lapuh (*Mycelis muralis*), fuchsov grint (*Senecio ovatus*), mandljevolistni mleček (*Euphorbia amygdaloides*), navadna črnoga (*Actaea spicata*), lepljiva kadulja (*Salvia glutinosa*) in gomoljasti gabez (*Symphytum tuberosum*) (Azarov, 1984).

V gozdovih, ki so bilzu naravne sestave, poteka konkurenčen boj med bukvijo in jelko. Močnejši posegi favorizirajo bukev, prebiranje jelko. Z antropogenimi vplivi je bila bukev pogosto izrinjena iz drevesne sestave ali pa se je njen delež zmanjšal. Namesto bukev je bila pospeševana smreka. Planinski pašniki se zaraščajo s smreko, lesko in bukvijo (Azarov, 1984). Najbolje uspevajo

enakomerno mešani sestoji listavcev in iglavcev s primernim deležem smreke, sicer prihaja do prekomernega zakisovanja rastišč.

Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico je najbolj zastopan rastiščni tip od preostalih in v GGE pokriva 330,41 ha, kar predstavlja 6,9 % gozda.

Pojavlja se na nadmorski višini med 900 in 1600 m na vseh legah, je pa prisotna večinoma v najvišjem delu enote v pasu pod Ratitovcem nadmorske višine cca. med 1300 in 1600 m. Ker uspeva še višje, je podnebje še hladnejše kot v predalpskem jelovem bukovju, povprečna letna temperatura je med 4 in 5°C. Zime so dolge in mrzle, snežna odeja leži do 200 dni (Azarov, 1984). Letno pade več kot 2000 mm padavin. Pojavlja se na uravninah in zmerno strmih do zelo strmih pobočjih (naklon 5 do 45°), nekoliko pogostejše so osojne kot prisojne lege. Motnji sta večinoma vetrolom in snegolom, pa tudi snežni plazovi (Bončina in sod., 2021), ki pa so na območju tega rastiščnega tipa v tej GGE zelo redki in majhni, ker ni večjih strmih pobočij, ampak razgiban relief.

Geološka podlaga je večinoma jurski ali triasni apnenec in dolomit, ponekod primes laporovca in apnenca. Prevladujejo rjava pokarbonatna tla in rendzine (Bončina in sod., 2021). Tla so srednje do zadovoljivo rodovitna, po grebenih in vrhovih so razvite plitve skeletne rendzine, rjava pokarbonatna tla pa so na dnu reliefnih depresij. Razkroj opada je zaradi hladne mikroklimе počasen, kopiči se surov humus (Azarov, 1984).

Sestoji so večinoma enomerni, redkeje raznomerni (Bončina in sod., 2021) bukve s primesjo smreke. Drevje je močno vejnato, tik pod gozdno mejo sabljasto. Grmovni sloj je slabo razvit. Pojavljajo se že visokogorske rastlinske vrste ter skale obrasle z mahom. Kjer je prisotne več smreke, katere delež je pogostejše antropogeno povečan, je tudi več acidofilnih vrst v zeliščnem sloju. Fitocenološka zgradba je zelo stabilna, regresijski vplivi se sprožijo šele po dolgotrajnem in intenzivnem antropogenem vplivu (pogorišča, sečnja na golo, paša v gozdu) (Azarov, 1984).

V drevesnem sloju so poleg bukve in smreke lahko prisotni še jelka, javor in macesen. Kjer je večji delež smreke, se pojavlja tudi jerebika. V grmovnem sloju je največ mladih bukev in smrek, poleg njih pa sta najbolj pogosta sklana robida (*Rubus saxatilis*) in planinsko kosteničevje (*Lonicera alpigena*). V zeliščnem sloju so pogosti goli lepen (*Adenostyles glabra*), gozdna bekica (*Luzula sylvatica*), platanolistna zlatica (*Ranunculus plataniifolius*), bela čmerika (*Veratrum album*), okroglostni kamnokreč (*Saxifraga rotundifolia*) in trilistna penuša (*Cardamine trifolia*). Kjer je večji delež smreke so pogostejši še tripernata špajka (*Valeriana tripteris*), zajčji lapuh (*Mycelis muralis*) in gozdni črnilec (*Melampyrum sylvaticum*) (Azarov, 1984). Zelo razvit je tudi mahovni sloj, ki obrašča predvsem skale.

Alpsko bukovje s črnim telohom v GGE pokriva 251,78 ha, kar predstavlja 5,3 % gozda.

Uspeva predvsem na strmih in skalnatih pobočjih roba planote na bohinjsko Sotesko. Rastiščni tip uspeva na nadmorski višini med 500 in 1600 m na pomolih, uravninah in položnih do strmih pobočjih (5 – 40° naklona) na vseh ekspozicijah, precej enakovredno prisojne in osojne. Povprečna letna temperatura je med 4 in 7°C. Najpogostejše motnje so vetrolomi in snežni plazovi (Bončina in sod., 2021). V GGE večinoma nad Sotesko zavzema nadmorske višine med 600 in 1000 m, Povprečne letna temperatura je blizu 7°C, letno pa pade okrog 2000 mm padavin (ARSO).

Geološka podlaga so večinoma dolomitizirani apnenci (redkeje čisti apnenci in dolomiti), ob pogostih hudourniških grapah pa nastaja pobočni grušč različnih debelin (Azarov 1984). Tla so slabo razvita zaradi stalnega odnašanja vrhnjih plasti kot posledica strmega terena, krušljivosti in propustne podlage. Izpostavljena so izpiranju in zakisavanju. So srednje globoka, večinoma pa gre za rendzine, ki mestoma lahko prehajajo tudi v rjava pokarbonatna tla. Rendzine imajo debelo plast humusa, rjava pokarbonatna tla pa so ilovnata in humozna (Azarov, 1984).

Rastiščni tip predstavljajo večinoma bukovi gozdovi, kamor pa je antropogeno redno primešana smreka. Predvsem na skalnatih in izpostavljenih legah je primešan macesen, na bolj razvitih tleh pa jelka. Posamično se pojavljajo tudi javor, jerebika in mokovec. V grmovnem sloju sta najbolj zastopani mladi bukev in smreka, pogosta pa sta še sklana robida (*Rubus saxatilis*) in kimastoplodni šipek (*Rosa pendulina*). V zeliščnem sloju so značilnice trilistna vetrnica (*Anemone trifolia*), črni teloh (*Helleborus niger*), ciklama (*Cyclamen purpurascens*) in jetrnik (*Hepatica nobilis*).

Pogoste so še mandljevolistni mleček (*Euphorbia amygdaloides*), zajčica (*Prenanthes purpurea*), prstasti šaš (*Carex digitata*), beli šaš (*Carex alba*), borovnica (*Vaccinium myrtillus*), gozdna škržolica (*Hieracium murorum*), zajčji lapuh (*Mycelis muralis*) in enostranska hruškolistka (*Orthilia secunda*) (Azarov, 1984).

Na opuščenih pašnikih najdemo vrzelaste sestoje smreke in rdečega bora, na manjših površinah poteka zaraščanje tudi z macesnom, bukvijo in rdečim borom.

Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi pokriva 156,52 ha, kar predstavlja 3,3 % gozda.

Tudi ta rastiščni tip se nahaja večinoma v najvišjih delih enote pod Ratitovcem, predvsem severno od Pečane med Javorovim vrhom in planino Klom. Lege so uravnave, položna do zelo strma skalnata pobočja (0 – 45°) vseh leg (Bončina in sod., 2021). Uspeva predvsem na opuščenih pašnikih, ali pa gre za nekdanje mešane sestoje bukve in smreke, kjer sedaj prevladuje smreka. V GGE se tako nahaja v zgornjegorskem pasu med približno 1300 in 1500 m nadmorske višine. Tam prevladuje razgiban relief s pogostimi mraziščnimi mikrolokacijami (Azarov, 1984). Podnebje je vlažno in namočeno z več kot 2000 mm padavin letno in povprečno letno temperaturo 2 do 4°C (ARSO). Temperaturna nihanja so visoka, snežna odeja leži 5 do 6 mesecev, vegetacijska doba traja 4 do 5 mesecev, pogosti so močni vetrovi (Azarov, 1984). Najpogostejša motnja je zato vetrolom (Bončina in sod., 2021)

Geološka podlaga so apnenci in dolomiti, pa tudi silikatne kamnine s karbonatno primesjo (Azarov, 1984). Prevladujejo plitve do srfednje globoke rendzine z debelo plastjo surovega humusa, pod katerim so lahko tudi boljše oblike humusa, mestoma tudi prhninaste in rjave rendzine. Rodovitnost tal je zadovoljiva do srednja (Azarov, 1984).

Sestoji so sklenjeni do vrzelasti smrekovi z vitkimi debli, posamič pa so primešani macesen, gorski javor, jelka, bukev in jedrebika. Karbonatna podlaga omogoča rast bazofilnim vrstam, kisel humus pa tudi acidofilnim. V grmovnem sloju so pogoste mlade smreke ter planinski srobot (*Clematis alpina*), skalna robida (*Rubus saxatilis*), črno kosteničevje (*Lonicera nigra*) in planinsko kosteničevje (*Lonicera alpigena*). V zeliščnem sloju so pogosti goli lepen (*Adenostyles glabra*), tripnata špajka (*Valeriana tripteris*), turška lilija (*Lilium martagoin*), zajčji lpauh (*Mycelis muralis*), navadna glistovnica (*Dyopteris filix-mas*), borovnica (*Vaccinium myrtillus*), brusnica (*Vaccinium vitis-idaea*), gozdni črnilec (*Melampyrum sylvaticum*), navadna enocvetka (*Moneses uniflora*) in enostranska hruškolistka (*Orthilia secunda*) (Azarov, 1984).

Ta rastiščni tip je pogosto nastal antropogeno na območju nekdanjega bukovega gozda. Lahko so bili ti gozdovi izsekani zaradi pašnikov, ki se sedaj zaraščajo s smrekovim gozdom, ali pa je bila bukev v sestoji zatirana in pospeševana smreka. Največkrat gre za rastišča nekdanjega zgornjegorskega bukovja. Naravna smrekova rastišča so predvsem v smrekovih legah (Bončina in sod., 2021; Azarov, 1984). To pomeni, so se tudi v tej GGE na mrazišča omejeni smrekovi sestoji razširili v bukovja.

Smrekovje s trikripim bičnikom pokriva 118,01 ha, kar predstavlja 2,4 % gozda.

Uspeva v silikatnem pasu keratofirja in porfirja na J robu Martinčka ter na kislih tleh na uravnava h v okolici Rovtarice in na barju Za Blatom. Rastiščni tip uspeva na uravnava h, v kotanjah ter na položnih pobočjih (5-20°) na vseh legah (Bončina in sod., 2021). V GGE rastiščni tip uspeva v montanskem mpasu na nadmorskih višinah med 1000 in 1400 m. Padavin je dobrih 2000 mm, povprečna letna temperatura pa med 4 in 6°C (ARSO). Vegetacijska doba je kratka, snežna odeja pa leži dobrih 5 mesecev (Azarov, 1984).

Geološka podlaga so keratofirji in tufi s primesjo rožencev ter porfir, kvarc, kvarcilit, granit, gnajs in kvarcit. Tla so predvsem humusni podzol in podzolska tla. So plitva do srednje globoka. Prekoreninjena s le v humusnem sloju. So kislja, slabo preskrbljena s hranili in zadovoljivo produktivna (Azarov, 1984).

Sestoji so večinoma enomerni smrekovi z zelo pičlim grmovnim slojem in bujno razvitim borovničevjem v zeliščni plasti (Azarov, 1984). Smrekam so posamič primešani bukev, jelka, macesen in jesen. Grmovni sloj pretežno predstavljajo mlade smreke, bukve in jelke (Bončina in

sod., 2021). Pojavijo pa se lahko tudi kimastoplodni šipek (*Rosa pendulina*), navadni volčin (*Daphne mezereum*) in iva (*Salix caprea*), a niso pogosti. V zeliščnem sloju so pogosti rebrenjača (*Blechnum spicant*), borovnica (*Vaccinium myrtillus*), rumenkasta bekica (*Luzula luzulina*), brinolistni lisičjak (*Lycopodium annotinum*), brusnica (*Vaccinium vitis-idaea*), gozdni črnilec (*Melampyrum sylvaticum*), dlakava šašulica (*Calamagrostis villosa*), gozdna šašulica (*Calamagrostis arundinacea*) in dvolistna senčica (*Maianthemum bifolium*). Razvit je tudi mahovni sloj predvsem z jetrenjakom *Bazzania trilobata*.

Rastiščni tip uspeva v skrajnih rastiščnih razmerah. Zato je zadržan razvoj vegetacije v obliki preprostega smrekovega gozda. V preveč odprtem sestoju še bolj pospešeno raste borovnica, katere odpadni material slabo razpada. Posledično se kopiči surov humus in sčasoma se uveljavijo šotni mahovi, kar vodi še v nadaljnje zamočvirjenje tal (Azarov, 1984). Ta proces je najbolj izrazit na barju. Človekovi posegi v preteklosti so bili majhni. Značilna sta bili sečnja drevja ter paša, katere posledica je sprememba rastiščnih razmer (Bončina in sod., 2021).

V GGE se pojavlja še nekaj drugih rastiščnih posebnosti na majhnih območjih. **Predalpsko-aplsko podvisokogorsko bukovje** se pojavlja v podvisokogorskem pasu pod Ratitovcem kot manjši otočki med zgornjegorskim bukovjem s platanolistno zlatico na vrhu dveh vrhov 1500 do 1600 m visoko, eden od njih je Javorov vrh. Pojavlja se na vseh legah različnih naklonov (5 – 50°) (Bončina in sod., 2021). **Jelovje s praprotmi** se pojavlja lokalno na manjših mestih med Rovtarico in selško planino na hladnih in vlažnih položnih do strmih pobočjih (0-40°) (Bončina in sod., 2021). Tam se poleg jelovja s praprotmi pojavlja tudi **Jelovje s trikrpim bičnikom** na podobnih legah, a ne prestrmih (0-25°). V skalnatih strminah nad Sdotesko se pojavlja tudi osamljeno manjše rastišče **Macesnovja**.

1.1.8 Živalski svet

Gozdnogospodarska enota Jelovica leži v centralnem delu platoja Jelovice, za katero je značilna velika gozdnatost, intenzivno gospodarjenje z gozdovi ter zelo majhen delež travnih oz. pašnih površin. Zaradi skromne prehranske baze velja GGE za eno najbolj obremenjenih s strani rastlinojede divjadi. Prehransko bazo dodatno siromaši tudi prisotnost planinske paše na že tako redkih pašnih površinah v poletno jesenskem obdobju.

Velik problem, ki negativno vpliva na vse vrste velike in male divjadi je nemir s strani najrazličnejših oblik rekreacije, predvsem pa gobarjev v poletno jesenskem času.

Na območju te enote najdemo številne vrste velike, male divjadi kot tudi zavarovanih vrst.

Iz družine jelenov (*Cervidae*) je številčno najbolj zastopan navadni jelen (*Cervus elaphus* L.), ki je v GGE opredeljen kot zelo pogosta vrsta z enakomerno porazdelitvijo. Za jelenjad je značilna sezonska migracija. Številčnost se močno poveča v toplem delu leta, medtem ko se v hladnem delu leta vrsta pomakne na pobočja platoja in sicer v predele zimskih habitatov, ki večinoma ležijo izven GGE (izjema pobočja nad Sotesko). Velika številčnost jelenjadi in skromna prehranska baza se v GGE odražata v veliko površinskih poškodbah debel dreves smreke in jelke (obgrizanje). Te poškodbe so še posebej izrazite v letih z debelo in dolgotrajno snežno odejo. Po številčnosti v GGE navadnemu jelenu sledi srna (*Capreolus capreolus* L.). Prisotna je v celi GGE s tem, da je gostota večja v nižjih predelih (območja nad Sotesko), medtem ko je na platoju Jelovice, zlasti pa še višje, zaradi večje prisotnosti drugih rastlinojedih parkljarjev in poslabšanih življenjskih razmer gostota manjša.

Družina votlorogi (*Bovidae*) ima z gamsom (*Rupicapra rupicapra* L.) najbolj značilnega predstavnika, ki je prisoten v večjem delu enote. V večji gostoti se nahaja v severozahodnem delu enote v pobočjih Soteske in v najvišjih predelih pod Ratitovcem. Drugi predstavnik te družine je alohtoni muflon (*Ovis musimon* L.), ki je bil pred štiridesetimi leti naseljen leta izven gospodarske enote. Občasno je prisotnost evidentirana na območju revirja Martinček.

Občasno je prisoten tudi divji prašič (*Sus scrofa* L.) iz družine svinj (*Suidae*). Njegova številčnost med leti močno variira in je odvisna od prehranskih pogojev (obroda plodov gozdnega drevja),

migracij ter številčnosti populacije v okolici. V GGE je bil je bil do sedaj vedno redek. Največkrat je prisotnost evidentirana na območju planin okoli Ratitovca.

Družina zajcev (*Leporidae*) ima tukaj oba predstavnika. Poljski zajec (*Lepus europaeus* Pallas) živi v nižjih predelih. Je zelo redek, saj ima kljub nižji nadmorski višini zelo slabe življenjske pogoje. Planinski zajec (*Lepus timidus* L.) je prebivalec višjih predelov, skromna številčnost je stabilna, nihajoča.

Od veveric (*Sciuridae*) je razen v višjih predelih povsod prisotna navadna veverica (*Sciurus vulgaris* L.). Navadni polh (*Glis glis* L.) iz družine polhov (*Muscardinidae*) je zastopan skromno. Njegova številčnost se izraziteje poveča v letih z obrodrom bukve.

Družina medvedov (*Ursidae*) ima z rjavim medvedom (*Ursus arctos* L.) edinega predstavnika. V GGE se pojavlja pogosto. Preko spomladansko poletnih mesecev je prisotnost mlajših oz. srednje starih osebkov stalnica, v jesensko zimskem času pa se s platoja umaknejo in so manj pogost prebivalec platoja. Zaradi velike gozdnatosti so konfliktna situacije manj izrazite, so pa zato bistveno bolj izpostavljene preostale dejavnosti, ki jih v GGE najdemo (čebelarstvo in planinska paša)

Družina psov (*Canidae*) je zastopana z dvema predstavnikoma in sicer lisico (*Vulpes vulpes* L.) ter volkom (*Canis lupus* L.). Lisica je prisotna v celotni GGE in je opredeljena kot pogosta vrsta. Njena številčnost poleg odstrela periodično regulirajo kužne bolezni (garje, pasja kuga, toksoplazma), zato je njena številčnost zelo nihajoča.

Najbolj prepoznavna vrsta Jelovice postaja volk. Vrsta z vrha prehranjevalne verige je na platoju Jelovice v letu 2019 oblikovala enega izmed svojih tropov. V tem letu je bila zaznana prva reprodukcija v zgodovini (glede na razpoložljive pisne vire). Območje GGE predstavlja centralni del njihovega teritorija. V tem delu je njihova prisotnost najpogostejša, prav tako pa predstavlja GGE del, kjer ima trop svoje leglo. Z območja GGE trop obvladuje celoten plato Jelovice in spodnjih Bohinjskih gora. Njihova prisotnost ima močan vpliv na rastlinojedo parkljasto divjad in postaja njen pomemben regulator. Z njihovo prisotnostjo pa so se povečali tudi konflikti s kmetijstvom, predvsem z rejo drobnice.

Iz družine mačk (*Felidae*) sta v GGE prisotna oba predstavnika. Ris (*Lynx lynx* L.) kot tretja od velikih zveri ima v GGE dobre življenjske pogoje. Njegova prisotnost je bila v zadnjih desetletjih redka, zato je bila v letu 2021 izvedena doselitev dveh risov. Risa sta bila izpuščena iz prilagoditvene obore izven GGE, a sta prav v GGE oblikovala pomemben del svojega teritorija. Kmalu po izpustitvi je bila zaznana reprodukcija, kar nakazuje, da se bo vrsta na Jelovici ohranila in bo ris njen stalni prebivalec. Pričakujemo, da se bo njegova prisotnost odrazila tudi na nekaj manjših gostotah rastlinojede parkljaste divjadi.

Divja mačka (*Felis silvestris* Schreber) je v skromni številčnosti prisotna v večjem delu GGE. Njena številčnost bi se na podlagi evidentiranih znakov prisotnosti lahko povečevala.

Družina kun (*Mustelidae*) je najbolj zastopana s kuno belico (*Martes foina* Erxleben), ki je enakomerno in številčno dobro zastopana po celotni GGE. Prisotna je tudi kuna zlatica (*Martes martes* L.), a so njene gostote bistveno manjše. V GGE zaznavamo še prisotnost hermelina (*Mustela erminea* L.), male podlasice (*Mustela nivalis* L.) in dihurja (*Mustela putorius* L.). Navedene vrste se pojavljajo v večjem delu GGE. Jazbec (*Meles meles* L.) je pogosteje prisoten v nižjih predelih GGE. Njegove gostote so nihajoče in so povezane s prisotnostjo nekaterih za kuno tradicionalnih bolezni. Za vrste iz družine kun, razen jazbeca in kune belice, je značilno tudi pomanjkanje zanesljivih podatkov, iz katerih bi zanesljivo lahko ugotavljali trend njihove številčnosti in prostorske razširjenosti. Iz družine kun je na območju ob Savi Bohinjski prisotna vidra (*Lutra lutra* L.).

Poddružina koconogih – gozdnih kur (*Tetraoninae*) je zastopana s tremi vrstami (klasifikacijske vrste Nature 2000 – SPA Jelovica). Najznačilnejša vrsta v GGE je divji petelin (*Tetrao urogallus* L.), za katerega že dalj časa ugotavljamo tendenco upadanja števila rastišč. Natančnih razlogov za tako stanje ne poznamo, ocenjujemo pa, da imajo največji vpliv na upad številčnosti medvrstni odnosi oz. interakcije z malimi zvermi (plenjenje), popašenost jagodičevja s strani jelenjadi,

prisotnost ujed ter vznemirjanje s strani obiskovalcev. Manjši pomen pripisujemo spremembam v sestavi habitatov zaradi gospodarjenja z gozdovi. Njegova rastišča se nahajajo v srednjih in višjih predelih GGE.

Ruševca (*Lyrurus tetrrix* L.) je prebivalec zgornje gozdne meje in se nahaja na skrajnem južnem robu GGE. Gozdni jereb (*Tetrastes bonasia* L.) ima skromno, vendar stabilno številčnost. Najbolj je prisoten v pasu okrog 1000 m nadmorske višine.

Vodni in obvodni ptiči so prisotni na skrajnem severozahodnem robu GGE ob Savi Bohinjki. Najpogostejša je raca mlakarica (*Anas platyrhynchos* L.). Sezonsko je prisotna sloka (*Scolopax rusticola* L.). Zadnja leta se pogosteje pojavlja siva čaplja (*Ardea cinerea* L.). Prisotni so še krehelj, regelj, priba, občasno pa tudi druge.

Od golobov (*Columbidae*) je dokaj pogost golob grivar (*Columba palumbus* L.), od grlic pa turška grlica (*Streptopelia decaocto* L.), manj pa divja grlica (*Streptopelia turtur* L.).

Družina žoln (*Picidae*) je zastopana z več predstavniki, najpogostejša je zelena žolna. Na območju sta prisotni tudi 2 klasifikacijski vrsti Nature 2000 in sicer črna žolna (*Dryocopus martius* L.) in triprsti detel (*Picooides tridactylus* L.).

Družina kraguljev (*Accipitridae*) je po številu vrst relativno obsežna. Planinski orel (klasifikacijska vrsta Nature 2000), ki posega tudi v populacije divjadi in domači živino na paši, je redek in se pogosteje pojavlja na strmejših skalnatih območjih GGE. V GGE sta prisotna tudi sršenar (*Pernis apivorus* L.) in kragulj (*Accipiter gentilis* L.), a sta precej redka, bolj številčna sta skobec (*Accipiter nisus* L.) in navadna kanja (*Buteo buteo* L.).

Družina sokolov (*Falconidae*) ima maloštevilne predstavnike. Prisotna sta sokol selec (*Falco peregrinus* T.), ki je klasifikacijska vrsta Nature 2000 in navadna postovka (*Falco tinnunculus* L.), ostali sokoli so zelo redki.

Družina sov (*Strigidae*) ima kar nekaj vrst, ki so med drugim opredeljene kot klasifikacijske vrste Nature 2000 za SPA Jelovica in sicer koconogi čuk (*Aegolis funereus* L.), mali skovik (*Glaucidium passerinum* L.) ter kozača (*Strix uralensis* Pallas). Posamezne vrste valjajo za redke, kar je lahko v povezavi s slabim poznavanjem in načinom življenja teh vrst. V GGE so verjetno prisotne še velika uharica, lesna sova in navadni čuk.

Družina vranov (*Corvidae*) je po številu vrst precej številna z dokaj stabilnimi in celo številčno naraščajočimi populacijami. Lovne vrste so šoja (*Garrulus glandarius* L.), sraka (*Pica pica* L.) in siva vrana (*Corvus corone cornix* L.). Šoja in sraka sta v GGE dokaj pogosti, medtem ko je siva vrana prisotna v manjši številčnosti. Krokav je vsaj lokalno precej pogost tako, da občasno beležimo tudi posamezne škodne primere. V višjih predelih GGE sta prisotna še krekovt (*Nucifraga caryocatactes* L.) in planinska kavka (*Pyrrhocorax graculus* L.).

Območje gozdnogospodarske enote, predstavlja zaradi obsežnih strnjjenih gozdov dobre bivalne pogoje za številne vrste velike parkljaste divjadi ter velikih zveri. V zadnjem desetletju so se zaradi ogolelih površin po podlubnikih močno izboljšale prehranske razmere. V vegetacijski dobi, so z izjemo Martinčka, prehranske razmere dobre, izrazito neugodne postanejo v času trajanja snežne odeje. V takih razmerah se še vedno soočamo s problematiko obgriženosti mlajših smrekovo jelovih sestojev. V večjem delu GGE ob ustreznem dovajanju svetlobe s pomlajevanjem, kljub močnemu vplivu divjadi ni težav, nekaj večjo težavo pri pomlajevanju predstavljajo edino sestoji oz. površine, ki so bile predčasno posekane po podlubnikih in so zatravili. Ozko grlo v prehrani predstavljajo zimske razmere, kar pomeni da bo potrebno pospeševati take ukrepe, ki bodo izboljševali ponudbo v tem časovnem obdobju.

Preglednica 6: Elementi za določanje kakovosti habitatov za pomembnejše živalske vrste

Vrsta	Zahteve do habitata	Stabilnost populacije	Ekspertna ocena o stanju habitata	Nujni ukrepi
Srnjad	Fragmentiran gozdni prostor z zadostno površino travišč.	Stabilna	Travišč je premalo. Zelo veliko pa je ogolelih, delno	Ohraniti vse kmetijske površine in jih vzdrževati. Na

SPLOŠNI OPIS GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE

Jelenjad Muflon	Ustrezni koridorji za prehod divjadi med posameznimi območji. Ustrezna dolžina gozdnega robu. Zadosten delež grmišč ter pomladitvenih površin v gozdovih. Gozdovi s prisotnostjo drevesnih vrst z bogatimi obrodi.	Muflon upadajoča	zatravljenih površin, kjer se pričinja pomlajevanje, tu se pojavljajo pionirske, svetloлюбne drevesne vrste. V delno presvetljenih sestojih bujno pomlajevanje (bukev, smreka, jelka) Na Martinčku veliko površinski enomerni mlajši sestoji smreke, brez podrasti (močne poškodbe zaradi obgrizanja). Velika obremenitev prostora in s tem povzročanje nemira (rekreacija, nabiralništvo). Prisotna gozdna paša.	vseh obstoječih preprečevati zaraščanje. Intenzivirati sečnjo jelke v zimskem času. Ohranjati primerno strukturo gozdov na območju prehodov divjadi (koridorjev med posameznimi območji). Ureditev režima na gozdnih cestah. Usmerjanje rekreativnih dejavnosti. Realizacija načrta odvzema.
Gams	Strma, skalovita pobočja z bogato podrastjo in travo.	stabilna	Prevelika obremenitev gozdnega prostora s strani rekreacije kot tudi ostalih uporabnikov prostora.	Ohranjati pašne površine. Usmerjanje rekreativnih dejavnosti. Realizacija načrta odvzema.
Divji prašič	Gozdovi s prisotnostjo drevesnih vrst z bogatimi obrodi (hrast, bukev, kostanj)	nihajoča	Prehranski pogoji so slabi. Delež drevja z bogatim obrodom je majhen.	Zaradi negativnega vpliva vrste na populacijo koconogih kur ne želimo prisotnosti vrste v GGE.
Gozdne kure	Starejši presvetljeni, vrzelasti gozdovi s prisotnostjo jagodičevja in mravljišči.	nihajoča	Veliko površinske ogolele površine. Pomanjkanje gozdnih površin s prisotnostjo borovničevja in mravljišč. Velika številčnost malih zveri.	Intenzivirati odstrel malih zveri. Zagotoviti ustrezno strukturo sestojev, časovno prilagoditi dinamiko gozdarskih del. Zagotoviti usklajenost vseh rab na območjih rastišč. Usmerjanje rekreativnih dejavnosti.
Lisica Kuna belica, Kuna zlatica Jazbec	Zelo prilagodljiva vrsta	Stabilna- nihajoča	Številčnost malih zveri želimo zmanjšati.	Zagotoviti ustrezno realizacijo načrta odvzema.
Planinski orel, sokol selec	Območja odprtih površin, brez gozda ali redko porasla (skalne stene)	Stabilna- nihajoča	Habitat je primeren zgolj na območju Soteske in na območju Ratitovca (območje varovalnih gozdov, kjer ni praktično nobenih gozdarskih aktivnosti)	V času reprodukcije nujno zagotoviti mir v okolici gnezdišč.
Sove, žolne	Starejši presvetljeni mešani sestoji s posameznimi osamljenimi drevesi	stabilna	Delež dreves primernih za dupla neenakomerno razporejen po GGE.	Želimo povečati število ustreznih dreves z dupli.

V GGE se nahajajo habitatni tipi (Natura 2000):

- Ilirski bukovi gozdovi (Fagus sylvatica (Aremonio-Fagion)) – severna stran Ratitovca
- Barjanski gozdovi – Blato na Jelovici

1.2 Površina in lastništvo gozdov

Površina gozdov v GGE je 4.775,74 ha. Zasebnih gozdov je 71,8 %, državnih gozdov pa 28,2 %.

Preglednica 7/LP: Površina gozdov po oblikah lastništva

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Skupaj
Površina gozda	3.429,87	1.345,87	4.775,74
Delež (%)	71,8	28,2	100,00

Površina gozdov v GGE se je v zadnjem desetletju zmanjšala za 2,35 ha in znaša 4.775,74 ha. To lahko pripišemo predvsem metodologiji zajemanja podatkov. Pred letom 2002 so bili vsi gozdovi v GGE v državni lasti. Do leta 2009 se je zaradi vračanja večjega deleža gozdov ljubljanski nadškofiji po denacionalizaciji lastninska struktura močno spremenila. V zadnjem desetletju se lastninska struktura ni več spreminjala. Povprečna velikost parcele v GGE Jelovica je 6,05 ha.

Preglednica 8/LS: Posestna sestava zasebnih gozdov (s solastniki, vir: indeks gozdnih posestnikov)

Velikost gozdne posesti	Sestava v %			
	po številu posestnikov		po gozdni površini	
	% v razredu	kumulativa (%)	% v razredu	kumulativa (%)
do 1 ha	96,4	96,5	0,8	0,8
1 do 5 ha	1,8	98,3	0,3	1,1
5 do 10 ha	0,0	0,0	0,0	0,0
10 do 30 ha	0,0	0,0	0,0	0,0
30 do 100 ha	0,0	0,0	0,0	0,0
nad 100 ha	1,8	100,0	98,9	100,0
Skupaj:	100,0		100,0	

Struktura posesti zasebnih gozdov, kamor spadajo tudi gozdovi v lasti ljubljanske nadškofije, je prikazana v zgornji tabeli. Veliko število posestnikov v nižjih kategorijah je posledica velikega števila solastnikov (agrarne skupnosti). V kategoriji nad 100 ha pa je lastnik samo eden, to je Nadškofija Ljubljana.

Preglednica 8/D-LS: Razvoj posestne sestave

Velikost gozdne posesti	Delež (%)	Delež (%)	Delež (%)	Število lastnikov	Število lastnikov (kumulativa)
	Leto 2002	Leto 2012	Leto 2022		
do 1 ha	85,8	56,0	96,4	327	327
1 do 5 ha	7,1	33,3	1,8	6	333
5 do 10 ha	0,0	0,0	0,0	0	333
10 do 30 ha	0,0	9,9	0,0	0	333
30 do 100 ha	0,0	0,0	0,0	0	333
nad 100 ha	7,1	0,7	1,8	6	339

1.3 Odprtost gozdov s prometnicami in razmere za pridobivanje lesa

V tehnološkem smislu GGE Jelovica opredeljuje predvsem višinska planotasta lega, čeprav se v zahodnem delu dvigne preko 1600 m nadmorske višine, spusti pa se do Save Bohinjke na nadmorsko višino 500 m.

Gozdnih cest je v GGE 119 km (gostota 27,19 m/ha), skupaj s produktivnimi javnimi 130 km, kar daje gostoto 29,62 m/ha (**Napaka! Vira sklicevanja ni bilo mogoče najti.** 11/D-C). Produktivne javne ceste smo sicer določili s presekom javnih cest z masko gozda, dodali smo 50 metrski pas in nato ocenili vsaj potencialno uporabnost. Dolžina gozdnih cest je večja kot v preteklem desetletju zaradi novogradenj, delno tudi zaradi usklajevanja katastra gozdnih in občinskih cest. Seveda pa gostota gozdnih cest ni enakomerna po celi GGE. Gozdne ceste so večinoma izdelane za sodobni transport kratkega in dolgega lesa do skupne teže 40 ton. Gozdne ceste imajo zelo poudarjen javni

značaj. Zaradi tega so ceste zelo obremenjene z javnim prometom. Del cest je grajen z neustreznim (prevelikim) vzdolžnim naklonom. Povečan promet in strmi odseki pa zelo podraži vzdrževanje. Dražniki so tudi zaradi poudarjene javne rabe hitro zapolnjeni z materialom, kar onemogoča odvajanje vode s cestišča, zaradi nepravilne vožnje osebnih vozil se pojavijo »rebra« in pogosti močni nalivi povzročajo velike škode na gozdnih cestah. Ker ni sistemskih sredstev za sanacijo, moramo za zagotovitev prevoznosti uporabiti sredstva za redno vzdrževanje. Stroške vzdrževanja povečuje tudi uporaba novih gozdarskih tehnologij in gibanje težkih strojev in kamionov po gozdnih cestah tudi v slabših vremenskih razmerah, predvsem ob sanaciji ujm in napada lubadarja. Zaradi postopkovno zapletenega in zahtevnega sistema izbiranja izvajalcev vzdrževanja gozdnih cest, ob razpisih dobimo izvajalca, če ni zapletov šele do poletja, z deli je potrebno zaključiti že jeseni, zato velik del leta izvajalca del sploh ni. S »sistemskimi« sredstvi zato ne bi mogli zagotavljati ustreznega stanja na gozdnih cestah. Potrebno je sofinanciranje s strani občine Bohinj.

V preteklem desetletju se je nadaljevala strojna sečnja. Razmah strojne sečnje se je začel v letu 2003, ko je Gozdno gospodarstvo Bled, najprej z najetimi, pozneje pa s svojimi stroji začelo redno in organizirano izvajati strojno sečnjo s harvestri (stroji za sečnjo) in forvarderji (gozdarskimi zgibnimi prikolicami), po letu 2005 pa tudi s sodobnimi žičnimi žerjavi s procesorsko glavo. Ob uvajanju novih tehnologij, so se pojavile določene dileme in težave (primernost sestojev za strojno sečnjo, poškodbe tal,...). Zato smo aktivno sodelovali pri sestavljanju »Vodil dobrega ravnanja pri strojni sečnji«.

V gospodarskih gozdovih je 456 km gozdnih vlak, kar pomeni odprtost 104 m/ha.

V varovalnih gozdovih je še 3,3 km gozdnih vlak. Tudi tu je sprememba v dolžini delno nastala zaradi natančnejšega zajemanja podatkov, saj smo v letu 2017 vzpostavili prenovljen kataster gozdnih vlak.

Za spravilo je odprtih večina gospodarskih gozdov. Kot neodprte smo pri odsekih opredeljenih kot traktorsko spravilo šteli gozdne površine, kjer je razdalja od prometnic večja od 50 m, pri ostalih, če ni mogoče racionalno spravilo s sodobnimi spravnimi sredstvi. Največji del površine je opredeljen za traktorsko spravilo. Delež s spravnimi razdaljami nad 400 m je le 23 %, kar zelo olajša gospodarjenje z gozdom.

Preglednica 9/SPR: Spravilne razmere (potencialne vrste spravila)

Način spravila	Površina		Spravilna razdalja (m) v %					
	ha	%	do 200	200-400	400-600	600-800	800-1200	nad 1200
S traktorjem	3.818,84	87,2	22,1	53,8	21,1	2,9	0,1	0
Z žičnico	380,44	8,7	18,8	74,4	6,8	0	0	0
Ročno								
Kombinirano I								
Kombinirano II								
Skupaj odprto	4.199,28	95,9	21,8	55,7	19,8	2,6	0,1	0
Neodprto	181,28	4,1						
Skupaj	4.380,56	100						

Preglednica 10/D-C: Odprtost gozdov s cestami

Vrsta cest	Produktivne	Povezovalne	Skupaj	Gostota cest
	km	km	km	m/ha
Gozdne ceste	119.175	0	119.175	27,19
Javne ceste	10.650	0	10.650	2,43
Skupaj	129.750	0	129.750	29,62

Karta 11: Cestno omrežje ter površine potencialno najugodnejših načinov spravila – v prilogi

1.4 Družbeno gospodarske razmere

V gozdnogospodarski enoti Jelovica ni naselij prebivalcev. Prebivalstvo, ki je z enoto kakorkoli povezano in od nje odvisno, je skoncentrirano v Bohinjski dolini in njeni okolici.

1.4.1 Lovstvo

Na območju gozdnogospodarske enote Jelovica leži 7 lovišč. Za razliko od ostalih gozdnogospodarskih enot je za to enoto značilno, da je površina dokaj enakomerno porazdeljena med večje število lovišč in sicer med lovišča Železniki, Nomenj-Gorjuše, Selca, Jelovica-Ribno, Kropa, Sorica in Jošt-Kranj. Z omenjenimi lovišči upravljajo istoimenske lovske družine.

Vsa lovišča ležijo v Gorenjskem lovsko upravljavskem območju. Lovsko upravljavska območja (LUO) so prostorski okviri za načrtovanje v lovstvu, ki se izvaja vsako leto. Vsakih 10 let je potrebno izdelati še dolgoročne načrte območij. Letni načrti območij so osnova za letne načrte gospodarjenja z divjadjo za posamezna lovišča.

Za izdelavo tako letnih kot dolgoročnih načrtov lovsko upravljavskih območij je pristojen Zavod za gozdove, sodelujejo pa lovske organizacije, območne enote Zavoda RS za varstvo narave, območne enote Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, lokalne skupnosti in drugi, katerih dejavnost je povezana z divjadjo in njenim okoljem. Vse analize, cilji in ukrepi v populacijah divjadi kot tudi njihovem življenjskem okolju so navedeni v lovsko upravljavskih načrtih, katere so upravljavci lovišč v skladu z zakonodajo dolžni izvajati.

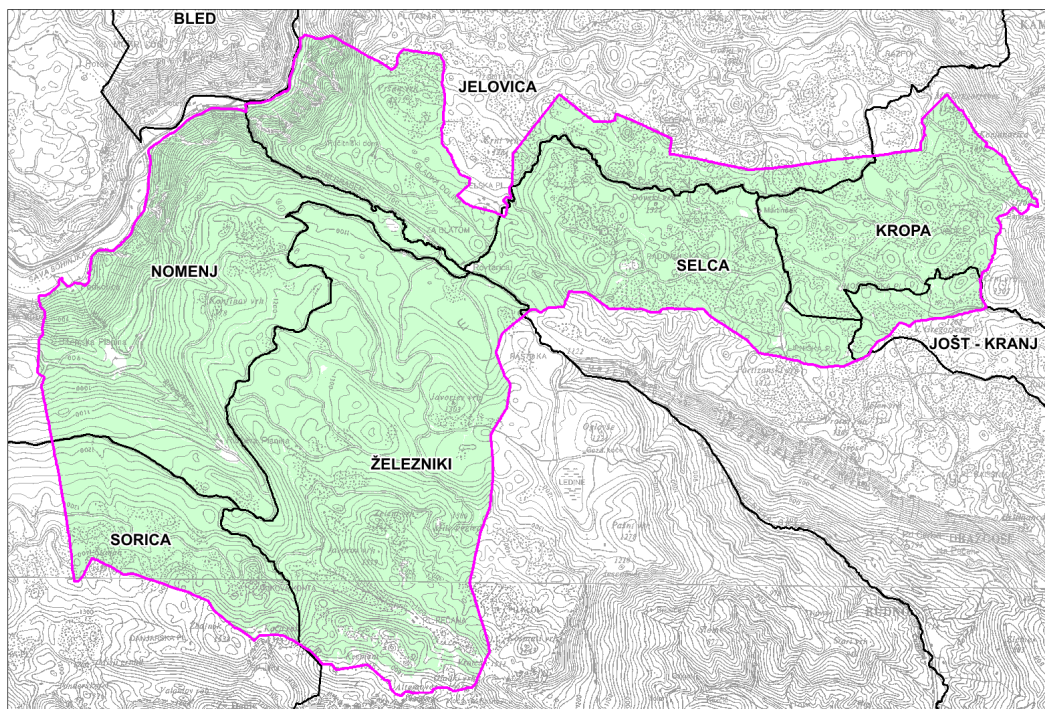
Populacije parkljarjev (jelenjad) v večini GGE še niso zadovoljivo usklajene z življenjskim okoljem oz. danostmi okolja. Generalno gledano, večina upravljavcev lovišč sicer izvaja načrtovane ukrepe v populacijah kot tudi življenjskem okolju v skladu z lovskimi načrti, navkljub temu pa se lokalno v posameznih letih pojavijo določeni problemi (večja objednost gozdnega mladja, povečano obgrizanje v mlajših smrekovih sestojih v ostrejših zimah, ostale škode, naravne izgube...).

Preglednica 11/D-LD: Pregled lovišč s katerimi upravljajo lovske organizacije

Šifra lovišča	Ime lovišča	Površina gozdov (ha)	Opomba
0213	Železniki	1.419,60	Del
0211	Nomenj-Gorjuše	1.077,58	Del
0214	Selca	651,37	Del
0207	Jelovica-Ribno	648,29	Del
0208	Kropa	490,90	Del
0212	Sorica	400,45	Del
0215	Jošt-Kranj	87,51	Del
Skupaj		4.775,69	

**Pri površini gozdov so prikazani skupaj tako gospodarski kot varovalni gozdovi.*

Karta 3: Pregledna karta lovišč

Karta 3: Pregledna karta lovišč

1.4.2 Kmetijstvo

Na območju GGE je glavna kmetijska dejavnost živinoreja oziroma ekstenzivna paša živine (predvsem govedo) na planinah za potrebe mesne pridelovalne industrije. Pridelava mleka in sira je dopolnilna dejavnost. Problem paše v gozdovih na Jelovici je še vedno pereč, vendar se postopno ureja. S pašo se ukvarjajo še na Bitenjski, Ribčevi, Vodiški in Lipniški planini, planini Pečani in Rovtarici.

Pašniki so sorazmerno ekstenzivno izrabljeni. Na nevarnih mestih in ob gozdnem robu so urejene ograje, na preostalih delih pa skrbi za nadzor živine električni pastir. Obdobje paše traja 80 do 120 dni. Na planinskih pašnikih so zgrajene kočice za pastirje, hlevi za živali, ograje, urejene pa so tudi dovozne poti. Kočice so večinoma oskrbovane tudi z elektriko in vodo.

Glede na rabo tal je v GGE Jelovica malo kmetijskih površin, na katerih pa močno prevladujejo pašniki. Obdelovalnih površin in grmišč v GGE ni, površina senožet in lazov se zmanjšuje, 0,1 % kmetijskih površin pa se zarašča. Dohodek iz gozda je najpomembnejši prihodek od kmetijske dejavnosti na Jelovici.

1.4.3 Poselitev

V gozdnogospodarski enoti Jelovica ni naselij prebivalcev. Prebivalstvo, ki je z enoto kakorkoli povezano in od nje odvisno, je skoncentrirano v Bohinjski dolini in njeni okolici. 31.12.2021 je bilo v

občini Bohinj 5.611 prebivalcev, od tega 2.768 žensk in 2.843 moških. Povprečna starost prebivalcev v letu 2021 je bila 44,8 let in se je v zadnjih desetih letih dvignila za več kot 5 let.

Kljub temu, da GGE Jelovica praktično v celoti spada v občino Bohinj, imajo na enoto velik vpliv tudi prebivalci iz drugih občin (lastniki zemljišč, lovci iz sedmih lovskih družin, ki imajo svoja lovišča na območju GGE Jelovica, nabiralci, izletniki).

Iz družbenogospodarskega vidika je za enoto Jelovica najpomembnejši obrat LIP-a v Bohinjski Bistrici ter CMS (Centralno mehanizirano skladišče), ki nudita zaposlitev delavcem lesarske in gozdarske stroke.

Preglednica 11: Gibanje števila prebivalcev v Bohinju.

Leto	Št.prebivalstva	Leto	Št.prebivalstva
1869	4.470	1961	5.186
1880	4.450	1971	5.007
1890	4.329	1981	5.197
1900	4.127	1991	5.120
1910	4.708	2002	5.186
1931	5.252	2011	5.257
1948	4.792	2021	5.611
1953	5.096		

Vir: Statistični podatki po občinah Slovenije

Statistični podatki kažejo, da je prebivalstvo v Bohinju od leta 1870 večkrat nihalo. Padeč prebivalstva po letu 1870 lahko povežemo z usihanjem fužinarstva v Bohinju. Po izgradnji železnice pa se je začel ponoven dvig gospodarstva in s tem tudi števila prebivalcev. Sorazmerno močen upad je razviden tudi v letih med 1931 in 1948, kar lahko pripišemo drugi svetovni vojni. Po letu 1948 se je prebivalstvo Bohinja začelo povečevati z manjšim upadom v šestdesetih letih, v zadnjem desetletju se je povečalo kar za več kot 9%.

1.4.4 Infrastruktura

Na območju Jelovice ni večjih infrastrukturnih objektov. Za gospodarjenje z gozdovi je pomembna zlasti magistralna cesta iz Bohinjske Bistrice preko Rovtarice na Rudno v Selški dolini. Večja cestna povezava je še preko Martinčka na Vodiško planino.

V zadnjih 10 letih je bilo v GGE Jelovica na novo zgrajenih 5.015 metrov gozdnih cest (Martinček, Brenkušev čebeljak, nad Ribčevo planino).

1.4.5 Ostale gospodarske dejavnosti

V GGE poleg gospodarjenja z gozdom ni pomembnejših gospodarskih dejavnosti. Glede na hiter razvoj zelenega turizma je treba biti še posebej pazljiv, da v prihodnosti ne bomo dovolili razmaha te gospodarske dejavnosti na Jelovici, ki bi lahko ogrozila izjemno pomembno ekološko funkcijo gozda pa tudi delno omejevala najpomembnejšo gospodarsko dejavnost v GGE.

1.6 Požarno ogroženi gozdovi

GEE Jelovica je med požarno najmanj ogroženimi enotami na blejskem območju. Njena lega je generalno osojna, večina gozdov je nad 1.100 m nadmorske višine, količine padavin so velike, gozdovi pa so odmaknjeni od infrastrukturnih objektov in ljudi.

Gozdov, kjer bi bila prisotna velika ogroženost ni. Srednja ogroženost je prisotna na 538 ha – to je 13 % GE. V to kategorijo spadajo goličave in nekatera mladovja na plitvih rendzinah in srednje strmih ter strmih pobočjih. Vsi ostali gozdovi so malo ogroženi. Antropogeni dejavnik tveganja je prisoten redko le kot kurjenje ognja ob delu gozdnih delavcev in obiskovalcev.

- V Uradnem listu 62/95 je bila objavljena Uredba o varstvu pred požari v naravnem okolju, v Pravilniku o varstvu gozdov s spremembami (Ur.l. RS št. 114/09, 31/16 in 52/22) pa metodologija za določanje stopnje požarne ogroženosti gozdov.
- Vsi gozdni požari so opisani v aplikaciji E-varstvo, ki jo vzdržuje GIS.
- Sanacija pogorišča je vedno naložena lastniku gozda. Če je povzročitelj požara pravnomočno ugotovljena tretja oseba, le-ta v postopku izterjave krije nastale stroške.
- Država za sanacijo požarišč in preventivno požarno varstvo namenja subvencije.

Karta št. 12: Karta požarne ogroženosti gozdov – v prilogi 3 Kartno gradivo

1.7 Ureditvena členitev gozdnogospodarske enote

Temeljne načrtovalne enote so oddelki in odseki. Gozdnogospodarska enota Jelovica je razdeljena na 91 oddelkov in na 238 odsekov. Oddelki so na terenu omejeni bodisi s preseki, cestami, grabni, grebeni, ali mejnimi kamni. Označeni so z dvema vzporednima, vodoravnima rdečima črtama na drevju, v prsni višini. Tako označeni oddelki predstavljajo ureditveno mejo, ki je pogosto tudi lastniška. Meje odsekov so osnovane na podlagi rastiščne osnove, značilnih mej, tradicije starih odsekov in primerne velikosti in so na terenu označene z vodoravno rdečo črto. Tako meje odsekov kot oddelkov je potrebno obnavljati. Povprečen oddelek meri 55,0 ha, povprečen odsek pa 21,0 ha.

1.8 Organiziranost javne gozdarske službe

Gozdnogospodarska enota Jelovica leži na območju KE Bohinj, ki je ena izmed štirih KE v GGO Bled. KE Bohinj poleg GGE Jelovica obsega še GGE Notranji Bohinj in GGE Bohinj ter ima skupno sedem revirjev.

GGE Jelovica (02) je razdeljena na tri gozdne revirje:

Revir Martinček (del): oddelki št. 5, 6, 101-126,

revir Rovtarica: oddelki št. 7-46,

revir Ribčeva planina (del): oddelki št. 47-55, 65-78.

2 PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV

Preglednica 12/D-F: Površine gozdnega prostora s poudarjenimi funkcijami

Funkcija	1. stopnja			2. stopnja			3. stopnja			Skupaj ha
	ha	%	% g. prost.	ha	%	% g. prost.	ha	%	% g. prost.	
Funkcija varovanja gozd. zemljišč in sestojev	458,47	9,2	9,2	129,31	2,6	2,6	4.394,37	88,2	88,2	4.982,15
Hidrološka funkcija	1,64	0,0	0,0	3.868,79	77,7	74,0	1.111,72	22,3	22,3	4.982,15
Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti	215,33	4,3	4,3	4.594,41	92,2	92,2	172,41	3,5	3,5	4.982,15
Klimatska funkcija	0,00	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0	4.982,15	100,0	100,0	4.982,15
Zaščitna funkcija	234,09	100,0	4,7	0,00	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0	234,09
Higiensko-zdravstvena funkcija	0,00	0,0	0,0	108,34	2,2	2,2	4.873,81	97,8	97,8	4.982,15
Rekreacijska funkcija	20,06	0,4	0,4	55,79	1,1	1,1	4.906,30	98,5	98,5	4.982,15
Turistična funkcija	0,00	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0	4.982,15	100,0	100,0	4.982,15
Poučna funkcija	0,00	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0	4.982,15	100,0	100,0	4.982,15
Funkcija varovanja naravnih vrednot	36,28	0,9	0,7	4.084,94	99,1	82,0	0,00	0,0	0,0	4.121,22
Funkcija varovanja kulturne dediščine	0,00	0,0	0,0	92,81	100,0	1,9	0,00	0,0	0,0	92,81
Estetska funkcija	18,21	6,8	0,4	250,32	93,2	5,0	0,00	0,0	0,0	268,53
Lesnoproizvodna funkcija	4.266,24	89,3	89,3	102,24	2,1	2,1	409,36	8,6	8,6	4.777,84
Funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin	66,14	19,6	1,3	270,96	80,4	5,4	0,00	0,0	0,0	337,10
Lovnogospodarska funkcija	0,00	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0	0,00

V preglednici so podane površine gozdnega prostora določene s funkcijami, ki so določene ploskovno. Poleg tega so funkcije opredeljene še točkovno in linijsko, kar dodatno povečuje pomen gozdnega prostora s poudarjenostjo funkcij. Točkovno smo na 1. stopnji določili 200 točkovno opredeljenih funkcij, na drugi stopnji pa 13. Pri linijsko določenih funkcijah smo na prvi stopnji poudarjenosti opredelili 5,53 km linij, na drugi stopnji poudarjenosti pa 69,10 km linij.

Skupna površina gozdnega prostora po posameznih skupinah funkcij in stopnjah poudarjenosti je:

ekološke funkcije na 1. stopnji so opredeljene na 609,97 ha;

ekološke funkcije na 2. stopnji so opredeljene na 4.935,19 ha;

socialne funkcije na 1. stopnji so opredeljene na 283,83 ha;

socialne funkcije na 2. stopnji so opredeljene na 4.120,29 ha.

proizvodne funkcije na 1. stopnji so opredeljene na 4.267,31 ha;

proizvodne funkcije na 2. stopnji so opredeljene na 370,19 ha.

2.1 Ekološke funkcije

Varovanje gozdnih zemljišč in sestojev (varovalna funkcija)

Varovalna funkcija pomeni varovanje rastišča in njegove okolice pred posledicami vseh vrst erozijskih procesov, zlasti zagotavljanje (ohranjanje) odpornosti tal na erozijske pojave, ki jih povzročajo mraz, sneg, voda in veter; preprečevanje razvoja (pojavljanja) zemeljskih in snežnih plazov, podorov in usadov; preprečevanje poglobljanja pobočnih jarkov; preprečevanje premeščanja naplavin; zadrževanje drobnega plovnega materiala; ohranjanje rodovitnosti gozdnih tal. Poudarjeno varovalno funkcijo imajo zlasti gozdovi na zgornji gozdni meji, na poplavnih, erozijskih plazljivih ali plazovitih območjih, določenih v skladu s predpisi, ki urejajo vode, na zelo strmih pobočjih, sušnih legah, plitvih skalovitih ali kamnitih tleh.

Funkcija je določena ploskovno na nivoju sestojev. Prva stopnja poudarjenosti je v vseh varovalnih gozdovih, ki so razglašeni z uredbo o varovalnih gozdovih (Večina strmih pobočij na robu planote nad Sotesko, najvišji del GGE okrog Pečane in na Ratitovcu ter barje Za Blatom in okolica). Na prvi stopnji so poudarjeni tudi gozdovi v oddelkih 47, 71 in 72 pri planini Pečani in pod Ratitovcem zaradi zgornjegorskih rastišč in rastiščnih tipov ter vse ruševje in preostalo pritlikavo grmičevje, ki je prav tako opredeljeno s prvo stopnjo poudarjenosti. Na prvi stopnji je poudarjen še manjši konec na strmem robu planote nad Sotesko v odseku 10A, kjer je opredeljena zaščitna funkcija. Na drugi stopnji je določenih še nekaj manjših območij z večjimi nakloni – na JZ robu Martinčka pod Visokim vrhom nad Rovtarico, na Javorovem vrhu (kar ni del varovalnega gozda), pod Žbanjekom in strma pobočja na robu planote pod Bitenjsko planino (oddelek 5 in 6), ki niso del varovalnega gozda. Vse preostale površine gozda so opredeljene s tretjo stopnjo.

Na prvi stopnji je opredeljenih 458,47 ha (9,20% gozdnega prostora), na drugi stopnji pa 129,31 ha (2,60 % gozdnega prostora).

Hidrološka funkcija

Hidrološka funkcija pomeni mehansko in biološko čiščenje vode, ki odteče ali pronica z gozdnih površin, ter uravnavanje vodnega režima z zadrževanjem hitrega odtekanja padavinske vode (dežja) s površja (po pobočju in v globino), počasnejšim taljenjem snega, ohranjanjem vode v gozdnih tleh in rastlinah in zakasnenim pronicanjem vode iz gozdnih tal v sušnih obdobjih. Poudarjeno hidrološko funkcijo imajo zlasti gozdovi v vodovarstvenih območjih, določenih v skladu s predpisi, ki urejajo vode.

Gozdovi zmanjšujejo površinski in povečujejo globinski odtok vode in tako preprečujejo nastanek erozijskih pojavov. Zaradi velike prepustnosti gozdnih tal za vodo, prepuščene padavine hitro poniknejo v podtalje, s čimer se polnijo zaloge talne vode in podtalnice. Gozdovi tudi izboljšujejo kakovost voda - s pronicanjem skozi gozdna tla se voda fizikalno in kemično očisti. V erozijskih območjih gozd zmanjšuje količino plavin in s tem podaljšuje čas delovanja nižje ležečih protierozijskih pregrad in zaježitvenih prostorov hidroelektrarn. Za normalno delovanje hidroloških mehanizmov je poleg klimatskih in edafskih dejavnikov potrebna tudi primerna stopnja gozdnatosti z ustrežno strukturo gozdov in ohranjenostjo.

Vodovarstvena območja se določijo z namenom, da se zavaruje vodno telo, ki se uporablja za odvzem ali je namenjeno za javno oskrbo s pitno vodo, pred onesnaževanjem ali drugimi vrstami obremenjevanja, ki bi lahko vplivalo na zdravstveno ustreznost voda ali njeno količino (74. člen ZV-1). Za vsa območja, ki se nahajajo na vodovarstvenem območju zajetij pitne vode, je treba pri načrtovanju dosledno upoštevati Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja (Uradni list RS, št. 64/04, 5/06, 58/11 in 15/16) ter vodovarstveni režim iz veljavnega predpisa, ki ureja vodovarstveno območje (predpisi sprejeti na podlagi 74. člena ZV-1 oz. 60. člena Zakona o vodah (Ur. L. RS. Št. 67/02, 2/04 – ZZdl-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15, 65/20).

V GGE je na drugi stopnji poudarjene približno tri četrtine gozdnega prostora, predvsem zato, ker je eden od kriterijev za določitev druge stopnje karbonatni kraški svet s podzemnimi kraškimi jamami in podzemnimi vodnimi tokovi. To je večina GGE razen ledeniških moren na območju

revirja Rovtarica in silikatnega pasu na J robu Martinčka (tam je zgolj tretja stopnja). Druga stopnja je opredeljena tudi na območju površinske stoječe vode, kamor spadata barje Za Blatom ter kal na planini Pečana in Radovljiški planini in peskokop pod Lipniško planino. Ploskovno prva stopnja ni določena, razen manjših površin ob robu GGE in območja pri Kačjem robu in ponekod na vrhu Ratitovca, saj tja seže drugo vodovarstveno območje s porečja selške Sore.

Linijsko je določenih več stalnih ali občasnih vodotokov z drugo stopnjo poudarjenosti. Glavni vodotoki so Blatnica, Korita, Kravji potok in Bitenjski graben. Poleg njih je še več manjših, predvsem v silikatnem pasu na J robu Martinčka do Rovtarice in hudourniki strmih pobočij na robu planote nad oz. v Soteski. Točkovno so določene predvsem številne jame in brezna na planoti na prvi stopnji. Prvo stopnjo poudarjenosti ima tudi okolica nekaj črpališč. Okolica izvirov vode, predvsem na planinah, je poudarjena na drugi stopnji.

Na prvi stopnji je določenih 1,64 ha (0,0 % gozdnega prostora), na drugi stopnji pa 3.868,79 ha (74,0 % gozdnega prostora). Linijsko je na drugi stopnji določenih 21,28 km vodotokov, točkovno pa 66 jam in brezen ter črpališč na prvi in 12 izvirov na drugi stopnji.

Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti

Funkcija pomeni zagotavljanje življenjskega prostora rastlinskim in živalskim življenjskim združbam, zlasti tistih vrst, katerih življenjski cikel je pomembno povezan z gozdom, ohranjanje biotske raznovrstnosti in zagotavljanje naravnega ravnovesja. Poudarjeno funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti imajo zlasti gozdovi z izjemnimi biotopi, gozdovi s habitati redkih ali ogroženih rastlinskih ali živalskih vrst, s habitati, ki so lokalno pomembni za obstoj in ohranitev populacij prostoživečih živalskih vrst, s habitati in habitatnimi tipi, ki se po predpisih, ki urejajo ohranjanje narave, ohranjajo v ugodnem stanju, ter gozdovi, ki imajo status posebnega varstvenega območja, potencialnega posebnega varstvenega območja ali ekološko pomembnega območja. Poudarjeno funkcijo iz te točke imajo tudi mirne cone, pasišča in zimovališča prostoživečih živalskih vrst, grmišča in predeli okoli kaluž in drugih vodnih virov namenjenih prostoživečim živalim.

Funkcija je opredeljena ploskovno in točkovno. Največji delež enot predstavlja EPO Ratitovec Jelovica, ki je opredeljeno na drugi stopnji poudarjenosti. Znotraj tega območja je več manjših otočkov rastišč divjih petelinov, ki so opredeljena na prvi stopnji, kar velja tudi za barje Za Blatom. V strmih pobočjih nad sotesko je še nekaj zimovališč jelenjadi, koridor, nahajališče severne linejevke ter EPO-ja Soteska pri Bohinju ter Sava Bohinjka z Mostnico in Ribnico. Točkovno so opredeljeni jame, brezna in spodmoli ter kaluže, vse na prvi stopnji poudarjenosti.

Prva stopnja poudarjenosti te funkcije je opredeljena na 215,33 ha (4,3 % gozdnega prostora), druga pa na 4.594,41 ha (92,2 % gozdnega prostora). Na večini površine GGE je torej opredeljena druga stopnja te funkcije. Tretja stopnja, ki predstavlja preostali gozdni prostor, je zastopana le v manjšem obsegu okrog Bitenjske planine in ponekod na strmih pobočjih Soteske. Točkovno je opredeljenih 59 jam, brezen, spodmolov in kaluž na 1. stopnji poudarjenosti.

V spodnjih tabelah so prikazana zavarovana območja V GGE Jelovica ter kvalifikacijske vrste in habitatni tipi za območja Natura 2000 V GGE Jelovica ter njihove značilnosti.

Preglednica 1/ZO: Pregled zavarovanih območij in varstvenih režimov

Identifikacijska številka	Ime	Status	Uradna objava	Varstveni režim	GPN	Stopnja poudarjenosti	
						NV	BR
1496	Za Blatom	NR	Odlok o razglasitvi barja Za Blatom na Jelovici za naravni rezervat (Uradni vestnik Občine Bohinj, št. 5/99)	4. člen: Na zavarovanem območju rezervata je prepovedano: - izvajati lov in izkoriščati gozd - spreminjati obstoječo vegetacijo (npr. krčenje gozda, pogozditev ravnika ali pašnika, preoranje ledine, ipd.) - vnašati tujerodne rastlinske in živalske vrste, oziroma vrste, ki ne sodijo te	Da	1	1

PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV

				habitadne tipe - izvajati zemeljska dela (graditi ceste in infrastrukturne naprave,...) - loviti, nabirati, vznemirjati, preganjati ali uničevati živali in njihove razvojne oblike - nadelavati steze, poti ali vlake			
--	--	--	--	---	--	--	--

Preglednica 13N-SPA : Kvalifikacijske ptičje vrste za Natura 2000 SPA območja

Identifikacijska številka	Ime	Vrste ptic za katere je posebno varstveno območje opredeljeno
SI5000001	Jelovica	koconogi čuk (<i>Aegolius funereus</i>) mali skovik (<i>Glaucidium passerinum</i>) triprsti detel (<i>Picoides tridactylus</i>) kozača (<i>Strix uralensis</i>) divji petelin (<i>Tetrao urogallus</i>) gozdni jereb (<i>Bonasa bonasia</i>) črna žolna (<i>Dryocopus martius</i>) sokol selec (<i>Falco peregrinus</i>) planinski orel (<i>Aquila chrysaetos</i>)

Preglednica 14/N-PSCI : Kvalifikacijski habitatni tipi za Natura 2000 SAC območja

Identifikacijska številka	Ime	Rastlinske in živalske vrste: Habitatni tipi:
SI3000110	Ratitovec	Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (Aremonio-Fagion))
SI3000103	Blato na Jelovici	Barjanski gozdovi

Preglednica 15/KHT: Kvalifikacijski habitatni tipi

Habitatni tip	Območje habitatnega tipa	Ekološke zahteve habitatnega tipa	Velikost cone (ha) znotraj SAC in stanje
Barjanski gozdovi	Blato na Jelovici	Barjanski gozdovi poraščajo nepropustna, zelo kislá šotna tla od 1200-1300 m nadmorske višine. Drevesno plast predstavlja smreka, grmovno pa rušje. V Sloveniji se pojavljajo na močvirnih tleh na Pokljuki, Jelovici in Pohorju. Potencialno jih ogrožajo izsuševanja zaradi paše ter izdelava smučarskih in kolesarskih stez.	Blato na Jelovici 26,1 ha (ugodno stanje)
Ilirski bukovi gozdovi	Na severni strani Ratitovca	Ilirski bukovi gozdovi rastejo na karbonatni podlagi na nadmorski višini 600-1400 m. Sestavlja jih več različnih združb (dinarski podgorski bukovi gozdovi, bukovi gozdovi z jelko, visokogorski bukovi gozdovi), zanje je značilna večja vrstna pestrost kot za ostale bukove gozdove. V Sloveniji so najbolj ohranjeni v dinarskem svetu,	Ratitovec 2093 ha (ugodno stanje)

PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV

			pojavljajo pa se tudi v Alpah in ponekod v vzhodni Sloveniji (Orlica, Bohor, Kum, Boč, Donačka gora). V preteklosti jih je ponekod ogrožalo panjevsko gospodarjenje, stelarjenje in gozdna paša, sedaj pa mestoma pospeševanje smreke in otežkočeno pomlajevanje zaradi objedanja.	
--	--	--	--	--

Preglednica 16/KVP: Kvalifikacijske vrste

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone vrste znotraj POV	Velikost cone vrste znotraj GGE	Ocena stanja na območju
Divji petelin (<i>Tetrao urogallus</i>)	Močno strukturirani iglasti gozdovi (pomlajenci) z veliko podrasti.	Starejši gozdovi s presvetljenimi jasami in posekami ter plodonosnim podrastjem. Je stalnica, IV do VIII, mladiči begavci. Za uspešno gnezditvev potrebuje obsežno območje rastišča s presvetljenim gozdom in mirno cono ter območje z navedenim habitatom in dovolj plodonosnimi rastlinami. Hrani se pretežno s plodovi, semeni, brsti, ki rastejo na ali pri tleh. Za pevska drevesa uporablja predvsem smreko, rdeči bor in macesen. Za potrebe prehranjevanja petelin nujno potrebuje vzdrževanje mladice bukve, macesna oziroma jerebika v majhnih sklenjenih skupinah, robnih pasovih ali kot drevesa, ki so ostala na poseki.	9767 ha	4579 ha	Ni znano
Gozdni jereb (<i>Bonasa bonasia</i>)	Razčlenjen gozd z obilno podrastjo (bogata grmovna plast) in pionirskimi stadiji gozda.	Vrsta strukturiranih gozdov s številnimi presvetlitvami in pestro sestavo drevesnih vrst. Zahteva pionirske faze gozda (območja mladja) in površine v zaraščanju. Habitat: zmes starejših presvetljenih sestojev z bogato podrastjo (tako zeliščno kot grmovno plastjo). V gozdovih iglavcev mora biti prisoten vsaj manjši delež listavcev. Enomernih monotonih sestojev brez podrasti ne poseljuje. Za uspešno gnezditvev potrebuje območje od 10 – 30 ha strukturiranega gozda s podrastjo, jasami oz. posekami (dovolj plodonosnih rastlin: zlasti leske, jerebika, jelše, breze). Stalnica, gnezdi od IV do VII, mladiči begavci (po izvalitvi zapustijo gnezdo in so do samostojnosti s samico). Hrani se pretežno s plodovi, semeni, poganjki in drevesnimi brsti.	9767 ha	4579 ha	Ni znano
Mali skovik (<i>Glaucidium passerinum</i>)	Iglasti in jelovo-bukovi gozdovi z jasami do 1000 metrov in velikim številom dupel.	Iglasti in jelovo-bukovi gozdovi z jasami nad 1000 metrov n.v. Stalnica, gnezdi od IV do VII, mladiči gnezdomci. Razgibani gozdovi z velikim deležem iglavcev in zadostnim številom dupel	9758 ha	4574 ha	Ni znano

PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone vrste znotraj POV	Velikost cone vrste znotraj GGE	Ocena stanja na območju
		(predvsem dupla velikega in triprstega detla). Hrani se pretežno z majhnimi pticami in sesalci.			
Koconogi čuk (<i>Aegolius funereus</i>)	Iglasti in jelovo-bukovi debeljaki nad 800 m n.v. z velikim številom dupel in gozdnimi jasami.	Gozdovi debeljaka in pomlajenca z dovolj velikim številom gnezdilnih dupel – dupla črne žolne ali triprstega detla (premer dupla je med 8 in 20 cm). Preferira senčne, zatišne lege in mrazišča. Preferira gozd z malo ali brez podrasti. Občutljiv na posege v neposredni bližini gnezda in poseke velikosti nad 2 ha. Ima majhen teritorij; na območjih, kjer se nahajajo gnezdišča enega ali več parov (subkolonije), morajo biti posegi v gozd na minimumu. Stalnica, gnezdi od III do VII, mladiči gnezdomci. Hrani se pretežno s sesalci in manjšimi pticami.	9758 ha	4574 ha	Ni znano
Triprsti detel (<i>Picoides tridactylus</i>)	Klimaksni iglasti sestoji z visokim deležem odmrlega drevja, večinoma v varovalnih gozdovih in gozdnih rezervatih.	HABITAT: Ugajajo mu predvsem visokogorski iglasti gozdovi. Najvišje gostote triprstega detla so zabeležene v naravnih, zrelih sestojih (starejši debeljaki, 1 faza pomlajencev), kjer je delež smreke večji od 60%. V gospodarskih gozdovih se pojavlja razpršeno. Najpomembnejša območja so gozdni rezervati in negospodarjeni sestoji. Pojavlja se predvsem na višjih nadmorskih višinah. Tako se vrsta v Alpah redko pojavlja pod 1000 m. Triprsti detel je teritorialen. V optimalnih sestojih je habitat velik približno 60 ha (v gnezdilni sezoni). NEZDENJE: duplo najpogosteje izdolbe v živih iglavcih (premer nad 30 cm), na mestu, ki je napadeno z glivo, (les mehkejši, lažje izdolbe duplo) oziroma drugače poškodovan les. Dupla so ponavadi na višini do 3m. Vsako leto izkleše novo duplo. Gnezdi maja in junija. HRANA: Ličinke in druge razvojne oblike podlubnikov (ključna prehrana). hrano išče predvsem na odmrlih, poškodovanih stoječih iglavcih večjih debelin (premer nad 30 cm). Optimalni prehranjevalni habitat naj bi imel več kot 10 stoječih odmrlih dreves (debelejših od 30 cm) na hektar gozda. Odmrlih, poškodovanih in ležečih dreves naj bi bilo najmanj 5 % od lesne zaloge. Najbolj so pomembne stoječe sušice iglavcev debeline nad 30 cm. Prehranjuje se tudi na podrticah. OGROŽENOST: Odpiranje zaprtih gozdov, z gozdnimi vlakami. Povečevanje intenzitete gospodarjenja (v še pred kratkim zaprtih sestojih). Omejujoč dejavnik je predvsem hrana (mrtva masa), v manjši meri dupla (primerna drevesa za tesanje dupel). V naravnih	7216 ha	3854 ha	Ni podatka

PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone vrste znotraj POV	Velikost cone vrste znotraj GGE	Ocena stanja na območju
		sestojih je pomembna količina hrane (predvsem podlubnikov - v uravnoteženem stanju –brez gradacije) na območju od 50 do 80 ha. Zmanjševanje deleža iglavcev v gozdovih. Odpiranje zaprtih gozdov, z gozdnimi vlakami. Povečevanje intenzitete gospodarjenja (v še pred kratkim zaprtih sestojih).			
Kozača (<i>Strix uralensis</i>)	Ustreza ji vrzelast gozd s starejšim drevjem, ne ustreza pa ji mlad gozd in gosto zaraščene površine. Teritorij je velik od 200-400 ha, v njem ima kopališča v vodnih kotanjah.	Gnezdi v zrelih jelovo-bukovih gozdovih. Stalnica, gnezdi od III do VI, mladiči gnezdomci. Za gnezditveno uspešnost potrebuje strukturiran gozd s suhimi drevesi, velikimi dupli. Potrebuje tudi gozdne jase ali poseke v območju od 2–10 km2. Hrani se pretežno s sesalci in pticami.	9758 ha	4574 ha	Ni znano
Sokol selec (<i>Falco peregrinus</i>)	Kot gnezditelno območje opredeljene skalne stene in pomoli; območje prehranjevanja – odprte površine travnišč (zlasti nad zg. gozdno mejo).	Ekološki generalist. Pogoj za gnezditelno sokola selca je prisotnost skalnih sten (morajo biti previsne, razgledne). Stalnica, gnezdi od IV do VIII, mladiči gnezdomci. Za uspešno gnezditelno potrebuje skalne stene z mirmimi conami.	3330 ha	997 ha	Ugodno
Planinski orel (<i>Aquila chrysaetos</i>)	Poseljuje podoben habitat kot sokol selec.	Visok delež odprtih površin brez gozda ali polodprtih z gozdom na redko poraslih površinah npr: skalovje, pašniki in območja nad drevesno mejo, goličave. Stalnica, gnezdi od III do VII. Za gnezdenje mu ustrezajo skalnata območja. Majhen delež gnezd je tudi na drevju.	4338 ha	1633 ha	Ugodno

Klimatska funkcija

Klimatska funkcija pomeni mešanje hitrosti in spreminjanje smeri vetrov; vpliv na temperaturo in vlažnost zraka ter na razmerje med plini v ozračju (proizvodnja kisika, skladiščenje ogljika v lesu in tleh). Poudarjeno klimatsko funkcijo imajo zlasti gozdovi, ki varujejo naselja ter kmetijske površine pred škodljivimi učinki vetra in mraza ter gozdovi na območju stalnih ali pogostih močnih vetrov, ki lahko povzročajo vetrolome ali deformirano rast gozdnega drevja.

V GGE Jelovica je za celoten gozdni prostor določena zgolj tretja stopnja poudarjenosti, saj nikjer ne zadošča kriterijem za prvo ali drugo stopnjo.

2.2 Socialne funkcije

Rekreacijska funkcija

Rekreacijska funkcija pomeni omogočanje aktivnosti, ki telesno in duševno sproščajo in krepijo, vključno z nabiranjem gozdnih plodov za lastne potrebe. Poudarjeno rekreacijsko funkcijo imajo gozdovi z ustreznimi naravnimi danostmi, dostopnostjo in dosegljivostjo ter rekreacijsko infrastrukturo (poti, objekti).

Funkcija je določena ploskovno kot območja, ki so pogosto obiskana in linijsko kot bolj obiskane pohodne in kolesarske poti. V večini GGE je določena tretja stopnja poudarjenosti, druga stopnja je določena le v okolici planina (Bitenjska, Ribčeva in Selška planina, planina Tamar ter Rovtarica). Na prvi stopnji je poudarjena le okolica Vodiške planine, saj gre za najbolj obiskano točko v GGE in edino, ki je močnejše obiskana. Linijsko so določene glavne gozdne ceste na Jelovici na drugi ter poti na območju Ratitovca in na Vodiški planini na prvi stopnji.

Na prvi stopnji je opredeljenih 20,06 ha (0,4 % gozdnega prostora), na drugi stopnji pa 55,79 ha (1,1 % gozdnega prostora). Na prvi stopnji je določenih 5,53 km poti v gozdnem prostoru, na drugi pa 47,82 km v gozdnem prostoru.

Turistična funkcija

Turistična funkcija pomeni zadovoljevanje potreb obiskovalcev, ki zaradi oddiha ali razvedrila začasno spremenijo svoj kraj bivanja. Poudarjeno turistično funkcijo opravljajo gozdovi v okolici turističnih krajev, v katerih se nahajajo turistični objekti, turistične točke in znamenitosti ali po katerih se odvija turistično vodenje.

V GGE Jelovica ni turističnih krajev in bolj obiskanih turističnih točk, zato je celotna površina GGE določena le ploskovno s tretjo stopnjo poudarjenosti, prve in druge stopnje pa ni.

Zaščitna funkcija

Zaščitna funkcija pomeni zaščito prometnic, naselij in drugih objektov pred naravnimi pojavi, kot so padanje kamenja in peska, snežni zameti, bočni vetrovi in zdrsi zemljišča, ter zagotavljanje varnosti bivanja in prometa. Poudarjeno zaščitno funkcijo opravljajo zlasti gozdovi na strmih pobočjih nad cesto ali železnico ter pod njo.

Zaščitno funkcijo je opredeljena ploskovno v varovalnih odsekih na strmih pobočjih bohinjske Soteske na robu planote. Tam je zaščitna funkcija poudarjena na prvi stopnji in je opredeljena na 234,09 ha (4,7 % gozdnega prostora).

Obrambna funkcija

Obrambna funkcija v GGE ni določena.

Estetska funkcija

Estetska funkcija pomeni omogočanje doživljanja skladnosti likovnih in funkcionalnih prvin v krajini. Poudarjeno estetsko funkcijo imajo predvsem z estetskega vidika edinstveni/posebni gozdovi v izjemnih krajinah in območjih nacionalne prepoznavnosti po predpisih, ki urejajo prostor, ter območjih kulturne krajine po predpisih, ki urejajo varstvo kulturne dediščine, v območjih krajinske pestrosti po predpisi, ki urejajo ohranjanje narave ter gozdovi, namenjeni zakrivanju degradacijskih procesov ali drugih vizualno motečih elementov v krajini.

Funkcija je v GGE opredeljena ploskovno in točkovno. Na prvi stopnji je določena Vodiška planina z okolico, na drugi stopnji pa Mošenjska planina, Bitenjska planina ter območje kulise Soteske. Točkovno je določenih 6 dreves opredeljenih s strani ZGS. Na tretji stopnji se ta funkcija ne določa.

V GGE je s to funkcijo opredeljenih 18,21 ha (0,4% gozdnega prostora) na prvi in 250,32 ha (93,2% gozdnega prostora) na drugi stopnji.

Poleg gozdov krajinsko estetsko pozitivno vplivajo tudi planine, ki prekinjajo monotonijo gozdnih kompleksov, vendar ne toliko v zaraščajoči obliki kot redno vzdrževane planine.

Poučna funkcija

Poučna funkcija pomeni ozaveščanje in posredovanje znanj o gozdu ter gospodarjenje z njim laični ali strokovni javnosti. Poudarjeno poučno funkcijo imajo gozdovi, ki se uporabljajo kot učni prostor (gozdne učilnice), gozdovi, po katerih so speljane oziroma v katerih se nahajajo gozdne, naravoslovne, ipd. poti ter učni in demonstracijski objekti za izvajanje praktičnega pouka v sistemu gozdarskega izobraževanja in poklicnega usposabljanja.

V GGE Jelovica ni nikjer izpolnjenih kriterijev za prvo in drugo stopnjo poudarjenosti, zato je za celoten gozdni prostor določena tretja stopnja.

Raziskovalna funkcija

Raziskovalna funkcija v GGE ni določena.

Higiensko-zdravstvena funkcija

Funkcija pomeni izboljšanje kakovosti in ohranjanje zdravega življenjskega okolja ter blaženje škodljivih vplivov imisij z absorpcijo sestavin onesnaženega ozračja, intenzivnejšo termiko in turbulenco ter izolacijo pred hrupom. Poudarjeno higijensko-zdravstveno funkcijo imajo zlasti gozdovi v neposredni bližini večjih naselij, bolnic in zdravilišč, ter gozdovi, ki se nahajajo v pasu med naselji oziroma bivalnimi objekti ter večjimi viri hrupa, smradu, sevanja in onesnaženja, kot so npr. avtocesta, železnica, termoelektrarne, kamnolomi in peskokopi, večje farme, smetišča, sežigalnice in predelovalnice odpadkov, dirkališča, ipd.

Funkcija je v GGE Jelovica določena ploskovno. V večini GGE je zgolj tretja stopnja poudarjenosti, ki velja za preostali gozdni prostor. SV del GGE v okolici Vodiške planine pa je na robu območja, ki je po območnem načrtu opredeljeno na drugi stopnji kot okolica večjih strnjjenih naselij. Prva stopnja te funkcije v GGE ni določena.

Z drugo stopnjo te funkcije je opredeljenih 108,34 ha (2,2% gozdnega prostora).

Funkcija varovanja naravnih vrednot

Ta funkcija pomeni varovanje redkih, dragocenih, znamenitih ali drugih vrednih naravnih pojavov. Poudarjeno funkcijo varovanja naravnih vrednot imajo gozdovi ali deli gozdov, ki imajo po predpisih, ki urejajo ohranjanje narave, status naravne vrednote, zavarovana območja ter izjemna drevesa v gozdnem prostoru.

Funkcija je v GGE določena ploskovno in točkovno. V celotni GGE je opredeljena druga stopnja poudarjenosti, ker gre za kraško planoto z značilnimi pojavi. Znotraj te glavne vrednote je opredeljenih več manjših območij naravnih vrednot. 8 jih je poudarjenih na drugi stopnji, 2 pa na prvi. Na prvi stopnji sta poudarjena visoko barje Za Blatom in Ekstrazonalno rastišče glacialnega reliкта severne linejke (*Linnaea borealis*) pri Soteski v dolini Save Bohinjke. Na drugi stopnji so opredeljeni območje kraških pojavov na Sovražniku, ena od izrazitih vrtač, območje Ratitovca kot skrajni narivni izdanek Julijskih Alp ter nekaj manjših dolin, hudournikov in korit. Točkovno so poudarjene jame, brezna in izjemna drevesa vsi opredeljeni s prvo stopnjo.

V GGE je določenih 36,28 ha (0,7 % gozdnega prostora) na prvi stopnji poudarjenosti in 4.084,94 ha (82,0 % gozdnega prostora) na drugi stopnji. Točkovno je na prvi stopnji opredeljenih 59 jam, brezen in dreves.

Vse naravne vrednote v GGE Jelovica so prikazane v spodnji tabeli.

Preglednica 17: Naravne vrednote v GGE Jelovica

IDENT. ŠT.	IME	KRATKA OZNAKA	ZVRST	STATUS
5037V	Sovražnik – kraški pojavi	Značilni površinski kraški pojavi -vrtače in ponor na Sovražniku na Jelovici	geomorf, (hidr)	NVLP
253V	Ratitovec	Skrajni jugovzhodni narivni izdanek Julijskih Alp	geomorf, geol, (bot, zool)	NVDP
5431V	Jelovica - planota	Visoka kraška planota z značilnimi kraškimi pojavi	geomorf, (geomorf)	NVDP
298OP	Soteska – nahajališče severne linejke	Reliktno nahajališče severne linejke (<i>Linnaea borealis</i>) pri Soteski v dolini Save Bohinjke	geomorf, bot	NVDP
5044	Kravji potok - slepa dolina	Dolina Kravjega potoka pri Mošenjski planini na Jelovici	hidr, geomorf	NVLP
5040	Ledena dolina - vrtača	Izrazita vrtača – mrazišče na Jelovici	geomorf	NVLP
4997	Pod Koritom – mrtvice in korita	Korita ob Bitenjskem grabnu in več mrtvic na prodnatem svetu ob desnem bregu Save Bohinjke, jugovzhodno od Nomnja	hidr, ekos, geomorf	NVLP
749	Blatnica - korito	Korita Blatnice, desnega pritoka Save Bohinjke pri Soteski	geomorf, hidr	NVLP
5390	Kajdižovec – hudournik v Soteski pri Bohinju	Hudournik Kajdižovec, desni pritok Save Bohinjke južno od Bohinjske Bele, z več slapiči in kaskadami v spodnjem delu	hidr, geomorf	NVLP
116	Za Blatom	Visoko barje na Jelovici	hidr, geol, bot, zool	NVDP
2758	Vodiška planina - lipa	Lipa na Vodiški planini na Jelovici	drev	NVDP

Preglednica 7: Pregled jam v GGE Jelovica

IDENT. ŠT.	IME JAME	KRATKA OZNAKA	REŽIM VSTOPA
40593	Ledena jama na Lavtah	Brezno/jama	3
40596	Snežno brezno na Pečani	Brezno s stalnim ledom	3
40595	Ledena jama pri Pečani	Jama z občasnim ledom	3
40594	Brezno v oddelku 72	Brezno/jama	3
40590	Snežna jama	Jama z breznom in etažami, poševna jama	3

PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV

40577	Snežna špranja na Ratitovcu	Brezno/jama	3
40591	Jama s tremi vhodi	Brezno/jama	3
40592	Snežno brezno pri Jami s tremi vhodi	Brezno s snegom	3
48575	Obcestnica	Jama z breznom in etažami, poševna jama	3
44464	Brezno v Požleku	Poševno ali stopnjasto brezno	3
48053	Glažarica	Jama z breznom in etažami, poševna jama	3
47218	Podprta jama	Jama z breznom in etažami, poševna jama	3
44164	Jama na Mošenjski planini	Jama občasni ponor ob občasnem toku	3
41327	Brezno 6 na Jelovici	Brezno	3
45581	Snežna jama	Brezno s snegom	3
45584	Brezno pod Radovljiškim visokim vrhom	Jama z breznom in etažami, poševna jama	3
43656	Nožnica	Jama občasni izvir	3
49114	Mošenac	Jama občasni izvir	3
41325	Brezno ob drči	Poševno ali stopnjasto brezno	3
48362	Jama v Dožcah	Spodmol, kevdrč	3
41324	Brezno 3 na Jelovici	Brezno	3
48361	Brezno pod Martinčkom	Brezno	3
48363	Brezno v Dožcah	Brezno	3
41328	Brezno 7 na Jelovici	Brezno	3
41326	Brezno 5 na Jelovici	Brezno	3
48157	Trojno brezno v ledu	Brezno s stalnim ledom	3
49091	Nadcestnica 2	Brezno	3

PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV

49100	Jama pod cesto na Martinček	Jama z breznom in etažami, poševna jama	3
49098	Tonetovo brezno	Brezno	3
41322	Brezno 1 na Jelovici	Jama z breznom in etažami, poševna jama	3
41323	Brezno 2 na Jelovici	Brezno	3
46116	Brezno pri Ledeni dolini	Brezno	3
48969	Brezno v Cvajarju	Brezno	3
44951	Colorjevo brezno	Poševno ali stopnjasto brezno	3
47948	Sopotnik	Jama občasni izvir	3

Funkcija varovanja kulturne dediščine

Ta funkcija pomeni varstvo in ohranjanje območij ali objektov, ki so rezultat ustvarjalnosti človeka in njegovih različnih dejavnosti, družbenega razvoja in dogajanj, značilnih za posamezna obdobja v slovenskem in širšem prostoru. Poudarjeno funkcijo varovanja kulturne dediščine imajo zlasti gozdovi ali njihovi deli, ki imajo po predpisih, ki urejajo varstvo kulturne dediščine, status kulturne dediščine, ali se nahajajo v njihovi neposredni okolici, ter ostanki ohranjenih tradicionalnih oblik gospodarjenja z gozdovi (npr. steljniki, panjevci, gaji, logi).

Funkcija je v GGE opredeljena ploskovno in točkovno. Na drugi stopnji je opredeljenih večina planin (Mošenjska, Lipniška, Bitenjska in Pečana) ter naselbina na Gradišču na Vodiški planini. Na prvi stopnji funkcija ploskovno ni opredeljena, tretje stopnje pa ne določamo. Točkovno so na prvi stopnji opredeljena spominska znamenja. To so spominsko znamenje na Vodiški planini in znamenje partizanom na Rovtarici ter spominsko znamenje NOB na Martinčku ter Mošenjski in Lipniški planini. Na drugi stopnji je poudarjen Partizanski dom na Vodiški planini.

V GGE je na drugi stopnji opredeljenih 92,81 ha (1,9 % gozdnega prostora), točkovno pa je opredeljenih 6 spomenikov 5 spomenikov na prvi stopnji in pa 1 partizanski dom na drugi stopnji.

2.3 Proizvodne funkcije

Lesnoproizvodna funkcija

Funkcija pomeni proizvodnjo nadzemne lesne mase, ki jo je možno gospodarsko izkoriščati. Poudarjeno lesnoproizvodno funkcijo opravljajo gozdovi z nadpovprečno rastnostjo na rastiščih z nadpovprečno proizvodno zmogljivostjo.

Funkcija je opredeljena ploskovno na masko gozda. V večini GGE je opredeljena prva stopnja poudarjenosti, ki pomeni vse odseke, kjer je možen dolgoročen posek več kot 5 m³/ha letno. V odsekih 37C, 38C, 45A, 45B, 71A, 72A in 77A je funkcija opredeljena na drugi stopnji, ki pomeni možen dolgoročen posek med 2 in 5 m³/ha letno. V varovalnih gozdovih je določena tretja stopnja poudarjenosti, ki pomeni možen dolgoročen posek manj kot 2 m³/ha letno.

Funkcija je na prvi stopnji opredeljena na 4,266,24 ha (89,3 % gozda), na drugi stopnji na 102,24 ha (2,1 % gozda), na tretji pa na 409,36 ha (9,6 % gozda).

Funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin

Ta funkcija pomeni izkoriščanje nelesnih in materialnih koristi gozda, z izjemo divjadi in rekreativne rabe gozdov, ki se lahko pojavijo na trgu. Poudarjeno funkcijo pridobivanja drugih gozdnih dobrin opravljajo zlasti gozdovi, kjer se intenzivno odvija stelarjenje, čebelja paša, pridobivanje smole in drevesnih sokov, pridobivanje okrasnega drevja, izkoriščanje sečnih ostankov, ipd. če so ti proizvodi predmet prodaje ali nadaljnje dodelave in niso namenjeni le lastni uporabi.

Funkcija je v določena ploskovno in točkovno. Na prvi stopnji sta določeni dve območji semenskih sestojev. Eno je v bližini Rovtarice (oddelek 115 in 19) za jelko, drugo pa v oddelku 67 za smreko in jelko. Na drugi stopnji so opredeljena območja čebelje paše na podlagi izbranih tipov sestojev. Tretje stopnje ne določamo. Točkovno so na prvi stopnji opredeljena stojišča čebeljakov.

Na prvi stopnji je določene 66,14 ha (1,3 % gozdnega prostora), na drugi pa 270,96 ha (5,4 % gozdnega prostora). Točkovno so opredeljena 4 stojišča čebeljakov.

Lovnogospodarska funkcija

Funkcija pomeni gospodarjenje s populacijami divjadi. Poudarjeno lovno-gospodarsko funkcijo imajo zlasti gozdovi oziroma gozdni prostor v lovnih oborah. Funkcija je poudarjena tudi v okolici rukališč, krmišč, krmnih njiv ter v predelih, kjer se intenzivno izvaja lovski turizem. V sonaravno zasnovanih in oblikovanih gozdovih ter ob usklajenih populacijah živalskega sveta poteka ta funkcija brez konfliktov in je ni nujno vedno poudarjati kot dominantno funkcijo v prostoru.

Funkcija je v GGE Jelovica opredeljena le točkovno, gre zgolj za eno zimsko krmišče ob vznožju planote na začetku Soteske.

Pasišča, grmišča in zimovališča, na katerih je bila v preteklem načrtu opredeljena lovno-gospodarska funkcija, so v obdobju zadnjega območnega načrta opredeljena pod funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti.

3 OPIS STANJA GOZDOV

3.1 Gospodarske kategorije gozdov

Površina gozdov v GGE Jelovica je 4.776 ha. Po kategorijah gozdov prevladujejo večnamenski gozdovi, ki predstavljajo 91,4 % vseh gozdov. 8,0 % je varovalnih gozdov, 0,3 % gozdov s posebnim namenom kjer so ukrepi dovoljeni in 0,3 % gozdov s posebnim namenom kjer ukrepi niso dovoljeni. Gozdovi s posebnim namenom, kjer ukrepi niso dovoljeni so v odseku 18 v in predstavljajo naravni rezervat Za Blatom, gozdovi s posebnim namenom, kjer so ukrepi dovoljeni, pa so gozdovi v odseku 18 b in predstavljajo robno območje naravnega rezervata. Pri uvrščanju gozdov med varovalne gozdove in gozdove s posebnim namenom smo se naslonili na naslednje pravne podlage: Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Ur.l RS št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20), Odlok o razglasitvi barja Za Blatom na Jelovici za naravni rezervat (Uradni vestnik Občine Bohinj, št. 5/99).

Po obliki lastništva z 71,8 % prevladujejo zasebni gozdovi. Državnih gozdov je 28,2 %.

Preglednica 18/D-KL: Gospodarske kategorije gozdov in njihova struktura po lastniških kategorijah (ha)

Gospodarske kategorije gozdov	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Skupaj
Večnamenski gozdovi	3.019,47	1.345,62	4.365,09
Gpn, ukrepi so dovoljeni	15,22	0,25	15,47
Gpn, ukrepi niso dovoljeni	12,83	0,00	12,83
Varovalni gozdovi	382,35	0,00	382,35
Skupaj:	3.429,87	1.345,87	4.775,74

Preglednica 19/KGR: Gozdne združbe po gospodarskih kategorijah gozdov in RGR

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Ime gozdnega rastiščnega tipa	Površina (ha)	Delež (%)
00201-1-predalpska jelova bukovja v tipičnih ekoloških razmerah	63400-Alpsko bukovje s črnim telohom	6,03	0,3
	64300-Predalpsko jelovo bukovje	2.309,36	97,7
	69100-Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi	14,04	0,6
	77100-Jelovje s praprotni	0,19	0,0
	77200-Jelovje s trikrpim bičnikom	0,60	0,0
	80100-Smrekovje s trikrpim bičnikom	34,34	1,5
Skupaj RGR		2.364,56	100,0
00202-2-predalpska jelova bukovja na boljših tleh in jelovja	63400-Alpsko bukovje s črnim telohom	0,79	0,1
	64300-Predalpsko jelovo bukovje	618,61	96,7
	69100-Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi	0,11	0,0
	77100-Jelovje s praprotni	5,88	0,9
	77200-Jelovje s trikrpim bičnikom	8,19	1,3
	80100-Smrekovje s trikrpim bičnikom	6,22	1,0

OPIS STANJA GOZDOV

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Ime gozdnega rastiščnega tipa	Površina (ha)	Delež (%)
Skupaj RGR		639,80	100,0
00203-3-predalpska jelova bukovja v zaostrenih ekoloških razmerah	63400-Alpsko bukovje s črnim telohom	10,61	1,4
	64300-Predalpsko jelovo bukovje	709,74	95,7
	68300-Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico	16,24	2,2
	69100-Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi	4,93	0,7
Skupaj RGR		741,52	100,0
00204-4-alpska bukovja	63400-Alpsko bukovje s črnim telohom	88,02	74,5
	64300-Predalpsko jelovo bukovje	30,15	25,5
Skupaj RGR		118,17	100,0
00205-5-zgornjegorska bukovja	64300-Predalpsko jelovo bukovje	95,82	24,6
	68300-Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico	210,78	54,0
	68500-Predalpsko alpsko podalpsko bukovje	2,99	0,8
	69100-Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi	80,68	20,7
Skupaj RGR		390,27	100,0
00206-6-smrekovja mrazišč	64300-Predalpsko jelovo bukovje	36,86	33,3
	69100-Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi	0,21	0,2
	77100-Jelovje s praprotni	1,51	1,4
	80100-Smrekovje s trikrpim bičnikom	72,19	65,2
Skupaj RGR		110,77	100,0
VEČNAMENSKI GOZDOVI		4.364,69	100,0
00201-1-predalpska jelova bukovja v tipičnih ekoloških razmerah	64300-Predalpsko jelovo bukovje	15,47	100,0
Skupaj RGR		15,47	100,0
GPN, UKREPI SO DOVOLJENI		15,47	100,0
00207-7 -varovalni gozdovi	64300-Predalpsko jelovo bukovje	7,57	59,0
	80100-Smrekovje s trikrpim bičnikom	5,26	41,0
Skupaj RGR		12,83	100,0
GPN, UKREPI NISO DOVOLJENI		12,83	100,0
00207-7 -varovalni gozdovi	63400-Alpsko bukovje s črnim telohom	147,53	38,6
	64300-Predalpsko jelovo bukovje	64,99	17,0
	68300-Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico	103,39	27,0
	68500-Predalpsko alpsko podalpsko bukovje	9,89	2,6
	69100-Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi	56,55	14,8
Skupaj RGR		382,35	100,0
VAROVALNI GOZDOVI		382,35	100,0
Skupaj vsi gozdovi		4.775,74	100,0

3.2 Lesna zaloga

Povprečna lesna zaloga v GGE znaša 355 m³/ha. V lesni zalogi prevladujejo iglavci (82,2 %), listavcev je 17,8 %.

Porazdelitev skupne lesne zaloge po razširjenih debelinskih razredih je dokaj normalna, s tem, da je porazdelitev pri iglavcih rahlo levo asimetrična, pri listavcih pa izrazito desno asimetrična. Delež lesne zaloge najdebelejšega drevja (IV. in V. debelinski razred) je pri iglavcih 39,1 % pri listavcih pa komaj 20,5 %.

Preglednica 20/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Smreka	12,8	24,2	23,6	21,4	18,0	253,5	71,5
Jelka	17,4	24,2	20,6	19,6	18,2	37,6	10,6
Bor	4,7	15,1	16,0	19,2	45,0	0,2	0,0
Macesen	18,3	35,2	29,9	12,7	3,9	0,7	0,2
Bukev	29,9	26,3	23,1	17,1	3,6	58,0	16,3
Pl. lst.	25,9	23,8	29,5	17,0	3,8	3,9	1,1
Dr. tr. lst.	28,4	29,6	20,9	17,5	3,6	0,3	0,1
Meh. lst.	54,3	28,8	13,4	3,3	0,2	0,9	0,2
Iglavci	13,4	24,3	23,2	21,1	18,0	292,0	82,2
Listavci	30,0	26,2	23,3	16,9	3,6	63,1	17,8
Skupaj	16,4	24,4	23,3	20,4	15,5	355,1	100,0

Struktura lesne zaloge po drevesnih vrstah kaže, da v GGE močno prevladujejo iglavci (82,2 %). Pri tem ima daleč največji delež v skupni lesni zalogi smreka (71,5 %), jelke je dobra desetina (10,6 %), macesen pa predstavlja le neznaten delež (0,2 %). Posamično je prisoten še rdeči bor. Med listavci močno prevladuje bukev s 16,3 %. Od ostalih vrst je še največ plemenitih listavcev (1,1 %). Ostali listavci predstavljajo skupaj komaj 0,3 %. Med plemenitimi listavci se v GGE pojavljajo predvsem gorski javor, veliki jesen in gorski brest. Izmed mehkih listavcev najpogosteje srečamo jerebiko, brezo in trepetliko. Predstavnika trdih listavcev sta črni gaber in mokovec.

Preglednica 21/D-LZL: Lesna zaloga gozdov po lastniških kategorijah

	Enota	Skupaj	Lastniška kategorija	
			Zasebni gozd	Državni gozd
Iglavci	m ³	1.394.867	797.385	597.482
	m ³ /ha	292,0	232,5	443,9
Listavci	m ³	301.138	274.133	27.005
	m ³ /ha	63,1	79,9	20,1
Skupaj:	m³	1.696.005	1.071.518	624.487
	m³/ha	355,1	312,4	464,0

Državni gozdovi na Martinčku so pretežno v razvojnih fazah drogovnjakov in mlajših debeljakov, ki najbolj priraščajo, poleg tega so v primerjavi z zasebnimi gozdovi utrpeli znatno nižjo gradacijo podlubnikov. Hkrati z nižjim posekom se to odraža v visokih lesnih zalogah. Na drugi strani so bili

zasebni gozdovi močno obremenjeni s sanitarnimi sečnjami, v pretežni meri zaradi podlubnikov. Delež iglavcev je v zasebnih gozdovih 82,2 %, v državnih pa 96 %.

Način ugotavljanja lesne zaloge

V gospodarskih gozdovih ki jih je 4.381 ha (91,7 % vseh gozdov v GGE), lesno zalogo ugotavljamo na stalnih vzorčnih ploskvah, ki so po površini razporejene sistematično s pravokotno mrežo 200×200 m. Za izračun so uporabljene vmesne tarife po Čoklu. Posnetih je bilo 1.092 ploskev.

Preglednica 22/D-LZU: Način ugotavljanja lesne zaloge

RGR	Število vzorčnih ploskev	Lesna zaloga (m ³ /ha)	± E %
1 – Predalpska jelova bukovja v tipičnih ekoloških razmerah	596	402,4	5,54
2 – Predalpska jelova bukovja na boljših tleh in jelovja	165	382,0	13,37
3 – Predalpska jelova bukovja v zaostrenih ekoloških razmerah	186	226,7	15,55
4 – Alpska bukovja	27	195,1	33,27
5 – Zgornjegorska bukovja	93	493,2	9,37
6 – Smrekovja mrazišč	25	455,5	15,69
Skupaj gospodarski gozdovi	1.092	373,2	4,53

Lesna zaloga varovalnih gozdov (395 ha oz. 8,3 % vseh gozdov v GGE) je ugotovljena okularno in zato zanjo ni možno ugotoviti standardne napake ocene. V preglednici 5/D-LZU, smo pod skupno lesno zalogo prikazali le zalogo za del GGE, kjer je bila lesna zaloga ugotovljena s SVP (vsi gospodarski gozdovi). Skupno lesno zalogo za celotno GGE najdemo v ostalih tabelah, lesne zaloge gospodarskih gozdov pa prikazujemo, skupaj z vzorčnimi napakami, v tej preglednici, saj je le-ta bistvenega pomena za dejanske odločitve o prihodnjem ravnanju z gozdovi v GGE.

Dovoljena vzorčna napaka ocene lesne zaloge je po 43. členu Pravilnika o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur.l.RS št. 91/10 in 200/20) pri tveganju 5 % praviloma do 15 % na ravni posameznega RGR in do 10 % na ravni GGE. Predpisanim pogojem lahko zadostimo v vseh gozdovih, kjer se lesna zaloga ugotavlja s SVP razen v najmanjšem (RGR 4). Za celotno GGE znaša vzorčna napaka 4,5 %.

Način ugotavljanja tarif

V preteklosti so bile tarife že preverjene na osnovi izmerjenih višin in starih, v praksi preizkušenih tarif po RGR, ločeno za iglavce in listavce. Osnova za izračun tarif so bile naslednje regresijske krivulje:

$$y = a + bx + cx^2$$

$$y = a + b/x$$

$$y = a + b/\log x$$

$$y = \text{drevesna višina}$$

$$x = \text{prsni premer}$$

$$a, b, c = \text{regresijske konstante}$$

S pomočjo dvovhodnih deblovnice so na osnovi teh krivulj izdelane lokalne tarife. Vse te nize so primerjali s predpisanimi E, V in P tarifami. Primerjali so višinske krivulje in lokalne tarife po posameznih RGR. Najbolj značilno so se dejanske krivulje približale V tarifam. Tarif pri obnovi načrta nismo spreminjali.

3.3 Prirastek

Prirastek smo izračunali s prirastnimi nizi, ki ponavadi dajo nekoliko višji rezultat kot če prirastek ugotavljamo s kontrolno metodo, kar je potrebno upoštevati pri interpretaciji rezultatov.

Tekoči letni prirastek v znaša 9,4 m³/ha. Delež iglavcev je v prirastku 81,7 % in je nižji kot v lesni zalogi. Listavci priraščajo bolje od iglavcev. Največji prirastek je v prvem debelinskem razredu, najmanjši pa v petem. V debelinskem razredu IV in V je le 1,69 m³/ha oziroma 18,1 % vsega prirastka. Pri iglavcih je krivulja desno asimetrična (maksimum v drugem razredu), pri listavcih skoraj linearno padajoča. Največ prirastka listavcev je v prvem razredu, najmanj pa v četrtem in petem razredu, ki predstavljata le 8,2 % prirastka listavcev. Prirastek nekoliko nižajo varovalni gozdovi, ki skupaj zajemajo 8,3 % površine gozdov.

Če varovalne gozdove izznamemo in upoštevamo le večnamenske gozdove, v katerih se prirastek ugotavlja s kontrolno metodo, ugotovimo, da znaša prirastek 9,74 m³/ha. Prirastek iglavcev je v teh gozdovih 8,09 m³/ha (83,1 %), listavcev pa 1,65 m³/ha. Prirastek je podobno porazdeljen kot v vseh gozdovih skupaj.

Preglednica 23/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha /leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Iglavci	2,28	2,33	1,49	0,99	0,56	7,64	81,7
Listavci	0,93	0,40	0,24	0,12	0,02	1,71	18,3
Skupaj:	3,21	2,73	1,73	1,11	0,58	9,35	100,0

Preglednica 24/DPR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih - večnamenski gozdovi

	Debelinski razredi (m ³ /ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	2,43	2,48	1,55	1,02	0,60	83,1	8,09
Listavci	0,88	0,38	0,24	0,13	0,02	16,9	1,65
Skupaj	3,31	2,87	1,79	1,16	0,62	100,0	9,74

Preglednica 25/D-PL: Letni prirastek po lastniških kategorijah

	Enota	Skupaj	Lastniška kategorija	
			Zasebni gozd.	Državni gozd.
Iglavci	m ³	36.505	19.058	17.446
	m ³ /ha	7,64	5,56	12,96
Listavci	m ³	8.164	6.861	1.304
	m ³ /ha	1,71	2,00	0,97
Skupaj:	m³	44.669	25.919	18.750
	m³/ha	9,35	7,56	13,93

Prirastek v zasebnih gozdovih je skoraj za polovico nižji kot v državnih. Visok prirastek državnih gozdov je posledica prevladujočega deleža mladih sestojev (drogovnjakov in mlajših debeljakov), ki najbolj priraščajo. V zasebnih gozdovih prirastek nižajo tudi varovalni gozdovi, ki jih v državnih ni.

Način ugotavljanja prirastka

Metoda prirastnih nizov

Pri izračunu tekočega volumskega prirastka na osnovi debelitve drevesa v prsnem premeru upoštevamo samo tista drevesa, pri katerih so bili premeri izmerjeni korektno. Podatki starih dreves so korigirani za naknadno ugotovljene napake in netočnosti, tako da je lesna masa izračunana ponovno. Prirastek se ugotavlja po drevesnih vrstah, za razvojno fazo in za RGR. Ugotovljena razlika med zaloga drevesa pred desetimi leti in sedaj se primerja s startno lesno zalogo in ugotovi prirastni odstotek po debelinskih stopnjah. Ugotovljeni odstotki veljajo za določeno populacijo in preteklo desetletje, zato jih uporabimo za napovedani prirastek v enakih startnih razvojnih fazah po RGR. S tem se izognemo napaki zaradi ravnega pojema, ki je prisoten v vseh razvojnih fazah konkretnega sestojja, saj ga prvič zajamemo v letvenjaku, ko je intenziteta priraščanja največja. Predvidevamo, da se bo tekoči prirastek gibal enako kot v sorodnih sestojnih tipih pred desetimi leti.

Formula za izračun tekočega prirastka temelji na sledečih podatkih:

V1 = staro stanje lesne zaloge = vsa drevesa s šifro 0 (v sestoju še sedaj) in vsa posekana drevesa šifra 1 ter vsa propadla drevesa šifra 2

V2 = novo stanje lesne zaloge = vsa drevesa s šifro 0 z novim premerom in vsa vrasla drevesa s šifro 3

$$\Sigma nV2 - \Sigma nV1$$

$$P \% = \text{-----} \times 10$$

$$\Sigma nV1$$

Končno uporabljena formula je nekoliko poenostavljena, ker so nekateri manj pomembni členi med seboj prekrivajo (delujejo nasprotno) in v končni vrednosti ne predstavljajo upoštevanja vrednih količin.

Prirastni nizi so prikazani v prilogi.

3.4 Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica 26/ RF1/P: Površine in značilnosti razvojnih faz oz. zgradba sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek				Lesna zaloga	Število SVP	Srednji premer			
	ha	%	Površina		Zasnova							
			ha	%	1	2	3	4	m3/ha	± E	cm	
Mladovje	1.187,52	24,9					47	248	15,4	15		
Drogovnjak	1.123,66	23,5	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	420	274	4,7	18	
Debeljak	1.100,20	23,0	0,02	0,0	100,0	0,0	0,0	614	276	3,5	24	
Sestoj v obnovi	759,22	15,9	374,72	49,4	47,6	40,5	11,2	0,7	360	229	8,5	22
RAZNOMERNO (sk-gnz)	605,14	12,7	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	363	65	7,3	22
Skupaj	4.775,74	100,0	374,74	7,8					1.092	4,4	20	

Opomba: Podatki v zadnjih treh kolonah preglednice izvirajo iz meritev na stalnih vzorčnih ploskvah in veljajo za gospodarske gozdove.

V GGE močno prevladujejo enomerni sestoji, raznomernih sestojev je za dobro desetino skupne površine (12,7 %), večinoma v varovalnih gozdovih in v razredu zgornjegorskih bukovij. Med enomernimi sestoji po slabo četrtno predstavljajo mladovja, drogovnjaki in debeljaki, najmanj je sestojev v obnovi (15,9 %).

Ocena lesne zaloge je največja v debeljakih in sicer 614 m³/ha. Visoko lesno zalogo imajo tudi drogovnjaki. Vzorčna napaka ocene lesne zaloge je zaradi heterogenosti v razvojni fazi mladovij največja. V ostalih razvojnih fazah je napaka ocene nizka in ne presega 10 %.

Preglednica 27/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	162,06	75,04	0,01	0,55	0,00	130,34	2,30	0,02	4,42	374,74
%	43,25	20,02	0,00	0,15	0,00	34,78	0,61	0,01	1,18	100,00

V tabeli prikazana drevesna sestava podmladka se nanaša na razvojno fazo sestojev v obnovi. Sestoji v GGE se naravno dobro pomlajujejo, podmladek se pojavlja na polovici površine sestojev v obnovi in je bogatih in dobrih zasnov. Pomanjkljivih in slabih zasnov je le dobra desetina podmladka.

Najbolje se pomlajujeta smreka in bukev, ki predstavljata 78 % vsega podmladka, sledi jelka z 20 %. Iglavci se pomlajujejo bolje kot listavci, delež iglavcev v podmladku je 63 %. Med iglavci je v podmladku prisoten še macesen. Od listavcev je bukev v podmladku najpogostejša vrsta, ostalih listavcev je skupaj 1,8 %. Od tega je največ mehkih listavcev, med katerimi prevladuje jerebika, dobrega pol odstotka v podmladku predstavljajo plemeniti listavci, med katerimi je najpogostejši gorski javor, nekaj je še velikega jesena in gorskega bresta. Najmanj je drugih trdih listavcev, od katerih sta pristna predvsem mokovec in črni gaber.

Preglednica 28/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	1.187,52	28,7	38,2	25,9	7,2	28,7	50,2	17,9	3,2	12,0	29,0	25,7	33,3
Drogovnjak	1.123,66	51,8	43,3	4,9	0,0	18,4	36,7	44,8	0,1	64,9	32,0	2,3	0,8
Debeljak	1.100,20					57,8	31,4	10,8	0,0	26,8	73,2	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	759,22					44,8	45,2	9,5	0,5				
RAZNOMERNO (sk-gnz)	605,14					3,3	19,2	77,3	0,2				
Skupaj	4.775,74												

Sestojne zasnovne v mlajših razvojnih fazah so dobre. Tako v mladovij kot drogovnjakih prevladujejo bogate in dobre zasnovne. Drogovnjaki so še boljših zasnov kot mladovja. Dve tretjini mladovij ima bogato ali dobro zasnov, takih drogovnjakov pa je kar 95 %. Pomanjkljive in slabe zasnovne v mladovju so večinoma prisotne na novonastalih ogolelih površinah po gradaciji podlubnikov v zadnjih letih.

Negovanost je slabša od zelene. Približno petina mladovij in polovica drogovnjakov je nenegovanih. Najbolje so negovani debeljaki, kar je razumljivo, saj so nosilci v tej razvojni fazi večinoma že sproščeni, tako je med debeljami le desetina sestojev nenegovanih. Dobro so negovani tudi sestoji v obnovi. Večina raznomernih sestojev je v varovalnih gozdovih, ki so slabo ali pa sploh nenegovani.

V mladovju ima več kot polovica sestojev pretrgan ali vrzelast sklep. V drogovnjakih prevladujejo sestoji s (pre)tesnim sklepom, takih sestojev je skoraj dve tretjini. V pretesnem sklepu se odraža slaba negovanost te razvojne faze. V debeljakih prevladuje normalen sklep, čeprav je tudi sestoj s tesnim sklepom dobra četrtina.

3.5 Tipi sestojev

Izločanje in opisovanje sestojev poteka s postopkom, ki ga imenujemo opis sestojev. V tej fazi s pomočjo DOF in LIDAR posnetkov ter terenskega ogleda izločimo posamezne sestojne tipe.

Pod pojmom sestojni tip, ki ga ponazarja trimestna šifra, tako razumemo klasifikacijo sestojev glede na razvojno fazo (100), mešanost (10) in sklep sestoja (1). Tako opredeljen sestojni tip zelo podrobno stratificira sestojne in je uporaben za natančno diagnosticiranje sestojev za potrebe podrobnega načrtovanja gojenja gozdov (opis sestojev) ter za stratifikacijo pri ugotavljanju lesne zaloge s stalnimi vzorčnimi ploskvami. Klasifikacija sestojev na sestojne tipe omogoča tudi združevanje posameznih tipov v različne kategorije. Najpogostejše sestojne tipe združujemo v stratume po razvojnih fazah. Povezava med sestojnim tipom in razvojno fazo ter podfazo je avtomatična. Ključ po katerem se sestojni tipi uvrščajo v razvojno fazo oziroma podfazo prikazuje spodnja preglednica.

Preglednica 29: Ključ za uvrščanje sestojnih tipov v razvojne faze in podfaze.

Šifra	Razvojna faza (podfaza)	Pripadajoč sestojni tip
1	Mladovje	100; 2.3; 2.4
2	Drogovnjak	
2a	- mlajši	2.1; 2.2
2b	- starejši	3.1; 3.2; 3.3; 3.4
3	Debeljak	
3a	- mlajši	4.1; 4.2
3b	- starejši I	5.1; 5.2
3c	- starejši II	6.1; 6.2
4	Sestoj v obnovi	4.3; 4.4; 5.3; 5.4; 6.3; 6.4; 7.3; 7.4
7	Raznomerni sestoji	7.1; 7.2

Vsi varovalni gozdovi imajo prvo šifro 8, ostali dve pa pomenita isto kot v gospodarskih gozdovih. Mladje v varovalnih gozdovih označimo z 810. Izločenih je bilo 2.253 sestojev (multipoligoni) s povprečno površino 2,12 ha (brez drugih gozdnih zemljišč).

Preglednica 30/D-DS: Tipi drevesne sestave gozdov

Tip drevesne sestave	Površina (ha)	Delež (%)
Bukovi gozdovi	251,31	5,3
Drugi pretežno listnati gozdovi	67,16	1,4
Gozdovi bukve in jelke	102,13	2,1
Gozdovi bukve in smreke	763,83	16,0
Jelovi gozdovi	29,50	0,6
Smrekovi gozdovi	2.193,09	45,9
Drugi pretežno iglasti gozdovi	733,42	15,4
Drugi gozdovi iglavcev in listavcev	635,30	13,3
Skupaj	4.775,74	100,0

V gozdovih GGE Jelovica po tipih drevesne sestave prevladujejo smrekovi gozdovi, ki jih je skoraj polovica. Opaznejši delež predstavljajo še gozdovi bukve in smreke, bukovi gozdovi, drugi pretežno iglasti gozdovi ter drugi gozdovi iglavcev in listavcev.

3.6 Ohranjenost gozdov

Preglednica 31/OHR: Ohranjenost po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	285,83	6,5	2.062,92	47,3	2.016,34	46,2	0,00	0,0	4.365,09	91,4
Gpn, ukrepi so dovoljeni	0,00	0,0	15,47	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	15,47	0,3
Gpn, ukrepi niso dovoljeni	12,83	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	12,83	0,3
Varovalni gozdovi	259,96	68,0	122,39	32,0	0,00	0,0	0,00	0,0	382,35	8,0
Skupaj vsi gozdovi	558,62	11,7	2.200,78	46,1	2.016,34	42,2	0,00	0,0	4.775,74	100,0

Ohranjenost gozdov se določa glede na delež drevesnih vrst, ki so v naravni sestavi gozdne združbe tuje ali so redko prisotne. V ohranjenih gozdovih so tuje ali redko prisotne drevesne vrste prisotne do 30 %, v spremenjenih gozdovih so tuje ali redko prisotne drevesne vrste prisotne od 31 do 70 %, v močno spremenjenih gozdovih so tuje ali redko prisotne drevesne vrste prisotne od 71 do 90 % in v izmenjanih gozdovih so tuje ali redko prisotne drevesne vrste prisotne z več kot 90 %.

Ob intenzivnem gospodarjenju se je v preteklosti močno pospeševalo smreko tudi izven njenih naravnih rastišč, listavci pa so bili obravnavani kot manjvredni in se jih ni pospeševalo. Taka praksa je sicer že nekaj desetletij opuščena, posledice pa so v drevesni sestavi prisotne še danes. Ohranjeno drevesno sestavo ima tako le 11,7 % vseh gozdov, pa še od tega jih je skoraj polovica v varovalnih gozdovih. Predvsem zaradi prevelikega deleža smreke je spremenjenih 46,1 % gozdov in močno spremenjenih 42,2 % gozdov. Izmenjanih gozdov pa v GGE ni.

3.7 Kakovost drevja

Preglednica 32/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	4.684	18,0	43,8	30,9	6,1	1,2
Jelka	673	18,7	39,9	30,8	9,4	1,2
Macesen	5	0,0	60,0	20,0	20,0	0,0
Bukev	655	13,7	34,9	29,0	16,8	5,6
Pl. Ist.	86	7,0	26,7	41,9	22,1	2,3
Dr. tr. Ist.	1	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Meh. Ist.	7	0,0	28,5	28,6	14,3	28,6
Skupaj iglavci	5.362	18,1	43,3	30,9	6,5	1,2
Skupaj listavci	749	12,8	33,8	30,4	17,5	5,5
Skupaj	6.111	17,4	42,2	30,8	7,9	1,7

Prikazana je struktura kakovosti drevja v gozdovih, ki jih zajemajo RGR, ki smo jim lesno zalogo ugotavljali s stalnimi vzorčnimi ploskvami (gospodarski gozdovi). Struktura je ugotovljena na drevju, debelejšem od 30 cm.

Na splošno je kakovost drevja v GGE Jelovica v okviru gozdnogospodarskega območja nadpovprečna. Prevladuje prav dobra kakovost drevja, ki jo ima 42 % dreves. Odlične in prav dobre kakovosti je 60 % dreves. Desetina dreves je zadovoljive ali slabe kakovosti. Iglavci

izkazujejo občutno boljšo kakovost kot listavci. Iglavcev slabe in zadovoljive kakovosti je 8 %, medtem ko ta delež pri listavcih dosega 23 %.

Najpogostejši drevesni vrsti med iglavci, smreka in jelka, sta po kakovosti dokaj izenačeni, malenkost boljša je smreka.

Med listavci je najkakovostnejša bukev. Odlične in prav dobre kakovosti jo je skoraj polovica.

3.8 Poškodovanost drevja

Preglednica 33/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	5,4
Veje	1,3
Osutost	0,3
Skupaj	7,0

Poškodovanost drevja smo ocenjevali na stalnih vzorčnih ploskvah, zato se vse ocene poškodovanosti nanašajo na gospodarske gozdove.

V oceni poškodovanosti drevja so zajete le najhujše poškodbe, ki so razvrščene v tri skupine:

- deblo in koreničnik, kjer se za hujšo poškodbo šteje, če je lubje odstranjeno na več kot treh kvadratnih decimetrih;
- veje, kjer za hujšo poškodbo velja, če je v krošnji odlomljen vrh ali veja, ki po debelini presega 20 % premera v prsni višini;
- osutost, kjer velja, da je drevo osuto, če ima osute več kot 60 % krošnje.

Analiza poškodovanosti kaže, da je v gozdnogospodarski enoti delež dreves s hujšimi poškodbami velik - 7,0 %. Poškodovano deblo in koreničnik ima 5,4 % dreves, večinoma je to posledica gozdne proizvodnje. Poškodbe vej in krošnje so bile zabeležene pri 1,3 % dreves, večinoma gre za odlomljene vrhove, ki so posledica snegolomov. Osuto krošnjo ima 0,3 % dreves, to je znak splošne oslabelosti dreves.

3.9 Objedenost gozdnega mladja

V letih 2009 in 2010 je ZGS opravil prvi popis objedenosti gozdnega mladja po prenovljeni metodologiji na območju celotne Slovenije. Po tej metodi izvedba popisa ni prostorsko ni vezana na območje LUO, ampak se opravlja po popisnih enotah (PE). Pri oblikovanju PE smo upoštevali populacijska območja rastlinojede parkljaste divjadi in zaokrožena gozdnata območja, ki so si podobna po drevesni sestavi, geološki podlagi, klimi ipd. S popisi smo v naslednjih letih nadaljevali tako da smo v letih 2014, 2017 in 2020 v vseh popisnih enotah v LUO izvedli drugi, tretji in četrti popis objedenosti gozdnega mladja.

V vsaki popisni enoti je bilo popisanih vsaj 51 ploskev, na katerih smo ugotavljali vpliv rastlinojede parkljaste divjadi na poškodovanost gozdnega mladja. Na ploskvah površine 20 m², smo evidentirali vsa drevesca višine od 15 do 150 cm, ter ugotavljali poškodovanost terminalnega poganjka. Podatke smo analizirali, statistično obdelali ter jih primerjali z rezultati do sedaj izvedenih popisov s poudarkom na popisu izvedenem v letu 2020. Sistematično pridobljeni podatki so pomemben vir informacij ne le o vplivu divjadi na objedenost gozdnega mladja, ampak tudi o sami drevesni sestavi, gostoti ter vertikalni in horizontalni strukturi mladovij.

Stopnje objedenosti so sicer odvisne od številnih dejavnikov, o čemer pričajo raziskave s tega področja. Ne glede na to, pa so gostote rastlinojedih parkljarjev tiste, ki najpomembneje vplivajo na

OPIS STANJA GOZDOV

stopnje poškodovanosti. Podatek nam nudi dodano vrednost pri razumevanju dogajanj v populacijah divjadi, predvsem glede gibanja njene številčnosti oz. gostot.

Obravnavana GGE je del popisne enote Jelovica in Pokljuka, ki obsega skupno 10 GGE. Popisna enota obsega širše območje platojev Jelovice in Pokljuke. Enota je oblikovana tako, da ustreza arealu razširjenosti jelovške populacije jelenjadi oz. ekološki enoti Jelovica z obrobjem, po kateri obravnavamo rastlinojedo parkljasto divjad pri lovskem načrtovanju. Za popisno enoto je značilen znaten delež gozdov, z močno poudarjeno proizvodno funkcijo ter visokim rastiščnim potencialom. Intenzivnost gospodarjenja je velika, kar je povezano z ugodno posestno strukturo (velika posest). Za enoto je značilen visok delež iglastih gozdov, ki je bil v zadnjih letih močno prizadet po podlubnikih. V primerjavi z nekaterimi ostalimi popisnimi enotami je tu delež mladovij visok in se zaradi podlubnikov in ujm še povečuje. V obravnavani GGE je bilo leta 2020 skupno popisanih 6 vzorčnih ploskev. Ker pa to število ne zadošča za korektno analizo, vse v nadaljevanju prikazane primerjave temeljijo na podatkih za širše območje, to je za popisno enoto Jelovica in Pokljuka.

Preglednica 34/OM1: Objedenost gozdnega mladja - skupno

Skup. DV	< 15cm			R1 15-30cm			R2 30-60cm			R3 60-100cm			R4 100-150cm			R1-R4		
	št. vz.	DV		DV		DV		DV		DV		DV		DV		DV		
		%	št./ha	%	št./ha	obj. %	%	št./ha	obj. %	%	št./ha	obj. %	%	št./ha	obj. %	%	št./ha	obj. %
Smreka	45	62	38.656	49	11.075	7,4	46	10.875	6,8	40	5.291	8,1	39	2.391	7,3	45	29.632	7,3
Jelka	32	5	3.411	5	1.202	43,3	2	521	35,9	2	281	23,8	3	160	16,7	3	2.164	37,0
Macesen	1										13		13			27		
Bukev	38	5	2.894	26	5.945	24,5	38	8.911	46,2	45	5.972	51,2	50	3.059	52,0	36	23.887	42,8
Hrasti	2	1	930		13	100,0		13	100,0							27		100,0
Plemeniti listavci	22	20	12.403	11	2.485	62,4	4	1.042	60,3	1	174	100,0		27	50,0	6	3.727	63,4
Drugi trdi listavci	7	1	620	4	815	49,2	5	1.082	85,2	5	681	80,4	5	321	58,3	4	2.899	71,0
Mehki listavci	32	6	3.824	6	1.256	64,9	5	1.256	73,4	7	868	73,8	2	94	42,9	5	3.474	69,6
Iglavci	45	67	42.067	54	12.278	10,9	48	11.396	8,1	42	5.584	8,9	42	2.565	7,8	48	31.823	9,3
Listavci	48	33	20.672	46	10.514	40,3	52	12.304	53,6	58	7.695	57,5	58	3.500	52,3	52	34.014	50,2
Skupaj	51	100	62.739	100	22.792	24,4	100	23.700	31,7	100	13.280	37,0	100	6.065	33,5	100	65.837	30,4

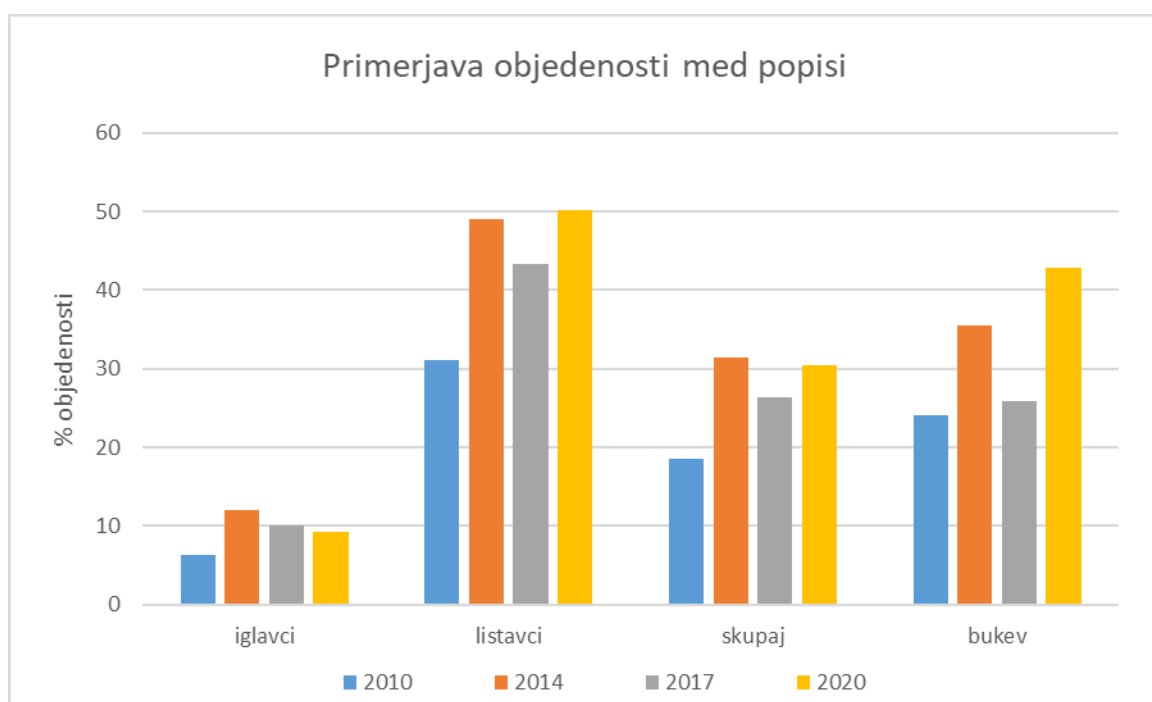
Zgornja preglednica prikazuje deleže posameznih drevesnih vrst in skupin drevesnih po višinskih razredih ter stopnje njihove objedenosti. Ob zadnjem popisu smo v PE ugotovili 30,4 % objedenost. Visoke stopnje objedenosti zasledujemo skozi zadnje 3 popise.

Tradicionalno višje stopnje objedenosti beležimo pri listavcih. Medtem ko so iglavci manj objedeni. Iglavci so v manjšem deležu objedeni zaradi visokega deleža smreke, ki velja med divjadjo za najmanj priljubljeno drevesno vrsto, medtem ko je kot drug predstavnik iglavcev jelka že bistveno bolj objedena (37 %). Med listavci visoke stopnje objedenosti ugotavljamo pri vseh drevesnih vrstah. Praktično vse drevesne vrste, z izjemo bukve, so objedene z večinskim deležem (gorski

javor 76 %, jerebika 66,3%, mali jesen 79,8 %, beli gaber 65,3%. Omenjene stopnje so med najvišji v Sloveniji. Najbolj poškodovan oz. objeden je razred R3, to je višinski razred med 60-100 cm višine, ostali razredi so manj poškodovani. Praviloma najnižje stopnje objedenosti ugotavljamo v mladju višine 15-30cm, nato objedenost naraste in je najvišja v razredu R3 (60-100cm), kasneje v razredu R4 (100-150 cm) pa že upade. Upad je manj izrazit v enotah s prisotno jelenjadjo in izrazitejši v enotah, kjer je večinoma prisotna srnjad.

Preglednica 35/OM2: Delež poškodovanih osebkov (objedenost) po popisih v razredih R1-R4

	Popis 2010	Popis 2014	Popis 2017	Popis 2020
Smreka	5,5	10,7	8,6	7,3
Jelka	29,3	32,7	32,5	37,0
Macesen	31,0	52,4	7,7	
Bukev	24,1	35,5	25,9	42,8
Hrasti	52,9	55,6	50,0	100,0
Plemeniti listavci	52,5	75,6	75,9	63,4
Drugi trdi listavci	43,5	57,7	54,9	71,0
Mehki listavci	62,3	84,6	84,4	69,6
Iglavci	6,3	12,0	10,0	9,3
Listavci	31,1	49,0	43,4	50,2
Skupaj	18,6	31,5	26,3	30,4

Slika 1: Primerjava deleža poškodovanih osebkov (objedenost) gozdnega mladja med popisi

Za razumevanje vpliva rastlinojede parkljaste divjadi na gozdno mladje so pomembni trendi oz. gibanja stopenj objedenosti med posameznimi popisi. Na podlagi teh povezav želimo sklepati na dogajanja v populacijah rastlinojedih parkljarjev. Med stopnjami objedenosti in gostotami parkljarjev obstajajo korelacije, ki jih upoštevamo kot enega pomembnejših kazalnikov pri določevanju višine načrtovanega odvzema.

Med popisi smo preteklosti primerjali in ugotavljali trende deleža poškodovanosti po številnih kazalnikih (drevesne vrste, skupine drevesnih vrst, višinski razredi). Kot najbolj primerna se ja za ugotavljanje vpliva divjadi na gozdno mladje izkazala bukev. Bukev je drevesna vrsta, ki je med divjadjo srednje priljubljena, naraščanje njene stopnje poškodovanosti je glede na populacijske gostote divjadi (jelenjadi) v primerjavi z drugimi drevesnimi vrstami še najbolj linearno.

Če na podlagi prikazanih rezultatov sklepamo na dogajanja v populacijah vidimo, da smo v zadnjem popisu zabeležili najvišje stopnje objedenosti (bukov, listavci), kar priča, da bi se številčnost srnjadi in jelenjadi lahko povečala. S dodatnimi statističnimi analizami smo tudi ugotovili, da leto 2020 statistično značilno izstopa (povečanje objedenosti) glede na leti 2010 in 2017. Visoke stopnje objedenosti in njihova porast so presenetljive, saj so po ujmah in podlubnikih v zadnjem desetletju nastale številne ogolele površine, ki bi morale divjadi nuditi dodatno prehransko ponudbo.

Dejstvo je, da bomo morali v bodoče z močnejšim poseganjem z odstrelom nadaljevati in izboljševati razmerje med objedenostjo in gostotami divjadi v prid gozdnega mladja. Poleg spremljave vpliva rastlinojede parkljaste divjadi preko popisov bi bilo nujno zagotoviti spremljavo ogroženosti gozdnogojitvenih ciljev. Na ta način bi lahko določili še mejne oz. sprejemljive stopnje objedenosti gozdnega mladja.

3.10 Odmrlo drevje

Pravilnik o varstvu gozdov (Ur.l. RS št. 114/09, 31/16 in 52/22) določa, da je potrebno zagotoviti vsaj 3 % odmrlega lesa glede na lesno zalogo v GGE. Tako bi v obravnavani GGE ob povprečni lesni zalogi 355 m³/ha, morale biti v gozdu vsaj 11 m³/ha odmrlih dreves. Trenutno predstavlja odmrlo drevje 11 % lesne zaloge.

Preglednica 36/OD: Odmrlo drevje v GGE (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred		Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj		
		igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.
10 - 29 cm	št./ha	48,44	5,86	54,30	19,53	8,36	27,89	67,97	14,22	82,19
	m ³ /ha	20,26	2,18	22,44	8,16	3,09	11,25	28,42	5,27	33,69
30 - 49 cm	št./ha	1,81	0,09	1,90	0,82	0,64	1,46	2,63	0,73	3,37
	m ³ /ha	3,44	0,16	3,60	1,56	1,10	2,66	5,00	1,25	6,26
50 in več cm	št./ha	0,07		0,07	0,07	0,02	0,09	0,14	0,02	0,16
	m ³ /ha	0,25		0,25	0,25	0,08	0,33	0,50	0,08	0,57
Skupaj	št./ha	50,32	5,95	56,27	20,42	9,02	29,44	70,74	14,97	85,71
	m³/ha	23,95	2,33	26,28	9,98	4,26	14,24	33,92	6,60	40,52

Odmrlo drevje smo evidentirali na vzorčnih ploskvah. Povprečno najdemo 86 odmrlih dreves na ha. Močno prevladuje tanko odmrlo drevje, ki ne presega debeline 30 cm. Po večini gre za drevje, ki odmre zaradi naravnega izločanja v mlajših razvojnih fazah. Takega drevja je v povprečju 82 dreves na ha ali 96 % vseh odmrlih dreves. Odmrlih dreves nad 30 cm je v povprečju 3,5/ha ali 6,8 m³/ha, od tega dreves nad 50 cm 0,2 %.

Med vsem odmrlim drevjem je delež iglavcev 83 %. Delež odmrlih stoječih dreves predstavlja dve tretjini odmrlih dreves. Razen v RGR 3, kjer je odmrlega drevja 22 m³/ha, v vseh ostalih razredih količine presegajo 30 m³/ha. Največ mrtve mase v gospodarskih gozdovih je v RGR 6, kjer je 65 m³/ha odmrlega drevja in RGR 1 (49 m³/ha). Ocenjujemo, da je v varovalnih gozdovih količina mrtvega drevja večja kot v gospodarskih.

4 ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

4.1 Kratek opis zgodovine gospodarjenja z gozdovi v gozdnogospodarski enoti

Naselitev Bohinja se je pričela ob koncu 7. stoletja pr.n.š. v bronasti dobi. Fužinarstvo je krajini vtisnilo neizbrisni pečat. V železni dobi se je začel Bohinj razvijati v kulturno krajino z zametki vseh današnjih zaselkov.

Pisni viri prvič omenjajo jelovške gozdove v letu 1004 kot del briksenške škofijske posesti.

Fužinarstvo je dajalo delo rudarjem na Jelovici in Pokljuki, oglarjem in drvarjem, prevoznikom lesa in železnih izdelkov ter samim fužinarjem. Razvoj Bohinja in fužinarstva sta bila tako najtesneje povezana. Vpliv železarstva pa je bil najbolj daljnosežen ravno v gozdovih. Zakupniki so dovoljevali posek lesa in kuhanje oglja predvsem fužinarjem oziroma rudarjem. V času največjega pritiska na gozdove je bilo na Martinčku 500, na ostali Jelovici pa 1500 kopišč. Izsekavali so predvsem bukev, ki je dajala kvalitetnejše oglje. V močno vrzelastih sestojih se je nato razširila paša domače živine, mestoma je prišlo do krčenja za pašnike in rovtve.

Za gozdove je dolgo veljalo, da so neizčrpen, a težko dostopen vir lesa in oglja. Zakupniki so po vrsti prekomerno izkoriščali gozd, med različnimi interesi fužinarjev in prebivalcev je prihajalo do vse hujših sporov.

Prvo regulacijo izkoriščanja gozda je uvedel rudarski red iz leta 1381 in gozdni red iz leta 1406 na veleposestvu Ortenburžanov, ki so imeli v lasti le del Bohinja. Za bohinijske gozdove je bil tako odločilnejši avstrijski državni rudarski red iz leta 1517, ki je visoke gozdove in rudišča proglasil za državno posest. Leta 1603 je cesar Ferdinand III. prepovedal pašo v gozdovih. Sledil je gozdni red za vojvodino Kranjsko iz leta 1771, ki je bil za tisti čas zgleden, vendar je bilo uresničevanje odvisno od zakupnikov in moči oblasti v oddaljenem Bohinju.

Leta 1803 blejsko posest z gozdovi podržavijo in dodelijo kameralnemu fondu. Zlata doba fužinarstva je mimo in železarstvo zaide v težave.

Od leta 1833 do 1858 gozdovi spet pripadajo briksenški škofiji.

Tudi zemljiška odveza 1848 za gozdove ni bila ugodna, saj so bile sečnje spet prekomerne.

1852. leta je sledil prvi gozdni zakon, ki pa tudi ni bil uspešen. Zato je država ne glede na lastništvo uvedla politični sekvester nad gozdovi, ki je trajal od 1858 – 1873. O vseh posegih v gozd je odločala javna gozdna uprava, vendar brez večjih učinkov.

Takratni lastnik gozdov fužinar V. Ruard je posestvo leta 1869 prodal KID-u. V času 1872 –1895 je na 28.760 ha delovalo še 470 oglarjev, na gozdovih pa je imelo servitutne pravice še 1500 upravičencev. Šele po urejanju servitutnih pravic se je družba odločila načrtno urediti gozdove. Povečane cene lesa in povpraševanje po iglavcih so zahtevali širše območje za izkoriščanje gozdov kot do takrat. L. Pantz je razvil žičnico za spravilo lesa – nihalko z dvema vozičkoma in eno nosilko. To je bil takrat edini možni način spravila v strminah in brezpotju. 1876 je bila postavljena žičnica v Podkorita in 1882 v Blatni graben. Z žičnicami so tako zajeli lesno maso na območju, odkoder so dotlej vozili le oglje.

Vendar je bila konkurenca v železarstvu prehuda, KID je bila prisiljena ustaviti fužine in posestvo po letu 1890 po 24 letih upravljanja prodati. Po šestletnih pogajanjih je posestvo kupilo avstrijsko ministrstvo za kmetijstvo za Kranjski verski zaklad, ki je bil v državni lasti s samostojnim, določenim namenom. Gozdovi so bili v njegovi lasti od 1895 do 1937. Le bivši montanski gozd Martinček je ostal v državni upravi v celoti. Od leta 1937 do 1945 je bila lastnik Ljubljanska nadškofija.

V času, ko so bili gozdovi v lasti KID-a, so bili izdelani načrti za Martinček (1871 in 1885), Pokljuko (1888), Jelovico in Mokri log (1899), ureditev servitutnih pravic (1872 – 1880).

V drugi polovici 19. stoletja je začel tudi pri nas prevladovati nemški vpliv s teorijo največjih donosov z monokulturo smreke. Kolikor bukve niso uničili fužinarji, so jo načrtno preganjali novi gospodarji. Tudi prvi načrtovalci so bili Nemci (H. Ullrich, E. Schollmayer).

Najbolj črno obdobje zatiranja bukve so bila 20-ta in 30-ta leta (1922 – 1935) prejšnjega stoletja. Bukev so sekali praktično na golo, drva so izdelovali iz oblovine, iz vejevja pa še vedno oglje, kajti tradicija oglarjenja je le počasi zamirala. Tak odnos se je nadaljeval do sredine 20. stoletja. Bukev je tako v 80 –ih letih izgubila 80 % svojega deleža.

Po II. svetovni vojni postanejo gozdovi splošno ljudsko premoženje. Velike potrebe porušene domovine so terjale velik davek tudi od bohinjskih gozdov. Letne sečnje so se močno povečale (GGE Boh. Bistrica v letu 1948 66.000 m³ v primerjavi s prejšnjimi 20.000 m³).

Lastništvo v GGE se je z denacionalizacijo spet spremenilo, večina gozdov, razen Martinčka, je vrnjenih ljubljanski nadškofiji.

GGE Jelovica in GGE Notranji Bohinj sta bili do leta 1973 združeni v GGE Bohinjska Bistrica, ki je združevala obratovalni razred »A« s 120 – letno obhodnjo na Martinčku in obratovalni razred »B« s 100 – letno obhodnjo na ostali Jelovici.

Ob prvih ureditvenih načrtih, 1871 za Martinček in 1885 za ostalo Jelovico, sta bili GGE tudi teritorialno razdeljeni na oddelke in odseke po starostnih razredih, to se pravi po zastornem sistemu gospodarjenja. Sistem je favoriziral smreko, v začetku s sečnjo na golo, kasneje z vzgojo mladja pod zastorom starega sestoja. Nenaraven sistem gospodarjenja in nenaravna mešanost sestojev sta pogojevala pogoste katastrofe , o čemer pričajo solidne evidence sečenj od leta 1899 naprej.

Lastništvo v GGE se je z zaključeno denacionalizacijo v prejšnjem desetletju ustalilo. Gozdovi so bili vrnjeni ljubljanski Nadškofiji, predel Martinčka je ostal v državni lasti.

GGE Jelovica ima veliko tradicijo v načrtovanju. Po letu 1899 so sledile bolj ali manj redne obnove načrtov:

- za Martinček so bila ureditvena obdobja do 1949 drugačna: 1894-1903, 1904-1920, 1921-1926, 1927-1936, 1937-1948
- za ostalo Jelovico: 1899-1907, 1908-1921, 1922-1931, 1932-1948
- od leta 1949 sta oba obratovalna razreda skupaj: 1949-1954, 1955-1964, 1965-1974
- po letu 1973 se GGE ločita:
 - Jelovica: 1974-1983, 1984-1993 (predčasna obnova 1991), 1992-2001, 2002-2011, (sprememba 2007), 2012-2021
 - Notranji Bohinj: 1973-1982, 1983-1992, 1993-2002, 2003-2012, 2013-2022

4.2 Gospodarjenje z gozdovi v preteklem ureditvenem obdobju

4.2.1 Posek

Preglednica 37/D-PGR: Realizacija poseka po ureditvenih obdobjih

Ureditveno obdobje od 2012 do 2021

Gospodarski razred		Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
		m ³	m ³	%	%
00201-1-predalpska jelova bukovja v tipičnih ekoloških razmerah	Iglavci	173.982	369.486	212,4	112,1
	Listavci	13.587	10.341	76,1	3,1
	Skupaj	187.569	379.827	202,5	115,2
00202-2-predalpska jelova bukovja na boljših tleh in jelovja	Iglavci	49.578	154.484	311,6	46,9
	Listavci	2.264	5.021	221,8	1,5
	Skupaj	51.842	159.505	307,7	48,4
00203-3-predalpska jelova bukovja v zaostrenih ekoloških razmerah	Iglavci	37.689	111.531	295,9	33,8
	Listavci	5.927	2.437	41,1	0,7
	Skupaj	43.616	113.967	261,3	34,6
00204-4-alpska bukovja	Iglavci	4.413	13.057	295,9	4,0
	Listavci	3.214	826	25,7	0,3
	Skupaj	7.627	13.883	182,0	4,2
00205-5-zgornjegorska bukovja	Iglavci	24.187	21.636	89,5	6,6
	Listavci	5.785	710	12,3	0,2
	Skupaj	29.972	22.347	74,6	6,8
00206-6-smrekovja mrazišč	Iglavci	7.292	3.810	52,2	1,2
	Listavci	40	0	0,8	0,0
	Skupaj	7.332	3.810	52,0	1,2
00207-7-varovalni gozdovi	Iglavci	1.150	3.231	281,0	1,0
	Listavci	550	167	30,4	0,1
	Skupaj	1.700	3.398	199,9	1,0
Skupaj	Iglavci	298.291	677.235	227,0	205,4
	Listavci	31.367	19.502	62,2	5,9
	Skupaj	329.658	696.738	211,4	211,4

V GGE je bilo po uradnih evidencah v obdobju 2012 - 2021 posekanega skupaj 696.738 bto m³ lesa, kar predstavlja 145,9 bto m³ na hektar gozda v tem ureditvenem obdobju. Velika večina poseka je bila realizirana v gospodarskih gozdovih (157,8 m³/ha), kjer je možna tudi primerjava evidentiranega poseka z meritvami na stalnih vzorčne ploskvah. Po rastiščno gojitvenih razredih je bil realiziran posek različen, v večini je bil večji od načrtovanega, le v razredih 5 in 6 je bil nižji.

Skupna evidentirana realizacija sečnje je preseгла načrtovani možni posek za 111 % in dosegla absolutne količine (skoraj 700.000 m³), ki v dosedanem spremljanju izvajanja GGE Jelovica še niso evidentirane. GGE ima sicer za gospodarjenje ugodno lastniško strukturo in je bila vedno gospodarjena zelo aktivno. Realizacija sečnje prejšnjega ureditvenega obdobja je bila 126 % (ob 20 % manjšem etatu). V ureditvenem obdobju 1992 do 2001 je bila dosežena realizacija poseka 98 %, ob načrtovanem najvišjem možnem poseku v višini 188.240 bto m³, ki je bil za kar 43 % manjši, kot v zadnjem obdobju veljavnosti načrta.

Večja zabeležena aktivnost je posledica sanitarnih sečenj po letu 2014, ko se je obseg sečenj podvojil. Povečanje ni značilno za vse RGR, v RGR 5 in 6 posek je bil posek nižji od načrtovanega, najbolj pa je bil možni etat presežen v RGR 1 in 2.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Ureditveno obdobje od 2002 do 2011

Gospodarski razred		Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
		m ³	m ³	%	%
00201-1-predalpska jelova bukovja v tipičnih ekoloških razmerah	Iglavci	122.816	160.248	130,5	60,1
	Listavci	7.648	6.799	88,9	2,5
	Skupaj	130.464	167.047	128,0	62,6
00202-2-predalpska jelova bukovja na boljših tleh in jelovja	Iglavci	35.466	60.500	170,6	22,7
	Listavci	1.157	1.979	171,0	0,7
	Skupaj	36.623	62.479	170,6	23,4
00203-3-predalpska jelova bukovja v zaostrenih ekoloških razmerah	Iglavci	69.491	89.196	128,4	33,4
	Listavci	5.266	5.551	105,4	2,1
	Skupaj	74.757	94.747	126,7	35,5
00204-4-alpska bukovja	Iglavci	1.726	1.758	101,8	0,7
	Listavci	1.397	219	15,7	0,1
	Skupaj	3.123	1.977	63,3	0,7
00205-5-zgornjegorska bukovja	Iglavci	14.309	5.239	36,6	2,0
	Listavci	2.233	166	7,5	0,1
	Skupaj	16.542	5.405	32,7	2,0
00206-6-smrekovja mrazišč	Iglavci	4.726	4.836	102,3	1,8
	Listavci	0	0	0,0	0,0
	Skupaj	4.726	4.836	102,3	1,8
00207-7 -varovalni gozdovi	Iglavci	397	542	136,6	0,2
	Listavci	150	23	15,3	0,0
	Skupaj	547	565	103,3	0,2
Skupaj	Iglavci	248.931	322.320	129,5	120,8
	Listavci	17.851	14.737	82,6	5,5
	Skupaj	266.782	337.057	126,3	126,3

Izračunan deset letni posek v gospodarskih gozdovih na stalnih vzorčnih ploskvah znaša 185,9,0 bto m³ +/- 17,6 bto m³. Ob 5 % tveganju je iz stalnih vzorčnih ploskev izračunan posek med 168,3 in 203,5 bto m³/ha. Zabeležena evidenca poseka za preteklo obdobje (samo v gospodarskih gozdovih) predstavlja 158,2 bto m³/ha in je pod spodnjo mejo zaupanja. Skupna ocena poseka za 17,5 % presega evidentirane količine. Odstopanja so v relativnem smislu pri listavcih večja (63 %) kot pri iglavcih (16 %).

Glede na primerjano strukturo poseka po debelinskih stopnjah ugotavljamo, da posebnih razlik ni. Struktura posekanega lesa po debelinskih stopnjah je skoraj enaka, če jo analiziramo iz podatkov SVP ali iz evidence poseka.

Analiza po RGR kaže, da se evidentiran posek nahaja znotraj intervala zaupanja (sicer v vseh blizu spodnje meje intervala zaupanja) v vseh RGR, razen v RGR 6 – smrekovja mrazišč, kjer je evidenca poseka večja od intervala zaupanja ocene poseka iz SVP, vendar gre za po površini najmanjši razred z najmanjšim posekom.

Primerjava možnega poseka in realiziranih sečenj kaže naslednje:

Realiziran posek za obdobje 2012 - 2021 je bil glede na predhodno ureditveno razdobje povečan za indeks 207, medtem ko je bil možni posek povečan za indeks 124. Realizacija poseka iglavcev je znašala 227 % možnega poseka, listavci so bili realizirani samo 62 %. Najbolj je bil načrtovan posek presežen v RGR 2 – predalpska jelova bukovja na boljših tleh in jelovja. Realizacija možnega poseka listavcev je iz obdobja v obdobje slaba, v zadnjih dveh načrtovalskih obdobjih 83 % in 62 %.

Zaradi zaporedja neugodnih let je bil realiziran velik obseg sanitarnih sečenj. V strukturi poseka so v vseh letih prisotne sečnje zaradi vetra, snega in še posebej podlubnikov, ki so po letu 2014 prešli v gradacijo nepredstavljenih razsežnosti, kar je praktično ustavilo izvajanje načrtovanih ukrepov v GGE.

Preglednica 38/D-PL1: Realizacija poseka po lastniških kategorijah

Posek	Zasebni gozdovi			Državni gozdovi			Gozdovi lokalnih skupnosti			Skupaj GGE		
	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
Načrtovan - m³	191.104	28.393	219.497	107.125	2.961	110.086	62	13	75	298.291	31.367	329.658
Izveden - m³	582.475	18.366	600.841	94.761	1.136	95.897	0	0	0	677.235	19.502	696.738
Realizacija - %	304,8	64,7	273,7	88,5	38,4	87,1	0,0	0,0	0,0	227,0	62,2	211,4
Povp. drevo - m³	1,60	0,47	1,49	0,72	0,38	0,71	0,00	0,00	0,00	1,37	0,46	1,29

Realizacija poseka glede na lastništvo, je bila zaradi drugačnega stanja gozdov v tem pogledu, zelo različna. V zasebnih gozdovih so bile načrtovane količine poseka zelo presežene, saj je bil v teh gozdovih največji del gradacije smrekovih podlubnikov. Nasprotno pa v državnih gozdovih možni posek ni bil dosežen, saj je bil redni posek na ravni GGE ustavljen zaradi močnega presegevanja načrtovanih količin, vseeno pa so sanitarne sečnje predstavljale skoraj ves posek v državnih gozdovih.

Preglednica 39/VP: Posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah

Zasebni gozdovi

	Vrste poseka												
	Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek za oslabele drevja	Sanit. posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Nedov. posek	Posek skupaj	%	%	
	Redčen.	Pomlad.	Prebir.										
Iglavci m ³	3.695	5.932	104	0	0	5.019	563.058	3.828	0	56	582.475	50,6	252,0
%	0,6	1,0	0,0	0,0	0,0	0,9	96,8	0,7	0,0	0,0	100,0		
Listavci m ³	454	1.851	5	0	0	577	14.427	726	0	8	18.366	9,4	37,0
%	2,5	10,3	0,0	0,0	0,0	3,2	80,0	4,0	0,0	0,0	100,0		
Skupaj m³	4.149	7.783	109	0	0	5.596	577.485	4.554	0	64	600.841	44,7	214,5
%	0,7	1,3	0,0	0,0	0,0	0,9	96,3	0,8	0,0	0,0	100,0		

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Državni gozdovi

		Vrste poseka												
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek za oslabele drevja	Sanit. posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Kričitve	Nedov. posek	Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Redčen.	Pomlad.	Prebir.										
Iglavci	m ³	8.340	4.551	0	0	0	2.578	73.019	5.014	1.212	11	94.761	16,8	62,0
	%	8,8	4,8	0,0	0,0	0,0	2,7	77,1	5,3	1,3	0,0	100,0		
Listavci	m ³	43	321	0	0	0	0	572	154	40	4	1.136	4,5	13,6
	%	3,8	28,3	0,0	0,0	0,0	0,0	50,4	13,6	3,5	0,4	100,0		
Skupaj	m³	8.383	4.872	0	0	0	2.578	73.591	5.168	1.252	15	95.897	16,3	59,5
	%	8,7	5,1	0,0	0,0	0,0	2,7	76,8	5,4	1,3	0,0	100,0		

Skupaj GGE

		Vrste poseka												
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek za oslabele drevja	Sanit. posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Kričitve	Nedov. posek	Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Redčen.	Pomlad.	Prebir.										
Iglavci	m ³	12.035	10.482	104	0	0	7.597	636.077	8.841	1.212	67	677.235	39,5	176,3
	%	1,8	1,5	0,0	0,0	0,0	1,1	94,1	1,3	0,2	0,0	100,0		
Listavci	m ³	497	2.172	5	0	0	577	15.000	881	40	12	19.502	8,8	33,6
	%	2,6	11,3	0,0	0,0	0,0	3,0	78,2	4,6	0,2	0,1	100,0		
Skupaj	m³	12.532	12.654	109	0	0	8.174	651.077	9.722	1.252	79	696.738	36,0	157,8
	%	1,8	1,8	0,0	0,0	0,0	1,2	93,6	1,4	0,2	0,0	100,0		

Večino (93,6%) vseh sečenj je bilo izvedenih sanitarnih sečenj. Negovalnega poseka je bilo zgolj 3,6 % in se je v večini izvedel v prvih 5 letih veljavnosti načrta GGE.

Največji delež v poseku (93,8 %) predstavlja smreka. Posekane je bilo kar 33,9 % lesne zaloge smreke v GGE. Zelo izrazit trend povečanega obsega sečnje smreke je evidenten po letu 2015.

Listavci se v lesni zalogi še vedno krepijo in bodo na daljši rok pripomogli k večji stabilnosti sestojev.

Preglednica 40/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

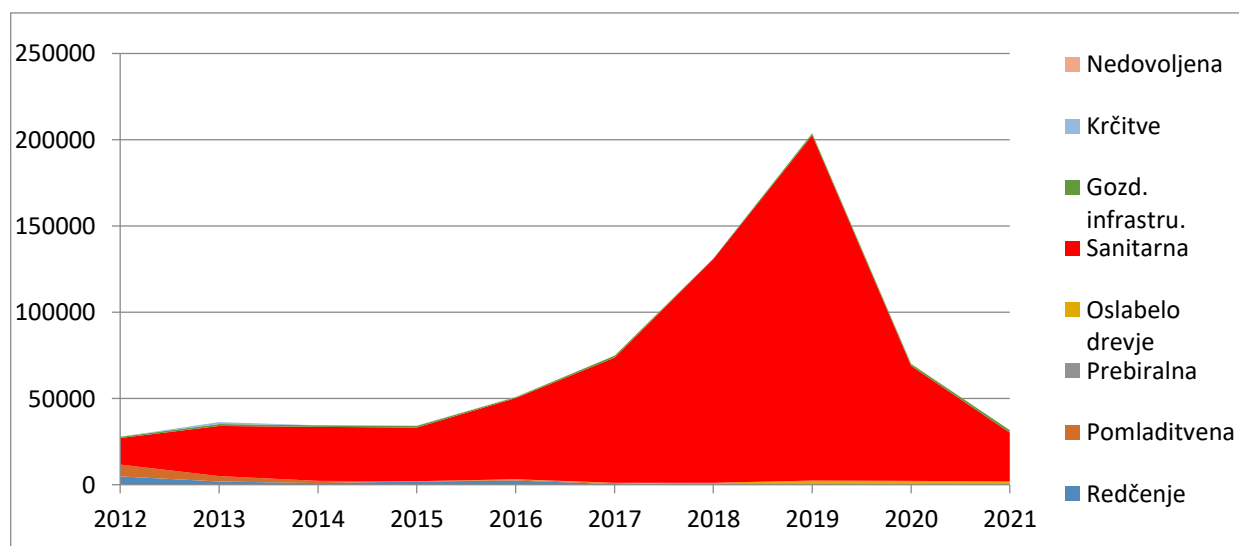
Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	93,8	42,6	33,9
Jelka	3,4	13,5	1,2
Bor	0,0	0,0	0,0
Macesen	0,0	2,0	0,0
Bukev	2,7	10,0	1,0
Hrast	0,0	0,0	0,0
Pl. lst.	0,1	3,4	0,0
Dr. tr. lst.	0,0	1,2	0,0
Meh. lst.	0,0	1,5	0,0
Skupaj iglavci	97,2	39,5	35,1
Skupaj listavci	2,8	9,0	1,0
Skupaj	100,0	36,1	36,1

Preglednica 41/PDR: Posek po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					%	Skupaj m ³ /ha
	I	II	III	IV	V		
Iglavci	10,0	16,5	32,1	51,2	75,1	39,5	141,7
Listavci	4,6	8,9	10,9	14,7	13,0	9,0	4,1
Skupaj	8,6	15,2	29,6	49,2	74,1	36,1	145,8

Posek po debelinskih razredih je odslkava sanitarnih sečenj. Poprečna lubadarka je imela 1,59 m³, poprečno drevo, poškodovano zaradi vetra pa 1,40 m³. Povprečno drevo vseh pomladitvenih sečenj je znašalo 2,59 m³.

Glavni vzrok za sečnje v preteklem ureditvenem obdobju so bili sanitarni, še posebej izrazito po letu 2014. Sečnja od podlubnikov napadenega drevja je predstavljala 72 % vsega poseka, sečnja od vetra poškodovanega drevja 18 %, poškodbe zaradi snega pa so vzrok sečenj 2 % količin posekanega drevja. Redne sečnje v obliki redčenj in pomladitvenih sečenj so se izvajale v prvih dveh letih izvajanja načrta in skupaj predstavljajo 3,6 % vseh posekanih količin.

Slika 1: Pregled poseka po vrstah, vzrokih in letih ureditvenega obdobja

4.2.2 Gojitvena dela

Izvedba gojitvenih del je bila v preteklem ureditvenem obdobju močno zaznamovana z velikimi spremembami, ki so jih v GGE pustile ujme in njihova sanacija. Po eni strani so se zaradi velikih površin novih posek pokazale potrebe po precej večjem obsegu sadnje, kot je bila načrtovana. V povezavi s tem je bila dokaj dobra realizacija tudi pri različnih oblikah zaščite posajenih sadik. Po drugi strani pa je zaradi fokusa na sanaciji izpadla večina drugih gojitvenih del, ki so bila načrtovana. Zaradi obsežnih površin nenegovanih mlajših razvojnih faz gozda je bila načrtovana velika količina nege mlajših drogovnjakov, letvenjakov in gošč, ki je pa v veliki meri ostala nerealizirana, skupaj v teh fazah je bila realizacija nege 45 %. Izvedba nege je bila v zasebnih gozdovih narejena z manjšim obsegom kot v državnih, za kar je vzrok ravno gradacija podlubnikov, ki je zasebne gozdove v GGE prizadela veliko bolj kot gozdove v državni lasti in je bila s tega vidika tudi obremenitev z delom različna.

Preglednica 42/OGDL: Opravljena gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah in skupaj v GGE

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Zasebni gozdovi			Državni gozdovi		
		Načrt	Izvedeno	Indeks	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava tal	ha	5,12	26,79	523,2	0,00	2,72	0,0
Sadnja	ha	10,49	30,59	291,6	0,45	4,62	1.026,7
Obžetev	ha	163,47	92,57	56,6	1,80	7,48	415,6
Nega mladja	ha	16,11	4,25	26,4	4,49	1,95	43,4
Nega gošče	ha	64,43	26,30	40,8	26,72	46,87	175,4
Nega letvenjaka	ha	123,44	62,49	50,6	80,00	85,17	106,5
Nega ml. drogovnjaka	ha	201,51	4,75	2,4	169,95	75,95	44,7
Varstvo pred erozijo	dni	115,00	0,00	0,0	10,00	0,00	0,0
Varstvo pred žuželkami	dni	87,50	41,79	47,8	245,00	47,56	19,4
Zaščita s premazom	ha	137,83	109,37	79,4	1,80	10,51	583,9
Zaščita s količenjem	kos	4.200,00	2.200,00	52,4	0,00	1.800,00	0,0
Zaščita z ograjo	m	800,00	760,00	95,0	0,00	430,00	0,0

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Skupaj		
		Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava tal	ha	5,12	29,51	576,4
Sadnja	ha	10,94	35,21	321,8
Obžetev	ha	165,27	100,05	60,5
Nega mladja	ha	20,60	6,20	30,1
Nega gošče	ha	91,15	73,17	80,3
Nega letvenjaka	ha	203,44	147,66	72,6
Nega ml. drogovnjaka	ha	371,46	80,70	21,7
Varstvo pred erozijo	dni	125,00	0,00	0,0
Varstvo pred žuželkami	dni	332,50	89,35	26,9
Zaščita s premazom	ha	139,63	119,88	85,9
Zaščita s količenjem	kos	4.200,00	4.000,00	95,2
Zaščita z ograjo	m	800,00	1.190,00	148,8

4.2.3 Gradnja gozdnih prometnic

V preteklem desetletju sta bili zgrajeni gozdni cesti na Martinčku odd.111-118 in Brenkušev čebelnjak – odd 107 v skupni dolžini 3.315 m. Nad Ribčevo planino pa se je slepo cesto, ki se je zaključila v odseku 54C, povežalo na cesto, ki pelje preko planine Ribčeva planina – dolžina novega kraka je 1700 m. Razlog, da novogradenj ni bilo več, je predvsem v visoki ceni gradnje gozdnih cest, ki jih lastniki ne zmorejo financirati. Težava je predvsem zahtevnost postopkov pri izdelavi potrebne dokumentacije (»pravica graditi«, pridobivanje raznih soglasij, zahtevni postopki pri sofinanciranju).

V preteklem desetletju smo zgradili 42,6 km gozdnih vlak (181 % glede na prejšnje desetletje) in izvedli 25,2 km rekonstrukcij. Povečanje gradenj je predvsem zaradi potreb ob sanaciji sanitarnih Opravljena dela in aktivnosti na krepitvi funkcij gozdov

Preglednica 43: Opravljena dela na krepitvi funkcij gozdov

Vrsta del	Enota	Načrt	Realizacija	Indeks
Vzdrževanje grmišč	ha	7,20	1,75	24,3
Vzdrževanje travinj	ha	19,30	28,96	150,1
Vzdrževanje vodnih površin	dni	27,78	0,00	0,0

Med deli za nego habitatov je bila večja od načrtovane količine izvedba ukrepa vzdrževanja pašnikov in travnikov v gozdu, nekaj je bilo še realizacije ukrepa vzdrževanja grmišč, načrtovanega vzdrževanja vodnih površin pa ni bilo opravljenega. Večino teh del opravijo lovske organizacije, ki s tem vzdržujejo življenjsko okolje divjadi. Z gradacijo podlubnikov so povezana opravljena dela varstva pred žuželkami, ki so bila evidentirana v višini 89,35 dnin (gozdna higiena, postavitve, čiščenje in vzdrževanje pasti, podiranje in izdelava lubadark). Ostala načrtovana dela niso bila realizirana.

4.2.4 Posegi v gozd in gozdni prostor v obdobju 2012– 2021

V zvezi s posegi v gozd in v gozdni prostor v preteklem desetletju ni bilo zabeleženih nobenih aktivnosti. Zabeležen posek, ki je klasificiran kot posek zaradi krčitev gozda, je bil izvršen pri gradnji gozdnih prometnic.

Preglednica 44/D-KRC: Krčitve gozdov v ureditvenem obdobju 2012 do 2021 po namenu

Namen krčitev						Skupaj
Urbanizacija	Infrastruktura	Kmetijstvo	Rudarstvo	Energetika	Drugo	
ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
0	0	0	0	0	0	0

4.2.5 Celovita ocena doseganja postavljenih ciljev v obdobju 2012 – 2021

V preteklem desetletju načrtovanega usmerjanja gozdov v GGE Jelovica praktično ni bilo. Ujme, oziroma njihova sanacija, so narekovale ukrepanje skozi celotno desetletje. Od prvega leta veljavnosti načrta naprej je bil delež sanitarnih sečenj večji od deleža rednih sečenj. V prvih petih ureditvenega obdobje je dinamika realiziranih del sledila prejšnjemu obdobju, v strukturi sečenj so prevladovala sanitarne sečnje, izvajala pa so se tudi redčenja in pomladitvene sečnje. Po pojavu žleda v letu 2014 in namnožitvi podlubnikov v naslednjih letih se je težišče ukrepanja iz načrtovanih redčenj in pomladitvenih sečenj premaknilo v sanacijo, ki je po letu 2016 postala praktično edini vzrok sečnje, ki se je izvajala do konca ureditvenega obdobja.

Posekanih je bilo skoraj 700.000 m³ lesa, kar predstavlja malo več kot dvojno količino predvidene sečnje. Načrtovani posek iglavcev je bil po koncu ureditvenega obdobja realiziran 227 %, na drugi strani pa je bila izvedba načrtovanega poseka pri listavcih še vedno samo 62 % količin in je tako pod zastavljenim ciljem. Sanacija je zahtevala velike napore in je predstavljala glavno prioriteto, zaradi sanacije lubadarja so v mnogih odsekih nastale obsežne gole površine, ki pa se večinoma dobro pomajujejo. Značilnost sanitarnih posekov je poleg velikih količin posekanega drevja tudi njihova velika koncentracija na določenih površinah. V zaključenih evidencah poseka je kar 96 % vsega poseka sanitarnega, presežena realizacija možnega poseka iglavcev je evidentirana v petih RGR od skupno sedmih. Skupni posek je bil presežen v petih RGR od sedmih. Od gospodarskih gozdov je največje preseganje možnega poseka v RGR 2 – predalpska jelova bukovja na boljših tleh in jelovja (171 %). V primerjavi s prejšnjim ureditvenim obdobjem je lesna zaloga v GGE padla za 12 %. Posek v preteklem desetletju je predstavljal 36 % lesne zaloge in 158 % prirastka.

Večja realizacija pri iglavcih pomeni hitrejši premik drevesne sestave v korist listavcev, ki pa imajo ob odsotnosti nege, predvsem stabilizacijski in ekološki potencial. Velik zaostanek realizacije poseka listavcev je že sedaj odraz njihove manjše občutljivosti za ujme, ki smo jim bili priča v zadnjem obdobju.

Realizacija predhodno načrtovanih posekov po vsebini je bila skoraj popolnoma nedosežena. V preteklem ureditvenem obdobju težko govorimo o aktivnem usmerjanju gozdov, saj so naravne motnje zahtevale zelo velik obseg nujnih del in diktirale gospodarjenje z gozdovi. Izvedenih je bilo le 7 % z GGN predvidenih redčenj, kar skupno predstavlja manj kot 2 % doseženega poseka. Realizacija načrtovane pomladitvene sečnje je bila 15 %, v skupnem doseženem poseku to predstavlja slaba 2 %.

Velik je tudi izpad negovalnih del – predvsem redčenj velikih površin nenegovanih drogovnjakov, kar se ponavlja že dalj časa.

Tudi debelinska struktura poseka je zaradi prevladujoče sanitarne sečnje neuravnotežena, preveč zaostaja delež tanjšega drevja in previsok je delež drevja II. in IV debelinskem razredu. Zaostanek pri negovalnih sečnjah ni v korist stabilnosti in kvaliteti sestojev. Večje začasno ogolele površine kot posledica sanacije gozdov po napadu podlubnikov so ponekod slabših zasnov in bodo pomenila določen zastoj pri normalnem preraščanju razvojnih faz za prihodnja saj ureditvena obdobja. Nove

površine mladja, nastale direktno iz optimalne faze, pomenijo dolgoročno krnitev proizvodne funkcije gozdov v GGE. Potrebno bo vlagati precej več napora pri negi in zaščiti, kot bi ga bilo ob načrtnem pomlajevanju. Aktivne sečnje so nujen pogoj za vzdrževanje struktur in predvsem za zagotavljanje vseh funkcij gozda. Izvajanje sanitarnih sečenj v preteklem ureditvenem obdobju je sicer imelo na razmerje razvojnih faz močnejši vpliv, kot z nekaj predhodnimi načrti realizirani ukrepi.

Razporeditev posekov po RGR (in še posebej po odsekih) je kot posledica sanitarnih sečenj dokaj neenakomerna. Določeni predeli v GGE so ekonomsko manj zanimivi, ker npr. niso dovolj odprti ali pa je kvaliteta drevja slabša. Odprtost s prometnicami je v GGE dokaj dobra, se pa odpira vprašanje uporabe vseh razpoložljivih tehnologij na celotni površini GGE. V preteklem desetletju je bilo na prometnicah zaradi nujnih sanitarnih sečenj kar nekaj vlaganj, zgrajena ja bila tudi ena nova cesta.

Podobno kot realizirana sečnja, tudi analiza drevesne sestave vrasti gozdnega drevja kaže na močnejše premike v korist listavcev v prihodnje. Glede na relativno močno pomladitveno moč rastišč v GGE je odločitev za pretežno naravno obnovo sestojev pravilna in vodi v smer rastiščno primerne drevesne sestave.

Realizacija gojitvenih del je bila v skupnem obsegu slaba, še posebej z ozirom na dejstvo, da so bili načrtovani le najbolj potrebni ukrepi. Solidna količina izvedene nege je bila le v gošči in letvenjakih, medtem ko je bila nega mlajših drogovnjakov izvedena v premajhnem obsegu in ostaja nega teh sestojev kot velik izziv za prihodnje obdobje. Izvedba ustrezne nege mlajših razvojnih faz je ključ za povečanje stabilnosti in odpornosti drogovnjakov in mlajših debeljakov. Načrtovani obseg je bil presežen pri pripravi tal, sadnji in zaščiti pred divjadjo kar je povezano z obsežnimi ujmami v zadnjem obdobju in obnovo nekaterih ogolelih površin.

Trajnost vseh funkcij je zagotovljena z mnogonamenskim gospodarjenjem. Bolj kot ukrepanje za krepitev funkcij v ožjem smislu, se pri izvedbi nege in obnove izvajajo ukrepi, ki pripomorejo tudi k izboljšanju habitatov. Vlaganja v izboljšanje življenjskega okolja divjadi so bila opravljena solidno, le predvideno vzdrževanje vodnih površin ni bilo izvedeno.

Ugodno lahko ocenimo usklajevanje z ostalimi dejavnostmi, zlasti pri posegih v gozd in gozdni prostor. Za konkretne posege se upoštevanje prepoznanih ekoloških in socialnih vlog gozda obravnavane GGE uveljavlja preko izdajanja projektnih pogojev, mnenj in soglasij javne gozdarske službe. Za uresničevanje strateških ciljev gozdarstva je nujno sodelovanju pri sprejemanju občinskih prostorskih načrtov, kar se prav tako redno izvaja.

Ocenjujemo, da so bili postavljeni cilji, smernice in ukrepi za preteklo desetletje ustrezni. Do njihove (ne)uresnitve je prišlo delno predvsem zaradi ujm, ki so narekovale ukrepanje (npr. visoko prevladujoči proizvodni cilji). Enakomerno gospodarjenje na celotni površini gospodarskih gozdov ostaja nerealiziran in predstavlja še naprej izziv za prihodnje ukrepanje. Premalo je bilo narejenega na izboljšanju mehanske in biološke stabilnosti sestojev, sploh z vidika redčenj obstoječih nenegovanih drogovnjakov, medtem ko se z vidika pomlajevanja drevesna sestava premika v pravo smer. Upravljanje z divjadjo je zaradi velike dinamike in spreminjajočih naravni razmer stalna naloga in se izvaja preko po novem dvoletnih načrtov LUO. Realizacija biomeliorativnih del je bila v preteklem desetletju izvedena dobro.

Ocenjujemo tudi, da daje ureditvena metoda stalnih vzorčnih ploskev zelo realne osnove za dobro izdelan načrt in monitoring gozdov. Sestojna karta je zaradi več dostopnih podlag (npr. sestojne višine dreves na osnovi laserskega skeniranja terena) izdelana bolj kvalitetno in daje dobro osnovo za načrtno ukrepanje v prihodnjem desetletju.

5 ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

5.1 Razvoj gozdnih fondov

5.1.1 Površina

Površina gozdov se skozi čas v GGE Jelovica ni spremenila.

Preglednica 45/D-GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 1974 do 2022

Leto:	1974	1984	1992	2002	2012	2022
Površina gozdov (ha):	4804,85	4812,50	4796,00	4813,63	4778,09	4775,74

5.1.2 Lesna zaloga, prirastek in možni posek

Preglednica 46/GFR1: Razvoj gozdnih fondov gospodarske enote v obdobju 2002 do 2022

Leto	Površina (ha)	Lesna zaloga (m ³ /ha)			Letni prirastek (m ³ /ha)			Letni posek* (m ³ /ha)		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
1974	4.340,70	314	31	345	6,8	0,6	7,4	6,3	0,2	6,5
1984	4.359,23	331	31	362	7,2	0,6	7,8	5,1	0,3	5,4
1992	4.362,94	321	30	351	6,6	0,7	7,3	4,1	0,2	4,3
2002	4.813,63	332	41	373	6,9	0,9	7,9	6,7	0,3	7,0
2012	4.778,09	358	46	404	8,0	1,2	9,2	14,2	0,4	14,6
2022	4.775,74	292	63	355	7,6	1,7	9,4	6,2	1,2	7,4

OPOMBI: 1. v zadnjem obdobju je naveden možni posek, 2. do leta 1992 so vrednosti vezane le na gospodarske gozdove

Lesna zaloga gospodarskih gozdov se je v gozdnogospodarski GGE v zadnjih 50 letih konstantno povečevala, v zadnjem desetletju pa padla za 12 %. Lesna zaloga iglavcev je padla za 18 %, lesna zaloga listavcev pa se je povečala za 39 %.

Zadnjih 50 let je konstantno naraščal tudi prirastek. V zadnjem desetletju sicer minimalno – le za 1 %. Prirastek iglavcev se je zmanjšal za 5 %, je pa narastel prirastek listavcev za kar 42,5 %.

Preglednica 47/GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 1971 do 2021

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Plem. list.	Dr. tr. list.	Meh.list.
1974	76,7	14,3		0,10	7,9	0,9		0,2
1984	81,7	10,0		0,06	7,1	0,8		0,3
1992	83,0	8,5		0,08	7,2	0,8		0,4
2002	80,8	8,2	0,0	0,1	9,5	0,9	0,1	0,4

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

2012	79,7	9,0	0,0	0,1	9,6	1,2	0,1	0,3
2022	71,5	10,6	0,0	0,2	16,3	1,1	0,1	0,2

Trend razvoja gozdov v pogledu drevesne sestave kaže dokaj ugodno sliko. Delež iglavcev je v zadnjih treh desetletjih začel upadati predvsem zaradi močnejših sečenj smreke. Delež jelke in bukve sta narasla kot posledica zmanjšanja lesne zaloge smreke. Deleži ostalih drevesnih vrst pa se skozi čas spreminjajo minimalno. Pri tem je potrebno opozoriti, da vzorčna metoda ne daje najbolj točnih podatkov za deleže drevesnih vrst, ki se pojavljajo posamično in po sestojih niso enakomerno porazdeljene. Pri interpretaciji podatkov zato velja te vrednosti jemati z določeno previdnostjo.

Glede na trenutno varstveno situacijo v vezi podlubnikov in ogroženosti smreke, dosedanje trende v spremembi drevesne sestave, debelinsko strukturo posameznih drevesnih vrst in stanje pomladka, lahko tudi v prihodnje pričakujemo predvsem nadaljnje zmanjševanje deleža smreke in povečevanje deleža bukve, jelke ter ostalih listavcev.

Preglednica 48/GFX: Indeksi razvoja lesne zaloge, prirastka in možnega poseka (v %)

	Lesna zaloga %						Prirastek %						Možni posek
	Debelinski razredi						Debelinski razredi						
	I	II	III	IV	V	Skupaj	I	II	III	IV	V	Skupaj	
Iglavci	110,0	84,3	76,4	87,7	66,1	81,5	127,4	94,7	83,7	94,3	59,6	95,1	99,6
Listavci	160,0	99,8	123,3	263,6	172,0	138,6	172,2	105,3	114,3	200,0	200,0	142,5	185,2
Skupaj	120,0	86,9	82,0	97,3	67,8	87,9	137,8	96,1	86,9	100,0	61,1	101,3	107,7

Lesna zaloga se je v GGE v zadnjem desetletju zmanjšala za 12,1 %. K padcu lesne zaloge so prispevali predvsem iglavci, lesna zaloga listavcev pa se je povečala za 38,6 %. Pri iglavcih je lesna zaloga narasla le v prvem debelinskem razredu (za 10 %), v ostalih debelinskih razredih pa je lesna zaloga upadla (najbolj je upadla v V. debelinskem razredu – za kar 33,9 %). Pri listavcih je lesna zaloga narasla v vseh debelinskih razredih (največ v četrtem debelinskem razredu, za kar 163,6 %), edino v drugem debelinskem razredu je ostala približno enaka.

Prirastek se je povečal za 1,3 %. Prirastek iglavcev se je zmanjšal za 4,9 %, prirastek listavcev pa je narasel za 42,5 %.

Možni posek se je povečal za 7,7 %.

Preglednica 49/D-KON: Kontrolni izračun lesne zaloge

	Iglavci (m ³)	Listavci (m ³)	Skupaj (m ³)
LZ v prejšnjem ureditvenem obdobju	1.712.578	217.457	1.930.035
Prirastek (letni*10)	383.592	57.167	440.759
Sečnje po evidenci	677.235	19.502	696.737
Pričakovana zaloga	1.418.934	255.121	1.674.055
Ugotovljena zaloga	1.394.867	301.138	1.696.005
Indeks % (ugotovljena LZ/pričakovana LZ)	98,3	118,0	101,3

Kontrolni izračun lesnih zalog smo izdelali za površino celotne GGE. Pri kontrolnem izračunu so vidna minimalna odstopanja med pričakovano in ugotovljeno lesno zalogo, skupno odstopanje znaša 1,3 %. Odstopanje je izrazitejše pri listavcih, kjer je ugotovljena zaloga od pričakovane višja za 18,0 %, pri iglavcih pa nižja za 1,7 %.

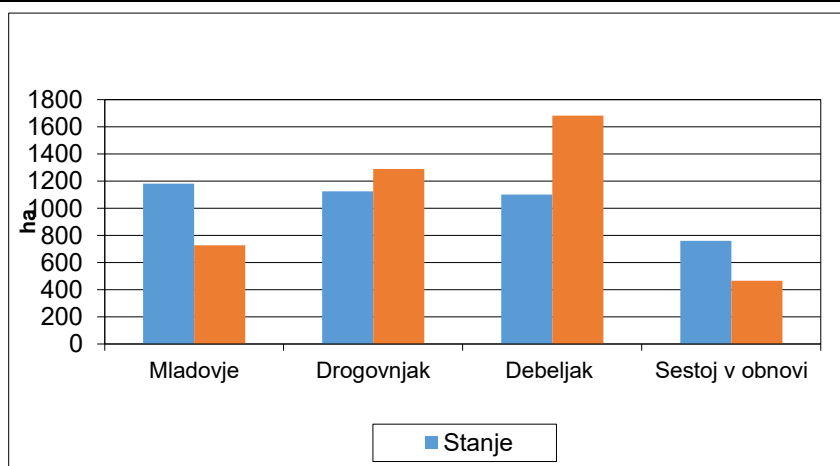
5.2 Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti

5.2.1 Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti z vidika debelinske strukture oz. razmerja razvojnih faz in zgradb sestojev

Presojajo trajnosti donosov gozdov smo za gospodarske gozdove izdelali ločeno za enomerne in raznomerne gozdove. V GGE prevladujejo enomerni sestoji, malopovršinsko raznomernih sestojev je le 4,9 %. Največji delež raznomernih sestojev je v RGR 5 – Zgornjegorska bukovja (40 %). V ostalih razredih se delež raznomernih sestojev giblje pod 20 %. Pri analizi smo si pomagali z modeli, ki so bili pripravljeni ob obnovi GGN GGO Bled, leta 2021.

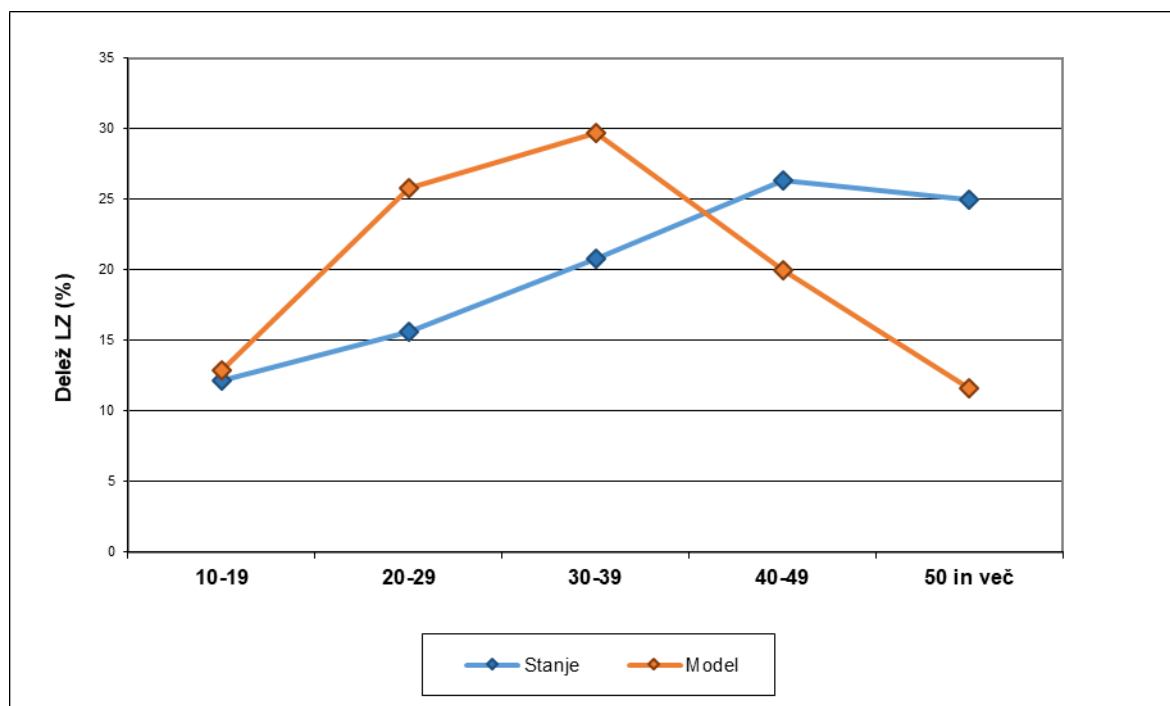
Preglednica 50/D-SM: Delež razvojnih faz v GGE in primerjava z modelnim stanjem (gosp. gozdovi)

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina		
	ha	%	let	%	ha	%	
Mladovje	1181,13	27,0	25	16,6	727,68	10,9	453,45
Drogovnjak	1123,66	25,7	44	29,4	1288,78	-4,0	-165,12
Debeljak	1100,43	25,1	58	38,4	1683,32	-14,0	-582,89
Sestoj v obnovi	759,22	17,3	16	10,6	464,66	7,1	294,56
ENODOBNI SKUPAJ	4164,44	95,1	143	95,1	4164,44		
RAZNOMERNO (sk-gnz)	216,12	4,9		4,9	216,12		
Skupaj:	4.380,56	100,0		100,0	4.380,56		

Slika 2: Primerjava dejanske in modelne strukture enomernih gozdov po razvojnih fazah

Iz strukture enomernih gozdov po razvojnih fazah je razvidno, da je delež mladovij in sestojev v obnovi previsok, na drugi strani pa primanjkuje predvsem debeljakov. Porušeno razmerje razvojnih faz je posledica preteklih obsežnih sanitarnih sečenj, ki so debeljake brez faze sestojev v obnovi, spremenile v mladovja. Sestoji v obnovi so v velikem deležu redki sestoji bukve in jelke, ki so ostali po sanaciji smrekovih dreves. Ti sestoji so le redko pomlajeni, njihova stojnost je slaba.

Slika 3: Primerjava dejanske in modelne strukture lesne zaloge raznomernih gozdov po debelinskih razredih

Raznomernih sestojev je v GGE le 4,9 % vseh gozdov. V njih glede na modelno stanje primanjkuje dreves s premeri od 20-39 cm.

Čeprav stanje v obeh primerih odstopa od modelnega, ocenjujemo, da trajnost zagotavljanja donosov v gozdovih GGE še ni ogrožena. Ob ustrezno usmerjenem gospodarjenju s poudarkom v trenutni situaciji na takojšnji sanaciji poškodovanih sestojev, ustreznih negi v mlajših razvojnih fazah in razmeram prilagojeni dinamiki obnove v sestojih v obnovi, je mogoče zagotavljati trajnost vseh evidentiranih funkcij gozdov v GGE.

5.2.2 Presoja trajnosti z vidika zagotavljanja funkcij gozdov

Gozdovi v splošnem dobro opravljajo vloge, ki jih od gozda v GGE pričakujemo. Se je pa v zadnjem desetletju pokazalo, da je trajnost lesnoproizvodne funkcije lahko ogrožena, v kolikor se ne bo pričelo bolj intenzivno izvajati negovalnih del. Poškodbe od divjadi lahko vplivajo na delež visokokakovostnih sortimentov v prihodnosti.

Konflikt interesov v obliki močno poudarjenih ekoloških funkcij in z njimi mestoma nekomplementarnih proizvodnih vlog gozda je še najbolj izražen na manjših površinah na ožjih območjih rastišč divjega petelina. Podatki o odmrlem drevju kažejo, da je odmrlih dreves v GGE dovolj, le po debelinskih razredih niso ustrezno razporejena – premalo odmrlih dreves je v razširjenem razredu nad 50 cm.

Ponekod je mestoma ogrožena varovalna funkcija, saj težko, prestaro drevje dodatno destabilizira labilna pobočja. Na posameznih pobočjih nad Sotesko, kjer je izražena zaščitna funkcija (varovanje cest in ostale infrastrukture pred plazovi in padajočim kamenjem), zaradi odsotnosti ukrepov struktura gozda ni optimalna; v prihodnjem ureditvenem obdobju bo zato na teh mestih nujno izvajati gozdnogojitvene ukrepe, ki pospešujejo primerno strukturo gozda. Ob bolj intenzivnem gospodarjenju v takih delih GGE, bi lahko z izvedbo predvidenih ukrepov sečnje, nege in ostalih del mnogonamensko vlogo gozda še okrepili.

5.2.3 Ključni problemi v GGE

Ključne probleme pri gospodarjenju z gozdovi v GGE smo glede na pomembnost rangirali po naslednjem vrstnem redu:

Konstantna prisotnost ujm

Konstantne ujme narekujejo posek, ki ni v skladu z načrtovanimi ukrepi in ne usmerja razvoja gozdov proti načrtovanim ciljem.

Zagotavljanje pravočasnega ukrepanja v primeru sanitarnih sečenj

Ob velikih količinah sanitarnega poseka so se v preteklosti pokazale težave s pravočasno izvedbo del. Nezdostno število izvajalskih podjetij in prevoznikov je v preteklosti povzročilo situacije, ko so bila vsa pomožna skladišča ob gozdnih cestah polna s podlubniki napadenega lesa, kar je le še povečalo obseg sanitarnih sečenj.

Zasmrečeni gozdovi

V preteklosti so na Jelovici pospeševali izključno smreko, kar danes rezultira v čistih smrekovih sestojih. Smreka ni rastišču prilagojena vrsta, obenem pa je zelo občutljiva tudi na podnebne spremembe, ki se dogajajo, zato so ti sestoji ob ujmah močno poškodovani in ker gre za čiste smrekove sestoje, po sanaciji ponekod ostanejo gole površine.

Neredčeni drogovnjaki

Zaradi obsežnih sanitarnih sečenj v zadnjem desetletju, so se redčenja izvedla v minimalnem obsegu, saj so bila izvajalska podjetja zasedena z deli vezanimi na sanacijo gozdov, obenem pa je bil tudi presežen možni posek iz preteklega načrta in zato v zadnjih letih rednje sečnje niso bile mogoče. Neredčeni drogovnjaki predstavljajo potencialno nevarnost v primeru ujm, ker gre za izredno labilne sestoje, v katerih imajo drevesa neugno dimenzijsko razmerje.

Neuskladenost med gozdom in velikimi rastlinojedimi parkljarji

Na posameznih predelih so močno poškodovani drogovnjaki od jelenjadi.

Odstonost ukrepanja v varovalnih gozdovih

V varovalnih gozdovih se v zadnjih desetletjih ukrepa le izjemoma – večinoma v primeru sanitarnih sečenj. Posledično so nastala območja kjer sestoji ne opravljajo zadovoljivo varovalne vloge.

6 CILJI, USMERITVE IN UKREPI

6.1 Splošni cilji

Osnovni cilj pri prihodnjem gospodarjenju v GGE Jelovica je mnogonamensko gospodarjenje, ki upošteva naravne danosti, stanje gozda ter potrebe lastnikov gozdov in širše skupnosti. Splošne cilje razdelimo v tri skupine, ki se med seboj dopolnjujejo.

Ekološki cilji

Največji pomen med njimi ima varovalna vloga. Močno je izražena na strmih pobočjih Jelovice, ki se spuščajo v Sotesko. Tu pride do izraza tudi velika zaščitna vloga gozdnih sestojev. Tla so plitva in zaradi velikih strmin erodibilna. Naravno varovalo je gozdna vegetacija ustrezne drevesne sestave in sestojne zgradbe, ki zadržuje odtok vode in erozijo tal. Na Jelovici se napajajo potoki, ki se zlivajo v Savo Bohinjke. Ohranjati je potrebno ugodno stanje kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov v območju Natura 2000 in primeren delež debelega odmrlega drevja v vseh razširjenih debelinskih razredih.

Socialni cilji

Potrebe po socialnih vlogah gozda v tej GGE niso posebej močno izražene, kljub temu so ohranjeni, za obiskovalce privlačni gozdovi tudi cilj gospodarjenja z gozdovi na bolj obiskanih lokacijah. Skrb za primerno rekreacijsko infrastrukturo, krepitev estetske vloge gozda ter seznanjanje in izobraževanje javnosti o pomenu gozda ter nujnosti sonaravnega gospodarjenja so naloge, ki jih pri usmerjanju razvoja gozdov moramo upoštevati.

Proizvodni cilji

Za GGE Jelovica so značilni večji kompleksi zasebnih in državnih gozdov, ki imajo poudarjeno lesnoproizvodno funkcijo in služijo kot pomemben vir dohodka za lastnike ter kot surovina za lesno-predelovalno industrijo. Eden izmed glavnih ciljev je intenzivna proizvodnja lesa in optimalna izkoriščenost proizvodnega potenciala rastišč.

6.2 Usmeritve

6.2.1 Splošne usmeritve

Gojitvene smernice imajo osnovo v teoriji sonaravnega trajnostnega mnogonamenskega gospodarjenja z gozdom kot ekosistemom. Z načrtovanimi ukrepi vzdržujemo optimalno vitalnost, pospešujemo primernost habitatov za avtohtono floro in favno ter zagotavljamo ekonomsko vrednost sestojev. Bistvo gozdarskih ukrepov je ustvarjanje ustreznega okolja za uresničitev teh ciljev.

Strateške usmeritve so:

- pri načrtovanju in izvajanju ukrepov težiti k malopovršinski (mozaičnost razvojnih faz, mešanosti drevesnih vrst...)
- ugotavljanje in izrabljanje naravnih mehanizmov za uspešno naravno pomlajanje ter načrtovanje oblik sečenj, ki v največji možni meri zagotavljajo preizkušene mehanizme naravne obnove
- pri obnovi in negi pospeševanje ciljnih ter manjšinskih drevesnih vrst ter pravočasno izvajanje aktivnih, rastiščem in sestojem prilagojenih negovalnih ukrepov, ki ne ogrozijo stabilnosti sestojev
- sadnja ima značaj spopolnitev pri sanacijah ujm ali predstavlja način melioracije zasmrečenih sestojev in pospeševanje vrstne pestrosti
- pri izdelavi gozdnogojitvenih načrtov in pripravi proizvodnje strogo upoštevati transportne meje in prostorski red
- Iz množice vlak zavestno izbrati bistvene, jih vrisati v gozdnogojitveni načrt in pri pripravi proizvodnje vedno označevati. Ostale, nepotrebne vlake načrtno prepustiti zaraščanju
- Izvajanje učinkovitega gozdnega reda.
- Načrtno puščanje stoječe odmrle biomase.

V GGE Jelovica prevladujejo zelo dobra rastišča, dobre sestojne zasnove in izravnani tereni. V višjih nadmorskih višinah govorimo o zahtevnih gorskih gozdovih. Gorski gozdovi so v Evropi v zadnjem času objekt številnih raziskav. Prof dr. Ernst Ott, ki v Zurichu na ETH predava o gorskih gozdovih, je v današnji ekonomski situaciji, ko cena dvin narašča, cena lesa pa je nepredvidljiva, postavil kriterije smotrnosti ukrepanja: potrebnost, učinkovitost, sorazmernost. Poudarek je na manjši intenziteti vlaganj, ki pretežno zagotavljajo stabilnost in avtoregulacijske procese.

Poleg obsega načrtovanega dela v gozdovih je zelo pomembna vsebina:

- najpomembnejša je kritična in kognitivna uporaba znanj, ki omogočajo izrabo naravnih mehanizmov (sonaravno gospodarjenje)
- oblike sečenj, ki zagotavljajo čim večji delež naravne obnove
- negovalni ukrepi, ki morajo biti pravočasni in prilagojeni stanju na terenu
- preventivno varstvo, ki ne zahteva velikega vložka denarja, je pa učinkovito
- prostorski red (mikrorastišča, mešanost drevesnih vrst, sestoji, začetki pomlajanja, mirne cone...)
- pospeševanje evidentiranih splošno koristnih funkcij

6.2.2 Usmeritve za gojenje in varstvo gozdov

Usmeritve za gojenje gozdov

Pri vseh obnovitvenih sečnjah je treba imeti za cilj naravno obnovo. Na jelovih bukovjih pri rednem gospodarjenju naravno pomlajanje ciljnih drevesnih vrst ni problematično. V presvetljenih sestojih se podstojno pojavijo preproge gostega mladja. Ob pravočasni negi in usklajenem odnosu gozddivjad tudi zadosten delež bukve in jelke ni vprašljiv. V višjih nadmorskih višinah je pomlajanje počasno, izbor drevesnih vrst je zožen.

Obnova s sadnjo (18,43 ha) naj bo izbira le pri sanaciji ujm, kot spopolnitev revnih sestojnih zasnov ali kot zagotovitev večje vrstne pestrosti. Načrtujemo sadnjo macesna, gorskega javora, jelke, rdečega bora. Zaradi močne izbojne moči sadnje bukve in smreke ne načrtujemo. Plemenite listavce sadimo v manjše skupine na bogatejša tla. Manjšinske drevesne in grmovne vrste sadimo v manjše ograje, saj jih močno ogroža divjad.

Obžetev (241,65 ha) potrebno jih je izvesti ustrezno:

- sadike iz drevesnic so navajene rasti sproščeno in pod plevelom hitreje propadejo, kot naravno mladje,
- pri obžetvah upoštevamo naravno vrst ciljnih drevesnih vrst, zato jih prav tako obžanjemo in tako vključimo v nastajajoč sestoj,
- travo požanjemo preden semeni, v obliki lijakov. Sproščamo tudi vse naravno vraslo mladje,
- jesenska obžetev ni smotrna, saj tako divjadi odvzamemo travinje in lesnate rastline s katerimi bi se hranila preko zime. Prepozna obžetev pomeni večji delež objedenih sadik.

Nega mladja in gošče (122,32 ha)

V gozdnogojitveni načrt in odločbo je potrebno napisati, kaj je potrebno na objektu izvajati in izvajalca na terenu uvesti v delo.

Nega mladja naj se izvaja pravočasno, ko so objekti še preglednejši in je delo v njih lažje. V tem desetletju bo poudarek na negi umetno obnovljenih površin, kjer bomo v enovrstna mladja umetnega nastanka vključevali naravno vrst.

Pri naravni obnovi na goličavah moramo biti potrpežljivi, da se mladje sklene. Tu pričakujemo tudi vrst raznih manjšinskih drevesnih in grmovnih vrst.

Nega gošče je zelo zahtevno delo, kjer zaradi velikega števila osebkov odkazilo ni mogoče. Nega gošč je posebej pomembna pri bukvi, plemenitih listavcih in mešanih sm-je-bu sestojih. Ob poteh in potokih puščamo grmovje, ki doprinaša k vrstni pestrosti ter krepi prehransko in estetsko funkcijo gozdov.

Nega letvenjaka (128,27 ha)

To je prvo opravilo, kjer ustvarjamo optimalne pogoje za osebke, ki kažejo največ pozitivnih lastnosti glede kvalitete, stojnosti in drevesne pestrosti. Pri smreki in bukvi oblikujemo skupinsko zmes, pri jelki, javorju, macesnu in manjšinskih vrstah pa šopasto do posamično.

Nege letvenjakov izvajamo na prehodu v drogovnjake, ko izvoz lesa še ni potreben in so dimenzijska razmerja še plastična.

Nege mlajših drogovnjakov (317,21 ha) so najbolj pomembno gojitveno delo v prihodnjem desetletju. Ponavadi je že potreben izvoz lesa - to pomeni tudi gradnje vlak v doslej neodprtih sestojih.

Izbiralna redčenja, kamor po vsebini spada nega mlajših drogovnjakov, so najučinkovitejša do sestojne višine cca 15 m. Zaradi zamudnega dela in slabe cene drobnega lesa je generalna strategija taka, da se nege letvenjakov izvajajo z večjo intenziteto. Sestoj ima potem več kot desetletje priložnost, da prirašča v višino in debelino. Ko nastopijo potrebe po negi mlajših drogovnjakov, so povprečni sortimenti že nekoliko debelejši in je vložek na enoto lesa nižji.

V drogovnjakih, ki so močno poškodovani od divjadi (obgrizena debla) so predvidene višje intenzitete redčenj s katerimi bomo odstranili poškodovana drevesa in razgibali strukture sestojev.

Kasneje, ko začnemo z izbiralnimi redčenji, bolj moramo gledati na stabilnost in manj na kvaliteto ⇒ vedno več izbiramo le v vladajočem sloju.

Kdaj se vračamo v sestoj je odvisno predvsem od višinskega prirastka. Eden od kriterijev je, da je za uspešno rast pri smreki potrebno, da je sproščene stalno vsaj 1/5 krošnje. V starosti 30 - 60 let so letni višinski prirastki največji (40 - 70 cm). Na jelovem bukovju kulminira tekoči višinski prirastek nekoliko prej, v višjih nadmorskih višinah pa malo kasneje. Vračanje je potrebno, ko se krošnje spet strnejo. Obhodnjica naj bi bila okvirno 8-12 let.

Parametri, na katere moramo biti v letvenjakah in ml. drogovnjakah pozorni so:

- pravilna izbira nosilcev funkcij (drevesna vrsta, kvaliteta, sloj, oblika zmesi)
- kriteriji stabilnosti osebka (vitkostno razmerje, rastni prostor, dolžina in somernost krošnje)

Tudi pri negi letvenjakov in drogovnjakov moramo poznati rastne ritme posameznih drevesnih vrst.

V drogovnjakah je poleg odkazila pomembna tudi priprava proizvodnje. Osnovna odločitev je, ali bo spravilo potekalo po tleh ali z žico. Pri žici je potrebno načrtovati žične linije, ki bodo zagotavljale primerne pogoje spravila preko cele proizvodne dobe (razdalja med linijami, širina linij, rampni prostori na cesti, sidrna in nosilna drevesa...)

Pri spravilu po tleh moramo trasirati optimalno mrežo primarnih in sekundarnih vlak, ki bodo v uporabi vso proizvodno dobo sestoja. Mreža prometnic je v začetku zaradi krajših dreves gostejša, potem pa nekatere kapilare odmirajo.

Pri gozdni proizvodnji imamo na eni strani malo vredne sortimente (celuloza, brusni les, drobni tehnični les), na drugi strani pa zahteve pri sortimentaciji in spravilu. Vidiki, ki jih je potrebno pretehtati so:

- preventivno varstvo pred insekti (ali je sprejemljivo, da razžagani iglavci ostanejo v gozdu, oblika gozdnega reda...)
- optimalna mreža vlak, spravilno sredstvo, dolžina sortimentov
- imperativ je čim manj poškodb v preostalem sestoji, ki bo v povprečju rasel še 100 let. Dela je najbolje izvajati v zmrznjenem ali poleti v suhem vremenu. Delo v soku pomladi ni priporočljivo, saj je možnost poškodb preostalega sestoja največja, sečni ostanki pa so vaba za podlubnike.

Poseben problem so zaradi snega poškodovani nenegovani letvenjaki in drogovnjaki. Če imamo opravka s sestoji, kjer je še mogoče z izbiralnimi redčenji krepiti vitkostno razmerje, povečevati krošnje ali celo uravnavati zmes, se tega dela lotimo čimprej - najbolje ob sanaciji snegoloma.

Če pa nam lomi v nenegovanih drogovnjakah, pospravimo polomijo in izvedemo kombinacijo nizkega in blagega izbiralnega redčenja s poudarkom na stojnosti in sproščanju ciljnih osebkov.

Naenkrat razgaljena gozdna tla v uničenih delih sestojev se hitro naravno nasemenijo. Če so luknje večje, je umestna spopolnitev z drevesnimi vrstami, ki v mladosti hitro rastejo, niso občutljive na zasenčitev od strani in ustrezajo rastišču. Možna je tudi podsadnja bukve s ciljem snovanja polnilnega sloja.

Predvidene intenzivnosti redčenj mlajših drogovnjakov so odvisne od sestojnih zasnov in odprtosti. V sestojih, ki so močno poškodovani od jelenjadi naj bodo intenzitete redčenj 35 %, v sestojih kjer so sestojne zasnove stabilne in teren omogoča, se lahko izvaja strojna sečnja – v teh sestojih naj bodo intenzitete redčenj 25 %. V sestojih kjer se bo izvajalo žičnično spravilo naj bo intenziteta redčenj 20 %. V labilnih drogovnjakah z neugodnim dimenzijskim razmerjem naj bodo redčenja izvedena z nižjimi intenzitetami – 18 %.

Izbiralna redčenja - v starejših drogovnjakah in debeljakah so praviloma šibka in se pojavljajo v daljših obhodnjicah. Krošnje lahko le sproščamo, povečevati jih skoraj ne moremo več. Spravilo mora potekati vedno po istih vlakah, pri pripravi proizvodnje gledamo, da se sečnje v sestojih ne pojavljajo vsako leto, zato izbiralna redčenja ponavadi sovpadajo z manjšimi ujmani.

Premenilna redčenja - imajo v GGE Jelovica za cilj, da se enomerne, labilne kulture smreke prevedejo v raznodobne, vrstno pestrejše strukture. V stabilnih delih prirastnikov pospešujemo kvalitetne osebke, v načetih labilnih sestojih pa z ustreznim označevanjem drevja za posek težimo k vertikalni razgibanosti. Te načete sestoje zrahljamo, da pospešimo pomlajanje, umestne so manjše spopolnitve.

Nega prebiralnega gozda se bo v GGE Jelovica šele začela izvajati na majhnih površinah, kjer so zametki prebiralne strukture smreke, jelke in bukve zgolj slučajno nastali. Vedeti moramo, da prebiralna struktura zahteva intenzivne sečnje. Če "šprinterjev" ne sprostimo, se sestoji kmalu spremenijo v enodobne. Velika odgovornost pri prebiralnem gospodarjenju je na izvajanju: disciplina pri poseku, spravi, poškodbe preostalega sestoja morajo biti minimalne, zato je to gospodarjenje priporočljivo le na idealno odprtih predelih jelovih bukovij. Ker šprinterjev v situaciji prevajanja enodobnih struktur v prebiralne manjka, je v sestojnih vrzelih priporočljiva tudi sadnja in zaščita skupinic hitrorastočih drevesnih vrst. Pri uvajanju prebiralnih struktur je pomembna dolgoročnost, zato se za to namenjene površine evidentirajo v »opisu sestojev« in v podrobnem načrtu. Odkazovalec mora biti vedno isti, saj bo tako najbolje ukrepal usmerjeno dolgoročno.

Načrtno puščanje stoječe odmrle biomase

Znotraj cone A – triprsti detel, divji petelin s površino 3648 ha, naj se v sestojih s prevladujočim drevjem premera nad 30 cm, pušča 5-7 stoječih odmrlih dreves na hektar v B in C razširjenem debelinskem razredu. Ta drevesa se evidentira in označi kot habitatna drevesa, lastnik zanje prejme finančno nadomestilo.

Usmeritve za varstvo gozdov

Naravni pogoji za uspevanje rastlinstva na Jelovici so ugodni. Poleg klime, na katero se je rastje tekom tisočletij prilagodilo, je človek s svojim gospodarjenjem s ciljem vzgoje monokultur smreke otežil pogoje za rast zdravih gozdov .

Glavni problem so velikopovršinske monokulture smreke, ki so redno poškodovani:

- v snegolomih in vetrolomih: zaradi velikopovršinskih, enako starih, enovrstnih sestojev s plitvimi koreninami so poškodbe, kadar zapade veliko težkega snega močne in velikopovršinske, zaradi nizkega koreninjenja smreke, plitvih tal in močnih vetrov pa so pogosto poškodovani v vetrolomih
- v napadih podlubnikov: v enodobnih sestojih čiste smreke, ki zgublja vitalnost je veliki smrekov lubadar v preteklem desetletju povzročil odmrtje neverjetnih količin smreke. Zaradi podlubnikov je bilo potrebno posekati 150 % vseh načrtovanih količin predvidenih za posek.
- od divjadi: v posameznih oddelkih so smrekovi drogovnjaki popolnoma poškodovani od obgrizanja lubja s strani jelenjadi.

Zaščita sajene smreke, macesna, bora se bo še naprej izvajala s premazi ali škropljenjem vršičkov. Ukrep je preizkušen, cenen in učinkovit. Načrtujemo ga na 177,60 ha – izvajamo pa ga prva štiri leta. Škropivo Trico je primernejše od premaza Kemakola.

V prihodnjem desetletju se predlaga tudi zaščito vršičkov na naravni jelki. Nujno je upoštevati: premazujejo se vršički nepoškodovane ali le malo poškodovane jelke. Premazovati je potrebno vse lepe jelke do višine 2 m, ne le osebke ob poteh in robovih pomladitvenih jeder.

Pri sadnji listavcev načrtujemo zaščito s količki, premazi ali ograjami.

Količenje: količi se s tremi količki, ki morajo tvoriti piramido in biti na vrhu povezani. Piramida mora biti tako visoka, da je sadika vsaj tri leta v njenem zavetju (da ne preraste količkov).

Lesena ograja za kolektivno zaščito - načrtujemo zaščito na 2 ha. Ograja ima to prednost, da je znotraj zaščiten vsa površina, ne samo posamezne sadike. Ograja se odstrani, ko so drevesa tako velika, da ni več nevarnosti za obgrizanje.

Po tem, ko kolektivna ali individualna zaščita izgubi svojo vlogo, je nujno pospraviti vse nerazkrojljive dele (železne kole, mreže,...).

Paša živine v gozdu povzroča podobne poškodbe kot divjad, ki so najpogostejše okoli planin. Zaščita pred živino je enaka, le čas največje ogroženosti in lokacije so specifične. Najboljša zaščita pred poškodbami zaradi paše so ograjeni pašniki. Dodatna poškodba je ekonomsko razvrednotenje lesa zaradi rdeče trohnobe.

Snegolomi: Da se izognemo snegolomom, je najučinkovitejše pravočasno negovanje letvenjakov, s tem, da krepimo vitkostno razmerje posameznih osebkov. To je znanstveno in izkustveno dognano število, ki velja za razmere v srednji Evropi. Kvocien med višino in prsnim premerom mora biti manjši od 90. Poleg tega je treba z ukrepi nege skrbeti za someren razvoj krošenj.

Vetrolomi: Največ škode naredijo v starejših debeljakih, pomlajencih in na robovih sestojev. Najnevarnejši je jugozahodni veter. Največ vetrolomov je jeseni, po dolgotrajnih deževjih. Dež namreč razmoči plitva tla in zrahlja stabilnost. Večina vetrolomov je takih, da so izravana drevesa s koreninami vred. Vetrolomi so najnevarnejši za smreko, ki ima plitve korenine. Primes ostalih drevskih vrst znatno poveča odpornost.

Že v času velikopovršinskih sečenj so veljala pravila, kako se izogniti nevarnim vetrovom. V preteklosti so bile oblike posek podrejene nevarnim vetrovom, danes pa so nevarni vetrovi le eden od parametrov, ki vpliva na smer in obliko pomlajanja. Bistvo je, da nevarnim vetrovom nikoli ne odpiramo daljše stranice starega gozda, ampak krajšo. Priporočljivo je, da se star sestoj robno presvetli, tako da se moč vetra postopoma ustavlja.

Podlubniki: Kljub ostri klimi, ki je teoretično zaviralno vpliva na razvoj podlubnikov, je populacija le - teh visoka. V letih 2017-2020 smo bili priča neverjetni gradaciji. Zaradi podlubnikov je bilo potrebno posekati v ureditvenem razdobju 150 % vsega možnega poseka. Zaradi velikih površin starejših debeljakov, ki se uvajajo v obnovo, so površine sečišč in količine sečnih odpadkov ponekod zelo velike. Kratkoročni napotki za zadrževanje prerazmnožitev so takojšnja sanacija lubadark, kvaliteten gozdni red ter uničenje zalege v lovnih nastavah. Najboljša dolgoročna preventiva so mešani raznodobni sestoji.

Poškodbe tal: posebej pri izvajanju del s strojno sečnjo, ko se stroji pomikajo izven prometnic je nujno veliko pozornost namenjati ustrezni nosilnosti tal: dela se izvajajo v zmrzljnem ali poleti v sušnem vremenu.

Rdeča trohnoba: je razširjena predvsem okoli planin, v neposredni bližini vlak (poškodbe koreničnikov) in v čistih smrekovih sestojih na jelovih bukovjih. Njeno razširjenost zmanjšujemo s tvorbo skupinsko mešanih naravnih sestojev. V čistih smrekovih letvenjakih izvajamo močna redčenja, da v kasnejših letih z redčenji ne povzročamo dodatnih poškodb na koreninah.

Usposabljanje strokovnih kadrov in lastnikov gozdov za delo z gozdom

Strokovni kadri

Revirni gozdarji imajo končano višjo šolo in z delom pridobljene večletne izkušnje ter imajo visoko raven strokovnega znanja. Seveda pa je tudi znanje potrebno osveževati in dopolnjevati (tudi novi pravilniki, navodila za delo...):

- spremljanje strokovne literature (periodika z gozdarsko vsebino, nove knjige);

- interni seminarji na OE (vsako leto), seminarji v organizaciji CE in ostalih sorodnih organizacij (naravna dediščina, lovci...);
- formalna znanja in vedenja (zakonodaja, pravilniki, navodila za delo..);
- izobraževanje o robnih dejavnostih, ki jih pri učinkovitem delu potrebujemo (geografski informacijski sistemi, organizacija dela, tuji jeziki, pedagogika).

Lastniki gozov

Tudi v tem desetletju je potrebno nadaljne delo pri izboljševanju znanja lastnikov o gozdu in gospodarjenju z gozdovi, poudarek mora biti predvsem na negi mladega gozda. Pri tem ima velik pomen individualen pristop, kjer revirni gozdar lahko za posredovanje znanj izkoristi skupno odkazilo oziroma ostale stike z lastniki gozdov. Poleg individualnega pristopa pa k povečevanju znanj o gozdu in gospodarjenju z njim prispeva tudi izvedba različnih tečajev in seminarjev (tečaj gojenja gozdov, tečaj varnega dela z motorno žago ipd.).

Delo z javnostjo

Delo z javnostjo je izjemno pomembno področje, kateremu se gozdarji premalo posvečajo. Zaradi javnega pomena gozdov (poudarjene socialne funkcije) je delo in prisotnost v javnosti še toliko bolj pomembna. Nujna je intenzivna prisotnost v vseh lokalnih medijih, sodelovanje z lokalnimi institucijami in objave na socialnih omrežjih.

Usklajena raba prostora

Zaradi velikega poudarka ohranjanja narave (TNP) in zahteve po ugodnem stanju kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov v območju Natura 2000 na eni strani in proizvodnih ciljev na drugi, je v izogib konfliktom interesov v določenih primerih potrebno dela v gozdu prostorsko in časovno prilagajati potrebam ohranjanja narave.

Upravljanje z vodami

Rabo in druge posege v vode, vodna in priobalna zemljišča ter zemljišča na varstvenih in ogroženih območjih ter kmetijska, gozdna in stavbna zemljišča je treba programirati, načrtovati in izvajati v skladu s 5. členom ZV-1 tako, da se ne poslabšuje stanje voda, da se omogoča varstvo pred škodljivim delovanjem voda, ohranjanje naravnih procesov, naravnega ravnovesja vodnih in obvodnih ekosistemov ter varstvo naravnih vrednot in območij, varovanih po predpisih o ohranjanju narave.

Površinske vode se po pomenu, ki ga imajo za upravljanje voda, razvrstijo v 1. in 2. red. Vode 1. reda so navedene v Prilogi, ki je sestavni del ZV-1, preostale vode pa so vode 2. reda.

V 11. čenu ZV-1 je določeno, da je zemljišče, na katerem je celinska voda trajno ali občasno prisotna in se zato oblikujejo posebne hidrološke, geomorfološke in biološke razmere, ki določajo vodni in obvodni ekosistem je vodno zemljišče celinskih voda. Vodno zemljišče tekočih voda obsega osnovno strugotekočih voda, vključno z bregom, do izrazite geomorfološke spremembe. Vodno zemljiščestoječih voda obsega dno stoječih voda, vključno z bregom, do najvišjega zabeleženega vodostaja. Za vodno zemljišče se štejejo tudi opuščene struge in prodišča, ki jih voda občasno še poplavlja, močvirja in zemljišče, ki ga je poplavlila voda zaradi posega v prostor.

V 14. členu ZV-1 je določeno, da zemljišče, ki neposredno meji na vodno zemljišče, je priobalno zemljišče celinskih voda (v nadaljnjem besedilu: priobalno zemljišče). Zunanja meja priobalnih zemljišč sega na vodah 1. reda 15 metrov od meje vodnega zemljišča, na vodah 2. reda pa 5 metrov od meje vodnega zemljišča. Četrti odstavek 14. člena ZV-1 določa zunanjo mejo priobalnega zemljišča na vodah 1. reda zunaj območij naselja, ki sega najmanj 40 m od meje vodnega zemljišča. Priobalna zemljišča so tudi vsa zemljišča med visokovodnimi nasipi. Peti odstavek 14. člena ZV-1 določa zunanjo mejo priobalnih zemljišč na vodah iz 35. točke Priloge ZV-

1 (ostale celinske vode, ki tvorijo ali prečkajo državno mejo), ki sega pet metrov od meje vodnega zemljišča.

Na vodnem in priobalnem zemljišču so prepovedane dejavnosti in vsi posegi v prostor, ki bi lahko imeli škodljiv vpliv na vode, vodna in priobalna zemljišča, ogrozili stabilnost vodnih in priobalnih zemljišč, zmanjševali varnost pred škodljivim delovanjem voda, ovirali normalen pretok vode, plavin in plavja, onemogočili obstoj in razmnoževanje vodnih in obvodnih organizmov,

Na vodnem in priobalnem zemljišču ter na območju presihajočih jezer ni dovoljeno posegati v prostor, razen za izjeme, ki jih določa 37. člen ZV-1:

- ukrepe, ki se nanašajo na izboljšanje hidromorfoloških in bioloških lastnosti površinskih voda;
- gradnjo objektov, namenjenih varstvu voda pred onesnaženjem;
- gradnjo objektov, namenjenih obrambi države, zaščiti in reševanju ljudi, živali in premoženja ter izvajanju nalog policije;
- zagotovitev varnosti plovbe in zagotovitev varstva pred utopitvami v naravnih kopališčih;
- gradnjo objektov, potrebnih za rabo voda, ki jih je za izvajanje posebne rabe vode nujno zgraditi na vodnem oziroma priobalnem zemljišču (npr. objekt za zajem ali izpust vode);
- ukrepe, ki se nanašajo na ohranjanje narave;
- gradnjo objektov grajenega javnega dobra po ZV-1 ali drugih zakonih;
- gradnja objektov javne infrastrukture, komunalne infrastrukture in komunalnih priključkov na javno infrastrukturo, vendar le na krajših odsekih, kjer zaradi naravnih prostorskih omejitev ni možen drugačen potek trase;
- gradnjo pomožnih kmetijsko-gozdarskih objektov zunaj območij naselij na priobalnem zemljišču vodotokov 1. reda, vendar z zagotovljenim minimalnim 15 metrskim odmikom od meje vodnega zemljišča.

Pri načrtovanju je potrebno upoštevati določbe 84. člena ZV-1, da so na vodnem in priobalnem zemljišču prepovedane dejavnosti in posegi v prostor, ki bi lahko:

- ogrozili stabilnost vodnih in priobalnih zemljišč;
- zmanjševali varnost pred škodljivim delovanjem voda;
- ovirali normalen pretok vode, plavin in plavja;
- onemogočili obstoj in razmnoževanje vodnih in obvodnih organizmov.

Pri načrtovanju je potrebno upoštevati določbe 68. člena ZV-1, po katerih je na vodnem in priobalnem zemljišču prepovedano:

- odlaganje in pretovarjanje nevarne snovi v trdni, tekoči ali plinasti obliki;
- odlaganje ali odmetavanje odkopnih ali odpadnih materialov ali drugih podobnih snovi;
- odlaganje odpadkov.

Za poplavna območja se določijo vodna, priobalna in druga zemljišča, kjer se voda zaradi naravnih dejavnikov občasno prelije izven vodnega zemljišča. Na poplavnem območju so v skladu s 86. členom ZV-1 prepovedane vse dejavnosti in vsi posegi v prostor, ki imajo lahko ob poplavi škodljiv vpliv na vode, vodna in priobalna zemljišča ali povečujejo poplavno ogroženost območja, razen posegov, ki so namenjeni varstvu pred škodljivim delovanjem voda.

Načrtovani posegi morajo biti usklajeni z zgornjimi omejitvami ter pogoji in omejitvami iz Uredbe o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja (Uradni list RS, št. 89/08). Ohraniti je

potrebno obstoječe retenzijske površine, ureditve pa načrtovati celovito, s ciljem zmanjševanja obstoječe poplavne ogroženosti.

Na vodovarstvenih območjih upoštevati veljavne predpise s področja zavarovanja vodnih virov.

Za vsak poseg, ki bi lahko trajno ali začasno vplival na vodni režim ali stanje voda, je potrebno v skladu z veljavno zakonodajo s področja upravljanja z vodami pridobiti vodno soglasje.

V skladu z veljavnimi predpisi s področja upravljanja z vodami je na:

erozijskem območju v skladu z 87. členom ZV-1 prepovedano:

- poseganje v prostor na način, ki pospešuje erozijo in oblikovanje hudournikov,
- ogoljevanje površin,
- krčenje tistih gozdnih sestojev, ki preprečujejo plazenje zemljišč in snežne odeje, uravnavajo odtočne razmere ali kako drugače varujejo nižje ležeča območja pred škodljivimi vplivi erozije,
- zasipavanje izvirov,
- nenadzorovano zbiranje ali odvajanje zbranih voda po erozivnih ali plazljivih zemljiščih,
- omejevanje pretoka hudourniških voda, pospeševanje erozijske moči voda in slabšanje ravnovesnih razmer,
- odlaganje ali skladiščenje lesa in drugih materialov,
- zasipavanje z odkopnim ali odpadnim materialom,
- odvzemanje naplavin z dna in brežin, razen zaradi zagotavljanja pretočne sposobnosti hudourniške struge,
- vlačenje lesa.

Na plazljivem območju lastnik zemljišča ali drug posestnik ne sme posegati v zemljišče tako, da bi se zaradi tega sproščalo gibanje hribin ali bi se drugače ogrozila stabilnost zemljišča. Na tem območju je prepovedano:

- zadrževanje voda, predvsem z gradnjo teras, in drugi posegi, ki bi lahko pospešili zamakanje zemljišč,
- poseganje, ki bi lahko povzročilo dodatno zamakanje zemljišča in dvig podzemne vode,
- izvajati zemeljska dela, ki dodatno obremenjujejo zemljišče ali razbremenjujejo podnožje zemljišča,
- krčenje in večja obnova gozdnih sestojev ter grmovne vegetacije, ki pospešuje plazenje zemljišč.

Na območjih kjer je predvidena ali se zaradi naravnih dejavnikov (okužbe, insekti, vetrolomi, žledolomi ipd.) izvaja intenzivna sečnja, je preredčene in ogoljene površine potrebno ustrezno protierozijsko zavarovati ter predvideti ukrepe in izvesti vse potrebne ukrepe, ki bodo zagotavljali ustrezno stabilnost brežin in preprečevali oz. zadrževali povečan odtok padavin oz. vode, plavin in plavja s teh površin.

plazovitem območju je prepovedano krčenje gozdov, izravnavanje terena ter preusmerjanje snežnih plazov in ustaljenih naravnih poti na porasla, labilna ali drugače ogrožena zemljišča.

6.2.3 Usmeritve za krepitev in uskladitev funkcij gozdov

Varovalna funkcija

Poleg varovalne funkcije je v GGE pomembna tudi zaščitna funkcija, saj gozd pogosto varuje vasi in ceste pred plazovi, hudourniki in padajočim kamenjem.

Gospodarjenje z varovalnimi gozdovi ima določene posebnosti. Cilj v teh gozdovih je predvsem pospeševanje takšne strukture in sestave gozdnih sestojev, ki krepi varovalno in zaščitno vlogo gozda. V ta namen smo v potencialno najbolj ogroženih varovalnih odsekih načrtovali tudi določeno količino poseka. Glavne usmeritve za zagotavljanje varovalne funkcije lahko strnemo v naslednjih alinejah (delno povzeto po Frehner in sod. 2007):

- Pospeševanje razgibanih malopovršinsko raznomernih struktur, v gorskih gozdovih smreke in macesna je smotno zagotavljati skupinsko prebiralno zgradbo sestojev.
- Pospešujemo rastišču primerne drevesne vrste, zlasti tiste, ki s svojim koreninskim sistemom dobro varujejo tla (listavci, macesen...).
- Na erodibilnih brežinah je potrebno pravočasno odstraniti stara debela drevesa, ki tla še dodatno destabilizirajo in lahko, ob neugodnih vremenskih razmerah, tveganje sprožitve zemeljskih plazov še povečajo.
- Vsa dela v varovalnih gozdovih morajo biti skrbno vnaprej načrtovana z gozdnogojitvenimi načrti. Pri odločanju o ukrepih in načrtovanju del upoštevamo načela adaptivnega upravljanja.
- Ukrepanje v varovalnih gozdovih je upravičeno predvsem zaradi zmanjševanja tveganja naravnih nesreč.
- Ukrepanje naj bo prostorsko usmerjeno in naj se izvaja takrat, ko je tveganje za naravne nesreče in ogrožanje ljudi najmanjše.
- Ukrepanje naj bo primerno rastišču in dinamiki gozdnih sestojev. Pri sečnji in spravilu ne smemo poškodovati gozdnega zemljišča in sestoja, praviloma naj ostaja les v gozdu, izvajati moramo popolni gozdni red.
- Zagotovljena naj bo postopnost ukrepanja in monitoring izvedenih del.
- Sečnje drevja morajo biti opravljene tako, da je deбло odžagano vsaj 0,5 m nad poškodbo zaradi kotalečega kamenja in snega.
- Ukrepi za socialne in proizvodne funkcije se morajo podrediti funkciji varovanja gozdnih zemljišč in sestojev.
- Prostorski posegi v varovalne gozdove so le izjemni, potrebna je presoja vplivov na okolje in izdelan krajinski ureditveni načrt.
- Uporabi obzirne tehnologije spravila in gradnje gozdnih prometnic. Glej tudi poglavje 9.1.6 (RGR 6 - Varovalni gozdovi).

Hidrološka funkcija

- na območjih, kjer je hidrološka funkcija na 1. in 2. stopnji poudarjenosti, je potrebno upoštevati omejitve pri sečnji in spravilu za preprečevanje onesnaženja,
- potrebno je vzdrževati primerno stopnjo gozdnatosti, ustrezno strukturo in ohranjenost gozdov,
- dosledni sonaravni koncept gospodarjenja brez neobrasle površine,
- izogibati se vsakim velikopovršinskim ukrepom, zlasti še sečnji na golo,
- izogibati se gradnji strmih, nestabilnih vlak in ročnemu spravilu na takih terenih,

- gradnja gozdnih prometnic na izredno strmih, plazljivih in erodibilnih predelih, zaradi katere bi bila varovalna funkcija teh gozdov lahko ogrožena, ni dovoljena,
- v strugah vodotokov in v njihovi neposredni bližini naj se ne pušča podrtega drevja,
- uporaba težke mehanizacije na erodibilnih tleh omejena oziroma prepovedana,
- odvisno od rastišča naj bo delež iglavcev nekoliko višji, ker v hidrološkem pogledu ugodno delujejo (zavirajo naglo taljenje snega),
- skrbno izbrana pravilna sredstva, ki ne vnašajo motenj v vodni režim,
- sanacija vseh virov škodljivih emisij v tem območju,
- prilagojena gradnja in vzdrževanje gozdnih prometnic,
- če so sestoji v območju hidrološke funkcije močno poškodovani, jih je treba sanirati in uveljaviti ukrepe za to funkcijo,
- uporabljati bio-olja pri delu z mehanizacijo,
- na območju gozdov s poudarjeno hidrološko funkcije prve stopnje je potrebno upoštevati omejitve in pogoje iz veljavnih predpisov s področja zavarovanja virov pitne vode,
- na območju gozdov s poudarjeno 2. stopnjo hidrološke funkcije pa je potrebno upoštevati omejitve in pogoje iz veljavnih predpisov s področja zavarovanja virov pitne vode,
- sodelovanje z vodarji in upravnimi organi pri nadzoru virov pitne vode in drugih posegih v varovana, ogrožena in varstvena območja (vodna in priobalna zemljišča, erozijska, plazljiva, plazovita, poplavna območja, vodovarstvena območja).

Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti

Splošne usmeritve za zagotavljanje funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti

- Za zagotavljanje zadostne količine odmrle lesne mase naj se prednostno izbere poškodovano, bolno drevje, drevje z dupli, sušice, ali kako drugače z vidika izkoriščanja lesa nezanimivo drevje. Odmrlo drevje naj se pušča čimbolj enakomerno razporejeno po prostoru in s čimvečjo vrstno in debelinsko pestrostjo. Ob upoštevanju tveganja za prenamnožitev škodljivih organizmov, naj v gozdu ostane v povprečju vsaj 3 % odmrlega lesa glede na lesno zalogo v RGR.
- Pri izvajanju gozdnogospodarskih del se je potrebno izogibati aktivnim gnezdiščem, brlogom ali zavetiščem, neaktivna pa naj se ohranjajo. V času reproduktivnega obdobja živali (pomladni in zgodnje poletni čas) naj se izogiba gozdarskotehničnim opravilom predvsem v mladovjih in starejših debeljakih (npr. gradbeni posegi, sečnja in spravilo) s katerimi bi vznemirjali živali.
- Ohranja naj se gozdove in gozdne koridorje ob stoječih vodah in vodotokih.
- Ohranjajo naj se vodni ekosistemi (gozdne mlake, kali, izviri, studenci) in ostali negozdni ekosistemi v gozdnem prostoru (jase, melišča, skalovja ...).
- Pri gospodarjenju z gozdom naj se pospešuje minoritetne, ogrožene in plodonske drevesne vrste (drevesne vrste s sadeži).
- Ohranja naj se pester in pravilno strukturiran gozdni rob.
- V podrasti naj se ohranja grmovni in zeliščni sloj razen v času obnove gozdov.

Usmeritve za zavarovana območja

Zavarovana območja, ki jih obravnavajo naravovarstvene smernice, so navedena v preglednici 51. Pri gospodarjenju z gozdovi se obvezno upoštevajo varstveni režimi predpisov, ki so navedeni v preglednici.

Preglednica 51: Pregled zavarovanih območij in pripadajočih varstvenih režimov

IDENT. ŠT.	IME	STATUS	URADNA OBJAVA	VARSTVENI REŽIM	GPN
1496	Za Blatom	NR	Odlok o razglasitvi barja Za Blatom na Jelovici za naravni rezervat (Uradni vestnik Občine Bohinj, št. 5/99)	Na zavarovanem območju rezervata je prepovedano: - Izvajati lov in izkoriščati gozd, - Spreminjati obstoječo vegetacijo (npr. krčenje gozda, pogozditev travnika ali pašnika, preoranje ledine, ipd.), - Vnašati tujerodne rastlinske in živalske vrste, oziroma vrste, ki ne sodijo v te habitatne tipe, - Izvajati zemeljska dela (graditi ceste in infrastrukturne naprave,...), - Loviti, nabirati, vznemirjati, preganjati ali uničevati živali in njihove razvojne oblike, - Nadelavati steze, poti ali vlake.	DA

Splošne usmeritve za ekološko pomembna območja

Na ekološko pomembnih območjih, ki niso tudi posebna varstvena območja, so vsi posegi in dejavnosti možni, načrtuje pa se jih tako, da se v čim večji možni meri ohranja naravna razširjenost habitatnih tipov ter habitatov rastlinskih ali živalskih vrst, njihova kvaliteta ter povezanost habitatov populacij in omogoča ponovno povezanost, če bi bila le-ta z načrtovanim posegom ali dejavnostjo prekinjena.

Pri izvajanju posegov in dejavnosti, ki so načrtovani v skladu s prejšnjim odstavkom, se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši.

Konkretne varstvene usmeritve za ekološko pomembna območja so vključene v konkretne usmeritve za zavarovana območja, naravne vrednote in posebna varstvena območja.

Splošne usmeritve za območja Natura 2000

Na Natura 2000 območjih se posege in dejavnosti načrtuje tako, da se v čim večji možni meri:

- ohranja naravna razširjenost habitatnih tipov ter habitatov rastlinskih ali živalskih vrst;
- ohranja ustrezne lastnosti abiotskih in biotskih sestavin habitatnih tipov, njihove specifične strukture ter naravne procese ali ustrezno rabo;
- ohranja ali izboljšuje kakovost habitata rastlinskih in živalskih vrst, zlasti tistih delov habitata, ki so bistveni za najpomembnejše življenjske faze kot so zlasti mesta za razmnoževanje, skupinsko prenočevanje, prezimovanje, selitev in prehranjevanje živali;
- ohranja povezanost habitatov populacij rastlinskih in živalskih vrst in omogoča ponovno povezanost, če je le-ta prekinjena.

Pri izvajanju posegov in dejavnosti, ki so načrtovani v skladu s prejšnjim odstavkom, se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši.

Čas izvajanja posegov, opravljanja dejavnosti ter drugih ravnanj se kar najbolj prilagodi življenjskim ciklom živali in rastlin tako, da se:

- živalim prilagodi tako, da poseganje oziroma opravljanje dejavnosti ne, ali v čim manjši možni meri, sovpada z obdobji, ko potrebujejo mir oziroma se ne morejo umakniti, zlasti v času razmnoževalnih aktivnosti, vzrejanja mladičev, razvoja negibljivih ali slabo gibljivih razvojnih oblik ter prezimovanja;

- rastlinam prilagodi tako, da se omogoči cvetenje in semenenje, naravno zasajevanje ali druge oblike razmnoževanja.

Na Natura 2000 območja se ne vnaša živali in rastlin tujerodnih vrst ter gensko spremenjenih organizmov.

Konkretne varstvene usmeritve na območju Natura 2000 s pripadajočimi upravljaljskimi conami

Usmeritve za celoten gozdni prostor

- Zagotavlja naj se čim bolj naravno drevesno sestavo ter omogoča naravno pomlajevanje. Sadnja na ogolelih površinah naj se izvaja samo v manjšem obsegu.
- Pospešuje naj se zlasti listavce in jelko. Pospešuje naj se tudi minoritetne ter plodonosne drevesne in grmovne vrste.
- Na območja Natura 2000 naj se ne vnaša živali in rastlin tujerodnih vrst ter gensko spremenjenih organizmov, npr. duglazije.
- Na zahodnem delu GGE izven cone A naj se ohranja obstoječa količina mrtve lesne biomase, izboljša naj se debelinska struktura odmrlega in odmirajočega drevja v prid debelejšemu drevju B in C razširjenega debelinskega razreda.
- Vse tri vrste sov, triprsti detel in črna žolna so vrste ki potrebujejo za uspešnost prehranjevanja in gnezdenja debelejša drevja, ki je prisotno v starejših debeljkih. Zaradi tega naj se v starejših debeljkih mestoma ohranja debela drevesa s premerom nad 50 cm enakomerno po celotnem območju (habitatna drevesa).
- Zaradi potreb kozače naj se v gozdu in na gozdnem robu ohranja majhne vodne in močvirne biotope kot so mlake, luže in kaluže. Usmeritev ne velja za vodne površine na gozdnih vlakah.
- Zagotovi naj se naravno usklajena gostota parkljaste divjadi, ki omogoča naravno pomlajevanje rastišču primernih vrst.
- Neselektivnih kemičnih sredstev za zatiranje škodljivih organizmov v gozdu naj se ne uporablja.
- Na območju potrjenih teritorijev gozdnega jereba znotraj območij Natura 2000 Jelovica naj se izločijo sestoji, v katerih naj se vzdržuje svetel in strukturno pester gozd z bogato zastopano grmovno in zeliščno plastjo. Vzpostavi in vzdržuje naj se dolge in stopničaste gozdne robove ter postopne prehode iz negozdnih površin v gozd (močnejše odkazilo in pomlajevanje na robu gozda). Pri gojitvenih delih ohranjamo pionirske vrste, pospešujemo lesko in druge plodonosne vrste (jerebika, mokovec, glog, jelša, vrba, češmin ipd.). Ohranja se skupine mlajših smrek. V polmeru 400 m okoli znanih stanišč (v kolikor se izvedejo popisi) naj se oblikuje mirne cone, v katerih se vsaj v času od 1. aprila do 30. julija ne izvaja sečnje in spravila lesa ter gradnje oz. priprave gozdnih prometnic.

Usmeritve vezane na posamezne upravljaljske cone:

Ime cone: CONA A – triprsti detel, divji petelin

Površina v GGE: 3648 ha

Vrste: triprsti detel (*Picoides tridactylus*), divji petelin (*Tetrao urogallus*)

OPIS CONE: Cona obsega varovalne gozdove in večnamenske gospodarske gozdove nad 1000 m.n.v.. Namenjena je zagotavljanju ustreznega habitata za triprstega detla in celoletnega habitata za divjega petelina. V coni želimo vzpostaviti velik delež starih presvetljenih gozdov, nadstandardni delež mrtvega lesa ter čim več površin prepustiti naravnemu razvoju.

Zaradi velikih sprememb v habitatu je potrebno za vrsto triprsti detel v GGE Jelovica ugotoviti stanje ohranjenosti in na podlagi novih podatkov spodnje usmeritve po potrebi dopolniti.

KONKRETNE USMERITVE:

- Glede na razvojno fazo in količino odmrle lesne biomase v preostalih sestojih znotraj cone, se kot primerno območje za triprstega detla v GGE Jelovica kažejo zlasti sestoji v odsekih, 48A, , 47V, 70B, 71V, 70V, 72V, 73V, 74A, 75A, 76A, 77A, 78A, 124A, 124C, 124D, 125A, 126A, 126B. V teh odsekih naj se v tem načrtovalskem obdobju Jelovica (2022-2031), se v sestojih s prevladujočim drevjem premera nad 30 cm, pušča 5-7 stoječih odmrlih dreves na hektar v B in C razširjenem debelinskem razredu. Ta drevesa se evidentira in označi kot habitatna drevesa, lastnik zanje prejme finančno nadomestilo. V primeru ujm, za katere je potrebno izdelati sanacijski načrt, naj se skladno s Pravilnikom o varstvu gozdov (Ur.l. RS št. 114/09, 31/16 in 52/22) vključi ZRSVN. Redne sanacijske sečnje se izvajajo skladno s Pravilnikom o varstvu gozdov (Ur.l. RS št. 114/09, 31/16 in 52/22).
- Gospodarjenje v zgornjih odsekih naj poteka z majhno intenziteto.
- Zaradi zagotavljanja ustreznega habitata triprstega detla, naj se iz gospodarjenja dolgoročno izloči vsaj 5% gozdov ter prepusti naravnemu razvoju (varovalni gozdovi brez ukrepanja, ekocelice brez ukrepanja, gozdni rezervati). Zaželeno je, da so izločena območja velika vsaj 20 ha. V GGE Jelovica je to najmanj 182 ha gozdov brez gospodarjenja. Določi naj se jih v slabše odprtih predelih starejših razvojnih faz gozda, kjer se pojavlja večja količina stoječega odmrlega drevja iglavcev debelin nad 30cm. Predlagano območje je opredeljeno v poglavju 6.3.3. Ukrepi za izboljšanje živlenskih razmer prostoživečih živali.
- V celotni coni naj se trajno zagotavlja najmanj 50 % delež sestojev starejših razvojnih faz gozda.
- Obstoječe žične ograje za skupinsko zaščito gozdnega mladja naj se odstrani ali ustrezno označi ali pa se jih zamenja z lesenimi ograjami.
- Žičnih pašnih ograj se, razen v primeru zaščite pred velikimi zvermi, ne postavlja, uporablja se električne trakove oz. druge živalim vidne oblike ograjevanja.
- Novih krmišč za divjad se ne postavlja na nadmorskih višinah nad 1250 m.
- Obstoječa krmišča za divjad nad 1250 m.n.v. naj se postopoma opusti.

Ime cone: CONA A1 - divji petelin - rastišča

Površina v GGE: 58,9 ha

Vrste: divji petelin (*Tetrao urogallus*)

OPIS CONE: Cona predstavlja ključni zimsko-pomladanski habitat za divjega petelina skupaj z aktivnimi rastišči, kjer pozimi in spomladi potekajo razmnoževalne aktivnosti. V coni želimo ohranjati ustrezen razmnoževalni in prehranjevalni habitat ter zagotoviti mir v času rasti in prezimovanja.

Ker ocenjujemo, da zaradi sprememb habitata, najmanj štiri rastišča niso več aktivna, je za določitev cone, kamor se umeščajo ukrepi, potrebno izvesti nov popis vrste divji petelin na območju GGE Jelovica.

KONKRETNE USMERITVE:

- V coni se ovrednoti 1. stopnja poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti.
- Območje cone se določi kot mirna cona, znotraj katere se od 1.3. do 30.6. ne izvaja gozdarskih del (sečnja, spravilo, gradnja oz. priprava gozdnih prometnic,...).
- Ohranja se pevska drevesa kot ključne strukture habitata.

- Končnih posekov se ne izvaja, razen v tistih sestojih, ki so pomlajeni do te mere, da niso več primeren habitat za divjega petelina (podstojni pomlajeni sestoji so v razvojni fazi gošče ali letvenjaka).
- Gozdne ceste, ki vodijo skozi rastišče se v času rastiwe zaprejo za promet, tudi za gospodarjenje z gozdom.
- Gozdnih cest se v zimskem času ne pluži.
- V coni se zagotavlja zmerne do nizke gostote divjih prašičev, jazbecev, lisic, kun in drugih plenilcev talnih gnezd.
- Rekreatijske in turistične dejavnosti se usmerja izven cone, rekreacijska funkcija naj v coni ne bo poudarjena.
- V coni se ne nabira gozdnih sadežev in plodov

Ime cone: CONA F – barjanski gozdovi

Površina v GGE: 26,1 ha

Habitatni tip: (91D0*) Barjanski gozdovi

OPIS CONE: Cona vsebuje sestoj barjanskih smrekovih gozdov na Jelovici na območju Za Blatom.

KONKRETNE USMERITVE:

- Območje se ovrednoti s 1. stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti.
- V coni naj se upošteva varstveni režim naveden v Preglednici 1.
- Na območju se ne gospodari z gozdom.
- V območje se ne umešča novih gozdnih prometnic in sečno pravih poti.
- Sanitarna sečnja naj se izvaja le ob veliki nevarnosti širitve gradacije podlubnikov in v sodelovanju z ZRSVN. Pri čemer se sanacija ne izvaja s strojno sečnjo.
- Iz območja naj se odstrani vse lovske objekte, novih naj se ne postavlja.
- Na območju naj se ne pase živine.

Funkcija varstva naravnih vrednot

Splošne usmeritve za varstva naravnih vrednot so povzete po Naravovarstvenih smernicah (Kranj, marec 2022). Konkretno usmeritve za posamezne naravne vrednote so prikazane v opisih odsekov v obrazcih E4.

Splošne varstvene usmeritve

Z naravnimi vrednotami je treba ravnati tako, da se ne ogrozi njihov obstoj (40. člen ZON).

Posegi in dejavnosti se izvajajo na naravni vrednoti, če ni drugih prostorskih ali tehničnih možnosti za izvedbo posega ali opravljanje dejavnosti (5. člen Uredbe o zvrsteh naravnih vrednot).

Če ni drugih prostorskih ali tehničnih možnosti, se posegi in dejavnosti:

- na površinski in podzemeljski geomorfološki in hidrološki naravni vrednoti izvajajo v obsegu in na način, da se ne uničijo, poškodujejo ali bistveno spremenijo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto, oziroma v obsegu in na način, da se v čim manjši možni meri spremenijo druge fizične, fizikalne, kemijske, vidne in funkcionalne lastnosti naravne vrednote.

- na drevesni naravni vrednoti izvajajo tako, da se ne zmanjša vitalnost in ne poslabša zdravstveno stanje drevesa ter, da se ne poslabšajo življenjske razmere na rastišču.
- na botanični in zoološki naravni vrednoti izvajajo tako, da se ne poslabšajo življenjske razmere rastlin in živali, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto, do takšne mere, da jim je onemogočeno dolgoročno preživetje.
- na ekosistemski naravni vrednoti izvajajo tako, da se ne spremenijo kvalitete ekosistema ter naravni procesi v njem do takšne mere, da se poruši naravno ravnovesje.

Posegi in dejavnosti zunaj naravnih vrednot, na območju vpliva na naravno vrednoto se izvajajo tako, da vpliv posega ali dejavnosti ne povzroči uničenja ali bistvene spremembe lastnosti, zaradi katerih je bil del narave opredeljen za naravno vrednoto, ali uničenja naravne vrednote (6. člen Uredbe o zvrsteh naravnih vrednot).

Za potrebe priprave načrtov rabe naravnih dobrin se območje vpliva na naravno vrednoto opredeli glede na nameravani poseg ali dejavnost na podlagi naslednjih izhodišč:

- za hidrološko naravno vrednoto je območje vpliva na naravno vrednoto območje porečja ali dela porečja, v katerem se naravna vrednota nahaja,
- za podzemno geomorfološko naravno vrednoto je območje vpliva na naravno vrednoto površje nad podzemno jamo ter, če je naravna vrednota vodna podzemna jama, porečje voda, ki tečejo v podzemno jamo,
- za naravne vrednote drugih zvrsti je območje vpliva na naravno vrednoto območje, v katerem lahko vplivi posegov in dejavnosti človeka ogrozijo tiste lastnosti, zaradi katerih je bil del narave opredeljen za naravno vrednoto: za geomorfološke in geološke naravne vrednote je to zlasti njihova stabilnost, za botanične, zoološke, ekosistemske in drevesne naravne vrednote je to zlasti kvaliteta habitatov rastlin in živali,
- naravno vrednoto se lahko uredi za obisk javnosti z nadelavo poti, razgledišč, počivališč, postavitvijo ograj, tabel z informacijami, opozorili in podobno, vendar tako, da se bistveno ne spremenijo lastnosti naravne vrednote. Naravno vrednoto ali njen del, ki je posebej občutljiv na fizične učinke hoje, ki jih povzročijo obiskovalci, se uredi tako, da se onemogoči ogrožanje naravne vrednote. Na naravni vrednoti, katere obiskovanje in ogledovanje se prostorsko ne da omejiti ali se pričakuje, da omejitev ne bo učinkovita, se lahko obiskovanje in ogledovanje naravne vrednote ali njenega dela fizično onemogoči.

Podrobnejše varstvene usmeritve

Podrobnejše varstvene usmeritve po zvrsteh naravnih vrednot izhajajo iz Uredbe o zvrsteh naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 52/02, 67/03).

Površinske geomorfološke naravne vrednote:

- Gradnja objektov, vključno z enostavnimi objekti, se v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvaja tako, da se izkoristijo vse možne tehnične ali druge rešitve, da se naravna vrednota ne poškoduje.
- Zemeljska dela (izravnavanje, poglobljanje terena, nasipavanje, zasipavanje) se na naravni vrednoti izvaja tako, da se ohranjajo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto ter, da je njena vidna podoba čim manj spremenjena.
- Vibracije zaradi eksplozij ali iz drugih virov smejo biti tolikšne, da ne ogrozijo stabilnosti naravne vrednote.
- Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti.

Podzemeljske geomorfološke naravne vrednote:

- Sten, stropa in tal, zraka v jami ter vode, ki tečejo skozi jamo, se ne onesnažuje.
- V jamah se praviloma ne gradi objektov ali namešča naprav, v primeru ureditve jame za ogledovanje in obiskovanje ter v primeru potreb za znanstveno-raziskovalno delo, pa se jih gradi oziroma namešča tako, da se ne poškoduje sigastih tvorb ter drugega jamskega inventarja.
- Vibracij zaradi eksplozij ali iz drugih virov in hrupa se ne povzroča.
- Odpadkov in drugega materiala se ne odlaga ali skladišči v jami, tekočih odpadkov se ne odvaja v jamo in se jih ne izliva v jami.
- V jamo se ne vnaša organskih snovi.

Na območju vpliva na naravno vrednoto:

V jamskem vhodu in njegovi neposredni okolici:

- Gradnja objektov se ne izvaja, zemeljsko površje se ne spreminja, razen za namen iz 6. točke tega oddelka.
- Odpadkov se ne odlaga.
- Vhoda se ne zasipava, v neposredno okolico se ne odlaga in skladišči materiala.
- Jamski vhod se zapira le z namenom varstva naravne vrednote oziroma upravljanja z njo, pri čemer se uporabi takšne tehnične rešitve, da je omogočen nemoten prehod živali v jamo in iz nje.
- Enostavne objekte, ki nimajo vsebinske povezave z naravno vrednoto, električne in druge vode se namešča v takšni oddaljenosti, da se ohranja vidna podoba jamskega vhoda nespremenjena. - Jamski vhod se lahko uredi za obisk javnosti z nadelavo poti, počivališč, postavitev ograj, tabel z informacijami, opozorili in podobno, vendar tako, da je vidna podoba vhoda čim manj spremenjena.
- V vegetacijsko združbo v jamskem vhodu se ne posega s fizičnim uničevanjem, spreminjanjem vrstne sestave ipd., razen v primeru, da se s tem omogoči dostop. Obseg odstranitve vegetacije sme biti tolikšen, da se ohranijo obstoječe lastnosti mikroklimе v jamskem vhodu in jami.

Na površju nad znanimi rovi jame, ponornice, ki teko v jamo oziroma skozi njo:

- Izvaja se takšne vrste gradenj, da se ne poškoduje podzemeljske naravne vrednote.
- Vibracij zaradi eksplozij ali iz drugih virov se ne povzroča.
- Vegetacijsko odejo, vključno z njenim odstranjevanjem, se spreminja le v takšnem obsegu, da se ne ali bistveno ne spremenijo kakovostne (kemične) in količinske lastnosti pronicajoče vode.
- Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti.
- Nevarnih snovi, kot so nafta in naftni derivati, kemikalije in podobne snovi, se ne pretovarja in skladišči.
- Ne slabša se kvalitete vod, ki tečejo v jamo. Onesnažene vode se prednostno očisti.
- Posege in gradnje na vodotokih se izvaja tako, da se ohranja čim bolj naraven vodni režim.

Geološke naravne vrednote

- Gradnja objektov, vključno z enostavnimi objekti, se v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvaja tako, da se izkoristijo vse možne tehnične ali druge rešitve, da se naravna vrednota ne poškoduje ter, da je njena vidna podoba čim manj spremenjena.
- Zemeljska dela (izravnavanje, poglobljanje terena, nasipavanje, zasipavanje) se na naravni vrednoti izvaja tako, da se ohranjajo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto.
- Vibracije zaradi eksplozij ali drugih virov na naravni vrednoti smejo biti tolikšne, da ne ogrozijo stabilnosti naravne vrednote.
- Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti.
- Delov naravne vrednote se ne lomi, razbija, odkopava ali odnaša v takem obsegu, da se uniči nahajališče oziroma okrni lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto.

Hidrološke naravne vrednote

- Gradnja objektov, vključno z enostavnimi objekti, se v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvaja tako, da se izkoristijo vse možne tehnične ali druge rešitve, da se naravna vrednota ne poškoduje ter, da je njena vidna podoba čim manj spremenjena.
- Objekte in naprave za različne namene se na naravni vrednoti namešča oziroma se njihovo delovanje zagotavlja tako, da se ne prekinja zveznosti vodnega toka, da se ne spreminja ali bistveno ne spreminja količina vode in hitrost pretoka, prostorska in časovna razporeditev voda, smer toka oziroma morskih tokov, oblika in dno struge vodotoka oziroma jezera in morja ter, da se bistveno ne spremenijo vidne in funkcionalne lastnosti naravne vrednote. Na slapiščih, slapovih in v koritih se ohranja naraven pretok.
- Ne slabša se kvalitete vode, ne spreminja se temperature vode. Onesnaženo vodo se prednostno očisti.
- Na naravno vrednoto se ne odlaga odpadkov.
- V obrežno vegetacijo se posega s sekanjem, obsekavanjem, redčenjem, zasajanjem, tako da se bistveno ne spremenijo fizikalne lastnosti obrežja.

Botanične naravne vrednote

- Gradnja objektov, vključno z enostavnimi objekti, se v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvaja na način in v takem obsegu, da se bistveno ne spremenijo življenjske razmere na rastišču in da se ohranja rastline, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto. Na način in v obsegu iz prejšnjega stavka se izvaja tudi odstranjevanje ali spreminjanje vegetacije, spreminjanje vodnih razmer (npr. osuševanje, dviganje ali spuščanje gladine podtalnice, poplavitve, zamenjava sladke vode s slano in obratno), spreminjanje kislosti oziroma alkalnosti tal, odstranjevanje zemlje, ruše ali kamninske podlage, zasipavanje, nasipavanje, vključno z odlaganjem odpadnih materialov. Pri tem se izkoristijo vse možne tehnične rešitve, da se naravna vrednota čim manj poškoduje.
- Združbo rastišča se spreminja z izkrčenjem gozda oziroma posameznih dreves, s pogozditvijo, oranjem in podobno, le toliko, da se bistveno ne spremenijo življenjske razmere na rastišču.
- Rastlin se ne nabira, izkoreninja, lomi ali drugače poškoduje ali uničuje, razen za znanstveno-raziskovalno delo v obsegu, ki ne vpliva negativno na stanje populacije in na

rastišče. - Sestave biocenoze se ne spreminja z vnašanjem rastlin tujerodnih in rastišču neustreznih vrst.

- Na naravni vrednoti se ne uporablja kemičnih sredstev za uničevanje živali in rastlin.

Ekosistemske naravne vrednote

- Gradnja objektov, vključno z enostavnimi objekti, se v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvaja na način in v takem obsegu, da se populacije rastlinskih in živalskih vrst pretežno ohranijo. Na način in v obsegu iz prejšnjega stavka se izvaja tudi odstranjevanje ali spreminjanje vegetacije, spreminjanje kislosti oziroma alkalnosti tal, odstranjevanje zemlje, ruše ali kamninske podlage, zasipavanje, nasipavanje, vključno z odlaganjem odpadnih materialov. Pri tem se izkoristijo vse možne tehnične rešitve, da se naravna vrednota čim manj poškoduje.
- Ne slabša se kvalitete površinske in podzemne vode, tako da se ne slabšajo življenjske razmere za rastline in živali. Uporabljajo naj se biološko razgradljiva olja. Onemogoči naj se vnos soli v vodne biotope.
- Na naravno vrednoto se ne vnaša gensko spremenjenih organizmov.
- Sestave biocenoze se ne spreminja z naseljevanjem živali in rastlin tujerodnih in rastišču neustreznih vrst.

Drevesne naravne vrednote

- Vej, debel, drevesne skorje in korenin se ne lomi, seka, obsekava ali drugače poškoduje, razen če gre za sanacijske ukrepe na drevesu.
- Življenjske razmere na rastišču se ohranja nespremenjene, zato se ne odstranjuje zemlje, razkriva korenin, zasipava debela ali rastišča oz površine nad koreninami, s hojo, vožnjo ali kako drugače ne tepta tal, ne poplavlja rastišča, spreminja višine podtalnice, kislosti oziroma alkalnosti tal, spušča škodljivih tekočin ali plinastih snovi na rastišče ter ne odlaga odpadkov.
- Podlago se na rastišču utrjuje le tako, da se omogoči zadostno zračnost in vodoprepustnost tal nad koreninskim sistemom.
- Na rastišče se praviloma ne postavlja objektov ali naprav.
- Na deblo, korenine in veje dreves se ne obeša, pritrjuje ali postavlja tujih teles, kot so plakati, obvestila, svetilke, nosilci žičnih vodov, table, omarice, antene in podobno

Zoološke naravne vrednote

- Gradnja objektov, vključno z enostavnimi objekti, se v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvaja na način in v takem obsegu, da se bistveno ne spremenijo življenjske razmere za živali. Na način in v obsegu iz prejšnjega stavka se izvaja tudi odstranjevanje ali spreminjanje vegetacije, spreminjanje vodnih razmer (npr. osuševanje, dviganje ali spuščanje gladine podtalnice, poplavitve, zamenjava sladke vode s slano in obratno), spreminjanje temperature vode, spreminjanje kislosti oziroma alkalnosti tal, odstranjevanje zemlje, ruše ali kamninske podlage, zasipavanje, nasipavanje, vključno z odlaganjem odpadnih materialov. Pri tem se izkoristijo vse možne tehnične rešitve, da se naravna vrednota čim manj poškoduje.
- Posege, dejavnosti in aktivnosti na naravni vrednoti se izvaja tako, da se način in čas opravljanja posegov, dejavnosti in aktivnosti kar najbolj prilagodita življenjskim ciklom živalim; posege, dejavnosti in aktivnosti se izvaja v času, ki ne sovpada z obdobji, ko živali potrebujejo mir, npr. sekanje grmišč se opravlja po gnezditvenem času ptičev, gozdarska in druga opravila, ki lahko uničijo gnezda ali mladiče, se opravljajo po gnezdenju ali poleganju mladičev in na način, da se živali lahko umaknejo.

- Živali se ne vznemirja, preganja, nabira, zastruplja ali drugače uničuje.
- Sestave zoocenoze se ne spreminja z naseljevanjem živali tujerodnih vrst.
- Eksplozij ali drugih dejanj, ki povzročajo močan hrup ali vibracije, se ne izvaja.
- Ponoči se naravne vrednote ne osvetljuje.
- Ne slabša se kvalitete površinske in podzemne vode, tako da se ne slabšajo življenjske razmere za živali.
- Naravno vrednoto se obiskuje na način in v času, ki je za živali najmanj moteč. Obiskovalce se usmerja na določene poti. V primeru, da gre za živalsko vrsto, ki je na človekovo prisotnost izjemno občutljiva, se obiskovanje naravne vrednote lahko časovno (npr. v času razmnoževanja) ali prostorsko omeji ali prepove

Konkretne varstvene usmeritve

Konkretne varstvene usmeritve po naravnih vrednotah podajamo po odsekih v obrazcu E4, obenem so vse naravne vrednote s pripadajočimi varstvenimi usmeritvami navedene v prilogi načrta.

Funkcija varovanja kulturne dediščine

Splošne varstvene usmeritve za območja kulturnih spomenikov, arheoloških najdišč in registrirane dediščine v gozdnem prostoru:

- spodbujanje trajnostne uporabe na način in v obsegu, ki dolgoročno ne povzroča izgube njihovih kulturnih lastnosti;
- spodbujanje vzdržnega razvoja, s katerim se omogoča zadovoljevanje potreb sedanje generacije, ne da bi bila s tem okrnjena njihova ohranitev za prihodnje generacije;
- spodbujanje dejavnosti in ravnanj, ki ohranjajo kulturne, socialne, gospodarske, znanstvene, izobraževalne in njihove druge pomene;
- ohranjanje lastnosti, posebne narave in njihovega družbenega pomena, materialne substance in avtentičnosti lokacije. Pomembna je tudi širša krajinska zgradba in prostorska podoba, ohranja se gozdne robove in zaplate v vidnih stikih z enotami kulturne dediščine ter njihov vsebinski in prostorski kontekst (značilne silhete, vedute in pogledi, razgledišča, kompozicije objektov z značilnim drevjem ter prostorsko pomembnejše vegetacijske in druge krajinske strukture);
- dovoljeni so posegi, ki upoštevajo in trajno ohranjajo njihove varovane vrednote;
- dovoljeni so posegi, ki omogočajo vzpostavitev trajnih gospodarskih temeljev za njihovo ohranitev ob spoštovanju njihove posebne narave in družbenega pomena;
 - zbiranje in vlačenje lesa do obstoječih vlak in vlačenje po obstoječih vlakih se opravlja tako, da so negativni vplivi na varovane enote kulturne dediščine minimalni;

Varstvene usmeritve za vplivna območja:

- v vplivnih območjih kulturnih spomenikov (v nadaljevanju: spomenik) velja režim varstva, ki določa, da morajo biti posegi in dejavnosti prilagojeni celostnemu ohranjanju spomenikov tako, da družbeni pomen spomenika v prostoru ni okrnjen,
- V vplivnih območjih registrirane dediščine (v nadaljevanju: dediščina) velja režim varstva, ki določa, da morajo biti posegi in dejavnosti prilagojeni celostnemu ohranjanju

dediščine. Ohranja se prostorska integriteta, pričevalnost in dominantnost dediščine, zaradi katere je bilo vplivno območje določeno.

Dodatni režim varstva arheoloških najdišč:

- posegi in dejavnosti v prostoru se načrtujejo in izvajajo tako, da se arheološka najdišča ohranjajo. Gospodarjenje z gozdom je treba prilagoditi tako, da se arheološka najdišča varujejo pred posegi ali uporabo, ki bi lahko poškodovali arheološke ostaline ali spremenili njihov vsebinski in prostorski kontekst. Prepovedano je predvsem:
 - odkopavati in zasipavati teren, graditi gozdne vlake, krčiti gozd ali izvesti posek na golo, odstranjevati koreninski sistem, če to pomeni poseg v arheološke ostaline,
 - gospodarsko izkoriščati rudnine oziroma kamnine,
 - postavljati ali graditi trajne ali začasne objekte, vključno z nadzemno in podzemno infrastrukturo, ter nosilce reklam ali drugih oznak, razen kadar so ti nujni za učinkovito ohranjanje in prezentacijo arheološkega najdišča.
- izjemoma je mogoče na arheološko najdišče po pridobitvi kulturnovarstvenega soglasja in izvedbi predhodne arheološke raziskave umestiti prej naštetih nedopustnih posegov:
 - če ni možno najti drugih rešitev ali
 - če se na podlagi rezultatov opravljenih predhodnih arheoloških raziskav izkaže, da je zemljišče mogoče sprostiti za gradnjo oz. izvedbo posega.

V tem primeru je treba slediti naslednjim usmeritvam:

- sanitarna sečnja se naj izvede v najmanjšem možnem potrebnem obsegu in zagotovi strokovno spravilo ter odvoz drevnine iz gozda pod nadzorom pristojne območne enote Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije (v nadaljevanju: ZVKDS),
- odstranjevanje štorov/drevesnih panjev naj se izvede s frezami,
- izjemoma je na območju grajskih razvalin, ki so arheološka najdišča, pod nadzorom pristojne območne enote ZVKDS dovoljeno izbiralno redčenje drevja in strokovno spravilo ter odvoz drevnine iz gozda. Drevesa, ki se vraščajo v grajsko arhitekturo ali v drugo arheološko zidano substanco, je potrebno strokovno odstraniti, pri čemer ni dovoljeno odstranjevati koreninskega sistema,
- zbiranje in vlačenje lesa do obstoječih vlak in vlačenje po obstoječih vlakih se opravlja tako, da so negativni vplivi na arheološke ostaline minimalni. Dela je potrebno izvajati z delovnimi stroji, ki v najmanjšem možnem obsegu obremenjujejo in posegajo v zemeljske plasti. O načrtovanih posegih je potrebno predhodno pisno obvestiti pristojno območno enoto ZVKDS. Nastale eventualne poškodbe arheološkega najdišča je potrebno nemudoma dokumentirati in zagotoviti ustrezno zaščito arheoloških ostalin;

Dodatni režim varstva arheoloških ostalin:

- Pristojni območni enoti ZVKDS je skladno s predpisi s področja varstva kulturne dediščine treba omogočiti dostop do zemljišč, kjer se bodo izvajala zemeljska dela in opravljanje strokovnega nadzora nad posegi, zato naj lastnik zemljišča/odgovorni vodja o dinamiki izvedbe del obvesti pristojno območno enoto ZVKDS vsaj 10 dni pred pričetkom zemeljskih del;

- ob vseh posegih v zemeljske plasti velja obvezujoč splošni arheološki varstveni režim, ki najditelja/lastnika zemljišča/investitorja/odgovornega vodjo del ob odkritju arheološke ostaline zavezuje, da najdbo zavaruje nepoškodovano na mestu odkritja in o najdbi takoj obvesti pristojno enoto ZVKDS, ki situacijo dokumentira v skladu z določili arheološke stroke. V primeru odkritja arheoloških ostalin, ki jim grozi nevarnost poškodovanja ali uničenja, lahko pristojni organ to zemljišče z izdajo odločbe določi za arheološko najdišče, dokler se ne opravijo raziskave arheoloških ostalin, oz. se omeji ali prepove gospodarska in druga raba zemljišča, ki ogroža obstoj arheološke ostaline;

Dodatni režim varstva registrirane dediščine:

- območje stavbne dediščine, varuje se:
 - gabariti, gradivo, oblikovanost,
 - pojavnost in vedute (predvsem pri prostorsko izpostavljenih stavbah),
 - celovitost dediščine v prostoru;
- območje naselbinske dediščine, varuje se:
 - morfološka zasnova naselja,
 - prostorsko pomembnejše naravne sestavine znotraj naselja ali njegovega dela (drevesa, vodotoki),
 - prepoznavna lega v prostoru oziroma krajini (glede na reliefne značilnosti, poti),
 - varuje tudi naravne ter druge meje rasti in robove,
 - odnosi med naseljem ali med njegovim delom in okolico (vedute na naselje in pogledi iz njega);
- območje kulturne krajine; območje zgodovinske krajine, varuje se:
 - krajinska zgradba in prepoznavna prostorska podoba (naravne in grajene ali oblikovane sestavine),
 - značilna obstoječa parcelna struktura, velikost in oblika parcel ter členitve (živice, vodotoki z obrežno vegetacijo, osamela drevesa),
 - odnos med krajinsko zgradbo oziroma prostorsko podobo in stavbo oziroma naseljem,
 - preoblikovanost reliefa in spremljajoči objekti, grajene strukture, gradiva in konstrukcije ter likovni elementi;
- območje vrtnoarhitekturne dediščine, varuje se:
 - zasnova (oblika, struktura, velikost, poteze),
 - grajene in naravne sestavine (vrtna oprema, likovni elementi, rastline, vodni motivi, relief),
 - rastišče z ustreznimi ekološkimi razmerami, ki so potrebne za razvoj in obstoj rastlin,
 - vsebinska, funkcionalna, likovna in prostorska povezanost med sestavinami prostorske kompozicije in stavbami ter površinami, pomembnimi za delovanje celote;
- območje memorialne dediščine, varuje se:
 - avtentičnost lokacije in fizična pojavnost objekta,
 - vsebinski, simbolni in prostorski odnos med dediščino in okolico ter vedutami;

- območje druge dediščine, varuje se:
 - avtentičnost lokacije in fizična pojavnost objekta ali naprave,
 - osnovna namembnost ali primarna raba objekta ali naprave in način njenega delovanja,
 - vsebinski in prostorski odnos med dediščino in okolico.

Posegi v kulturno dediščino:

ZVKD-1 predpisuje obveznost pridobitve kulturnovarstvenega soglasja:

- kulturnovarstveno soglasje za poseg (28. člen ZVKD-1),
- kulturnovarstveno soglasje za izvedbo raziskave in odstranitev arheološke ostaline ali dediščine (31. člen ZVKD-1)

Za poseg v enoto kulturne dediščine se štejejo vsa dela, dejavnosti in ravnanja, ki kakorkoli spreminjajo videz, strukturo, notranja razmerja in uporabo kulturne dediščine ali jo uničujejo, razgrajujejo ali spreminjajo njeno lokacijo. To so tudi vsa dela, ki se štejejo za vzdrževanje objekta skladno s predpisi s področja graditve objektov, in drugi posegi v prostor, ki se ne štejejo za gradnjo in so dopustni na podlagi prostorskega akta ali drugih predpisov. Zaradi zagotavljanja strokovnega nadzora je o načrtovanih posegih (npr. sanitarna sečnja, izbiralno redčenje ter spravilo in odvoz drevnine iz gozda) treba predhodno pisno obvestiti pristojno območno enoto ZVKDS.

Kadar je načrtovan poseg v enoto kulturne dediščine pod določenimi kulturnovarstvenimi pogoji sprejemljiv in so posegi načrtovani v območjih arheološke dediščine, je potrebno pridobiti tudi soglasje za raziskavo in odstranitev arheološke ostaline po 31. členu ZVKD-1, ki ga izdaja Ministrstvo za kulturo RS.

Rekreacijska funkcija

Za zagotavljanje čim manjšega vpliva povečanega števila ljudi na območjih s poudarjeno rekreacijsko funkcijo in za omogočanje varne in usmerjene tovrstne rabe gozda je potrebno zagotavljati:

- sistematično ureditev tras in časa rekreacijske rabe gozdnega prostora, stihija na tem področju se mora nehati,
- redna vzdrževalna dela infrastrukture in povečan strokovni nadzor, da se čimprej odpravijo motnje, ki jih povzročajo obiskovalci,
- ob poteh in predelih, kjer je poudarjena rekreacijska funkcija, z nego ustvarjati primerno strukturo gozda,
- pri sečnji in spravilu izvajanje gozdnega reda,
- čas izvajanja sečnje in spravila načrtujemo v obdobju najmanjšega obiska.

Estetska funkcija

Za krepitev je potrebno:

- ohranjati privlačne, estetsko zanimive naravne ambiente,
- varovati izrazite gozdne robove in utrjevati narušene, labilne gozdne robove,

- ustrezno oblikovati infrastrukturo in opremo v gozdu,
- odpravljati estetske motnje in obveščati javnost o nujnih gozdnogospodarskih ukrepih, ki povzročajo estetske motnje,
- pospeševati drevesne in grmovne vrste, ki estetsko obogatijo krajino in ji dajo tipičen alpski pečat (macesen, jerebika, mokovec...).

Lesnoproizvodna funkcija

Lesnoproizvodna funkcija je v določenih primerih lahko v konfliktu z nekaterimi drugimi funkcijami, v izogib pojavljanja konfliktov je potrebno pri izvajanju del v gozdovih:

- upoštevati časovne in druge omejitve, ki so predpisane za zagotavljanje varovanja ogroženih rastlinskih in živalskih vrst ter habitatnih tipov,
- uporabljati primerne tehnologije in tehnike dela,
- v gozdovih s poudarjeno socialno funkcijo, kjer je obiskovanje prisotno, ali na vplivnih območjih planinskih poti ter drugih rekreacijskih površin se izvajajo s pravočasnim obveščanjem javnosti in ustrezno označitvijo območja delovišča.

Predvidena dela za krepitev funkcij gozdov so zajeta v preglednici D-FU: Predlagani ukrepi za krepitev funkcij gozdov v gozdnogospodarski enoti. Ukrepi so konkretizirani tudi po odsekih na obrazcih E4.

6.2.4 Usmeritve za razvoj življenjskih razmer prosto živečih živali

Posegi v populacije so odvisni od postavljenih ciljev. Pri lovnih vrstah divjadi je v primeru zmanjševanja številčnosti poleg povečanega odstrela potrebno upoštevati še strukturo odstrela in tako močnejše poseči v ženski del populacije in to predvsem v tisti starostni razred, ki je nosilec reprodukcije. Podobno oziroma obratno velja za povečevanje številčnosti populacij.

Posredno in neposredno vpliva na populacije rastlinojedih parkljarjev tudi prisotnost velikih zveri (v GGE so občasno prisotni rjavi medved, stalno pa volk in ris). Znaki prisotnosti rjavega medveda so v GGE manj pogosto evidentirani, medtem ko so znaki prisotnosti volka in risa stalni. Volk je zelo dober naravni selektor rastlinojedih parkljarjev in je s tega stališča njegova prisotnost v GGE sprejemljiva. Zaradi številnih škodnih primerov na drobnici in ostalih konfliktnih situacij pa si volka v GGE ne želimo.

Lovske organizacije naj spremljajo številčno prisotnost, trende razvoja in prostorsko razporeditev posameznih vrst v loviščih. Pomembna so opažanja o zdravstvenem stanju in morebitnih poginih, kot tudi ugotavljanje medsebojnih vplivov z ostalimi vrstami divjadi.

Zaradi varovanja in nege habitatov je potrebno pašo goveda usmerjati, za pašo namenjene površine. Paša mora biti izključno pod nadzorom in urejena skladno z zakonodajo in pašnimi redi. Vsa trenutno prisotna gozdna paša v GGE je prepovedana in je zelo moteč dejavnik v življenjskem okolju parkljarjev in gozdnih kur.

Smiselno bi bilo tudi omejevanje nabiranja gozdnih plodov predvsem gob, ki se je razbohotilo po celi gozdnogospodarski enoti. Nabiranje vnaša velik nemir na posamezna področja, po drugi strani pa jemlje iz prehrane divjadi pomemben delež hrane.

Pri izboljševanju življenjskega okolja naj gre predvsem za izboljšanje prehranskih in bivalnih pogojev, kar je še posebej pomembno v času reprodukcije in zimskem času. S sonaravnim gospodarjenjem, naj se zagotavlja pestra sestava drevesnih in grmovnih vrst, vseh razvojnih faz v primernih deležih ter pestra horizontalna in vertikalna zgradba.

6.2.5 Usmeritve za delo z gozdom v varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom

Usmeritve za delo v varovalnih gozdovih

Sistem ukrepov naj upošteva posebnosti, kot so nevarnost erozije, plazov, zemeljskih usadov ter podorov kamenja.

- Potrebno je zagotoviti:
- neprekinjeno zastrtost tal;
 - stabilno, razgibano ter strnjeno sestojno zgradbo;
 - pravočasno in trajno naravno obnavljanje sestojev, zlasti na območjih varovalnih gozdov, s poudarjeno zaščitno funkcijo, intenziteta pomladitvenih sečenj naj bo prilagojena nosilnosti tal ter razvijajočemu se pomladku;
 - pravočasen posek prestarega, težkega, nestabilnega in odmrlega drevja na strmih gozdnih pobočjih, v hudourniških območjih in erozijskih žariščih, posebej na območjih varovalnih gozdov s poudarjeno zaščitno funkcijo;
 - na strmih pobočjih, kjer je nevarnost plazenja, naj se zaradi razbremenitve tal vzdržuje nižje lesne zaloge;
 - izvajajo naj se malopovršinske sečnje;
 - puščanje visokih panjev pri poseku drevja na plazovitih območjih in območjih, kjer je nevarnost snežnih plazov;
 - v primeru ujm naj se izvaja sanacija poškodovanih tal z namenom preprečevanja erozije;
 - odstranjevanje drevja iz hudourniških strug

Izogibati se je treba vsem posegom v gozdove, ki bi lahko prispevali k nevarnosti površinske in globinske erozije, kot so: gradnja infrastrukturnih in drugih objektov, paša, krčitve in vsakršna druga oblika razgalitve tal. V primeru pojava erozijskih žarišč je potrebno le te sanirati z izvedbo tehničnih in biotehničnih ukrepov.

V primeru potrebnega in upravičenega odpiranja gozdov z vlakami, se odpira zlasti spodnje in bolj položne dele odsekov oziroma predele, kjer ni pričakovati, da bi gradnja lahko vplivala na poslabšanje stanja varovalne funkcije gozda. Gradnja gozdnih prometnic na izredno strmih, plazovitih in erodibilnih predelih, zaradi katere bi bila varovalna funkcija teh gozdov lahko ogrožena, ni dopustna. Izogibati se je potrebno gradnji strmih in nestabilnih vlak. V kolikor to dopuščajo terenske razmere naj se izvaja kombiniran način traktorskega in ročnega spravila (pedspravilo), pri čemer naj se uporabljajo traktorji kolesniki s pogonom na vsa štiri kolesa. Na zelo strmih pobočjih, na erodibilni matični podlagi in na območjih z večjo nevarnostjo sprožanja erodibilnih procesov ter na jarkastem in nedostopnem oziroma težko dostopnem terenu, se les pušča v gozdu. V tem primeru se ga zasidra poševno na pobočje.

Usmeritve za delo v gozdovih s posebnim namenom

Gozdovi s posebnim namenom, kjer ukrepi niso dovoljeni so v odseku 18V in predstavljajo naravni rezervat Za Blatom, gozdovi s posebnim namenom, kjer so ukrepi dovoljeni, pa so gozdovi v odseku 18B in predstavljajo robno območje naravnega rezervata. Pri uvrščanju gozdov med varovalne gozdove in gozdove s posebnim namenom smo se naslonili na naslednje pravne podlage: Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Ur.l RS št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20), Odlok o razglasitvi barja Za Blatom na Jelovici za naravni rezervat (Uradni vestnik Občine Bohinj, št. 5/99).

Znotraj naravnega rezervata v odseku 18V je prepovedano:

- Izvajati lov in izkoriščati gozd,

- Spreminjati obstoječo vegetacijo (npr. krčenje gozda, pogozditev travnika ali pašnika, preoranje ledine, ipd.);
- Vnašati tujerodne rastlinske in živalske vrste, oziroma vrste, ki ne sodijo v te habitatne tipe,
- Izvajati zemeljska dela (graditi ceste in infrastrukturne naprave,...),
- Loviti, nabirati, vznemirjati, preganjati ali uničevati živali in njihove razvojne oblike,
- Nadelavati steze, poti ali vlake.

6.2.6 Usmeritve za delo s požarno ogroženimi gozdovi

Delo Zavoda za gozdove je osredotočeno na preventivno varstvo in evidentiranje gozdnih požarov. Usmeritve za varstvo v požarno ogroženih gozdovih so:

- redno vzdrževanje gozdnih cest, ki so pomembne za učinkovito gašenje požarov.
- V požarno ogroženih gozdovih pospešujemo listavce, ki se vnamejo kasneje kot z eteričnimi snovmi bogati iglavci.
- V spomladanskem času ne spodbujamo dela v gozdu, kajti človeški dejavnik je največkrat povzročitelj požarov.
- Opazovalne točke (lociranje lahko dostopnih točk s katerih je dober pregled na požarno ogrožene gozdove)
- Na primernih prostorih za piknike (Rovtarica) načrtujemo ograjena kurišča.
- Na pomembnih točkah načrtujemo postavitve protipožarnih tabel, evidentiranje opazovalnih točk, inventarizacijo dostopov do redkih vodnih virov in vzdrževanje protipožarnih stez.

6.2.7 Usmeritve za delo s semenskimi objekti

Drev vrsta	ID št.	+	oddelek	ime	površina (ha)	provinjenca
Smreka	1.0151	+	02 67A,B	Konjske ravne	26,1	alpska
Jelka	1.0152	+	02 67A,B	Konjske ravne	26,1	alpska
Jelka	1.0359	+	02 19B 02 114A,C 02 115 A,B 02 116A,B	Martinček	39,6	alpska

Stanje semenskih sestojev je potrebno spremljati skozi vso leto, enkrat letno pa poročati Gozdarskemu inštitutu (ocena zdravstvenega stanja, ocena semenjenja, ocena o primernosti objekta kot semenskega).

- V primeru, da se površina semenskega objekta zaradi razgradnje sestoja (manjše število izbrancev za nabiranje semen zaradi poseka, poškodovan sestoj zaradi ujm) zmanjša, je priporočljivo površino semenskega objekta povečati ali izločiti novi semenski objekt.
- Izvajati nego semenskega sestoja (sproščanje krošenj fenotipsko ustreznih dreves, ohraniti število izbrancev, izvajanje sanitarnih sečenj, odstranjevanje dreves z neželenimi lastnostmi).
- Priporočeno je pridobivanje semenskega materiala s plezanjem, stresanjem ali s podrtih dreves. Sečnje je potrebno izvajati v času semenskih let z močnim obrodrom. Možno je

pridobivanje semenskega materiala tudi s pobiranjem s tal, če so semenska drevesa oddaljena vsaj za dve drevesni višini ali pa pridobivanje puljenk v času močnega deževja v fazi mirovanja vegetacije.

- Priporočljiva je uporaba lokalnega gozdnega reprodukcijskega materiala (kategorija «izbran»).
- Površino sestaja, ki ustreza kriterijem, je potrebno na terenu primerno označiti, v kolikor ni voden kot samostojen odsek.

6.2.8 Usmeritve za tehnologijo dela, gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic

Pridobivanje lesa in odpiranje gozdov s prometnicami se mora prilagoditi sodobnim dosežkom na tem področju, pri tem pa upoštevati vse posebnosti GGE. Pridobivanje lesa naj poteka v skladu s tehnološkimi deli gozdnogojitvenih načrtov in osnovnem izhodišču, da celotno površino večnamenskih gozdov obdelujemo z okolju prijazno tehnologijo, ki pa mora omogočiti tudi ustrezen zaslužek lastnikom. Prilagoditi se moramo tudi visokemu deležu sanitarnih sečenj, ki zahteva veliko mobilnost izvajalcev. Z uporabo ustreznih tehnologij se mora doseči bolj aktivno gospodarjenje z gozdom ob dolgoročnem zagotavljanju in krepitvi vseh funkcij gozda. Ob postavljanju omejitev, ki lastnikom preprečujejo racionalno gospodarjenje bi bilo lastnikom potrebno nadomestiti izpadli dohodek.

Pri načrtovanju gozdnih cest, grajenih in negrajenih gozdnih vlak, protipožarnih presek, protipožarnih poti in drugih tras, ki so nujne za izvedbo gozdarskih del (npr. tras žičniških linij) se je potrebno v največji možni meri izogniti ogroženim, varstvenim in varovanim območjem in predvideti gradnjo izven vodnih in priobalnih zemljišč, kot določa ZV-1 v 14. in 37 členu.

Pri načrtovanju poteka trase je potrebno predvideti čim manjše število prečkanj vodotokov. Na delih kjer trasa poteka vzporedno z vodotokom naj le-ta ne posega na priobalno zemljišče, manjši odmiki so dopustni le izjemoma, na krajših odsekih, kjer so prostorske možnosti omejene vendar na tak način, da ne bo poslabšana obstoječa stabilnost brežin vodotokov. Na takih območjih so posegi dovoljeni le v kolikor bodo zagotovljeni zaščitni ukrepi, s katerimi se prepreči negativne vplive na stanje površinskih in podzemnih voda.

Pri pripravi projektne dokumentacije za pridobitev vodnega soglasja za gradnjo gozdnih prometnic in izvedbo gozdarskih del je potrebno:

- v kolikor trasa posega na erozijsko ali plazljivo območje, izdelati elaborat iz katerega bo razvidna obstoječa stabilnost ter erozijska ogroženost s predvidenimi preventivnimi ukrepi;
- v projektu za pridobitev gradbenega dovoljenja mora biti tekstualno in grafično ustrezno prikazan potek trase, z vrisanimi vodotoki ter prikazanimi priobalnimi pasovi;
- dokumentacija mora vsebovati tudi značilne prereze (profile) ter oblikovanje trase gozdne prometnice in terena;
- obdelati in ustrezno prikazati odvajanje padavinskih in morebitnih zalednih voda iz območja gozdne prometnice in načrtovati poseg tako, da ne bo prišlo do pospeševanja erozijske moči voda in slabšanja ravnovesnih razmer, ter da ne bo prišlo do odvajanja zbranih voda po nestabilnih zemljiščih;
- morebitno prečkanje grap ali strug nestalnih vodotokov (mulda, prepust,..) je treba projektno obdelati. Premostitveni objekt mora biti ustrezno dimenzioniran in izveden tako, da bo omogočal nemoten pretok visokih voda. V primeru gradnje prepusta je potrebno predložiti hidravlični izračun prevodnosti visokih voda;
- odvajanje padavinskih in zalednih voda po erozijsko nestabilni ali plazovito ogroženi brežini je treba izvesti v kanaletah ali drugače utrjenih muldah;
- odlaganje odpadnega gradbenega, rušitvenega in izkopnega materiala na priobalna in vodna zemljišča, na brežine in v pretočne profile vodotokov ter na nestabilna ali mesta, kjer bi lahko prišlo do splazitve ali erodiranja, ni dovoljeno,

- v kolikor trasa posega na poplavno območje je treba upoštevati pogoje in omejitve iz prilog 1. in 2. uredbe o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegih v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja, pri tem pa zagotoviti, da se z načrtovanjem novih posegov ne povečajo obstoječe stopnje ogroženosti na območju in izven njega. V ta namen je treba skupaj z načrtovanjem gradnje, načrtovati tudi ukrepe za zmanjšanje poplavne ogroženosti, njihovo izvedbo pa končati pred začetkom gradnje.

Posek lesa

Zaradi v velikem predelu planotastega terena in večinoma velikega lastništva in dobre opremljenosti izvajalcev, se bo uporabljala tako strojna kot ročna sečnja. Pojavlja se tudi problem kvalitete dela izvajalcev. Vse to poskušamo izboljšati z izvedbo izobraževalnih tečajev za gozdno tehniko za lastnike gozdov (motorna žaga, traktor, gojitvena orodja, ujme). Za profesionalno delo je potrebno pridobiti izobrazbo NPK. Organiziramo tudi pripravljalne tečaje za kvalifikacijo NPK - sekač. Nujno je izvajati predpisan gozdni red. Stroji naj se ne gibljejo izven predvidenih linij prosto po gozdu.

Strojna sečnja se mora izvajati v skladu z »Vodili dobrega ravnanja pri strojni sečnji«. Pri tem se morajo upoštevati navedene omejitve, s tem pa se bodo obremenitve okolja in sestojev zmanjšale. Pred začetkom strojne sečnje se postavi sistem sečnih poti, ki naj bi se uporabljale za celo proizvodno dobo.

Spravilo lesa

Spravilo bo potekalo v skladu s tehnološkimi deli gozdnogojitvenih načrtov. Na večini površine se bosta uporabljala traktorsko spravilo in spravilo s traktorskimi prikolicami. Po končanem spravilu je potrebno iz vlak odstraniti ostanke, vlake povrniti v prvotno stanje in zavarovati pred erozijskim delovanjem (izkopati jarke, zagotoviti odvodnjavanje). Pospešuje se spravilo po kolesih. Na manjšem delu se bo uporabljalo žično spravilo (Mošenac, Blatni graben, Pezdiška, Pod Pečem) in pa traktorsko z ročnim predspravilom. K povečanju bo prispevala predvsem uvedba sodobnih žičnih žerjavov s procesorsko glavo, ki v primerjavi z ostalimi oblikami žičničarskega spravila zmanjša stroške. Na terenih primernih za žično spravilo, moramo biti pozorni na ohranitev sidrskih dreves. Ob nevarnosti kotalečega se kamenja in skal je potrebno puščati višje panje posamezna prečno nameščena debla.

Transport lesa

Pri prevozu lesa so večinoma gozdne ceste pripravljene na prevoz dolgega in kratkega lesa. Po končanem odvozu lesa je potrebno sanirati poškodbe na gozdnih cestah urediti rampne prostore in začasna skladišča lesa.

6.2.9 Usmeritve za posege v gozd in gozdni prostor

Osnovno vodilo pri rabi gozdnega prostora je delež gozda in njegova prostorska razporeditev, stopnja poudarjenosti funkcij gozda, omejitve, ki izhajajo iz predpisov (npr. varovalni gozdovi) in usmeritve za temeljna razvojna območja gozdov in gozdnega prostora. Pri presoji posegov v prostor je treba poskrbeti, da se ohrani biokoridorje živalskih vrst. GGE Jelovica je v celoti uvrščena v gozdno krajino in se le na delu ob Savi Bohinjski stika s kmetijsko in primestno krajino.

V gozdni krajini, je nujno ohraniti strnjene gozdne komplekse. Dopustna je izgradnja objektov za namen gospodarjenja z gozdovi (gozdne ceste, vlake ipd.). Posegi, ki bi pomenili drobljenje tega gozdnega kompleksa, niso sprejemljivi. V tem prostoru tudi ni željeno dopuščati novih rab, ki pomenijo degradacijo naravnega okolja (smučišča, kamnolomi ipd.).

V kmetijski in primestni krajini, gozdove varovati in ohranjati vsaj v obstoječem obsegu oz. v obsegu, ki zagotavlja trajno uresničevanje mnogonamenske vloge gozda. Prednostno ohranjati ostanke ravninskih gozdov in gozdov v varovanih območjih naravnih vrednot in kulturne dediščine. Ohranjati in osnovati skupine drevja, posamezna drevesa, obvodno gozdno rastje, protivetne pasove in omejke zunaj gozda. Gozdove z močno poudarjenimi ekološkimi ali socialnimi funkcijami strogo varovati pred dejavnostmi, ki bi predstavljale prekomerno obremenitev ali grožnjo funkcijam gozda. V primeru neobhodnih posegov v gozdove naj se osnuje nadomestne gozdne površine, kar še posebej velja v krajinah z manj kot 10 % gozda.

Nujno je dobro sodelovanje javne gozdarske službe z drugimi uporabniki prostora, predvsem pa z lokalnimi skupnostmi pri pripravi občinskih prostorskih načrtov (OPN) in oblikovanju drugih občinskih prostorskih predpisov. Ustrezne rešitve v prostorskih načrtih v bistveni meri pripomorejo k lažjemu in hitrejšemu odločanju za konkreten poseg v gozd oziroma gozdni prostor.

Analitična presoja pričakovanih vplivov na ožje in širše območje posega v gozd in gozdni prostor temelji na vlogi gozda in določitvi funkcij gozdov v veljavnem območnem načrtu. Posegi v gozdnem prostoru v nobenem primeru ne smejo sprožiti erozijskih procesov oz. porušiti ravnotežja na labilnih tleh. Zaradi vedno večjih pritiskov na gozdni prostor s strani rekreacije in turizma je potrebno ta pritisk v največji meri usmeriti na območja, kjer ni ekoloških funkcij na prvi stopnji poudarjenosti. V ta namen je bila za GGN GGO Bled 2021 - 2030 izdelana Karta G: »Členitev gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma«.

Strokovne podlage, ki jih posredujemo za načrtovane prostorske ureditve lokalnim skupnostim pri pripravi OPN so:

- površina gozda, prikaz dejanskega stanja gozdnih površin,
- kategorije gozdov,
- poudarjenost funkcij gozdov,
- kataster gozdnih cest,
- usmeritve za gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic,
- usmeritve na podlagi Zakona o divjadi in lovstvu pri posegih v okolje divjadi,
- usmeritve za gospodarjenje s posamičnim gozdnim drevjem in skupinami gozdnega drevja zunaj naselij.

Merila za presojo sprejemljivosti posegov v gozdni prostor:

- v gozdnih rezervatih in varovalnih gozdnih posegi v prostor niso dopustni. Izjemoma se v varovalnih gozdnih posegi dopuščajo, kadar je pridobljeno dovoljenje MKGP skladno z zakonodajo.
- v večnamenskih gozdnih, ki imajo na 1. stopnji poudarjeno katerokoli ekološko ali socialno funkcijo, se posegi dovolijo le v izjemnih primerih, in sicer ko so le ti nujni in zanje ni druge možnosti, v gozdnih s poudarjenimi socialnimi funkcijami pa v primerih, ko gre za objekt, ki dopolnjuje načrtovano, poudarjeni socialni funkciji skladno rabo gozda in gozdnega prostora.
- v osrednjih delih velikih kompleksov gozdov je dopustno na račun gozda osnovati le travne in v določenih primerih vodne površine.
- pozitivnega mnenja ni mogoče izdati za načrtovane infrastrukturne objekte, z izjemo gozdne ceste, ki bi potekali skozi osrednji del velikih gozdnih kompleksov v gozdni krajini.
- Vsak poseg v gozd in gozdni prostor mora biti izveden v minimalnem potrebnem obsegu, tako da se zagotovi čim manjšo krčitev gozda in poseg v gozdna tla ter da se razmere za gospodarjenje z okoliškimi gozdovi ne poslabšajo. Kadar to ni mogoče, je treba izvesti omilitvene ukrepe, da se ponovno vzpostavi prvotno ali izboljšano stanje (npr. gradnja nadomestne gozdne prometnice).

- Na gozdnih zemljiščih je dovoljeno postavljati le enostavne in nezahtevne objekte za potrebe gozdarske dejavnosti, čebelarjenja, za namen športa, rekreacije in izobraževanja ter objekte javnega pomena.
- Tipske čebelnjake brez bivalnega dela objekta je dopustno postavljati samo na zemljiščih, ki so s pašnim redom določena za stalne čebelnjake. Iz mnenja čebelarstva svetovalne službe mora biti razvidno, da je postavitve čebelnjaka skladna s predpisi, ki urejajo čebelarstvo.
- Karta G »Členitev gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma« je le osnovna orientacijska strokovna podlaga za usmerjanje obiskovalcev in načrtovanje razvoja spremljajoče infrastrukture; dopustnost tovrstne rabe je treba v postopku izdajanja soglasij ponovno presoditi za vsako posamezno lokacijo posebej.
- Krčenje gozdov v kmetijski namen je praviloma dovoljeno le v primeru ustrezne namenske rabe v OPN in kadar ni mogoče pričakovati bistvenega vpliva na funkcije gozda. Na erozijskih oz. plazljivih območjih so krčitve gozda možne le na podlagi vodnega soglasja.
- Za ohranjanje in izboljšanje razgleda na objekte kulturne in naravne dediščine ter na območjih razglednih točk se v sodelovanju s pristojno službo za varstvo kulturne dediščine in lastniki gozdov izvaja vedutne sečnje.

Pri posegih v prostor je treba upoštevati tudi usmeritve in ukrepe, ki so določeni v Uredbi o načrtih upravljanja voda na vodnih območjih Donave in Jadranskega morja (Ur.l.RS, št. 67/2016). Načrtovanje novih posegov oziroma objektov na območju poplav in z njimi povezane erozije, kjer že obstajajo elementi ogroženosti, mora upoštevati pogoje in omejitve iz prilog 1. in 2. Uredbe o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja (Ur.l. RS, št. 89/08 in 49/20), pri tem pa zagotoviti, da se z načrtovanjem novih posegov ne povečajo obstoječe stopnje ogroženosti na območju in izven njega. V ta namen je treba skupaj z načrtovanjem gradnje, načrtovati tudi celovite ukrepe za zmanjšanje poplavne ogroženosti, njihovo izvedbo pa končati pred začetkom gradnje novih objektov.

Za vsak poseg, ki bi lahko trajno ali začasno vplival na vodni režim ali stanje voda, je potrebno v skladu s 150. členom ZV-1 pridobiti vodno soglasje, ki ga izda naslovni organ.

Vodno soglasje je potrebno pridobiti za:

- poseg na vodnem in priobalnem zemljišču,
- poseg, ki je potreben za izvajanje javnih služb po ZV-1,
- poseg, ki je potreben za izvajanje vodne pravice,
- poseg na varstvenih in ogroženih območjih,
- poseg zaradi odvajanja odpadnih voda,
- poseg, kjer lahko pride do vpliva na podzemne vode, zlasti bogatenje vodonosnika ali vračanja vode v vodonosnik,
- hidromelioracije in druge kmetijske operacije, gozdarsko delo, rudarsko delo ali drug poseg, zaradi katerega lahko pride do vpliva na vodni režim.

6.3 Ukrepi

6.3.1 Možni posek

Načrtovani možni posek temelji na stanju sestojev, razmerjih razvojnih faz, ciljih in gojitvenih pogojih po rastiščnogojitvenih razredih.

Možni posek, zaradi izjemne gospodarske pomembnosti GGE, predvideva intenzivna redčenja v mlajših razvojnih fazah in ohranitev strnjenih sestojev v fazi debeljaka, do pričetka uvajanja sestojev v obnovo. Predvsem zaradi velikih površin drogovnjakov, predvidenih za nego, je delež redčenj v možnem poseku 39 %. Med redčenja smo vključili tudi ukrepe predvidene v varovalnih gozdovih in redčenja v raznomernih sestojih.

Ukrepanja v debeljakih so usmerjena predvsem na potrebna izbiralna redčenja v mlajših debeljakih ter uvajanje starejših debeljakov v obnovo.

Pomladitvene sečnje, kamor štejemo uvajanje sestojev v obnovo (oplodna sečnja) in sečnje v pomlajencih (svetlosečnja in končni posek), predstavljajo 43 % možnega poseka.

Pri sanitarnem poseku gre za težko ali celo nepredvidljive dogodke, ki so iz vidika usmerjanja gozdov nezaželeni. Glede na pretekle izkušnje pa so sanitarne sečnje pričakovane – načrtovali smo jih 18 % vseh sečenj. Tudi del obnove v starejših sestojih bo verjetno posledica sanitarnih sečenj. Pri izvajanju načrta je zato v prvi vrsti potrebno realizirati redčenja v drogovnjakih in zaključiti obnovo v pomlajencih kjer je mlajše že v razvojni fazi gošče ali letvenjaka. V drugi polovici načrtovalnega obdobja pa se, glede na delež sanitarnih sečenj, izvede tudi redčenja debeljakov in uvajanja v obnovo.

Pri prenosu načrtovanega poseka v praktično ukrepanje v sestoje moramo upoštevati podrobno in aktualno gojitveno in varstveno oceno in izdelati podrobne izvedbene načrte. Pri tem upoštevamo dopustna odstopanja pri izvajanju načrta (Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo. Ur.l. RS št. 91/10 in 200/20) ter prostorsko razporeditev predvidenih ukrepov.

V preglednicah MPVP so med redčenja uvrščena redčenja pri negi letvenjakov in drogovnjakov ter izbiralna redčenja. K pomladitvenim sečnjam pa štejemo oplodno sečnjo, svetlosečnjo in končni posek.

V GGE ni območij, na katerih posamična izbira dreves za možni posek ni obvezna.

Preglednica 52/MPVP: Možni posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah (v m³)

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitiv.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	121.637	123.306	0	0	0	52.025	296.968	21,3	81,4
	%	41,0	41,5	0,0	0,0	0,0	17,5	100,0		
Listavci	m ³	17.077	28.103	0	0	0	12.822	58.002	19,3	71,0
	%	29,4	48,5	0,0	0,0	0,0	22,1	100,0		
Skupaj	m³	138.714	151.409	0	0	0	64.847	354.970	20,9	79,5
	%	39,1	42,6	0,0	0,0	0,0	18,3	100,0		

Zasebni gozdovi

		Vrste poseka				Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj			

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

					obnovo		drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m3	61.670	89.871	0	0	0	2.682	154.223	19,3	80,9
	%	40,0	58,3	0,0	0,0	0,0	1,7	100,0		
Listavci	m3	14.446	27.767	0	0	0	11.236	53.449	19,5	77,9
	%	27,0	52,0	0,0	0,0	0,0	21,0	100,0		
Skupaj	m3	76.116	117.638	0	0	0	13.918	207.672	19,4	80,1
	%	36,7	56,6	0,0	0,0	0,0	6,7	100,0		

Državni gozdovi

		Vrste poseka								
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.	Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m3	59.967	33.435	0	0	0	49.343	142.745	23,9	81,8
	%	42,0	23,4	0,0	0,0	0,0	34,6	100,0		
Listavci	m3	2.631	336	0	0	0	1.586	4.553	16,9	34,9
	%	57,8	7,4	0,0	0,0	0,0	34,8	100,0		
Skupaj	m3	62.598	33.771	0	0	0	50.929	147.298	23,6	78,6
	%	42,5	22,9	0,0	0,0	0,0	34,6	100,0		

6.3.2 Potrebna gojitvena in varstvena dela

Ocenjujemo, da bo v prihajajočem desetletju pri vlaganjih poudarek na diferenciaciji. Poleg lesnoproizvodne funkcije postajajo vedno pomembnejše funkcije varstva gozdov, ohranjanja biotske pestrosti, prilagajanje ostalim ekološkim in socialnim funkcijam gozda ter kategoriji gozda kot lastnini. Vzroki so: celostno, ekosistemsko razumevanje gozda, spremenjena razmerja med ceno delovne sile in odkupnimi cenami hlodovine, participacija lastnikov gozdov v sistemu odločanja, ločevanje lastniške in izvajalske funkcije, zaradi klimatskih sprememb bolj okvirno postavljanje ciljev in temu prilagojeno adaptivno načrtovanje, možno uvajanje strojne sečnje - najverjetneje pri redčenjih tanjših drogovnjakov in sanacijah ujm.

Pričakujemo, da bo gozdarska politika spodbujala izvajanje gojenja z namenom izboljševanja stabilnosti in kvalitete gozdov. Izvedbo nege je potrebno profesionalizirati na podlagi sredstev za subvencije in programa razvoja podeželja.

Preglednica 53/NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah

Vrsta dela	Enota	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Skupaj
Sadnja	ha	7,62	10,81	18,43
Obžetev	ha	179,58	68,55	248,13
Nega mladja	ha	50,86	1,21	52,07
Nega gošče	ha	61,70	8,55	70,25
Nega letvenjaka	ha	96,19	32,08	128,27
Nega ml. Drogovnjaka	ha	210,41	106,80	317,21
Varstvo pred žuželkami	dni	46,80	39,00	85,80
Zaščita s premazom	ha	139,60	58,23	197,83

Zaščita s količenjem	kos	11.240,00	21.620,00	32.860,00
Zaščita z ograjo	m	1.000,00	0,00	1.000,00

Glej poglavje 6.2.2 (Usmeritve za gojenje in varstvo gozdov).

6.3.3 Ukrepi za izboljšanje življenjskih razmer prostoživečih živali

Ukrepe za vzdrževanje življenjskega okolja divjadi izvajajo predvsem lovske organizacije, deloma pa tudi lastniki zemljišč.

Vrsta dela	Enota	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Skupaj
Vzdrževanje grmišč	ha	13,24	1,70	14,94
Vzdrževanje travinj	ha	22,80	0,00	22,80
Vzdrževanje vodnih površin	dni	30,00	20,00	50,00
Osnovanje ekocelic	ha	199,69	0,00	199,69

Vzdrževanje pasišč s košnjo in čiščenjem je namenjeno predvsem rastlinojedi parkljasti divjadi. To je obenem ukrep proti zaraščanju negozdnih zemljišč. Sem spada tudi osnovanje novih pasišč, ki je v pretežno gozdnati GGE dobrodošel ukrep. Na letni ravni se načrtuje košnja v obsegu 2,28 ha, predvsem na tistih lokacijah, ki so sredi gozdnih kompleksov in na katerih so lastniki že opustili košnjo. Normativ znaša 20 ur/ha. Večino del bodo opravile lovske družine. Nujnost ukrepanja 1.

Vzdrževanje grmišč je moč izvesti zgolj na presekah med posameznimi oddelki. Samo vzdrževanje preseka sicer ni tipični ukrep vzdrževanja grmišč, a kljub temu, te presvetljene površine nudijo divjadi pomemben vir hrane in s tem zmanjšujejo negativne vplive na ostale površine. Ukrep naj bi se na isti površini ponovil enkrat v desetletju. Skupno se načrtuje ukrep na 14,94 ha. Normativ znaša od 30-120 ur/ha odvisno od zaraščenosti. Nujnost ukrepanja 1.

Vzdrževanje vodnih virov v gozdu je potrebno predvsem na kraških terenih, kjer takih naravnih virov ni (velja za večino gozdnogospodarske enote). Ti objekti niso primerni samo za velike sesalce (kalužanje), ampak tudi za najmanjše živali v smislu večje biotske raznovrstnosti. V GGE načrtujemo izdelavo najmanj petih kaluž ter vzdrževanje oz. ohranjanje vseh obstoječih vodnih teles. Predvidevamo, da bodo večino del opravile lovske organizacije. V desetletju se načrtuje poraba 50 dnin. Normativ znaša od 4 do 8 ur/objekt. Odvisno od tega, ali objekt osnujemo ali vzdržujemo. Nujnost ukrepanja 1.

Sajenje sadik plodonosnega gozdnega drevja je namenjeno prehrani živali, v nekaterih primerih pa pospešuje tudi estetsko funkcijo gozdov. V GGE je smiselno pospeševati vrste, ki se pojavljajo v naravnem mladju (jerebika, mokovec). Več napora je potrebno zato nameniti negovalnim delom in te vrste pospeševati. Pri redčenjih se mora svetloba premišljeno dozirati v sestoje, saj na ta način lahko dosežemo željeno drevesno sestavo. Tudi omejevanje pretiranega nabiranja postranskih gozdnih proizvodov ima posredno enako funkcijo. Nujnost ukrepanja 1.

Zelo velik poudarek s tem načrtom namenjamo osnovanju in izločanju ekocelic. Za zagotavljanje ustreznega habitata triprstega detla in divjega petelina se predlaga izločitev ter prepustitev naravnemu razvoju 199,7 ha gozda, ki se nahajajo v slabše odprtih delih GGE in zagotavljajo večji delež odmrlega debelega drevja razširjenih debelinskih razredov B in C. Predlagane ekocelice obsegajo gozdove naslednjih odsekov 19B, 47V, 70V, 71V, 72V in 73V.

Dodatno naj se v sestojih pušča vsa zamujena lubadarska jedra, kjer se sanitarna sečnja ni izvedla pravočasno in ni več nevarnosti za prenamnožitev podlubnikov, še posebno v sestojih z drevjem B in C razširjenega debelinskega razreda. S tem ukrepi želimo izboljšati habitate duplarjev, ki potrebujejo za uspešnost prehranjevanja in gnezdenja debelejša drevja, ki je prisotno v starejših debeljakih. Zaradi tega naj se v starejših debeljakih, enakomerno po celotnem območju, mestoma ohranja debela drevesa s premerom nad 50 cm, (habitatna drevesa). Zlasti to velja za goste

sestoje na Martinčku, v katerih je z odpiranjem lahko ogrožena njihova stojnost. Nujnost ukrepanja 1.

Krmljenje v normalnih zimskih razmerah ni potrebno in se na Jelovici tudi ne izvaja. Primeren ukrep, nadomesten ukrep pa je sečnja v zimskem času, ko podrto in neizdelano drevje jelke dobro opravlja prehrambeno funkcijo. Ta ukrep se v zadnjem času zapostavlja. Povsod tam, kjer so dane možnosti (prisotnost jelke) je potrebno s časovno prilagojeno sečnjo (zimski čas) ta ukrep pospeševati.

Namen solnic je olajšati spomladanski prehod na sočno naravno hrano pri rastlinojedi divjadi. Zato je zalaganje solnic v zmernih količinah dovoljeno le v spomladanskih mesecih. Postavljanje solnic v mladovjih, sestojih v obnovi, ob cestah in v območju gozdnih rezervatov ni dovoljeno. Ob vodnih virih (mokrišča, kaluže) je dovoljeno postavljanje solnic le v minimalni oddaljenosti 50 m in na način, ki onemogoča vnos soli vanje.

Tudi večina gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih ukrepov je namenjena izboljšanju življenjskih pogojev za živalski svet. Izvajajo jih lastniki gozdov oz. izvajalci za lastnike gozdov.

Osnovno pri vsakem ukrepanju je ohranjanje vseh že obstoječih naravnih možnosti. Predvsem pri negovalnih in drugih gojitvenih in varstvenih delih v najmlajših razvojnih fazah, je treba v smislu sonaravnosti v korist gozda in v njem vseh živalskih vrst izboljševati bioekološko stabilnost gozda in obenem ali še posebej pogoje za živalski svet.

Posebno pomembni so gozdovi z rastišči divjega petelina, kjer je potreben poseben režim gospodarjenja. V predelih rastišč je potrebno zmanjšati intenzivnost gospodarjenja, posegi v te sestoje naj bodo zmernejši in z večjimi časovnimi razmaki. Proizvodna in pomladitvena doba naj bosta daljši. Glede na stalno prisotnost sanitarnih sečenj pa je tudi ta ukrep že težje izvedljiv. Sečnja in spravilo lesa se od 1. marca do konca junija ne izvajata. Kjer petelin poje v osrednjem delu rastišča (2-4 ha), je potrebno zavarovati pevska drevesa. Na širšem območju rastišč je potrebno povečati dotok sončne energije na manjše jase z borovnico in brusnico ter malinami, prav tako je potrebno povečati dotok sončne energije v okolico mravljišč. Zaradi močno pospeševane turistične funkcije v dolini, je potrebno preučiti vse posege, ki bi lahko negativno vplivali in s tem poslabšali habitat gozdnih kur..

Zaradi prepletanja in prekrivanja življenjskih območij posameznih vrst v zimskem času, zimovališča ni mogoče opredeliti le za posamezno živalsko vrsto. Zato je predlagano zimovališče oblikovana za več vrst skupno (Podkorita). V zimovališčih se je nujno vsaj v času od decembra do konca marca vzdržati vseh posegov in poskušati omejiti gibanje ljudi. Promet je potrebno urediti tako, da je dovoljena vožnja le za potrebe gozdarstva, gozdne proizvodnje, intervencij ter lovstva. Ceste v območju zimovališč se ne pluzijo.

Podobno vlogo kot zimovališča opravljajo tudi mirne cone. Funkcijo mirnih con v GGE opravljajo območja rastišč. Na območju mirnih con, morajo biti vsi ukrepi in posegi podrejeni ohranjanju biotopske funkcije. Pri gozdarskih opravilih naj bo večina ukrepov omejena na jesenski čas oz. na obdobje izven najbolj občutljivega dela leta, ki predstavlja čas reprodukcije in prehranske ožine. Ostali ukrepi in posegi, ki bi lahko ogrozili obstoj mirnih con ali negativno vplivali na živalski svet se tu ne izvajajo.

Poleg omenjenih ukrepov je potrebno za zagotavljanje ugodnih življenjskih razmer prilagajati tudi samo načrtovanje in izvedbo gozdarskih del in pri tem v največji možni meri upoštevati:

- Vse časovne omejitve izvajanja gozdarskih del v gozdovih s prisotnostjo redkih in ogroženih živalskih vrst (10. člen Pravilnika o varstvu gozdov (Ur.l. RS št. 114/09, 31/16 in 52/22). V skladu z omenjenim členom je potrebno evidentirati in spremljati gnezda kot tudi kraje poganja mladičev ter zimovališča. Vsa novo ugotovljena stanja je potrebno vključiti v gozdnogojitvene načrte ter jih pri gospodarjenju z gozdovi ustrezno obravnavati.
- Pri gradnji gozdne infrastrukture je potrebno upoštevati vse zakonsko določene odmike od najpomembnejših habitatov (rastišča, gnezdišča, zimovališča...).
- Spoštovati je potrebno omejitve navedene v naravovarstvenih smernicah za zavarovana območja.

- Ohranjati in zagotavljati sonaravno drevesno sestavo s pospeševanjem plodonosnih in minioritetnih drevesnih vrst pri negi vseh razvojnih faz gozda.
- Ohranjati posamezna drevesa in skupine starejšega drevja (vse vrste), puščati take osebkne in skupine dve proizvodni dobi (vse vrste), puščati vsaj eno debelejšo drevo glavnih vrst v oddelku do propada, z izbiro in zaščito omogočiti ohranjanje manj pogostih vrst v vseh sestojih, ohranjati vse grmovne vrste, ohranjati votlo in suho drevje, zniževati pogostost del, ohranjati živa drevesa z dupli, ohranjati drevesa z gnezdi, zaščititi gnezda redkih vrst ter kolonijska gnezdišča.
- Na območju vodnih kotanj in izvirov v gozdu v polmeru ene do dveh drevesnih višin je zaželeno ohranjati tesen sklep krošenj odraslih dreves, skozi ta območja ne graditi vlak in spravljati lesa oz. je potrebno taka dela izvajati v času zmrznjenih tal.
- Na območju gozdov ob potokih, rekah, jezerih in močvirnih habitatih, je potrebno v prvi polovici leta omejiti rabo prostora ter ohranjati pestro sestavo grmovnih in plodonosnih vrst.
- V bližini sten, udornih jam in vhodov v jame je zaželeno omejiti gozdarsko dejavnost ter ne graditi vlak in cest v njihovi neposredni bližini (sestojna višina), sečnja naj se v največji možni meri izvaja v drugi polovici leta.

6.3.4 Ukrepi za izboljšanje ostalih funkcij gozdov

Preglednica 54/D-FU: Predlagani ukrepi za krepitev funkcij gozdov v gozdnogospodarski enoti

Vrsta dela	Enota	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Skupaj
Vzdrževanje vodnih površin	dni	30,00	20,00	50,00
Vzdrževanje grmišč	ha	13,24	1,70	14,94
Vzdrževanje travinj	ha	22,80	0,00	22,80

Za izboljšanje ostalih funkcij gozdov načrtujemo v gornji preglednici navedena dela, ki vključujejo predvsem biomeliorativna dela, ki jih izvajajo upravljavci lovišč in vzdrževanje vodnih površin.

6.3.5 Graditev gozdnih prometnic

Gozdne ceste

Zaradi nadpovprečne gostote gozdnih cest, ocenjujemo, da bi bilo potrebno zgraditi še okoli 3 km gozdnih cest. Glede na težke terenske pogoje na slabše odprtih predelih, drago gradnjo, problem umeščanja cest v prostor (soglasja, »pravica graditi« in odzivi javnosti) bo kljub predvidenemu sofinanciranju gradnje iz evropskih sredstev to v naslednjem desetletju zelo težko realizirati. Izgradnjo gozdnih cest naj se izvaja z bagrsko tehnologijo. Izkopani material se v največji možni meri uporabi na trasi bodoče ceste. Pri trasiranju bomo upoštevali tudi možnost spravila s sodobnimi žičnimi žerjavi. Prednostnih območij za gradnjo gozdnih cest zaradi velike gostote gozdnih cest nismo opredeljevali. Seveda pa je, glede na razmere, potrebno obravnavati in strokovno presoditi vsako namero za vlaganje v gozdno infrastrukturo na celotnem področju GGE. Z morebitno gradnjo se skrajšujejo pravilne razdalje in omogoča gospodarnejša uporaba novih tehnologij. Primernost pobud ugotovimo z Elaborati ničelnih gozdnih cest, kjer predpišemo tudi vse pomembne elemente in omejitve za gradnjo. Trase naj se izogibajo vizualno izpostavljenih območij.

Vlake

Zaradi velike dosedanje odprtosti se bo predvsem dodatno gostila že izdelana mreža vlak. Gradnja bo potekala tudi v drogovnjakih, kjer se bodo prvič izvajala redčenja, v katerih bo napadla lesna

masa ter ob novozgrajenih gozdnih cestah. Tudi prednostnih območij za gradnjo gozdnih vlak predvsem zaradi velike gostote, ki je že blizu v Pravilniku o gozdnih prometnicah (Ur.l. RS št. 4/09) predpisani največji gostoti nismo opredelili. Strokovno se je potrebno opredeliti do vsake morebitne pobude za gradnjo gozdnih vlak. Podrobno se gradnja gozdnih vlak določi v tehnoloških delih gozdnogojitvenih načrtov in v Elaboratih vlak. V alpskem svetu je največja dovoljena gostota gozdnih vlak 130 m/ha. Zaradi velike odprtosti in podobnih omejitev kot pri gozdnih cestah bi bilo v naslednjem desetletju potrebno zgraditi še 10 km gozdnih vlak. V večji meri se bodo izvajale predvsem prilagoditve na nove tehnologije in širše stroje.

Karta št. 11: Karta cestnega omrežja in površin potencialno najugodnejših načinov spravila – v prilogi 3 Kartno gradivo

7 USMERITVE ZA GOSPODARJENJE S POSAMIČNIM GOZDNIM DREVJEM IN SKUPINAMI GOZDNEGA DREVJA ZUNAJ NASELIJ

GGE Jelovica je v celoti uvrščena v gozdno krajino in se le na delu ob Savi Bohinjki stika s kmetijsko in primestno krajino. Gozdnatost v GGE je izjemno visoka, saj kar 95 % celotne površine porašča gozd. Negozdne površine so omejene na planine in na površine nad zgornjo gozdno mejo. Zaradi velike gozdnatosti je tudi posamičnega gozdnega drevja in skupin gozdnega drevja izven naselij malo.

Posamično gozdno drevje in skupine gozdnega drevja najdemo predvsem na planinah. Predstavljajo pomemben ekološki in estetski element v precej monotoni gozdovih iglavcev. Gre za stara drevesa gorskega bresta in lipe, ki so jih kmetje zasajali za senco živini v poletnih mesecih, listavce pa tudi za krmo. Poleg gorskega bresta in lipe najdemo tudi gorski javor, jerebiko, jelko in smreko. Ta drevesa, še posebej estetsko zanimiva, v največji meri ohranjamo, propadajoča drevesa pa postopno nadomeščamo z novimi.

Travnate površine, ki se pojavljajo kot osredki znotraj gozda na površinah do 2 ha, predstavljajo popestritev gozdne krajine in so pomemben habitat za prostoživeče živali in zanimivi za obiskovalce. Obstoječe planine in gozdne jase ohranjamo, zelo pomembno je redno vzdrževanje – preprečevanje procesa zaraščanja. Načrtno negozdnih površin ne pogozdujemo.

8 EKONOMSKA PRESOJA GOSPODARJENJA Z GOZDOVI GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE

Ekonomska presoja gospodarjenja z gozdovi je prikazana skupaj za celo gozdnogospodarsko enoto in ločeno za zasebne (71,8 %) ter državne gozdove (28,2 %). Gozdov lokalnih skupnosti v GGE ni. Prihodek od lesa je izračunan na podlagi strukture načrtovanega najvišjega možnega poseka, ki temelji na strukturi lesne zaloge in drevesne sestave, ter glede na teoretično sortimentacijo. Uporabljene so posodobljene povprečne cene. Podatki so bili vzeti iz spletnega portala Woodchain manager, podatkov SIDG in podatkov objavljenih v Kmečkem glasu ter se nanašajo na drugo polovico leta 2021. Stroške gospodarjenja z gozdovi predstavljajo stroški sečnje, spravila in dodelave, stroški gojitvenih in varstvenih del, ter stroški vzdrževanja gozdnih cest in vlak. Spodbude delno pokrivajo stroške gojenja v zasebnih gozdovih in stroške varstvenih del ter vzdrževanja gozdnih cest v vseh gozdovih.

Preglednica 55/EP1: Prikaz prihodka od lesa

	Zasebni gozdovi		Državni gozdovi		Gozdovi lokalnih skup.	
	Skupaj	za 1 bto m ³	Skupaj	za 1 bto m ³	Skupaj	za 1 bto m ³
Vrednost lesa na KC	13.186.055	73	9.507.009	75	0	0
Strošek poseka in spravila	3.681.764	20	2.670.555	21	0	0
Razlika	9.504.291	53	6.836.454	54	0	0

Preglednica 56/EP2: Pregled ekonomike gospodarjenja v gozdnogospodarski enoti

	Skupaj EUR	EUR na neto m ³	Delež od cene na KC (%)
Prihodek (vrednost lesa na KC)	22.693.064	74,06	100
Stroški sečnje in spravila	6.352.319	20,73	27,99
Stroški gojenja in varstva gozdov	334.689	1,09	1,47
• gojenja in varstvo gozdov	315.054	1,03	1,39
• krepitev funkcij gozdov	19.636	0,06	0,09
Stroški vzdrževanja gozdnih prometnic	1.224.543	4,00	5,40
• vzdrževanje gozdnih cest	1.086.648	3,55	4,79
• vzdrževanje vlak	137.895	0,45	0,61
Stroški skupaj	7.911.552	25,82	34,86
Dohodek	14.781.512	48,24	65,14
Predv. spodbude za gojenje in varstvo	156.598	0,51	0,69
Predv. spodbude za vzdrž. gozdnih prom.	181.108	0,59	0,80
Skupaj predvidene spodbude	337.706	1,10	1,49
Stroški - spodbude	7.573.846	24,72	33,38
Dohodek - (stroški+spodbude)	15.119.218	49,34	66,62

Opomba: Potrebnih oz. predvidenih investicij v gozdove (gradnja cest, vlak in večje investicije za krepitev funkcij gozdov – učne poti, gozdne učilne ipd.) v preglednicah nismo prikazali.

V GGE Jelovica močno prevladuje traktorsko spravilo, ki je tudi najbolj ekonomično. Na pretežnem delu teh površin (76 %) so pravilne razdalje krajše od 400 m. Dobra odprtost in planotasta lega omogoča ekonomično gospodarjenje. Povečani stroški spravila nastajajo na območjih z žičnim načinom spravila, ki je v GGE zastopano na 9 % površin gospodarskih gozdov. Potencialnih površin za kombinirano in ročno spravilo v GGE ni.

Glede na splošne ocene v okviru popisa stalnih vzorčnih ploskev se je kakovost drevja v GGE poslabšala. Delež odlične in prav dobre kakovosti se je zmanjšal za indeks₁₁ = 83, povečal se je delež slabe kakovosti iz 0,4 % na 1,7 %. Smreka po zadnjih podatkih sestavlja še 71,5 % lesne zaloge. Po kakovostnih razredih je 18,0 % dreves smreke uvrščenih v odlično in 43,8 % v prav dobro kvaliteto. Največ odlične kakovosti (18,7 %) je zabeležene pri jelki, ki v lesni zalogi predstavlja 10,6 %. Razred slabe in zadovoljive kakovosti drevja pri iglavcih predstavlja 7,7 %, pri listavcih je ocenjena kakovost bistveno slabša, saj je 23,0 % dreves v slabem in zadovoljivem kakovostnem razredu. Ocenjeno je stoječe drevje, kjer sicer niso vidne morebitne napake jedrovine.

Ob krepitvi deleža listavcev v lesni zalogi, bi za boljše ekonomiko gospodarjenja moral biti v prihodnje večji poudarek na zadostnih vlaganjih v nego listavcev.

Gozdovi v gozdnogospodarski enoti so v pogledu drevesne sestave ekonomsko donosni. Gospodarsko glavna drevesna vrsta je trenutno še vedno smreka, čeprav njen delež v lesni zalogi upada in za gospodarjenje predstavlja veliko tveganje. V zadnji obsežni gradaciji podlubnikov je bil les smreke pogosto razvrednoten. Ostale ekonomsko zanimive drevesne vrste nimajo omembe vrednih deležev, plemeniti listavci npr. predstavljajo samo 1,1 % lesne zaloge, macesen 0,2 % ter ostali trdi listavci skupaj 0,1 % lesne zaloge. Kot zanimiva priložnost je sodelovanje na organiziranih licitacijah vrednejših sortimentov lesa, kjer že posamezna kvalitetna drevesa lastniku lahko prinesejo velik dohodek.

V primeru nezadostnih vlaganj, predvsem v nego listavcev, se bo še krepil delež manj kvalitetnega drevja. Na razvrednotenje sortimentov ima lahko bistven vpliv tudi neprimerna tehnologija sečnje in spravila, ki povzročata poškodbe gozdnih tal ter korenin in debel gozdnega drevja. Manj kvalitetno drevje v GGE sicer predstavlja velik energetski potencial.

Za ekonomiko gospodarjenja v alpskih gozdovih predstavljajo velik izziv tudi motnje (vetrolomi, snegolomi, gradacije podlubnikov), ki jih ni možno predvideti v okviru rednih planov sečenj. Ujme večinoma razvrednotijo sortimente smreke (prelomi dreves, sušice) in navadno predstavljajo problem tehnološke izvedbe. Sanitarne sečnje največkrat pomenijo povečane stroške za lastnika. Prav napori za izvedbo vseh sanacijskih ukrepov v najkrajšem razpoložljivem času in zmanjševanje tveganja s krepitvijo stabilnosti gozdnih sestojev so ključ za večje ekonomske učinke. V preteklem desetletju je bilo zaradi izredno obsežne gradacije podlubnikov posekano kar 73 % vseh realiziranih sečenj, skupaj pa je sanitarna sečnja predstavljala 94 %.

Za prihodnje desetletje v možnem poseku načrtujemo 43 % pomladitvenih sečenj, ki so v ekonomskem smislu najugodnejše in 38 % redčenj. Ujme bodo zagotovo tudi v prihodnjem desetletju povzročile določeno ekonomsko škodo na sestojih.

9 RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI

V RGR so združeni gozdovi odsekov z razmeroma enotnimi rastiščnimi razmerami in razvojnimi težnjami v pogledu drevesne sestave in zgradbe gozdov ter posledično razmeroma enotnimi dolgoročnimi gozdnogojitvenimi cilji in usmeritvami za doseg te ciljev.

RGR pri obnovi načrta nismo spreminjali, saj so bili že pri obnovi načrta pred dvajsetimi leti ustrezno oblikovani.

Mejo med gospodarskimi in varovalnimi gozdovi smo preverili tudi z lidarskimi posnetki iz leta 2015 (teren, nakloni) in jo, kjer je bilo potrebno, korigirali. Razlike so minimalne.

Terminologija in numerične oznake ostajajo enake kot v preteklem načrtu.

Glede na gospodarsko kategorijo so oblikovane štiri kategorije. Pri oblikovanju RGR kategorij večnamenskih gozdov in GPN z dovoljenimi ukrepi ter kategorij GPN brez dovoljenih ukrepov in varovalnih gozdov nismo ločevali (kategoriji GPN z dovoljenimi ukrepi in GPN brez dovoljenih ukrepov zajemata le majhen del gozdov).

- Večnamenski gozdovi (RGR 1, 2, 3, 4, 5 in 6)
- GPN z dovoljenimi ukrepi (delček RGR 1)
- GPN brez dovoljenih ukrepov (delček RGR 7)
- Varovalni gozdovi (RGR 7)

Glede na gozdne rastiščne tipe so oblikovani RGR:

- Na rastišču jelovega bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah:
RGR 1 - predalpska jelova bukovja v tipičnih ekoloških razmerah
RGR 2 - predalpska jelova bukovja na boljših tleh in jelovja
RGR 3 - predalpska jelova bukovja v zaostrenih ekoloških razmerah
- Na rastišču gorsko-zgornjegorskega bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah:
RGR 4 – alpska bukovja
- Na rastišču zgornjegorsko-podvisokogorskega bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah:
RGR 5 – zgornjegorska bukovja
- Na rastišču gorsko-zgornjegorskega smrekovja na silikatnih kamninah:
RGR 6 – smrekovja mrazišč
- Varovalni gozdovi zajemajo sestoje na ekstremnih legah in so uvrščeni v en razred:
GR 6 – varovalni gozdovi.

V RGR 1 se nahaja habitatni tip barjanski gozdovi, ki pokriva 14 ha ob barju Za Blatom.

V RGR 5 sta v gozdnem prostoru prisotna habitatna tipa gorski ekstenzivno gojeni travniki na 25 ha in alpska subalpinska travnišča na karbonatnih tleh na 2 ha.

V RGR 7 se nahajajo habitatni tipi ilirski bukovi gozdovi na 56 ha, barjanski gozdovi na 12 ha in aktivna visoka barja na 3 ha.

Karta št. 5: Karta rastiščnogojitvenih razredov – v prilogi 3 Kartno gradivo

9.1 Načrt gospodarjenja z gozdovi po rastiščnogojitvenih razredih

9.1.1 Rastiščnogojitveni razred: 1–predalpska jelova bukovja v tipičnih ekoloških razmerah – 00201

RGR predalpska jelova bukovja v tipičnih ekoloških razmerah je največji razred v GGE in zajema 2.380 ha gozdov, kar predstavlja polovico vseh gozdov v GGE. Razred zajema pretežni del gozdov na Martinčku, v Blatnem grabnu ter v osrednjem delu revirja Rovtarica in Ribčeva planina. Segajo od 970 do 1394 m nadmorske višine.

Relief je kraški, z mnogimi vrtačami, globokimi brezni in kopastimi vrhovi. Mezoreliefno najdemo vse lege, prevladujejo pa severne, severozahodne in jugozahodne lege. Prevladujejo zmerni nagibi od 9 do 24 stopinj. Vodotokov ni.

Geološko podlago tvori večinoma apnenec in dolomit ter morena. Ostale geološke podlage (mešani apnenec, dolomit in morena; apnenec ali dolomit na kislilnih naplavinah, kisle naplavine) so zastopane skromneje. Na karbonatni podlagi prevladujejo mul in moderrendzina ter plitva rjava tla, na mešani podlagi pa kislila (ponekod podzoljena) rjava tla.

Večnamenskih gozdov v razredu je 99,4 %, gozdov s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi pa 0,6 %. To kategorijo predstavlja 15 ha gozdov v okolici barja Za Blatom. Dobra polovica gozdov je v zasebni lasti (54,3 %), ostali so v državni.

Socialne in ekološke funkcije na 1. stopnji niso pomembneje izražene. Na 2. stopnji je na 656 ha poudarjena funkcija ohranjanja biodiverzitete, saj večina gozdnega prostora leži v EPO Ratitovec – Jelovica, znotraj EPO pa so rastišča divjega petelina in barjanski gozdovi barja Za Blatom poudarjeni na 1. stopnji na 23 ha. Prav tako večina gozdnega prostora spada pod naravne vrednote, predvsem kraško planoto s kraškimi pojavi, zato je večinoma na 2. stopnji poudarjena tudi funkcija varovanja naravnih vrednot. Ta na 1. stopnji z visokim barjem pokriva 14 ha, preostalo pa na 2. stopnji na 2.197 ha.

Proizvodna funkcija je močno poudarjena, na celotni površini na 1. stopnji. Pri funkciji pridobivanja gozdnih dobrin sta pomembna predvsem 2 semenska sestoja na 19 ha. Funkcija je zastopana še na 2. stopnji z območji čebelje paše na 154 ha.

V RGR se nahaja habitatni tip barjanski gozdovi, ki pokriva 14 ha ob barju Za Blatom.

STANJE GOZDOV

a) Rastišča

Praktično cel razred (98 %) predstavlja združba predalpskih jelovih bukovji. Ostalih združb, med katerimi prevladujejo smrečja, je le dobra 2 %. Rastišča tega razreda so zelo bogata.

Preglednica 57/D-GZ1: Gozdne združbe v RGR

Šifra	Gozdna združba	RK	Površina (ha)	Delež (%)
63400	Alpsko bukovje s črnim telohom	7	6,03	0,3
64300	Predalpsko jelovo bukovje	11	2.324,83	97,7
69100	Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi	7	14,04	0,6
77100	Jelovje s praprotni	17	0,19	0,0
77200	Jelovje s trikrpim bičnikom	15	0,60	0,0

Šifra	Gozdna združba	RK	Površina (ha)	Delež (%)
80100	Smrekovje s trikrpim bičnikom	5	34,34	1,4
Skupaj:		10,90	2.380,03	100,0

b) Stanje sestojev

Zgradba gozda

Skoraj vsi gozdovi so enomerne zgradbe, malopovršinsko raznomernih sestojev je le 0,4 %. Med enomernimi sestoji je največ drogovnjakov, ki predstavljajo tretjino vseh sestojev. Mladovij in debeljakov je po četrtino. Najmanj je sestojev v obnovi.

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica 58/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga					Letni prirastek			
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%
Iglavci	15,3	29,7	24,9	17,4	12,7	328,8	88,1	9,62	86,4
Listavci	31,4	22,8	23,4	18,8	3,6	44,3	11,9	1,51	13,6
Skupaj	17,2	28,9	24,7	17,6	11,6	373,1	100,0	11,13	100,0

Lesna zaloga znaša 373 m³/ha. V lesni zalogi močno prevladujejo iglavci z 88,1 %. Listavcev je 44 m³/ha ali 11,9 %. Porazdelitev lesne zaloge po debelinskih razredih je tako v skupnem kot pri iglavcih in listavcih desno asimetrična. Največ lesne zaloge pri iglavcih in v skupnem je v drugem debelinskem razredu. Pri listavcih je porazdelitev lesne zaloge po debelinskih razredih še bolj izrazito desno asimetrična, prevladuje tanjše drevje, skoraj tretjino vse lesne zaloge predstavlja drevje v prvem debelinskem razredu, delež najdebelejšega drevja je nizek.

Sestoji dobro priraščajo. Letni prirastek znaša 11,1 m³/ha. Odstotek priraščanja na lesno zalogo je pri iglavcih 2,9 %, pri listavcih še višji in znaša 3,4 %.

Razmerje drevesnih vrst

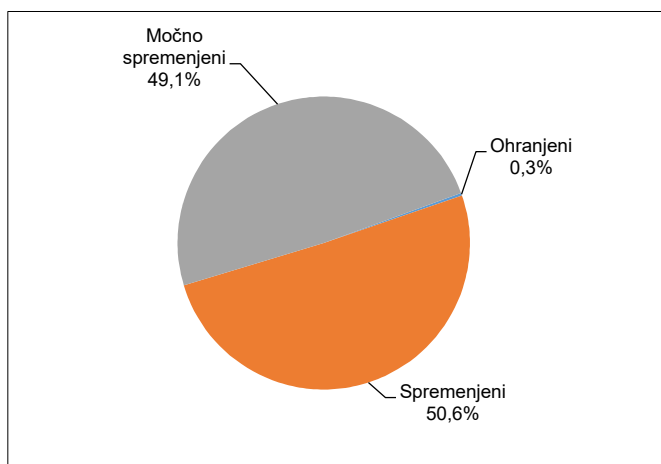
Preglednica 59/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

	Enota	Smrekaaa	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Pl.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	285,5	42,3	0,2	0,7	41,3	2,5	0,5
Naravno stanje	%	76,6	11,3	0,0	0,2	11,1	0,7	0,1
	%	16,3	29,6	0,0	5,0	45,2	3,9	0,0

V lesni zalogi prevladuje smreka (77 %), sledita ji bukev in jelka s po 11 %. Delež vseh ostalih drevesnih vrst skupaj dosega komaj 1 %.

Ohranjenost gozdov

Zaradi prevelikega deleža smreke na račun vseh ostalih drevesnih vrst imajo sestoji v tem RGR spremenjeno ali močno spremenjeno drevesno sestavo.

Slika 4: Površinski deleži posameznih kategorij ohranjenosti gozdov v RGR

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica 60/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	572,22	31,1	32,9	29,4	6,6	28,7	49,0	21,0	1,3	14,5	23,0	26,9	35,6
Drogovnjak	809,27	52,8	42,2	5,0	0,0	21,4	35,4	43,2	0,0	61,7	35,1	2,3	0,9
Debeljak	656,56					63,3	24,2	12,5	0,0	30,6	69,4	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	333,17					51,0	38,4	9,6	1,0				
RAZNOMERNO (sk-gnz)	8,81					3,5	96,5	0,0	0,0				
Skupaj:	2-380,03												

Prevladujejo enomerni sestoji, malopovršinsko raznomernih sestojev je 0,4 %. Od enomernih sestojev je največ drogovnjakov (34,0 %), sledijo debeljaki (27,6 %), mladovja (24,0 %) in sestoji v obnovi (14,0 %). Sestojne zasnove v drogovnjakih so bogate in dobre, v mladovjih pa na dobri tretjini površin pomanjkljive in slabe. Tu gre predvsem za ogolele površine po sanitarnih posekih. Slabša je negovanost mlajših razvojnih faz. Nenegovanih je petina mladovij in kar 43,2 % drogovnjakov. Nenegovanost drogovnjakov se odraža tudi s pretesnim sklepom. Najboljša je negovanost debeljakov in sestojev v obnovi. Podmladek večinoma bogatih zasnov je prisoten na polovici sestojev v obnovi.

Kakovost drevja

Preglednica 61 /K: Kakovost drevja

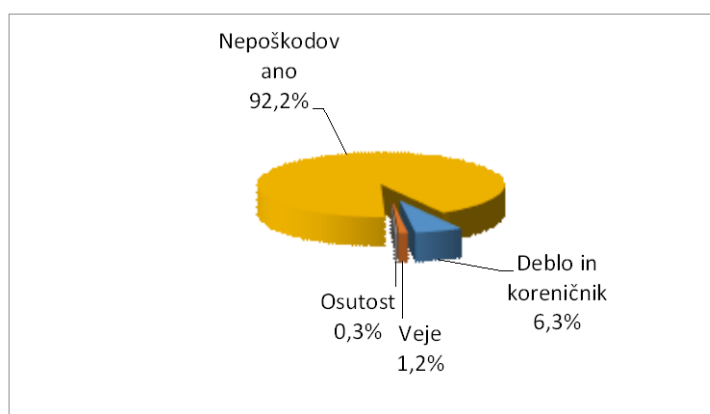
Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	2.792	18,3	47,0	29,2	4,7	0,8
Jelka	436	17,2	42,1	31,0	8,3	1,4
Macesen	3	0,0	66,7	0,0	33,3	0,0

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Bukev	269	20,4	35,3	28,3	13,4	2,6
Pl. Ist.	27	7,4	25,9	44,5	18,5	3,7
Meh. Ist	5	0,0	20,0	40,0	0,0	40,0
Skupaj iglavci	3.231	18,2	46,3	29,4	5,2	0,9
Skupaj listavci	301	18,9	34,3	29,9	13,6	3,3
Skupaj	3.532	18,2	45,3	29,5	5,9	1,1

Kakovost lesa je v tem RGR zelo dobra. Skoraj polovica dreves je prav dobre kakovosti, odlične pa slaba petina. Dreves slabe in zadovoljive kakovosti je 7,0 %. Iglavci izkazujejo boljšo kakovost kot listavci. Med iglavci ima najboljšo kakovost smreka, le nekoliko slabšo pa jelka. Med listavci je najkakovostnejša bukev.

Poškodovanost sestojev

Huje poškodovanih je 7,8 % dreves. Največji je delež (6,3 %) poškodb debela in korenčnika, ki so največkrat posledica gozdarskih del, manj je poškodb in osutosti krošnje.

Slika 5: Delež dreves s hujšo poškodbo - po vrstah poškodbe

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Načrtovan posek v razredu v skupni količini je bil realiziran 202,5 %. Prekoračitev načrtovanih količin je posledica sanitarnih sečenj iglavcev, predvsem zaradi napadov podlubnikov. Posek listavcev je dosegel 76,1 % načrtovane količine.

Obnova gozdov (sadnja in priprava tal) ter z njo povezani zaščita in obžetev sadik so bili realizirani v večjem obsegu od načrtovanega. Dobra je bila tudi izvedba nege gošče in letvenjaka. V nezadostnem obsegu pa so bila opravljena gojitvena dela v mladju in mlajših drogovnjakih. Dobra je bila izvedba del za nego habitatov in sicer vzdrževanje travinj in grmišč.

Preglednica 62/RD: Realizacija načrtovanega poseka, gojitvenih in varstvenih del v RGR

	Enota	Načrt	Izvedeno	Realizacija %
Posek				
Iglavci	m ³	173.982	369.486	212,4
Listavci	m ³	13.587	10.341	76,1
Skupaj	m ³	187.569	379.827	202,5
Gojitvena in varstvena dela				
Sadnja	ha	4,50	16,69	370,9
Obžetev	ha	17,10	30,78	180,0
Nega mladja	ha	14,84	2,60	17,5
Nega gošče	ha	49,37	54,37	110,1
Nega letvenjaka	ha	135,88	118,62	87,3
Nega ml. drogovnjaka	ha	251,35	71,15	28,3
Varstvo pred erozijo	dni	50,00	0,00	0,0
Varstvo pred žuželkami	dni	253,75	62,16	24,5
Zaščita s premazom	ha	8,85	36,14	408,4
Vzdrževanje grmišč	ha	3,50	1,70	48,6
Vzdrževanje vodnih površin	dni	4,70	0,00	0,0
Priprava tal	ha	0,00	14,09	-
Zaščita s količenjem	kos	0,00	2.900,00	-
Zaščita z ograjo	m	0,00	430,00	-
Vzdrževanje travinj	ha	0,00	28,22	-

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOVPovršina, lesna zaloga, prirastek, posek

V primerjav s prejšnjim desetletjem ostaja površina skorajda nespremenjena. Zaradi izrednega obsega sanitarnih sečenj se je lesna zaloga iglavcev in v skupnem znižala. Lesna zaloga iglavcev je nižja za 19,0%, skupna za 15,0 %. Lesna zaloga listavcev se je povečala za 34,2 %. Višja lesna zaloga listavcev je predvsem posledica nizke intenzitete sečenj le-teh in nižje skupne lesne zaloge. Za 1,9 % višji skupni prirastek je posledica višjega prirastka listavcev, prirastek iglavcev je nižji za 3,8 %.

Preglednica 63/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2002 do 2022

Leto	Pov. ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2002	2.391,92	358,9	33,2	392,0	8,28	0,75	9,03	6,70	0,28	6,98
2012	2.382,54	406,0	33,0	439,0	10,00	0,92	10,92	15,51	0,43	15,94
2022	2.380,03	328,8	44,3	373,0	9,62	1,51	11,13	5,29	1,02	6,31

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Drevesna sestava

V zadnjem desetletju je prišlo do večje spremembe v drevesni sestavi. Delež smreke se je zmanjšal za 7,0 %, še vedno pa predstavlja več kot tri četrtine vse lesne zaloge. Največji porast v

deležu beleži bukev. V primerjavi s prejšnjim desetletjem je njena zaloga višja za 79,0 %. Za 13,0 % je višji tudi delež jelke. Deleži ostalih drevesnih vrst so nizki in se le malenkostno spreminjajo

Preglednica 64/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2002 do 2022

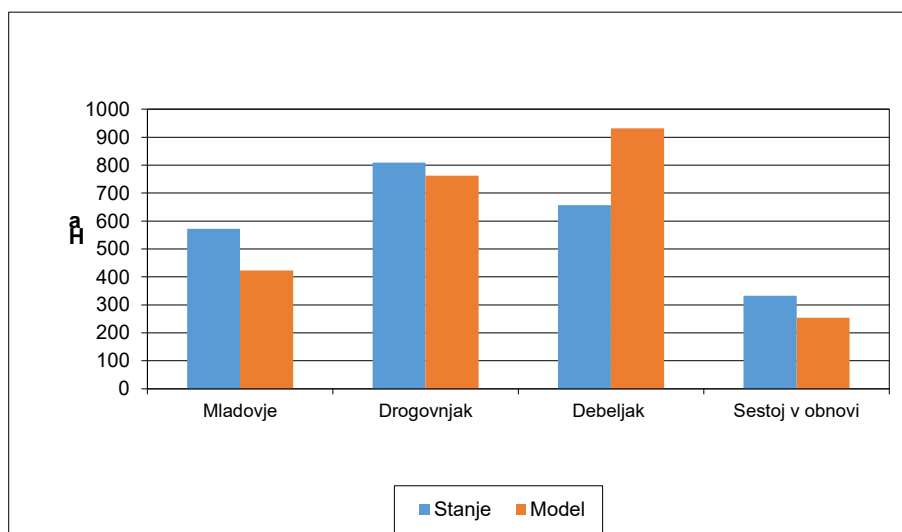
	Smreka	Jelka	Macesen	Bukev	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2002	81,3	10,0	0,1	7,3	0,8	0,1	0,4
2012	82,4	10,0	0,1	6,2	0,9	0,0	0,4
2022	76,6	11,3	0,2	11,1	0,7	0,0	0,1

Razvojne faze in zgradbe sestojev

Preglednica 65/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika ha
	Površina	Delež	Trajanje razvojne faze let	Delež	Modelna površina	%	
	ha	%		%	ha		
Mladovje	572,22	24,0	25	17,8	423,43	6,3	148,79
Drogovnjak	809,27	34,0	45	32,0	762,18	2,0	47,09
Debeljak	656,56	27,6	55	39,1	931,55	-11,6	-274,99
Sestoj v obnovi	333,17	14,0	15	10,7	254,06	3,3	79,11
Enomerni skupaj	2.371,22	99,6	140	99,6	2.371,22		
Raznomerno (sk-gnz)	8,81	0,4		0,4	8,81		
Skupaj:	2.380,03	100,0		100,0	2.380,03		

Izreden obseg sečenj zaradi gradacije podlubnikov, ki so prizadeli predvsem starejše sestoje, se odraža tudi v razmerju razvojnih faz. Primerjava dejanskega z modelnim stanjem kaže, da je v tem RGR na račun premalo debeljakov presežek vseh ostalih razvojnih faz – največje odstopanje je v površinah mladovij. Večina sestojev v obnovi je predvsem posledica posekov smreke zaradi gradacije podlubnikov. Pričakovati je, da bodo v naslednjem desetletju prehajali v mladovje.

Slika 6: Primerjava dejanske in modelne strukture enomernih gozdov po razvojnih fazah

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilj

Ciljna drevesna sestava: smreka 67 %, jelka 20 %, macesen 1 %, bukev 11 %, plemeniti listavci 1 %.

Ciljno razmerje razvojnih faz: mladovje 18 %, drogovnjaki 36 %, debeljaki 37 %, sestoji v obnovi 81 % in malopovršinsko raznomerni sestoji 0,4 %.

Ciljna lesna zaloga: 430 m³/ha (iglavci 378 m³/ha, listavci 52 m³/ha)

Končna lesna zaloga: 720 m³/ha

Ciljna kakovost sestojev: odlična za iglavce (A2, B), dobra za listavce (C).

Izravnalna doba: 20 let.

Obrazložitev:

Ciljno razmerje razvojnih faz in ciljna lesna zaloga zapisana v gozdnogojitvenem cilju se nanašata na izračunane vrednosti ob koncu izravnalnega obdobja in so (ciljna lesna zaloga) skladne z vrednostmi v preglednicah D-UMP.

Vodilo za določitev o obsegu in intenziteti redčenj v drogovnjakih in debeljakih je bila negovanost sestojev ter odstopanje dejanskih od modelnih lesnih zalog po razvojnih fazah. Pri določanju sestojev za uvajanje v obnovo smo se naslonili na informacije o površinah in zgradbi starejših in srednjedobnih debeljakov, pri čemer smo se za predčasno obnovo odločali le izjemoma (npr. v primeru močno poškodovanih sestojev). Odstopanje dejanskega razmerja razvojnih faz od modelnega ni bil ključen element za uvajanje sestojev v obnovo in nadaljevanje oziroma zaključek obnove, temveč le kot pripomoček za odločanje o intenzivnosti obnove. Ključni element odločanja za nadaljevanje obnove in končne poseke nam je bilo stanje sestojev v obnovi in njihova dinamika pomlajevanja. Omenjen pristop zmanjšuje možnost napačnih odločitev za prihodnje ravnanje z gozdovi in smo ga uporabili v vseh RGR zato obrazložitev pri ostalih RGR ne navajamo.

Gozdnogojitvene usmeritve

Proizvodna doba: 140 let

Pomladitvena doba: 15 let

Gozdogojitveni sistem: skupinsko postopno gospodarjenje z elementi prebiralnega gospodarjenja

Obnovo bomo zaključili na slabi polovici površine pomlajencev (150 ha). Na 10 % površine debeljakov (66 ha) načrtujemo začetek obnove. To so starejši debeljaki, v katerih so cilji gospodarjenja že doseženi. Redčenja v drogovnjakih so zmerna, z intenzitetami okrog 20 %. Predpogoj za tako intenzivna redčenja pa je dobra negovanost sestojev v mlajših razvojnih fazah.

V sestojih z malopovršinsko raznomerno zgradbo skupinsko prebiramo, pomladek pa pospešujemo v celicah z drevesi slabše kvalitete in vitalnosti.

OBNOVA

Pri obnovitvenih sečnjah, ki jih začnemo v debeljakih, moramo upoštevati mehanizme pomlajanja, kajti najboljše se pomlajajo od strani osvetljeni pomlajenci. Bolj primerno je oblikovanje več manjših pomladitvenih jeder, kot pa večjepovršinske zastorne sečnje. Dopustni so tudi končni poseki na pomlajenih površinah do 0,3ha. Obvezna je nega tako nastalih mladovij in pospeševanje

bukve in javora. Na zaradi podlubnikov nastalih goličavah načrtujemo 16 ha sadnje macesna, javora, jelke in bora.

Naravni mehanizmi obnove so ob upoštevanju pomladitvene ekologije enostavni, močan zaviralni dejavnik pa predstavlja divjad. Zlasti jelka in javor sta močno poškodovana, na zimovališčih pa je tudi delež obgrizene smreke previsok. Sestojna zasnova podstojnega mladovja je zato slabša od potencialno dosegljive.

NEGA

Glavna cilja pri negi sta: vzgoja stabilnih, kvalitetnih iglavcev in vsaj 8 – 20 % prisotnost listavcev. Bukev pospešujemo v obliki šopov in skupin. Če listavci ne uspejo v zgornjem sloju, so prav tako koristni kot polnilni sloj, saj vsakoletno izboljšujejo tla z opadom. V dolinicah je potrebno pospeševati gorski javor, ki pa ga objeda divjad. Pospešujemo tudi jelko, ki ima v polzaprtih dolinah idealne pogoje za rast. Pri smreki in bukvi pospešujemo skupinsko mešanost, pri javoru, brestu in jerebiki pa predvsem posamično.

Pomemben ukrep je rahljanje. Macesen zahteva trajno vsaj polovico sproščene krošnje, smreka vsaj 1/5. Jelko, ki je občutljiva na spremembo mikroklimе, sproščamo postopoma.

Plemenite listavce pospešujemo tudi posamič.

Nujna so prilagojena izbiralna redčenja v gostih drogovnjakih. Z odstranjevanjem previtkih dreves izboljšujemo stojnost preostalega sestoja in rastni prostor izbrancev. Skrbeti je potrebno za primeren rastni prostor in za uravnoteženo rast v višino in debelino. Odstranjujemo drevesa s polomljenimi vrhovi, če jih lahko nadomesti nepoškodovano drevo.

Mehke listavce odstranimo šele, ko postanejo resna ovira za normalno rast ciljnih drevesnih vrst. Zaradi zagotavljanja prisotnosti dupel in stojnosti drogovnjakov je priporočljivo obročkanje. Če je listavcev v sestoji pod 5 %, ohranjamo tudi vse mehke listavce do fiziološkega razkroja.

Nego letvenjakov načrtujemo na površini 72 ha, nego ml drogovnjakov pa na 204 ha. V drugih redčenjih je pri trasiranju vlak, navodilih za maksimalno dolžino sortimentov in odločanju, kdaj les spraviti iz gozda ali kdaj ga razrezati in pustiti v gozdu, potrebna velika mera znanja, prilagodljivosti objektivnim pogojem in iznajdljivosti.

Z manjšo intenziteto redčenj se zmanjša dinamika priraščanja v debelino in zveča vitkostno razmerje – večje tveganje za snegolome.

V najboljših drogovnjakih, kjer kvaliteta, sestojna zasnova in nepoškodovanost zagotavljajo vrhunsko kvaliteto priporočamo obvejevanja.

VARSTVO

Pri obnovitvenih sečnjah iglavcev je potreben popolni gozdni red. Pravočasno pospravilo ujm in lubadark. Pri strojni sečnji je posebna pozornost namenjena nosilnosti tal.

Sadike bomo zaščitili pred divjadjo s premazi, količenjem in ograjami. S premazi se zaščitijo tudi terminalni poganjki naravnega mladja javora in jelke.

Ob cestah, presekah in vlakah vzdržujemo skupine mehkih listavcev, cilj je biotska pestrost in izboljšane prehranske možnosti za divjad.

V letvenjakih bomo kot zaščito pred divjadjo izvedli nekaj poskusnih objektov, kjer bomo odkazana drevesa v prsni višini le odžagali in v vertikalnem položaju pustili v sestojih (onemogočanje prehoda jelenjadi). Zaradi zmanjšanja nevarnosti napada lubadarja bomo te objekte izvedli v oktobru.

Glej tudi poglavje 6.2.2.

Ukrepi**Preglednica 66/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka**

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	88,1	11,9	100,0
- ciljno %	88,0	12,0	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	328,8	44,3	373,1
- ciljna (m ³ /ha)	378	52	430
Prirastek (m ³ /ha)	9,62	1,51	11,13
Možni posek (m ³ /ha)	71,7	11,5	83,3
Možni posek (m ³ /ha/leto)	7,18	1,16	8,34
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	21,8	26,1	22,3
Intenziteta m. p. prirastek (%)	74,6	76,3	74,9
Izravnalna doba (let)	20	20	20

Preglednica 67/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka								
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.	Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	80.422	46.892	0	0	0	43.551	170.865	21,8	74,6
	%	47,1	27,4	0,0	0,0	0,0	25,5	100,0		
Listavci	m ³	7.012	12.574	0	0	0	7.914	27.500	26,1	76,3
	%	25,5	45,7	0,0	0,0	0,0	28,8	100,0		
Skupaj	m³	87.434	59.466	0	0	0	51.465	198.365	22,3	74,9
	%	44,1	30,0	0,0	0,0	0,0	25,9	100,0		

Preglednica 68/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Sadnja	ha	16,01	16,01
Obžetev	ha	37,76	160,18
Nega mladja	ha	20,97	20,97
Nega gošče	ha	34,74	34,74
Nega letvenjaka	ha	71,94	71,94
Nega ml. drogovnjaka	ha	203,72	203,72
Zaščita s premazom	ha	29,83	125,69
Zaščita s količenjem	kos	28.020	28.020
Zaščita z ograjo	m	1.000,00	1.000,00
Vzdrževanje grmišč	ha	6,86	6,86
Vzdrževanje travinj	ha	1,31	19,10

Rastiščnogojitveni razred: 1–predalpska jelova bukovja v tipičnih ekoloških razmerah – 00201

Vzdrževanje vodnih površin	dni	2,00	20,00
Varstvo pred žuželkami	dni	1,30	39,00

9.1.2 Rastiščnogojitveni razred: 2–predalpska jelova bukovja na boljših tleh in jelovja - 00202

RGR predalpskih jelovih bukovji na boljših tleh in jelovij je najmanjši izmed razredov, ki zajemajo jelovo bukove gozdove. Obsega 640 ha gozdov na najboljših rastiščih jelovega bukovja in predstavlja 13,4 % gozdov v GGE. Najdemo ga na Martinčku, v okolici Radovljiške planine, v Gladki dolini, v okolici Rovtarice in Konfinovega vrha ter v predelu, ki meji na enoto Notranji Bohinj. Sega od 975 do 1.300 m nadmorske višine.

Prevladujejo položni do zmerno strmi tereni severozahodne in severovzhodne ekspozicije. Na polovici površin je geološka podlaga morena, 18 % je apnenca in dolomita, 12 % apnenca ali dolomita na moreni, 7 % apnenca ali dolomita na kisli naplavini, 6 % keratofirja. Ostale geološke podlage so skromneje zastopane. Na teh podlagah so se večinoma razvile mul in moderrendzne ter plitva rjava tla. Najdemo tudi kislja in podzoljena kislja rjava tla.

Vsi gozdovi spadajo v kategorijo večnamenskih gozdov. Večina jih je v zasebni lasti (69,1 %), preostali pa v državni.

Socialne in ekološke funkcije na 1. stopnji niso pomembneje izražene. Pomembnejša je funkcija ohranjanja biodiverzitete, saj večina gozdnega prostora spada v EPO Ratitovec – Jelovica. Prav tako večina gozdnega prostora spada pod naravne vrednote, predvsem kraško planoto s kraškimi pojavi, zato je večinoma na 2. stopnji na 551 ha poudarjena tudi funkcija varovanja naravnih vrednot.

V RGR je najpomembnejša funkcija s 1. stopnjo poudarjenosti lesnoproizvodna, saj pokriva celotno površino gozda. Pri funkciji pridobivanja gozdnih dobrin sta pomembna predvsem 2 semenska sestaja na 46 ha in območja čebelje paše na 37 ha.

STANJE GOZDOV

a) Rastišče

Daleč najpomembnejša gozdna združba v razredu je predalpsko jelovo bukovje, ki pokriva 96,7 % površin. Od ostalih združb so s po 1 % zastopana jelovja in smrekovja.

Preglednica 69/D-GZ1: Gozdne združbe v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
63400	Alpsko bukovje s črnim telohom	7	0,79	0,1
64300	Predalpsko jelovo bukovje	11	618,61	96,7
69100	Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi	7	0,11	0,0
77100	Jelovje s praprotni	17	5,88	0,9
77200	Jelovje s trikrpim bičnikom	15	8,19	1,3
80100	Smrekovje s trikrpim bičnikom	5	6,22	1,0
Skupaj		11,00	639,80	100,0

b) Stanje sestojevZgradba gozda

Sestoji so enomerne zgradbe. Več kot tretjina (36,6 %) je mladovij, slaba tretjina debeljakov, po okrog 15 % pa drogovnjakov in sestojev v obnovi.

Lesna zaloga in prirastek**Preglednica 70/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek**

	Lesna zaloga					Letni prirastek			
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%
Iglavci	10,0	22,1	22,4	23,8	21,7	315,5	87,8	7,76	84,0
Listavci	20,0	22,2	28,7	25,0	4,1	43,9	12,2	1,48	16,0
Skupaj	11,2	22,1	23,2	24,0	19,5	359,4	100,0	9,24	100,0

Lesna zaloga je 359 m³/ha, od tega je večina iglavcev, listavcev je le 12,2 %. Porazdelitev skupne lesne zaloge po razširjenih debelinskih razredih ima maksimum v četrtem in je nekoliko levo asimetrična, saj je v debeljših razredih zaloga višja. Pri listavcih pa je porazdelitev lesne zaloge po razredih desno asimetrična z največ zaloge v drugem tretjem. Prirastek je 9,2 m³/ha. Skupni prirastek na lesno zalogo je 2,6 %, s tem da je pri listavcih večji (3,4 %) kot pri iglavcih (2,5 %), kar je posledica višje lesne zaloge iglavcev v najdebelejšem razredu.

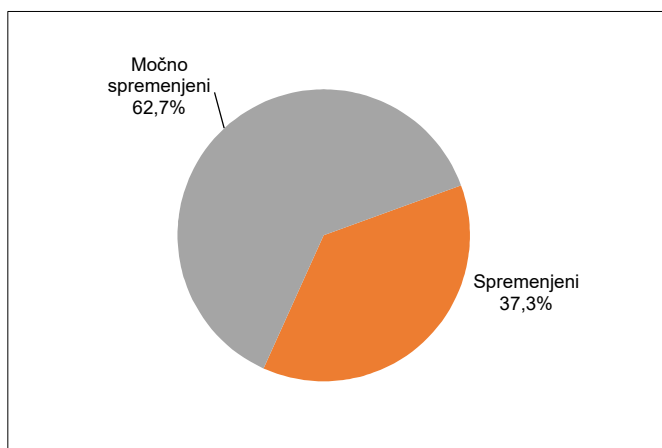
Razmerje drevesnih vrst**Preglednica 71/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst**

	Enota	Smreka	Jelka	Macesen	Bukev	Pl.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	266,2	49,4	0,0	38,7	4,1	1,0
	%	74,1	13,7	0,0	10,8	1,1	0,3
Naravno stanje	%	15,9	30,5	4,8	44,7	3,9	0,0

V lesni zalogi prevladuje smreka, ki predstavlja skoraj tri četrtine vse lesne zaloge. Sledita ji jelka in bukev. Od ostalih drevesnih vrst so le plemeniti listavci prisotni z več kot 1 % lesne zaloge.

Ohranjenost gozdov

Porušeno razmerje predvsem med smreko ter jelko in bukvijo se odraža tudi v spremenjenosti drevesne sestave. Gozdov z ohranjeno devesno sestavo sploh ni. Slabi dve tretjini gozdov ima močno spremenjeno drevesno sestavo in dobra tretjina spremenjeno.

Slika 7: Površinski deleži posameznih kategorij ohranjenosti gozdov v RGR

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica 72/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	233,53	19,5	34,2	32,8	13,5	36,7	40,1	12,5	10,7	9,0	23,6	20,5	46,9
Drogovnjak	105,74	58,9	41,1	0,0	0,0	14,9	44,6	40,5	0,0	61,6	37,6	0,8	0,0
Debeljak	203,54					53,2	38,0	8,8	0,0	28,6	71,4	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	96,90					44,8	48,9	6,3	0,0				
RAZNOMERNO (sk-gnz)	0,09					100,0	0,0	0,0	0,0				
Skupaj:	639,80												

V razredu so vsi sestoji enomerne zgradbe, raznomernih je zanemarljivo malo. Največ je mladovij - dobra tretjina, slabo tretjino predstavljajo debelaki, drogovnjakov in sestojev v obnovi je po okrog 15 %.

Drogovnjaki so večinoma bogatih sestojnih zasnov. V tej razvojni fazi sestojev s pomanjkljivo ali slabo sestojno zasnovo sploh ni. Slabših zasnov so mladovja. Le slaba petina mladovij je bogatih zasnov in tretjina dobrih. Skoraj polovica mladovij ima pomanjkljive in slabe sestojne zasnov. Slabše zasnov in vrzelast sklep mladovij so posledica novonastalih ogolelih površinj po napadu podlubnikov. Sestoji se odlično naravno pomlajujejo, podmladek večinoma bogatih zasnov je prisoten na dveh tretjinah sestojev v obnovi.

Tako v mladovjih kot drogovnjakih prevladuje pomanjkljiva negovanost sestojev. Boljše so negovana mladovja, kjer je nenegovanih tretjina sestojev. V drogovnjakih je delež nenegovanih sestojev 40,5 %. Slaba negovanost drogovnjakov se odraža tudi v večinoma pretesnem sklepu. Bolje so negovane starejše razvojne faze. Najboljšo negovanost izkazujejo debeljaki, kjer jih je dobro negovanih več kot polovica. Le nekoliko slabše so negovani sestoji v obnovi.

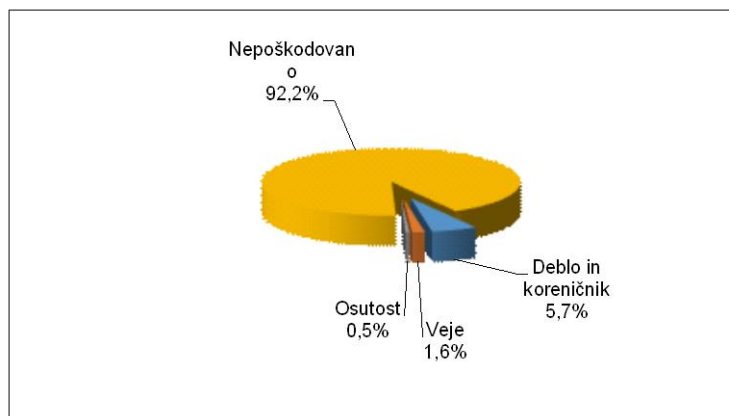
Kakovost drevja**Preglednica 73 /K: Kakovost drevja**

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	764	31,9	44,0	21,5	2,2	0,4
Jelka	133	27,1	35,3	30,8	6,8	0,0
Bukev	66	28,8	34,8	19,7	10,6	6,1
Pl. Ist.	7	14,3	28,6	57,1	0,0	0,0
Skupaj iglavci	897	31,2	42,7	22,9	2,9	0,3
Skupaj listavci	73	27,4	34,2	23,3	9,6	5,5
Skupaj	970	30,9	42,1	22,9	3,4	0,7

Kakovost drevja je večinoma prav dobra. Dreves odlične kakovosti je največ, skoraj tretjino, pri smreki, ki izkazuje med prisotnimi drevesnimi vrstami najboljšo kakovost, saj je dreves zadovoljive in slabe kakovosti le 3 %. Pri jelki in bukvi je dreves odlične kakovosti dobro četrtno. Iglavci izkazujejo boljšo kakovost kot listavci, pri katerih je bukev boljše kakovosti kot plemeniti listavci.

Poškodovanost sestojev

Delež huje poškodovanih dreves je visok in dosega 7,8 %. Med poškodovanimi največji delež zavzemajo poškodbe debla in korenčnika pri 5,7 % dreves, povzročene s strani gozdarske mehanizacije. Veje in vrhaci so poškodovani pri 1,6 % dreves. Splošno oslabeledi dreves z osutostjo krošnj je 0,5 %.

Slika 8: Delež dreves s hujšo poškodbo - po vrstah poškodbe

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Načrtovana količina poseka je bila presežena za več kot trikrat. Presežek je bil ustvarjen tako pri poseku iglavcev, saj je bilo predvsem zaradi gradacije podlubnikov posekanih kar 311,6 % več količin od načrtovanih, pri listavcih pa je posek predstavljal 221,8 % načrtovanega.

Dela pri obnovi gozdov, ki vključujejo pripravo tal, sadnjo, obžetev in zaščito sadik, so bila glede na načrtovan obseg zaradi posledic napada podlubnikov močno presežena. Tudi nega gošče in letvenjaka sta bili dobro izvedeni. Popolnoma so izpadla negovalna dela v mladju, slabša je bila tudi realizacija nege mlajšega drogovnjaka. Načrtovana dela za nego habitatov, razen malenkost pri negi grmišč, niso bila realizirana.

Preglednica 74/RD: Realizacija načrtovanega poseka, gojitvenih in varstvenih del v RGR

	Enota	Načrt	Izvedeno	Realizacija %
Posek				
Iglavci	m ³	49.578	154.484	311,6
Listavci	m ³	2.264	5.021	221,8
Skupaj	m ³	51.842	159.505	307,7
Gojitvena in varstvena dela				
Priprava tal	ha	-	13,19	-
Sadnja	ha	2,45	14,29	583,3
Obžetev	ha	16,19	21,02	129,8
Nega mladja	ha	0,44	0,00	0,0
Nega gošče	ha	11,46	10,05	87,7
Nega letvenjaka	ha	24,59	21,34	86,8
Nega ml. drogovnjaka	ha	34,01	9,20	27,1
Zaščita s premazom	ha	11,78	29,24	248,2
Zaščita z ograjo	m	0,00	600,00	-
Vzdrževanje grmišč	ha	1,00	0,05	5,0
Vzdrževanje travinj	ha	14,00	0,00	0,0
Vzdrževanje vodnih površin	dni	9,90	0,00	0,0
Varstvo pred žuželkami	dni	70,00	12,34	17,6

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOVPovršina, lesna zaloga, prirastek, posek**Preglednica 75/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2002 do 2022**

Leto	Pov. ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Prirastek m ³ /ha			Letni realiziran posek* m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2002	642,86	442,9	28,5	471,4	8,88	0,68	9,56	9,14	0,31	9,72
2012	641,33	480,6	29,3	509,9	10,54	0,77	11,31	24,09	0,78	24,87
2022	639,80	315,5	43,9	359,4	7,76	1,48	9,24	6,71	1,15	7,87

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Površina gozda ostaja v zadnjih desetletjih skoraj nespremenjena. Skupna lesna zaloga je nižja za 151 m³ ali 29,5 %. Zaradi izredno visokih sečenj iglavcev se je lesna zaloga le teh znižala za dobro tretjino. V primerjavi s prejšnjim desetletjem je nižja za 165 m³. Lesna zaloga listavcev je višja za 49,8 %. Podoben trend se kaže v prirastku. Skupni prirastek je nižji za 18,3 %. Znižal se je pri iglavcih in sicer za 26,4 %. Pri listavcih se je prirastek povečal za 92,2 %.

Drevesna sestava

Čeprav je delež smreke še vedno zelo visok, se kaže ugoden trend v približevanju naravni drevesni sestavi. Na račun manjšega deleža smreke so pridobile vse drevesne vrste, največ bukev, katere delež se je povečal za več kot 100 %.

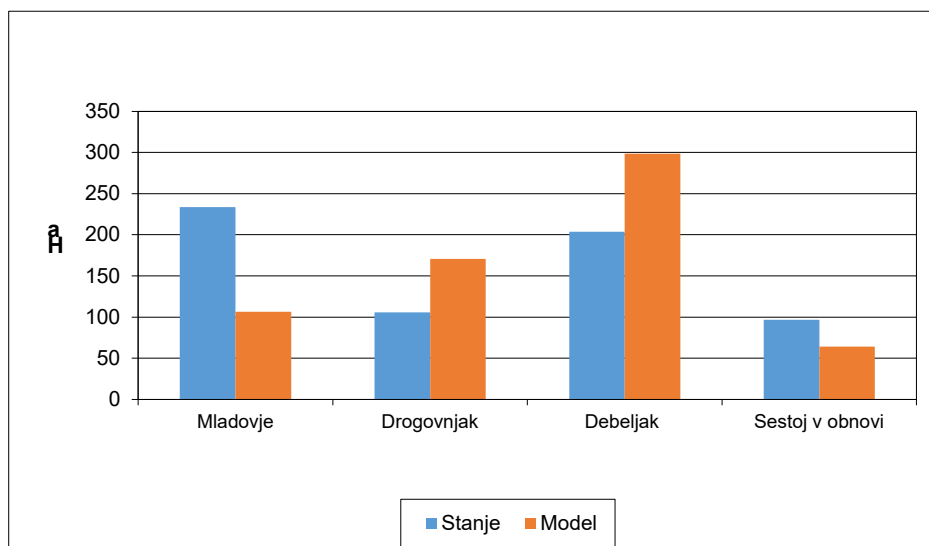
Preglednica 76/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2002 do 2022

Leto	Smreka	Jelka	Bukev	Pl. list.	Meh.list.
2002	84,4	9,5	5,2	0,5	0,4
2012	82,5	11,7	5,0	0,5	0,3
2022	74,1	13,7	10,8	1,1	0,3

Razvojne faze in zgradbe sestojev**Preglednica 77/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem**

Razvojna faza	Stanje			Model		Razlika	
	Površina	Delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina		
	ha	%	let	%	ha	%	ha
Mladovje	233,53	36,6	25	16,7	106,62	19,8	126,91
Drogovnjak	105,74	16,5	40	26,7	170,59	-10,1	-64,85
Debeljak	203,54	31,8	70	46,7	298,53	-14,8	-94,99
Sestoj v obnovi	96,90	15,1	15	10,0	63,97	5,1	32,93
Enomerni skupaj	584,56	80,9	150	100,0	639,71		
Raznomerno (sk-gnz)	0,09	0,0		0,0	0,09		
Skupaj:	639,80	100,0		100,0	639,80		

Primerjava modelnega in dejanskega stanja razvojnih faz kaže, da v RGR močno primanjkuje debeljakov in drogovnjakov, veliko preveč je mladovij, pribitek sestojev v obnovi pa ni izrazit. Za bolj uravnoteženo stanje razvojnih faz, ki pa bo zaradi trenutnega prevelikega deleža mladovij dosegljivo v daljšem časovnem obdobju, bo potrebno premišljeno izvajati končne poseke v dobro pomlajenih sestojih v obnovi in zmerno uvajati debeljake v obnovo.

Slika 9: Primerjava dejanske in modelne strukture enomernih gozdov po razvojnih fazah

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilji

Ciljna drevesna sestava: smreka 66 %, jelka 20 %, bukev 12 %, plemeniti listavci 2 %.

Ciljno razmerje razvojnih faz: mladovje 17 %, drogovnjaki 32 %, debeljaki 40 %, sestoji v obnovi 11 %.

Ciljna lesna zaloga: 370 m³/ha (iglavci 318 m³/ha, listavci 52 m³/ha)

Končna lesna zaloga: 880 m³/ha

Ciljna kakovost sestojev: iglavci zelo dobra (A2, B); listavci dobra (C)

Izravnalna doba: 30 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Proizvodna doba: 150 let

Pomladitvena doba: 15 let

Gozdogojitveni sistem: skupinsko postopno gospodarjenje z elementi prebiralnega gospodarjenja

Rastiščni potencial sestojev je velik, zato so ukrepanja v mlajših razvojnih fazah intenzivna (v drogovnjakih redčenja z intenziteto okrog 25 % na lesno zalogo). Obhodnjica je ponekod krajša od 10 let. Načrtovan je zaključek obnove v 35 % sestojev v obnovi pomlajencih (na 34 ha) in zadržano uvajanje debeljakov v obnovo (10 % površin). Rastišča in relief govorijo v prid malopovršinsko enomernim, intenzivno negovanim sestojem.

OBNOVA

Pri obnovitvenih sečnjah težimo k sestojni in vrstni malopovršinskosti mladovja - pospeševanje bukve, gorskega javora in jelke na račun smreke. Mešana geološka podlaga in relativno nizke nadmorske višine ustvarjajo ugodne pogoje za rast in obnovo gozdov. Pomlajanje pod zastorom je bujno, edini problem so večje, nepomlajene poseke, ki so posledica ujm. Tla se zaplevelijo z malino, v vlažnejših legah s praprotjo, na grebenih s travo.

Pri aktivnem pomlajanju so obvezne postopne, malopovršinske sečnje, kjer se upošteva transportne meje. Pri prvih, rahlih presvetlitvah ustvarjamo ugodno klimo za nasemenitev in rast jelke ter bukve. Ko ti dve pridobita zadostno prednost, se po močnejših presvetlitvah nasemeni smreka. V vlažnih dolinah in povirjih oblikujemo manjše luknje, da se nasemeni javor. Z zastornih je treba preiti na skupinsko postopne sečnje, saj drugače hitro rastoče podstojno mladje močno oteži pospravilo matičnega sestoja. Le-ta mora biti odstranjen, preden podstojna gošča preide v letvenjak. V gošči se poškodbe zaradi poseka in spravila še brez posledic zarastejo, v letvenjakih pa so poškodbe najboljših sestojnih zasnov že nepopravljive.

Semenjake kvalitetnih jelk, bukev in plemenitih listavcev puščamo do končnih sečenj.

V semenskih sestojih so proizvodne dobe daljše, priporočljiva je negativna izbira in robne sečnje (prehodnost tal za nabiranje semena). Pri jelki načrtujemo pospravilne sečnje v letih semenjenja v času, ko so storži zreli.

Zaradi široke palete naravnega pomlajanja je načrtovana količina sadnje majhna (0,8 ha). Sadnja je umestna kot spopolnitev pri naravnih ujmah ter vnos ciljnih drevesnih vrst, kjer ni najti semenjakov. Pri sadnji g.javora je nujno upoštevanje najprimernejših mikrorastišč.

NEGA

Najpomembnejša ukrepa nege sta uravnavanje zmesi in krepitev vitkostnega razmerja.

Obžetve (63 ha) morajo biti smiselne: sadike obžanjemo v obliki lijaka, zeliščno konkurenco odstranimo tudi okoli naravnega mladja, kjer je to življenjskega pomena za preživetje ciljnih drevesnih vrst. Poprečno žanjemo po 4 krat.

Nega sproščenega mladja je potrebna enkrat, gošče pa enkrat ali dvakrat. Dvakratno ukrepanje je potrebno, kjer imamo mladovja sestavljena iz drevesnih vrst, ki imajo različen tempo priraščanja v višino. Dokler je mladovje pod matičnim sestojem, ukrepamo le izjemoma (reševanje minoritetnih drevesnih vrst). Sproščene gošče prvič negujemo naslednje leto po pospravljeni sečnji, da odstranimo še vsa poškodovana drevesca.

Načela nege so klasična: najpomembnejše je uravnavanje zmesi (smreko in bukev pospešujemo v skupinah, druge drevesne vrste tudi posamično in v šopih). V letvenjakih, kjer je smreko prerasla bukev, oblikujemo nekaj arov velike šope - čiste relativno najkvalitetnejše, somerne bukke in na drugi strani čiste iglaste šope. Kjer je bukev manj kvalitetna, se trudimo, da jo v sestoji obdržimo kot polnilni sloj. Drugi ukrep je rahljanje in odstranitev izrazito slabih osebkov, če imamo boljše nadomestilo. V primeru, da po posegu v mladovju ostajajo neproduktivni prazni prostori, odstranjevanje poškodovanih in nekvalitetnih drevesc ni upravičeno. Pri letnem in prostorskem razporedu del v mladovju je potrebno upoštevati življenjske potrebe gozdnih živali (ptičev, parkljarjev...).

Nego letvenjakov (17 ha) je potrebno izvajati pravočasno in z optimalno jakostjo. Vzdržujemo zasnovano mešanost negovanih gošč. Bukve gojimo v šopih, saj ima drug ritem višinske rasti kot smreka. Najpomembnejši cilj prvih redčenj je doseči varno razmerje med višino in debelino dreves (okoli 90) ter primeren razpored nosilcev funkcij (ravnovesje med kvaliteto in stabilnostjo).

Načrtujemo nego mlajših drogovnjakov na 28 ha. V najboljših drogovnjakih, kjer kvaliteta, sestojna zasnova in nepoškodovanost zagotavljajo vrhunsko kvaliteto, priporočamo obvejevanja.

VARSTVO

Popoln gozdni red pri obnovitvenih sečnjah. Pravočasno pospravilo posledic ujm.

Sadike zaščitimo pred divjadjo s premazi in količenjem. S premazi se zaščitijo tudi terminalni poganjki naravnega mladja javora in jelke.

Ob cestah, presekah in vlakih vzdržujemo skupine mehkih listavcev, cilj je biotska pestrost in izboljšane prehranske možnosti za divjad.

Zaščita pred divjadjo je za vse sajene drevesne vrste, razen za smreko, vprašanje preživetja. Priporoča se tudi premazovanje naravnega mladja. Premazi naravnega mladja so opravilo, ki zahteva discipliniranega delavca. Premazovati je potrebno nepoškodovane ali le malo poškodovane vršičke. V odd 32 a je ob cesti v letu 2021 posajena površina z bukvijo in gorskim javorom zaščiten z žično ograjo. Vsako pomlad je potreben pregled količkov in mrež ter popravilo morebitnih poškodb.

Glej tudi poglavje 6.2.2.

Ukrepi**Preglednica 78/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka**

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	87,8	12,2	100,0
- ciljno %	86,0	14,0	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	315,5	43,9	359,4
- ciljna (m ³ /ha)	318	52	370
Prirastek (m ³ /ha)	7,76	1,48	9,24

Rastiščnogojitveni razred: 2–predalpska jelova bukovja na boljših tleh in jelovja - 00202

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Možni posek (m ³ /ha)	76,6	12,2	88,8
Možni posek (m ³ /ha/leto)	7,66	1,22	8,88
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	24,3	27,8	24,7
Intenziteta m. p. prirastek (%)	98,8	82,5	96,2
Izravnalna doba (let)	30	30	30

Preglednica 79/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka							Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni				
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralni							
Iglavci	m ³	17.230	26.133	0	0	0	5.661	49.024	24,3	98,8	
	%	35,1	53,4	0,0	0,0	0,0	11,5	100,0			
Listavci	m ³	844	5.157	0	0	0	1.806	7.807	27,8	82,5	
	%	10,8	66,1	0,0	0,0	0,0	23,1	100,0			
Skupaj	m³	18.074	31.290	0	0	0	7.467	56.831	24,7	96,2	
	%	31,8	55,1	0,0	0,0	0,0	13,1	100,0			

Preglednica 80/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s pon. ponponov.
Sadnja	ha	0,80	0,80
Obžetev	ha	15,35	62,91
Nega mladja	ha	9,95	9,95
Nega gošče	ha	14,04	14,04
Nega letvenjaka	ha	17,00	17,00
Nega ml. drogovnjaka	ha	27,74	27,74
Zaščita s premazom	ha	12,98	53,60
Zaščita s količenjem	kos	1.600	1.600
Varstvo pred žuželkami	dni	0,78	23,40
Vzdrževanje grmišč	ha	3,24	3,24
Vzdrževanje vodnih površin	dni	1,00	10,00

9.1.3 Rastiščnogojitveni razred: 3-predalpska jelova bukovja v zaostrenih ekoloških razmerah - 00203

RGR zajema 742 ha gozdov, kar je 15,5 % celotne površine gozdov v GGE. Nahaja se na obrobju revirjev Rovtarica in Ribčeva planina, na južnem delu mejijo na razred zgornjegorskih bukovji in varovalnih gozdov, na severu pa na razred alpskih bukovji in varovalnih gozdov. Sega od 840 do 1.530 m nadmorske višine.

Prevladujejo zmerno strmi tereni z delno skalovitostjo. Gozdovi poraščajo največ severozahodne, severovzhodne in severne lege. Geološka podlaga je v skoraj 90 % apnenec in dolomit, ostalo predstavlja morena in kisle naplavine. Tla so rendzine (moder, mul in protorendzina). Izprana atipična rjava tla, plitva rjava tla in ostala predstavljajo okrog 10 %.

Celoten razred je uvrščen v kategorijo večnamenskih gozdov. Skoraj vsi gozdovi so v zasebni lasti (99,8 %), le 0,2 % gozdov je državnih.

Socialne in ekološke funkcije na 1. stopnji niso pomembneje izražene. Pomembnejša je funkcija ohranjanja biodiverzitete, saj večina gozdnega prostora spada v EPO Ratitovec – Jelovica. Ta je poudarjena na 2. stopnji in pokriva 681 ha, znotraj EPO pa so rastišča divjega petelina poudarjena na 1. stopnji in zavzemajo skupaj 33 ha. Prav tako večina gozdnega prostora spada pod naravne vrednote, predvsem kraško planoto s kraškimi pojavi, zato je na 2. stopnji na 542 ha poudarjena tudi funkcija varovanja naravnih vrednot.

V RGR je najpomembnejša funkcija s 1. stopnjo poudarjenosti lesnoproizvodna na 723 ha.

STANJE GOZDOV

a) Rastišče

Preglednica 81/D-GZ1: Gozdne združbe v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delez (%)
63400	Alpsko bukovje s črnim telohom	7	10,61	1,4
64300	Predalpsko jelovo bukovje	11	709,74	95,7
68300	Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico	7	16,24	2,2
69100	Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi	7	4,93	0,7
Skupaj		10,80	741,52	100,0

V razredu prevladuje klimatogena združba predalpskega gorskega sveta predalpsko jelovo bukovje, ki tukaj nastopa v subasociacijah, ki so značilne za nekoliko bolj zaostrene ekološke razmere, kot so večji nagibi in površinska kamenitost in skalnatost terena. Vse ostale združbe skupaj predstavljajo manj kot 5 %.

b) Stanje sestojev

Zgradba gozda

Prevladuje enomerna zgradba sestojev, malopovršinsko raznemernih sestojev je le slabe 4 %. Med enomernimi gozdovi je daleč največ mladovij, ki pokrivajo 42,9 % vseh površin. Sledijo sestoji v obnovi (20,9 %) in drogovnjaki (17,0 %). Najmanj je debeljakov (15,6 % površin)

Lesna zaloga in prirastek**Preglednica 82/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek**

	Lesna zaloga					Letni prirastek			
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%
Iglavci	15,6	13,9	15,9	25,0	29,6	210,3	76,1	5,04	73,7
Listavci	23,2	26,2	22,6	22,3	5,7	66,0	23,9	1,80	26,3
Skupaj	17,4	16,8	17,5	24,4	23,9	276,3	100,0	6,84	100,0

Lesna zaloga je 276 m³/ha. Dobro tri četrtine predstavljajo iglavci, slabo četrtino pa listavci. Zaradi porazdelitve lesne zaloge iglavcev je tudi skupna porazdelitev levo asimetrična z maksimumom v četrtem razredu. Pri iglavcih je razporeditev izrazito levo asimetrična, v zadnjih dveh razredih je 54,6 % vse lesne zaloge iglavcev. Listavci imajo lesno zalogo po debelinskih razredih porazdeljeno izrazito desno asimetrično z viškom v drugem razredu. Skupni letni prirastek je 6,84 m³/ha. Intenziteta priraščanja na lesno zalogo je 2,48 in je pri listavcih višja (2,73 %) kot pri iglavcih (2,40 %).

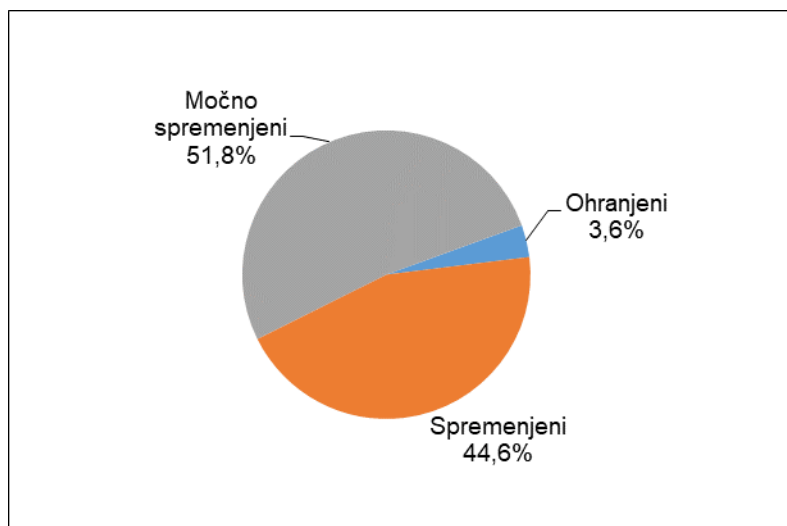
Razmerje drevesnih vrst**Preglednica 83/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst**

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	177,1	32,7	0,4	0,1	59,9	5,0	0,5	0,6
	%	64,1	11,8	0,2	0,0	21,7	1,8	0,2	0,2
Naravno stanje	%	15,2	29,0	0,0	5,1	46,7	4,0	0,0	0,0

Največji delež v lesni zalogi predstavlja smreka (64,1 %), sledita ji bukev (21,7 %) in jelka (11,8 %). Delež ostalih drevesnih vrst je skromen in le pri plemenitih listavcih preseže 1 %. Skupno predstavljajo komaj 2,4 % lesne zaloge.

Ohranjenost gozdov

Porušeno razmerje med smreko, ki ima prevladujoč delež, in vsemi ostalimi drevesnimi vrstami, ki so preskromno zastopane, se odraža tudi v spremenjenosti gozdov. Tako je dobra polovica gozdov v razredu močno spremenjenih in slaba polovica spremenjenih. Le 3,6 % gozdov ima ohranjeno drevesno sestavo.

Slika 10: Površinski deleži posameznih kategorij ohranjenosti gozdov v RGR

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica 84/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	317,94	31,5	49,8	14,7	4,0	26,4	59,9	12,6	1,1	10,1	43,5	24,7	21,7
Drogovnjak	125,88	47,5	42,6	9,9	0,0	5,0	29,7	64,4	0,9	84,6	12,4	2,0	1,0
Debeljak	115,55					54,3	45,1	0,6	0,0	6,7	93,3	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	154,86					43,2	45,2	11,6	0,0				
RAZNOMERNO (sk-gnz)	27,29					25,8	46,5	27,7	0,0				
Skupaj	741,52												

Večina gozdov v RGR je enomernih, raznomernih sestojev je le 3,7 %. Med enomernimi sestoji je največ mladovij, kar 42,9 %. Sledijo sestoji v obnovi na petini površine. Najmanj je drogovnjakov in pomlajencev, 17,0 % ozroma 15,6 %.

Sestojne zasnove mladovij in drogovnjakov so večinoma dobre in bogate, boljše v drogovnjakovih kot v mladovijih, kjer je na 18,7 % površin pomanjkljiva ali slaba zasnova. Bogatih zasnov je tretjina mladovij in polovica drogovnjakov. Žal pa dobre sestojne zasnove v mlajših razvojnih fazah niso ustrezno negovane. Dobro negovanih je četrtnina mladovij in le 5,0 % drogovnjakov. Skoraj dve tretjini drogovnjakov je negovanih. Najbolje so negovani debeljaki in sestoji v obnovi, kjer je približno polovica sestojev dobro in polovica pomanjkljivo negovanih. V povezavi s pomanjkanjem nege je tudi sklep sestojev drogovnjakov v kar 84,6 % tesen, v mladovijih je stanje boljše.

Kakovost drevja

Preglednica 85 /K: Kakovost drevja

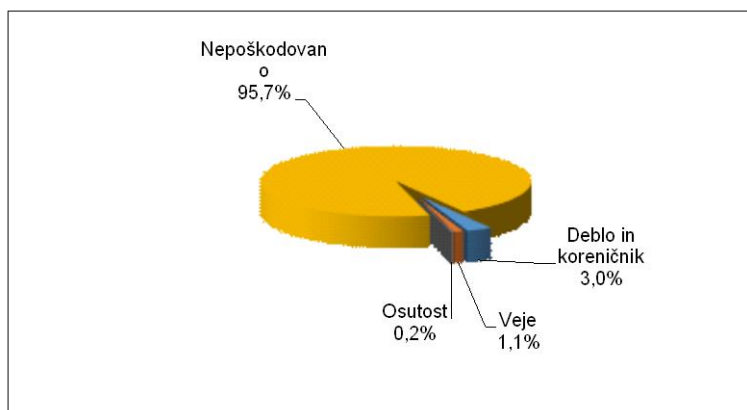
Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	358	14,5	41,4	34,9	6,7	2,5

Jelka	54	18,5	35,2	29,6	16,7	0,0
Macesen	1	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Bukev	167	8,4	38,3	34,1	13,8	5,4
Pl. Ist.	25	4,0	36,0	40,0	20,0	0,0
Meh.Ist.	1	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Skupaj iglavci	413	15,0	40,7	34,1	8,0	2,2
Skupaj listavci	193	7,8	37,8	34,7	15,0	4,7
Skupaj	606	12,7	39,8	34,3	10,2	3,0

Kakovost drevja je večinoma prav dobra. Najboljšo kakovost izkazujeta smreka in jelka. Dreves odlične kakovosti je največ pri jelki, le malenkost manj pri smreki. Listavci po kvaliteti zaostajajo za iglavci. Med listavci je najkakovostnejša bukev, saj je slaba polovica dreves bukve odlične ali prav dobre kakovosti.

Poškodovanost sestojev

Poškodovanost dreves v tem razredu je med nižjimi. Huje poškodovanih je 4,3 % dreves. Največji delež zavzemajo poškodbe debla in korenčnika (3,0 %), ki so največkrat povzročene s strani gozdarske mahanizacije. Poškodbe krošnje (1,1 %) so večinoma posledica snegoloma. Močno osutih dreves je le 0,2 %.

Slika 11: Delež dreves s hujšo poškodbo - po vrstah poškodbe

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Tudi v tem razredu je bila realizacija načrtovanega poseka močno presežena, kar za 261 % v skupni količini. Presežek poseka je posledica ujm, predvsem gradacije smrekovih podlubnikov, zaradi katerih je bil posek iglavcev skoraj trikrat višji (296 %) od načrtovanega. Posek listavcev je zaradi osredotočenosti na sanitarne sečnje iglavcev ostal pod načrtovano količino, izveden je bil v višini 41 %.

V nasprotju s posekom so bila vsa gojitvena dela, razen priprave tal, in ukrepov za nego habitatov izvedena v manjšem obsegu od načrtovanih. Še najbolje je bila opravljena nega mladja, ki je dosegla 76 % realizacijo in sadnja s 56 % realizacijo. Vsa ostala dela niso dosegla niti polovice načrtovanih količin. Nega letvenjakov in mlajših drogovnjakov je praktično izostala.

Preglednica 86/RD: Realizacija načrtovanega poseka RGR

	Enota	Načrt	Izvedeno	Realizacija
Posek				
Iglavci	m ³	37.689	111.531	295,9
Listavci	m ³	5.927	2.437	41,1
Skupaj	m ³	43.616	113.967	261,3
Gojitvena in varstvena dela				
Priprava tal	ha	0,00	2,23	-
Sadnja	ha	3,99	2,23	55,9
Obžetev	ha	131,98	43,25	32,8
Nega mladja	ha	3,95	3,00	75,9
Nega gošče	ha	25,39	5,40	21,3
Nega letvenjaka	ha	36,41	2,55	7,0
Nega ml. drogovnjaka	ha	59,09	0,00	0,0
Zaščita s premazom	ha	119,00	49,50	41,6
Zaščita s količenjem	kos	4.200,00	1.100,00	26,2
Zaščita z ograjo	m	800,00	160,00	20,0
Vzdrževanje grmišč	ha	1,90	0,00	0,0
Vzdrževanje travinj	ha	5,30	0,74	14,0
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	6,10	-

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek**Preglednica 87/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2002 do 2022**

Leto	Pov. ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2002	726,27	343,4	43,0	386,5	5,58	1,12	6,70	12,28	0,76	13,05
2012	723,55	299,7	48,1	347,8	4,88	1,31	6,19	15,41	0,34	15,75
2022	741,52	210,3	66,0	276,3	5,04	1,80	6,83	4,34	1,44	5,78

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Površina gozdov se je povečala predvsem zaradi povečanja odseka 73 A v odsek 73 V. Skupna lesna zaloga v razredu se je že drugo desetletje zapored zmanjšala in znaša 276 m³/ha. Zaradi obsežnega vetroloma v letu 2006 in napada podlubnikov v zadnjem desetletju v pretežno iglastih sestojih se je tako lesna zaloga iglavcev kot v skupnem znižala že drugo desetletje zapored. V primerjavi s prejšnjim desetletjem je tako skupna lesna zaloga nižja za 20,6 %, iglavcev pa za 29,8 %. Lesna zaloga listavcev se je povečala za 37,2 %. Skupni letni prirastek je glede na preteklo desetletje nekoliko višji in sicer za 10,3 %. Višji prirastek je posledica predvsem boljšega priraščanja listavcev. Prirastek listavcev je višji za 37,4 %. Intenziteta priraščanja na lesno zalogo je 2,47 %, s tem da je pri listavcih višja in znaša 2,73 %, pri iglavcih pa 2,40 %.

Drevesna sestava**Preglednica 88/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2002 do 2022**

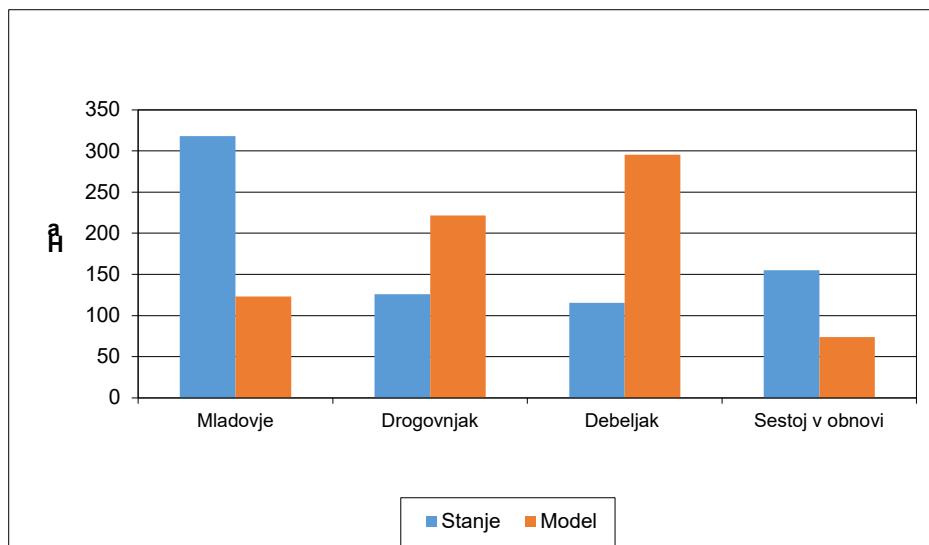
Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Pl.list	Dr.tr.list	Meh.list
2002	82,9	6,0	0,0	0,1	9,4	1,3	0,0	0,3
2012	79,0	7,0	0,0	0,2	11,6	1,7	0,3	0,2
2022	64,1	11,8	0,2	0,0	21,7	1,8	0,2	0,2

Spremembe v drevesni sestavi nakazujejo ugoden trend v približevanju naravni drevesni sestavi. Izrazitejše so v zadnjem desetletju. Predvsem se je opazno zmanjšal delež smreke in povečal delež bukve. Pridobila je tudi jelka. Deleži ostalih drevesnih vrst, ki so v lesni zalogi skromno zastopani, so nizki in se bistveno ne spreminjajo.

Razvojne faze in zgradbe sestojev**Preglednica 89/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem**

Razvojna faza	Stanje			Model		Razlika	
	Površina	Delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina		
	ha	%	let	%	ha	%	ha
Mladovje	317,94	42,8	25	16,6	123,14	27,3	194,8
Drogovnjak	125,88	17,0	45	29,9	221,66	-13,4	-95,78
Debeljak	115,55	15,6	60	39,9	295,54	-25,2	-179,99
Sestoj v obnovi	154,86	20,9	15	10,0	73,89	11,3	80,97
ENOMERNI SKUPAJ		96,3	145	96,3	714,23		
Raznomerno (sk-gnz)	27,29	3,7		3,7	27,29		
Skupaj:	741,52	100,0		100,0	741,52		

Primerjava dejanskega z modelnim stanjem kaže na želo porušeno stanje. Zaradi obsežnih sanitarnih sečenj je visok presežek mladovij in v manjši meri sestojev v obnovi. Na drugi strani je izrazit primanjkljaj predvsem debeljakov in nekoliko manj drogovnjakov. Stanje narekuje intenzivno nego mlajših razvojnih faz in s tem hitrejše preraščanje tako v drogovnjake kot kasneje v debelejake ter zadržano obnavljanje sestojev.

Slika 12: Primerjava dejanske in modelne strukture enomernih gozdov po razvojnih fazah

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilj

Ciljna drevesna sestava: smreka 55 %, jelka 20, bukev 23 %, plemeniti listavci 2,0 %.

Ciljno razmerje razvojnih faz: mladovje 20 %, drogovnjaki 39 %, debeljaki 26 %, sestoji v obnovi 11 % in malopovršinsko raznomerni sestoji 4 %.

Ciljna lesna zaloga: 309m³/ha (iglavci 233 m³/ha, listavci 76 m³/ha)

Končna lesna zaloga: 680 m³/ha

Ciljna kakovost sestojev: iglavci zelo dobra (B); listavci dobra (A2, B, C)

Izravnalna doba: 30 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Proizvodna doba: 145 let

Pomladitvena doba: 15 let

Gozdogojitveni sistem: skupinsko postopno gospodarjenje z elementi prebiralnega gospodarjenja.

Zaključek obnove je načrtovan na 35 % površine pomlajencev (54 ha). Na 15 % površine debeljakov (17 ha) je načrtovan začetek obnove. Redčenja v drogovnjakih so načrtovana z intenzitetami okrog 20 %. Predpogoj za tako intenzivna redčenja pa je dobra negovanost sestojev v mlajših razvojnih fazah. V sestojih z malopovršinsko raznomerno zgradbo naj se skupinsko prebira, pomladek pa pospešuje v celicah z drevesi slabše kvalitete in vitalnosti.

OBNOVA

Pri obnovitvenih sečnjah, ki jih začnemo v debeljakih, moramo vedeti, da se gozdna tla na teh rastiščih rada zatravijo. Trava predstavlja močno konkurenco nastajajočim šopom mladja. Na goličavah načrtujemo 1,6 ha sadnje macesna in javora. Drugje računamo na naravno obnovo, ki se

širi iz posameznih šopov mladja navzven. Primer sukcesije naravnega pomlajevanja je na 125 ha veliki vetrolomni površini iz 2006, kjer so vmesni prostori med šopi ciljnih drevesnih vrst porasli z različnimi grmovji in mehki listavci. Naravna sukcesija na goličavah je priložnost za večjo habitatno in vrstno pestrost.

NEGA

Glavna dva cilja pri izvajanju nege sta: vzgoja stabilnih, kvalitetnih iglavcev in 5 –20 % prisotnost listavcev v novonastajajočih sestojih. Če listavci ne uspejo v zgornjem sloju, so prav tako koristni kot polnilni sloj, saj vsakoletno izboljšujejo tla z opadom. V dolinicah je potrebno pospeševati jelko in gorski javor, ki pa ju objeda divjad. Pri smreki in bukvi pospešujemo skupinsko mešanost, pri javoru, jelki in jerebiki pa predvsem posamično.

Pomemben ukrep je rahljanje.

Nujna je nega v letvenjaki (33 ha) in mlajših drogovnjaki (65 ha). Obhodnjica je daljša kot na boljših jelovih bukovjih. Z odstranjevanjem previtkih dreves izboljšujemo stojnost sestoja, povečujemo rastni prostor izbrancem in skrbimo za uravnoteženo rast v višino in debelino.

Mehke listavce odstranimo šele, ko postanejo resna ovira za normalno rast ciljnih drevesnih vrst. Če je listavcev v sestoji manj kot 10 %, jih obvezno puščamo vsaj do debeline 20 cm. Zaradi zagotavljanja prisotnosti dupel in stojnosti drogovnjakov je priporočljivo obročkanje.

VARSTVO

Popoln gozdni red pri obnovitvenih sečnjah. Pravočasno pospravilo ujm. Pozorni moramo biti na klorotična drvesa na grebenskih legah, saj jih mimogrede napade lubadar.

Sadike zaščitimo pred divjadjo s premazi in količenjem. S premazi se zaščitijo tudi terminalni poganjki naravnega javora in jelke.

Ob cestah, presekah in vlakah vzdržujemo skupine mehkih listavcev, cilj je biotska pestrost in izboljšane prehranske baze za divjad.

Glej tudi poglavje 6.2.2.

Ukrepi

Preglednica 90/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	76,1	23,9	100,0
- ciljno %	75,5	24,5	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	210,3	66,0	276,3
- ciljna (m ³ /ha)	309	233	76
Letni prirastek (m ³ /ha)	5,04	1,80	6,84
Možni posek (m ³ /ha)	42,8	14,7	57,6
Možni posek (m ³ /ha/leto)	4,29	1,48	5,77
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	20,4	22,4	20,9
Intenziteta m. p. prirastek (%)	85,1	82,3	84,4
Izravnalna doba (let)	30	30	30

Preglednica 91/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka								
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.	Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralni						
Iglavci	m ³	9.211	22.162	0	0	0	428	31.801	20,4	85,1
	%	29,0	69,7	0,0	0,0	0,0	1,3	100,0		
Listavci	m ³	2.526	6.513	0	0	0	1.923	10.962	22,4	82,3
	%	23,0	59,5	0,0	0,0	0,0	17,5	100,0		
Skupaj	m ³	11.737	28.675	0	0	0	2.351	42.763	20,9	84,4
	%	27,4	67,1	0,0	0,0	0,0	5,5	100,0		

Preglednica 92/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Sadnja	ha	1,62	1,62
Obžetev	ha	4,03	19,04
Nega mladja	ha	20,55	20,55
Nega gošče	ha	17,60	17,60
Nega letvenjaka	ha	32,86	32,86
Nega ml. drogovnjaka	ha	64,77	64,77
Zaščita s premazom	ha	2,73	12,54
Zaščita s količenjem	kos	3.240	3.240
Varstvo pred žuželkami	dni	0,78	23,40
Vzdrževanje grmišč	ha	3,84	3,84
Vzdrževanje travinj	ha	0,37	3,70
Vzdrževanje vodnih površin	dni	1,00	10,00

9.1.4 Rastiščnogojitveni razred: 4-alpska bukovja - 00204

Rastiščnogojitveni razred obsega pas gozdov na pobočju Soteske nad varovalnimi gozdovi od oddelka 5 do 9. Sega od 480 do 1080 m n.m.v. in predstavlja 2,5 % površine gozdnogospodarske enote.

Prevladujejo severozahodne in severne lege strmih do zelo strmih nagibov, presekanih z zemeljskimi drčami s ponekod že hudourniškim značajem.

Matična kamenina je pretežno iz apnenca in dolomita, nekaj je tudi morene. Zaradi velikih strmih in obilice padavin je razvoj tal počasen, močno je prisotno premeščanje oziroma spiranje tal. To so rastišča, kjer je lokalno ogrožen talni razvoj. Prevladujejo različni tipi rendzin (moder, mul, proto in tangelrendzina).

Vsi gozdovi so uvrščeni v kategorijo večnamenskih gozdov. Skoraj vsi gozdovi so v zasebni lasti, le 0,4 % gozdov je v državni lasti.

V RGR je najpomembnejša funkcija s 1. stopnjo poudarjenosti lesnoproizvodna, saj pokriva večino gozda v tem razredu. Na 1. stopnji je prisotna še funkcija ohranjanja biodiverzitete, ki pokriva 66 ha, predvsem z zimovališči jelenjadi pod Bitenjsko planino. Socialne funkcije na 1. stopnji niso pomembneje izražene. Funkcija ohranjanja biodiverzitete je zastopana še na 2. stopnji z 20 ha, (predvsem gre za EPO Ratitovec – Jelovica). V RGR sta pomembneje zastopani še varovalna funkcija in funkcija varovanja naravnih vrednot, obe pretežno na 2. stopnji. Varovalna funkcija pokriva 5 ha gozda na 1. stopnji, 58 ha gozda pa je zaradi strmejših naklonov na 2. stopnji poudarjenosti. Funkcija varovanja naravnih vrednot pokriva 74 ha v celoti na 2. stopnji poudarjenosti.

STANJE GOZDOV

a) Rastišče

Najpomembnejša gozdna združba v razredu je alpsko bukovje s črnim telohom, ki zavzema tri četrtine površine. Preostalo površino pa pokriva predalpsko jelovo bukovje, ki se nahaja v zgornjem delu razreda.

Preglednica 93/D-GZ1: Gozdne združbe v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
63400	Alpsko bukovje s črnim telohom	7	88,02	74,5
64300	Predalpsko jelovo bukovje	11	30,15	25,5
Skupaj		8,02	118,17	100,0

b) Stanje sestojev

Zgradba gozda

Večina (81,4 %) gozdov v razredu ima enomerno zgradbo. Zaradi zaostrenih ekoloških razmer (veliki nakloni, ekstremne lege) je delež raznomernih sestojev v tem razredu višji in znaša 18,6 %. Med enomernimi sestoji tretjino površine predstavljajo sestoji v obnovi, sledijo jim drogovnjaki na četrtini površin. Najmanj je debeljakov (16,4 %) in mladovij (6,8 %).

Lesna zaloga in prirastek**Preglednica 94/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek**

	Lesna zaloga					Letni prirastek			
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%
Iglavci	15,0	26,9	17,2	23,8	17,1	115,5	37,0	3,11	37,0
Listavci	12,8	30,3	35,3	20,6	1,0	196,6	63,0	5,28	63,0
Skupaj	13,6	29,1	28,6	21,8	6,9	312,1	100,0	8,39	100,0

Skupna lesna zaloga v razredu je 312 m³/ha. Slabi dve tretjini je listavcev, tretjina iglavcev. Skupna porazdelitev lesne zaloge po debelinskih razredih je desno asimetrična z maksimumom v drugem razredu. Desna asimetrija je izrazita pri listavcih, v zadnjih dveh razredih je le 21,6 % lesne zaloge. Pri iglavcih zadnja dva razreda predstavljata 40,9 % lesne zaloge. Skupni letni prirastek je 8,4 m³/ha. Intenziteta priraščanja na lesno zalogo je 2,69 % in je pri iglavcih in listavcih enaka.

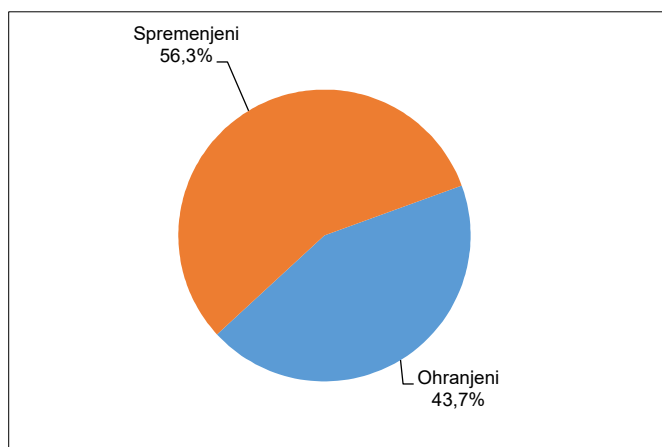
Razmerje drevesnih vrst**Preglednica 95/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst**

	Enota	Smreka	Jelka	Macesen	Bukev	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	76,9	38,5	0,1	178,7	14,9	2,1	0,9
Naravno stanje	%	24,6	12,3	0,0	57,3	4,8	0,7	0,3
Naravno stanje	%	18,7	11,4	8,7	57,2	2,5	0,7	0,7

V lesni zalogi prevladujejo bukev, smreka in jelka. Razveseljiv je tudi delež plemenitih listavcev, ki predstavljajo skoraj 5 % lesne zaloge.

Ohranjenost gozdov

Tudi v naravni zgradbi sestojev sta glavni graditeljici smreka in bukev, tako da je ta RGR po ohranjenosti drevesne sestave najbližje naravni. Delež ohranjenih gozdov je visok in znaša 43,7 %. Preostali gozdovi imajo spremenjeno drevesno sestavo.

Slika 13: Površinski deleži posameznih kategorij ohranjenosti gozdov v RGR

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev**Preglednica 96/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah**

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	7,99	26,7	53,2	20,1	0,0	5,4	47,7	46,9	0,0	40,9	30,5	28,6	0,0
Drogovnjak	28,45	1,6	98,4	0,0	0,0	0,0	23,6	76,4	0,0	94,4	5,6	0,0	0,0
Debeljak	19,40					17,0	75,3	7,7	0,0	7,8	92,2	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	40,39					19,4	56,5	24,1	0,0				
RAZNOMERNO (sk-gnz)	21,94					0,0	70,4	29,6	0,0				
Skupaj:	118,17												

V enomernih sestojih prevladujejo sestoji v obnovi, ki jih je 34,2 % in drogovnjaki (24,1 %). debeljakov je 16,4 %, najmanj pa mladovij, in sicer 6,8 % površine RGR. Sestojne zasnove v mlajših razvojnih fazah so dobre. 80 % mladovij in vsi drogovnjaki imajo bogato ali dobro sestojno zasnovo. Na dobri tretjini sestojev v obnovi je prisoten podmladek, ki je večinoma dobrih zasnov.

Negovanost vseh razvojnih faz je pomanjkljiva, najslabša je v drogovnjakih, kjer je kar tri četrtine sestojev nenegovanih in se odraža tudi v pretesnem sklepu. Nenegovanih je skoraj polovica mladovij. Tudi negovanost ostalih razvojnih faz je večinoma pomanjkljiva.

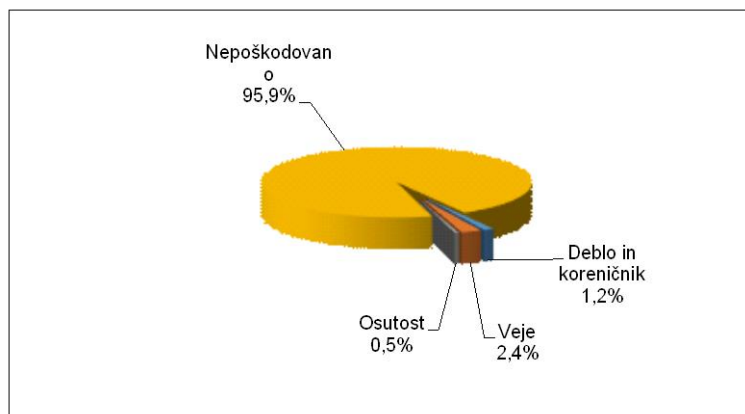
Kakovost drevja**Preglednica 97 /K: Kakovost drevja**

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	17	0,0	41,2	52,9	5,9	0,0
Jelka	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Macesen	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Bukev	31	3,2	19,4	29,0	45,2	3,2
Pl. lst.	8	0,0	0,0	62,5	37,5	0,0
Skupaj iglavci	19	0,0	36,8	57,9	5,3	0,0
Skupaj listavci	39	2,6	15,4	35,9	43,5	2,6
Skupaj	58	1,7	22,4	43,2	31,0	1,7

Kakovost drevja je pod povprečjem GGE. Prevladuje dobra kakovost drevja. Dreves s prav dobro kakovostjo je 22,4 % in z odlično le 1,7 %. Iglavci po kvaliteti močno presegajo listavce. Glede na zastopanost drevesnih vrst v lesni zalogi in število dreves, ki smo jim določali kakovost, le-to lahko zanesljivo ocenimo le za smreko in bukev, ki v lesni zalogi prevladujeta. V prvih dveh razredih je pri smreki 41,2 % dreves, pri buki 22,6 %. Dreves slabše kakovost je pri smreki 5,9 %, pri buki kar 48,4 %.

Poškodovanost sestojev

Delež poškodovanih dreves ni visok (4,1 %). Prednjačijo drevesa s poškodovano krošnjo ter deblom in koreničnikom.

Slika 14: Delež dreves s hujšo poškodbo - po vrstah poškodbe

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Tudi sestoje v tem RGR je v preteklem desetletju prizadela gradacija podlubnikov. Skupni načrtovani posek je bil presežen za 82 %, pri iglavcih skoraj trikratno, pri listavcih pa je realizacija dosegla le četrtno načrtovanih količin.

Gojitvena in varstvena dela so bila dobro realizirana. Nega letvenjaka je presegla načrtovan obseg. Slabša je bila realizacija nege mlajšega drogovnjaka, ki je dosegla le desetino načrtovanega obsega.

Preglednica 98/RD: Realizacija načrtovanega poseka, gojitvenih in varstvenih del v RGR

	Enota	Načrt	Izvedeno	Realizacija (%)
Posek				
Iglavci	m ³	4.413	13.057	295,9
Listavci	m ³	3.214	826	25,7
Skupaj	m ³	7.627	13.883	182,0
Gojitvena in varstvena dela				
Sadnja	ha	0,00	1,00	-
Obžetev	ha	0,00	4,00	-
Nega mladja	ha	0,28	0,00	0,0
Nega gošče	ha	2,64	1,60	60,6
Nega letvenjaka	ha	1,23	1,70	138,2
Nega ml. drogovnjaka	ha	3,25	0,35	10,8
Varstvo pred erozijo	dni	40,00	0,00	0,0
Zaščita s premazom	ha	0,00	5,00	-

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Površina gozdov se ne spreminja. Lesna zaloga je do zadnjega obdobja naraščala, v zadnjem desetletju pa je zaradi močnih sečenj za 10,3 % upadla. Delež listavcev se veskozi krepi, v treh desetletjih je iz 40,8 % narasel do današnjih 63,0 %. Prirastek je v zadnjem desetletju zaradi višjega prirastka listavcev višji za 13,7 %. Pri iglavcih znaša upad prirastka 10,4 %.

Preglednica 99/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2002 do 2022

Leto	Pov. ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Prirastek m ³ /ha			Letni realiziran posek* m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2002	117,68	144,6	99,6	244,2	2,04	2,87	4,90	1,49	0,19	1,68
2012	116,94	217,5	130,3	347,8	3,47	3,91	7,38	11,17	0,71	11,87
2022	118,17	115,5	196,6	312,1	3,11	5,28	8,39	1,99	4,74	6,73

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Drevesna sestava

V drevesni sestavi so občutne spremembe, ki pa so verjetno tudi rezultat majhne površine razreda in posledično manjšega števila vzorčnih ploskev. Zaradi sečnje pretežno samo smreke, se je njen delež močno zmanjšal in predstavlja le še četrtno lesne zaloge. V primerjavi s prejšnjim desetletjem je največ pridobila bukev, ki predstavlja več kot polovico lesne zaloge in jelka. Zmanjšal se je tudi delež plemenitih listavcev.

Preglednica 100/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2002 do 2022

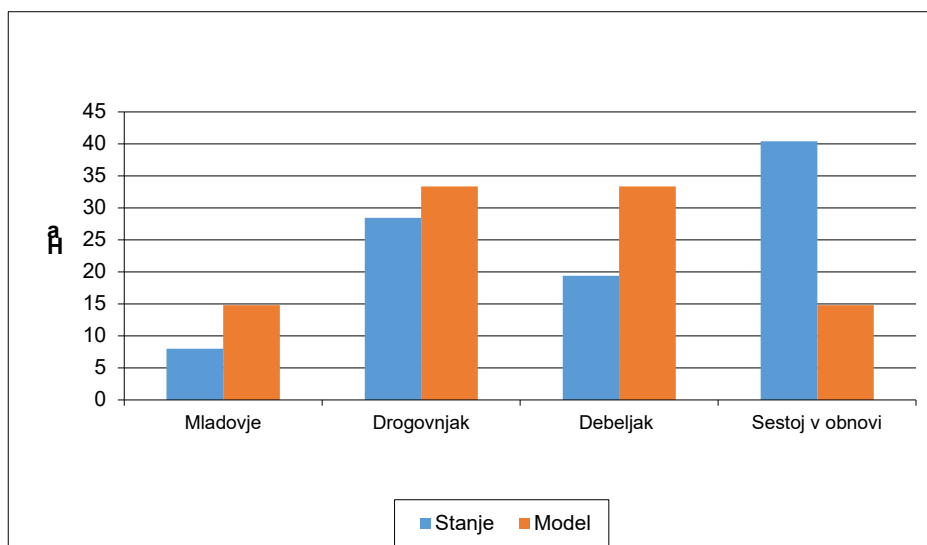
Leto	Smreka	Jelka	Bukev	Pl.list.	Dr. tr.list.	Meh.list.
2002	51,5	7,7	34,3	4,4	0,7	1,4
2012	59,4	3,2	28,1	7,2	1,9	0,2
2022	24,6	12,3	57,3	4,8	0,7	0,3

Razvojne faze in zgradbe sestojev

Preglednica 101/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Trajanje razvojne faze let	Model		Razlika	
	Površina ha	Delež %	Delež %		Modelna površina ha	Razlika		
						%	ha	
Mladovje	7,99	6,8	12,5	14,80	-7,1	-6,81		
Drogovnjak	28,45	24,1	28,2	33,31	-5,1	-4,86		
Debeljak	19,4	16,4	28,2	33,31	-14,5	-13,91		
Sestoj v obnovi	40,39	34,1	12,5	14,80	26,6	25,59		
ENOMERNI SKUPAJ	96,23	81,4	81,4	96,22				
Raznomerno (sk-gnz)	21,94	18,6	18,6	21,94				
Skupaj:	118,17	100,0	100,0	118,17				

Primerjava dejanskega stanja površin razvojnih faz sestojev z modelnimi kaže na močno porušeno sliko. Močno prevelik je delež sestojev v obnovi in primanjkljaj vseh ostalih razvojnih faz. Največji je primanjkljaj v razvojni fazi debeljakov, kar je posledica pospravnih sečenj po napadu podlubnikov. Takšno stanje narekuje predvsem premišljeno nadaljevanje obnove in intenzivnejše ukrepanje v drogovnjakih.

Slika 15: Primerjava dejanske in modelne strukture enomernih gozdov po razvojnih fazah

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilj

Ciljna drevesna sestava: smreka 22 %, jelka 18 %, bukev 52 %, plemeniti listavci 7 %, drugi listavci 1 %.

Ciljno razmerje razvojnih faz: mladovje 17 %, drogovnjaki 31 %, debeljaki 23 %, sestoji v obnovi 10 % in malopovršinsko raznomerni sestoji 19 %.

Ciljna lesna zaloga: 361 m³/ha (iglavci 145 m³/ha, listavci 216 m³/ha)

Končna lesna zaloga: 640 m³/ha

Ciljna kakovost sestojev: iglavci B, listavci A2, B, C.

Izravnalna doba: 30 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Proizvodna doba: 130 let

Pomladitvena doba: 20 let

Gozdgojitveni sistem: skupinsko postopno gospodarjenje.

V razredu močno primanjkuje mladovja in debeljakov. Zato načrtujemo zaključek obnove na 50 % površine pomlajencev (20 ha), v tistih delih, kjer je mladje že dobro razvito. S tem povečujemo delež mladovja v ciljnem obdobju. Na 17 % površine debeljakov pa načrtujemo začetek obnove. Uvajanje v obnovo naj bo prednostno v nekvalitetnih jedrih debeljakov. Ostali ukrepi v debeljakih so naravnani k povečanju lesne zaloge in povečanju deleža kvalitetnih dreves, zato so predvidena redčenja le v mlajših debeljakih.

OBNOVA

Obnovitvene sečnje naj bodo postopne, malopovršinske. Načrtovana velikost pomladitvenega jedra in intenziteta pospravnih sečenj sta odvisni od nagiba terenov (poudarjena varovalna funkcija) in željene drevesne vrste (bukev in jelka zahtevata za pomlajanje zelo malo svetlobe). Velikopovršinske sečnje na strmih pobočjih niso ustrezne, saj je pomladitvena doba dolga, pojavi se nevarnost erozije, nasemeni se tudi precej gabra in malega jesena. Na zaprtih strmih pobočjih je pred pomladitvenimi sečnjami treba določiti transportno mejo in optimalno pravilno sredstvo. Na takih pobočjih so najprimernejše postopne robne sečnje.

NEGA

Naravna mladovja imajo v poprečju dobro do slabšo sestojno zasnovu in so sestavljena iz ciljnih drevesnih vrst, le nad Podkoriti najdemo tudi slabo zasnovana mladovja z večjim deležem črnega gabra.

Z ukrepi nege je treba težiti k skupinski mešanosti, ki je enostavnejša za nego in je osnova za stabilne sestoje. Pomemben ukrep je tudi rahljanje. V mladovjih s slabo sestojno zasnovu (redka rast, velik delež trdih listavcev) je nega selektivna – ukvarjamo se le s kvalitetnimi skupinami, šope grmičastih listavcev prepustimo naravnemu razvoju. Pri negi letvenjakov pospešujemo stabilnost in v čistih iglastih drogovnjakih tudi vse prisotne listavce. Rastišče omogoča proizvodnjo srednje kvalitetnih iglavcev in listavcev – kar upoštevamo tudi pri izbiri nosilcev funkcij pri izbiralnih redčenjih. Velik poudarek je na pospeševanju varovalne funkcije.

VARSTVO

V zasmrečenih sestojih je treba večji poudarek nameniti gozdnemu redu. Nege mlajših drogovnjakov zahtevajo spravilo iz gozda ali drugačno nevtraliziranje naletnega materiala. Divjad je srednje problematična, za zaščito sadik predvidevamo premaze.

Izogibati se je treba ročnega spravila po drčah, velikopovršinskim sečnjam in sploh vsaki aktivnosti, ki ogroža stabilnost tal.

Glej tudi poglavje 6.2.1.

Ukrepi**Preglednica 102/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka**

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	37,0	63,0	100,0
- ciljno %	40,0	60,0	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	115,5	196,6	312,1
- ciljna (m ³ /ha)	145	216	361
Prirastek (m ³ /ha)	3,11	5,28	8,39
Možni posek (m ³ /ha)	21,2	46,2	67,4
Možni posek (m ³ /ha/leto)	2,13	4,62	6,75
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	18,4	23,5	21,6
Intenziteta m. p. prirastek (%)	68,5	87,5	80,4
Izravnalna doba (let)	30	30	30

Preglednica 103/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka								
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.	Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralni						
Iglavci	m ³	1.368	1.022	0	0	0	126	2.516	18,4	68,5
	%	54,4	40,6	0,0	0,0	0,0	5,0	100,0		
Listavci	m ³	1.875	2.419	0	0	0	1.165	5.459	23,5	87,5
	%	34,3	44,4	0,0	0,0	0,0	21,3	100,0		
Skupaj	m ³	3.243	3.441	0	0	0	1.291	7.975	21,6	80,4
	%	40,7	43,1	0,0	0,0	0,0	16,2	100,0		

Preglednica 104/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Obžetev	ha	1,00	1,00
Nega gošče	ha	1,17	1,17
Nega letvenjaka	ha	0,95	0,95
Nega ml. drogovnjaka	ha	0,53	0,53
Zaščita s premazom	ha	1,00	1,00

9.1.5 Rastiščnogojitveni razred: 5-zgornjegorska bukovja - 00205

Razred zajema gozdove v najvišjem pasu GGE pod Ratitovcem od oddelka 78 na zahodu do 37 na vzhodu. Sega od 1.320 do 1.580 m n.m.v. in zavzema 8,2 % površine gozdnogospodarske enote. Prevladujejo severne, severozahodne in severovzhodne lege. Teren je značilno kraško oblikovan z zmerno do strmimi nagibi.

Geološka podlaga je v pretežni meri iz apnenca in dolomita, le 1% podlage predstavljajo kisle naplavine. Na karbonatni podlagi so se razvile mul, proto in moderrendzina, na kisli podlagi pa kisljava tla.

Vsi gozdovi so uvrščeni v kategorijo večnamenskih gozdov in so v zasebni lasti.

V RGR je najpomembnejša funkcija s 1. stopnjo poudarjenosti lesnoproizvodna, ki pokriva slabe tri četrtine gozda. Socialne in ekološke funkcije na 1. stopnji niso pomembneje izražene. Pomembnejša je funkcija ohranjanja biodiverzitete, saj večina gozdnega prostora spada v EPO Ratitovec – Jelovica in je poudarjena na 2. stopnji na 413 ha. Znotraj EPO so rastišča divjega petelina poudarjena na 1. stopnji in zavzemajo skupaj 18 ha. Prav tako večina gozdnega prostora spada pod naravne vrednote, predvsem kraško planoto s kraškimi pojavi, zato je večinoma na 2. stopnji na dobri polovici razreda poudarjena tudi funkcija varovanja naravnih vrednot. Okrog planine Pečana je na 1. stopnji poudarjena varovalna funkcija na 28 ha gozda, na 2. stopnji pa je zaradi strmejših naklonov določena na 31 ha gozda.

V RGR sta v gozdnem prostoru prisotna habitatna tipa Gorski ekstenzivno gojeni travniki na 25 ha in Alpska subalpinska travišča na karbonatnih tleh na 2 ha.

STANJE GOZDOV

a) Rastišče

Preglednica 105/D-GZ1: Gozdne združbe v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
64300	Predalpsko jelovo bukovje	11	95,82	24,6
68300	Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico	7	210,78	53,9
68500	Predalpsko alpsko podalpsko bukovje	3	2,99	0,8
69100	Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi	7	80,68	20,7
Skupaj		7,95	390,27	100,0

Najpomembnejša gozdna združba, ki daje pečat celotnemu razredu in pokriva 54 % površine, je predalpsko zgornjegorsko bukovje. Pobočja z razgibanim mikroreliefom in zaprte kotanje, kjer vlada humidno alpsko podnebje z obilico padavin, porašča planinsko smrekovje na karbonatni podlagi na petini površin RGR. Na četrtini površini pa je prisotno predalpsko jelovo bukovje.

b) Stanje sestojev

Zgradba gozda

Zaradi zaostrenih ekoloških razmer je delež malopovršinsko raznomernih sestojev v tem razredu najvišji v GGE in znaša 40,4 %. Taka zgradba sestojev je zaradi zaostrenih ekoloških razmer (veliki nakloni, ekstremne lege) zelo primerna, saj poudarjena varovalna vloga gozdov narekuje razgibane, mešane sestoje za večjo stabilnost. Med enomernimi sestoji je največ sestojev v obnovi

(30,0 %), sledijo debeljaki (18,3 %) in mladovja (10,3 %). Drogovnjakov skorajda ni (0,9 %). Razmerje razvojnih faz enomernih sestojev jasno odraža probleme s pomlajevanjem v tem razredu (zatavljeni sestoji v obnovi).

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica 106/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga					Letni prirastek			
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj		m ³ /ha	%
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%		
Iglavci	4,5	8,1	19,8	31,7	35,9	341,2	76,3	4,58	73,2
Listavci	30,9	28,1	20,5	15,6	4,9	105,9	23,7	1,68	26,8
Skupaj	10,8	12,8	20,0	27,9	28,5	447,1	100,0	6,26	100,0

Lesna zaloga znaša 447 m³/ha. Iglavci predstavljajo dobre tri četrtine vse lesne zaloge. Porazdelitev lesne zaloge po debelinskih razredih je zaradi porazdelitve lesne zaloge iglavcev izrazito levo asimetrična z maksimumom v petem razredu. Kar dve tretjine lesne zaloge iglavcev predstavljata četrti in peti debelinski razred. Pri listavcih je porazdelitev izrazito desno asimetrična z maksimumom v prvem razredu. Prirastek je 6,3 m³/ha. Listavci bolje priraščajo od iglavcev, saj je prirastni odstotek iglavcev le 1,34 %, listavcev pa 1,59 % na lesno zalogo.

Razmerje drevesnih vrst

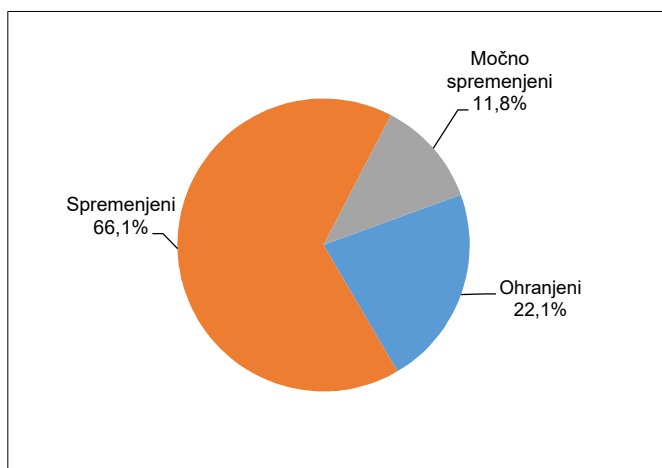
Preglednica 107/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

	Enota	Smreka	Jelka	Macesen	Bukev	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	311,7	29,5	0,0	95,3	9,4	0,1	1,1
	%	69,7	6,6	0,0	21,3	2,1	0,0	0,3
Naravno stanje	%	21,6	12,2	6,0	56,0	3,4	0,0	0,8

V RGR v lesni zalogi prevladuje smreka, ki ima skoraj 70 % delež. Sledi ji bukev z 21 % deležem. Z omembe vrednim deležem so prisotni še jelka in plemeniti listavci.

Ohranjenost gozdov

Po ohranjenosti drevesne sestave je ta razred zaradi relativno visokega deleža bukve v lesni zalogi nad povprečjem GGE, čeprav ima le 22 % sestojev ohranjeno drevesno sestavo. Prevladujejo spremenjeni sestoji, 12 % sestojev pa ima močno spremenjeno drevesno sestavo. Spremenjena drevesna sestava je posledica predvsem zasmrečenosti na račun bukve.

Slika 16: Površinski deleži posameznih kategorij ohranjenosti gozdov v RGR

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica 108/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	40,34	19,1	39,8	31,6	9,5	8,5	54,9	33,7	2,9	4,4	28,5	40,3	26,8
Drogovnjak	3,50	40,6	7,1	52,3	0,0	9,4	38,3	52,3	0,0	85,7	7,1	7,2	0,0
Debeljak	71,51					31,9	52,1	16,0	0,0	27,9	72,1	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	117,16					32,8	62,2	5,0	0,0				
RAZNOMERNO (sk-gnz)	157,76					7,8	50,2	41,2	0,8				
Skupaj:	390,27												

Prevladujejo enomerni sestoji, malopovršinsko raznomernih sestojev je 40,4 %. Med enomernimi sestoji močno prevladujejo starejše razvojne faze. Največ je sestojev v obnovi (30,0 %), sledijo jim debeljaki (18,3 %), mlajše razvojne faze predstavljajo le 11,2 % površine razreda.

Sestojne zasnove mladovij so povprečne, 58,9 % mladovij ima bogato ali dobro zasnovo, 41,1 pa pomanjkljivo ali slabo. V drogovnjakih je več sestojev z bogato zasnovo, a površina te razvojne faze je zelo majhna. Negovanost mlajših razvojnih faz je slaba. Vsaj pomanjkljivo negovanih je 63,4 % mladovij in 47,7 % drogovnjakov. Dobra tretjina mladovij in skoraj polovica drogovnjakov je nenegovanih. Negovanost starejših razvojnih faz je boljša, najboljše so negovani sestoji v obnovi. Podmladek, večinoma dobrih zasnov je prisoten na tretjini površin sestojev v obnovi.

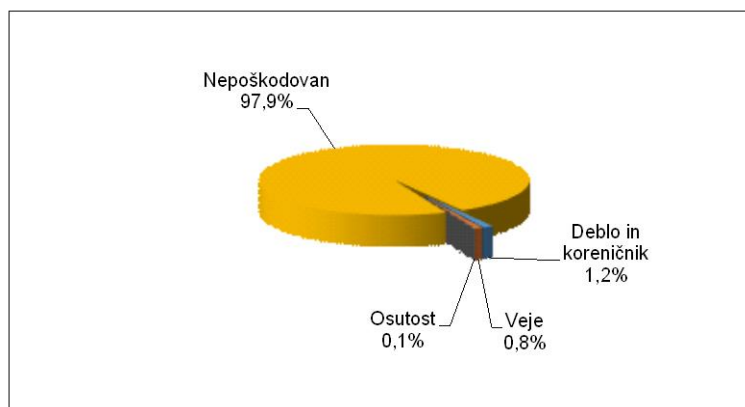
Kakovost drevja**Preglednica 109 /K: Kakovost drevja**

Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)						
Drevesna vrsta	Št. dreves	Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	619	3,9	30,9	47,1	15,2	2,9
Jelka	12	8,3	50,0	25,0	16,7	0,0
Bukev	121	0,8	33,1	28,9	24,0	13,2
Pl. lst.	19	10,5	26,3	26,3	31,6	5,3
Dr. tr. lst.	1	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Meh. lst.	1	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj iglavci	631	4,0	31,2	46,7	15,2	2,9
Skupaj listavci	142	2,1	32,3	28,2	25,4	12,0
Skupaj	773	3,6	31,4	43,4	17,1	4,5

V splošnem prevladuje dobra kakovost drevja, iglavci so kvalitetnejši od listavcev. Največji delež dreves odlične in prav dobre kakovosti izkazuje jelka, sledita ji javor in smreka.

Poškodovanost sestojev

V tem razredu je huje poškodovanih le 2,1 % dreves. Največ je poškodb debela in koreničnika (1,2 %), sledijo poškodbe krošnje (0,8 %). Osutost izkazuje le 0,1 % dreves.

Slika 17: Delež dreves s hujšo poškodbo - po vrstah poškodbe

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

V tem RGR načrtovan posek ni bil presežen. Realizacija je dosegla za 74,6 %. Posek iglavcev je dosegel 89,5 % načrtovanih količin, posek listavcev pa le 12,3 %.

Gojitvena dela in dela za vzdrževanje habitatov so popolnoma izpadla.

Preglednica 110/RD: Realizacija načrtovanega poseka, gojitvenih in varstvenih del v RGR

	Enota	Načrt	Izvedeno	Realizacija (%)
Posek				
Iglavci	m ³	24.187	21.636	89,5
Listavci	m ³	5.785	710	12,3
Skupaj	m³	29.972	22.347	74,6
Gojitvena in varstvena dela				
Priprava tal	ha	5,12	0,00	0,0
Nega mladja	ha	1,09	0,00	0,0
Nega gošče	ha	1,29	0,00	0,0
Nega letvenjaka	ha	1,12	0,00	0,0
Nega ml. drogovnjaka	ha	0,50	0,00	0,0
Vzdrževanje grmišč	ha	0,80	0,00	0,0
Vzdrževanje vodnih površin	dni	4,95	0,00	0,0

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOVPovršina, lesna zaloga, prirastek, posek

Površina gozdov se v zadnjem desetletju ni spremenila. Lesna zaloga se je v zadnjem desetletju povečala za 9,3 %, pri listavcih bolj (10,8 %), kot pri iglavcih (8,9 %). Povečanje lesne zaloge je posledica nizke realizacije sečenj v preteklih desetletjih. Prirastek je nižji za 5,7 % (za 3,4 % pri listavcih in 6,9 % pri iglavcih). Vzrok je v prevelikem deležu starih, presvetljenih sestojev. Prirastni odstotek tako pri iglavcih kot listavcih je nizek in pada, v skupnem znaša le 1,40 % (pri iglavcih 1,35 %, pri listavcih 1,59 %).

Preglednica 111/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2002 do 2022

Leto	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Letni realiziran posek*		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2002	540,16	247,8	66,1	313,9	4,52	1,38	5,90	1,03	0,03	1,06
2012	392,49	313,3	95,6	408,9	4,92	1,74	6,65	5,51	0,18	5,69
2022	390,27	341,2	105,9	447,1	4,58	1,68	6,27	7,56	1,35	8,91

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Drevesna sestava

Glavni premik v drevesni sestavi je nižji delež smreke in višji jelke. Malenkost je pridobila tudi bukev. Deleži ostalih drevesnih vrst ostajajo nizki in se le malenkostno spreminjajo.

Preglednica 112/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2002 do 2022

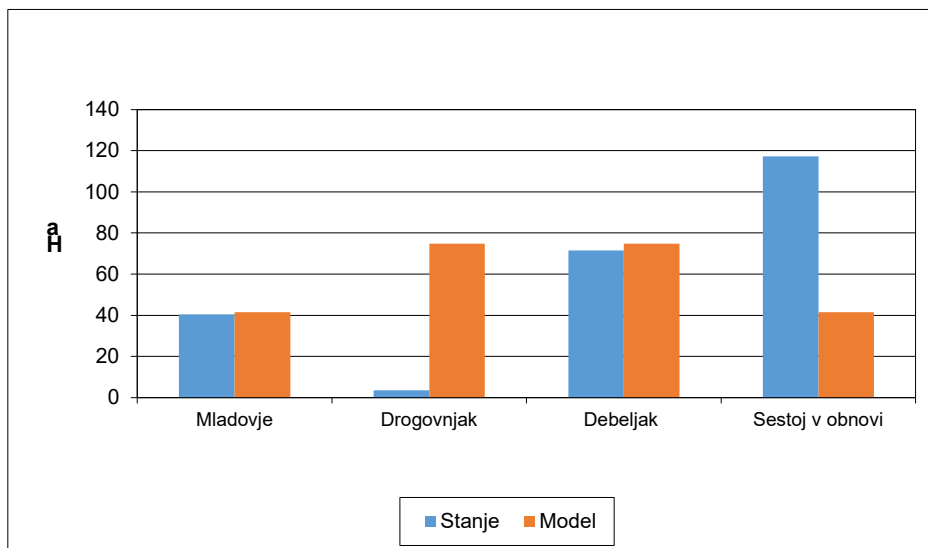
	Smreka	Jelka	Macesen	Bukev	Pl.list.	Dr.trdi list.	Meh.list.
2002	77,0	1,7	0,2	19,3	1,3	0,1	0,4
2012	74,6	2,1	0,0	20,6	2,3	0,0	0,4
2022	69,7	6,6	0,0	21,3	2,1	0,0	0,3

Razvojne faze in zgradbe sestojev**Preglednica 113/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem**

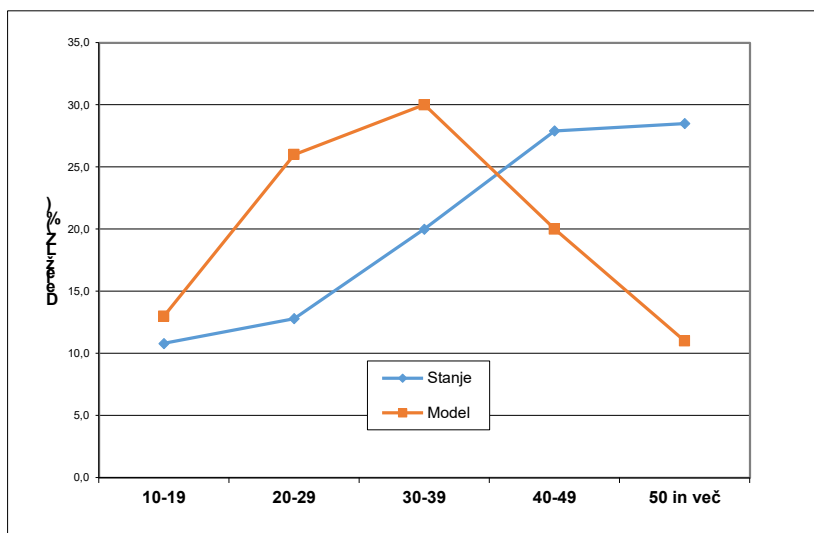
Razvojna faza	Stanje			Model			
	Površina ha	Delež %	Trajanje razvojne faze let	Delež %	Modelna		Razlika ha
					površina ha	%	
Mladovje	40,34	10,3	25	10,6	41,52	-0,5	-1,18
Drogovnjak	3,50	0,9	45	19,2	74,74	-30,6	-71,24
Debeljak	71,51	18,3	45	19,2	74,74	-1,4	-3,23
Sestoj v obnovi	117,16	30,0	25	10,6	41,52	32,5	75,64
Enomerni skupaj	232,51	59,6	140	59,6	232,52		
Raznomerno (sk-gnz)	157,76	40,4		40,4	157,76		
Skupaj:	390,27	100,0		100,0	390,28		

Primerjava dejanskega in modelnega stanja kaže na porušeno razmerje razvojnih faz. V RGR je glede na model zelo presežen delež sestojev v obnovi. Na drugi strani pa močno primanjkuje drogovnjakov, saj jih skorajda ni. Delež mladovij in debeljakov je uravnotežen z modelom. Sestoj v obnovi je mogoče z intenzivnejšim zaključevanjem obnove hitro zmanjšati na ustrezno raven, ni pa možno v enem desetletju dovolj povečati deleža drogovnjakov, saj je doba, v kateri mladovje prerašča v drogovnjak v tem RGR približno 25 let.

Podobno sliko kaže tudi primerjava razporeditve lesne zaloge po debelinskih razredih in primerjava z modelno razporeditvijo v raznomernih sestojih. Tudi tu je glede na model delež debelejšega drevja občutno prevelik.

Slika 18: Primerjava dejanske in modelne strukture enomernih gozdov po razvojnih fazah

Slika 19: Primerjava dejanske in modelne strukture raznomernih gozdov po debelinskih razredih

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilj

Ciljna drevesna sestava: 53 % smreka, 14 % jelka, 1 % macesen, 26 % bukev, 5 % plemeniti listavci, 1 % ostali listavci

Ciljno razmerje razvojnih faz: mladovje 18 %, drogovnjaki 10 %, debeljaki 13 %, sestoji v obnovi 18 % in malopovršinsko raznomerni sestoji 40 %

Ciljna lesna zaloga: 368 m³/ha (iglavci 252 m³/ha, listavci 116 m³/ha)

Končna lesna zaloga: 610 m³/ha

Ciljna kakovost sestojev: iglavci B, C, listavci B, C

Izravnalna doba: 30 let

Gozdnogojitvene usmeritve

Proizvodna doba: 140 let

Pomladitvena doba: 25 let

Gozdogojitveni sistem: skupinsko postopno gospodarjenje.

Delež sestojev v obnovi je velik, primanjkuje pa drogovnjakov, zato v naslednjem desetletju načrtujemo obnovo sestojev: končne sečnje so načrtovane na 59 ha pomlajencev, 14 ha debeljakov pa bomo uvedli v obnovo. Redčenja v letvenjakih in drogovnjakih so manj intenzivna, izvajamo jih z intenziteto pod 20 % na lesno zalogo. V pretežno nenegovanih malopovršinsko raznomernih sestojih načrtujemo nego s poudarkom na pomlajevanju. S sečnjami močneje posegamo v iglavce, kar bo pripomoglo k ugodnejšemu razmerju drevesnih vrst.

OBNOVA

Naravna obnova je počasna, proizvodna doba dolga. Vzroki za počasno rast so: visoka nadmorska višina, ostra klima in plitva tla pokrita z zakisanim surovim humusom. Gozdovi imajo poudarjen varovalni značaj. Veliko je pomlajencev –sestojev z redkim sklepom, ki pa so podstojno slabo pomlajeni. Pri oblikovanju pomladitvenih jeder moramo upoštevati dognanja o gorskih gozdovih: povečana potreba po svetlobi, dolga pomladitvena doba, pomen razkrajajoče lesne mase za uspešnejše pomlajanje, mladovje v obliki šopov...

NEGA

Mladih razvojnih faz je malo, zato so tudi potrebe po negi manjše. Ukrepi so manj intenzivni, ohranjamo in pospešujemo listavce, spoštujemo tudi strukturo šopa in njegovo avtoregulacijsko vlogo. Redčenja so umestna do debeline 35 cm, kasneje učinka redčenj na povečanje rastnega prostora skoraj ni več.

VARSTVO

Divjad in lubadar nista posebej nevarna. Z vsemi ukrepi je treba ohranjati mehansko in biološko stabilnost.

Glej tudi poglavje 6.2.2.

Ukrepi

Preglednica 114/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	76,3	23,7	100,0
- ciljno %	68,5	31,5	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	341,2	105,9	447,1
- ciljna (m ³ /ha)	252	116	368

Rastiščnogojitveni razred: 5-zgornjegorska bukovja - 00205

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Prirastek (m ³ /ha)	4,58	1,68	6,26
Možni posek (m ³ /ha)	75,3	13,5	88,9
Možni posek (m ³ /ha/leto)	7,54	1,36	8,90
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	22,1	12,8	19,9
Intenziteta m. p. prirastek (%)	164,4	80,7	142,0
Izravnalna doba (let)	30	30	30

Preglednica 115/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

	Vrste poseka							Posek skupaj	%	%
	Negovalni posek				Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in			
	Redčenja	Pomladitv.	Prebiralni	sanitarni p.						
	m ³									
Iglavci	m ³	7.180	22.238	0	0	0	0	29.418	22,1	164,4
	%	24,4	75,6	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Listavci	m ³	3.858	1.440	0	0	0	0	5.298	12,8	80,7
	%	72,8	27,2	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Skupaj	m³	11.038	23.678	0	0	0	0	34.716	19,9	142,0
	%	31,8	68,2	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		

Preglednica 116/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Nega mladja	ha	0,03	0,03
Nega gošče	ha	2,08	2,08
Nega letvenjaka	ha	3,81	3,81
Nega ml. drogovnjaka	ha	2,86	2,86
Vzdrževanje grmišč	ha	0,70	0,70
Vzdrževanje vodnih površin	dni	1,00	10,00

9.1.6 Rastiščnogojitveni razred: 6-smrekovja mrazišč - 00206

Gozdovi tega razreda so razpršeni v okolici Lipniške, Mošenjske, Radovljiške planine in Rovtarice. Zaradi neprepustne vulkanske kamenine so edino v tem razredu prisotni manjši vodotoki (planine). Sega od 1.070 – 1.400 m n.m.v.. S 111 ha je najmanjši RGR in predstavlja 2,3% površine GGE. Prevladujejo zmerno strmi nagibi ter severne, severozahodne in severovzhodne lege.

Geološka podlaga je na polovici površine razreda iz apnenca in dolomita, na preostali površini pa najdemo keratofir, tuf in moreno. Na teh matičnih podlagah so se razvila kislja rjava tla, podzol in rjava tla.

RGR je uvrščen v kategorijo večnamenskih gozdov. V zasebni lasti je 47,5 % gozdov, preostali so v državni lasti.

V RGR je najpomembnejša funkcija s 1. stopnjo poudarjenosti lesnoproizvodna, saj pokriva celotno površino gozda. Socialne in ekološke funkcije na 1. stopnji niso pomembneje izražene. Pomembnejša je funkcija ohranjanja biodiverzitete, saj ves gozdni prostor spada v EPO Ratitovec – Jelovica. Poudarjena je na 2. stopnji. Prav tako ves gozdni prostor spada pod naravne vrednote, predvsem kraško planoto s kraškimi pojavi, zato je na 2. stopnji poudarjena tudi funkcija varovanja naravnih vrednot.

STANJE GOZDOV

a) Rastišče

Najpomembnejša združba tega razreda je smrekovje s trikrpim bičnikom na kisljih rastiščih in predstavlja slabi dve tretjini RGR. Ker pa teh fragmentarno raztresenih rastišč ne moremo povsem samostojno izločiti v odseke, je na tretjini površine prisotna karakteristična združba Jelovice, predalpsko jelovo bukovje. Združba smrekovje s trikrpim bičnikom porašča zaravnice in pobočja blagih do srednje strmih nagibov. Klima je alpsko-kontinentalna z obilico padavin in nizkimi povprečnimi letnimi temperaturami.

Preglednica 117/D-GZ1: Gozdne združbe v RGR

Šifra	Gozdna združba	RK	Površina (ha)	Delež (%)
64300	Predalpsko jelovo bukovje	11	36,86	33,3
69100	Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi	7	0,21	0,2
77100	Jelovje s praprotni	17	1,51	1,4
80100	Smrekovje s trikrpim bičnikom	5	72,19	65,1
Skupaj:		7,2	110,77	100,0

b) Stanje sestojev

Zgradba gozda

Skoraj vsi gozdovi so enomerne zgradbe, malopovršinsko raznomernih sestojev je le 0,2 %. Med enomernimi sestoji je največ drogovnjakov, ki predstavljajo slabo polovico vseh sestojev. 30,6 % je debeljakov, 15,1 % sestojev v obnovi in 8,2 % mladovij.

Lesna zaloga in prirastek**Preglednica 118/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek**

	Lesna zaloga					Letni prirastek			
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%
Iglavci	17,2	27,8	21,8	17,6	15,6	448,6	98,9	15,89	98,2
Listavci	68,8	23,1	8,1	0,0	0,0	5,2	1,1	0,28	1,8
Skupaj	17,8	27,8	21,6	17,4	15,4	453,8	100,0	16,17	100,0

Lesna zaloga znaša 454 m³/ha. Iglavci predstavljajo 98,9 % celotne lesne zaloge. V debelinski strukturi se jasno odraža večinski delež mlajših razvojnih faz, saj je kar slaba polovica lesne zaloge nakopičene v prvih dveh razredih. Zaradi majhnih površin starejših razvojnih faz je tudi delež debelejšega drevja zelo nizek. Listavci so s svojim skromnim deležem zastopani le v prvih treh debelinskih razredih, največ jih je v prvem, kar kaže tudi na večjo vrast listavcev. Velik delež drogovnjakov se odraža tudi v letnem prirastku, ki je visok in znaša 16,2 m³/ha. Glede na lesno zalogo sestoji priraščajo s prirastnim odstotkom 3,56 %.

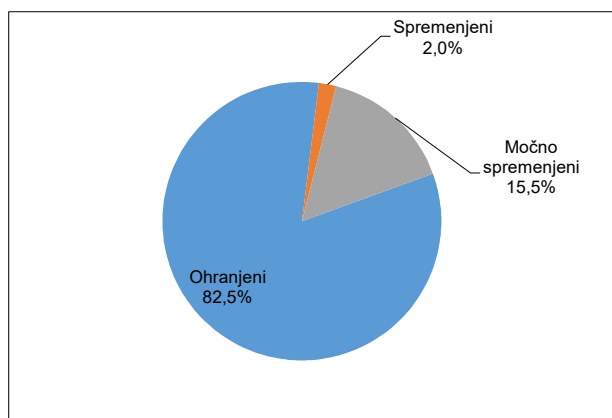
Razmerje drevesnih vrst**Preglednica 119/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst**

	Enota	Smreka	Jelka	Macesen	Bukev	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	387,5	61,1	0,0	4,0	0,4	0,4	0,4
	%	85,3	13,5	0,0	0,9	0,1	0,1	0,1
Naravno stanje	%	58,8	19,9	1,7	17,4	2,0	0,0	0,0

V drevesni sestavi močno prevladuje smreka s 85 %, z opaznim deležem (14 %) je prisotna še jelka. Vsi listavci skupaj predstavljajo dober odstotek lesne zaloge. Glede na naravno sestavo bi kazalo v mladovju več pozornosti nameniti predvsem bukvi.

Ohranjenost gozdov

Da so to naravna rastišča smreke, nas prepriča ohranjenost sestojev, saj so sestoji kljub 85 % deležu smreke večinoma ohranjeni. 2 % sestojev je spremenjenih in 16 % močno spremenjenih.

Slika 20: Površinski deleži posameznih kategorij ohranjenosti gozdov v RGR

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica 120/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	9,11	73,5	17,8	8,7	0,0	36,7	62,3	1,0	0,0	19,3	40,8	18,6	21,3
Drogovnjak	50,82	61,2	38,8	0,0	0,0	21,7	66,1	12,2	0,0	61,0	33,5	5,5	0,0
Debeljak	33,87					68,1	17,4	14,5	0,0	20,3	78,5	1,2	0,0
Sestoj v obnovi	16,74					84,5	15,5	0,0	0,0				
RAZNOMERNO (sk-gnz)	0,23					0,0	100,0	0,0	0,0				
Skupaj:	110,77												

V razredu so skoraj vsi sestoji enomerne zgradbe %. Od enomernih sestojev je največ drogovnjakov, ki predstavljajo skoraj polovico sestojev (45,9 %), sledijo debeljaki (30,6 %), sestoji v obnovi (30,6 %) in mladovja (8,2 %). Sestojne zasnove mladovij in drogovnjakov so večinoma bogate, boljše v drogovnjakih kot v mladovjih. Tudi podmladek na dobri polovici sestojev v obnovi je odličnih zasnov. Po bogatih zasnovah in negovanosti sestojev razred izstopa, le drogovnjaki so nekoliko slabše negovani, kar se odraža tudi v pretesnem sklepu te razvojne faze. Najboljša je negovanost debeljakov in sestojev v obnovi.

Kakovost drevja

Preglednica 121 /K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	134	7,5	45,5	32,1	14,2	0,7
Jelka	37	10,8	35,2	29,7	18,9	5,4
Bukev	1	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Skupaj iglavci	171	8,2	43,2	31,6	15,2	1,8

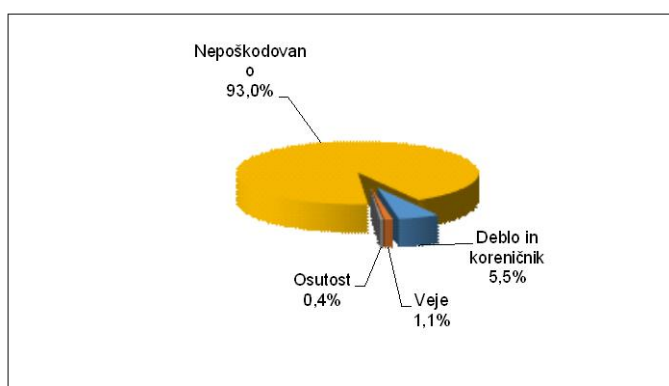
Rastiščnogojitveni razred: 6-smrekovja mrazišč - 00206

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Skupaj listavci	1	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Skupaj	172	8,1	43,1	31,4	15,7	1,7

Kakovost drevja je zelo dobra. Več kot polovica dreves je odlične ali prav dobre kakovosti. Pri obeh glavnih drevesnih vrstah prevladuje prav dobra kakovost. Smreka je boljše kakovosti kot jelka.

Poškodovanost sestojev

Delež poškodovanih dreves je velik. Huje poškodovanih je 7,0 % dreves. Največji je delež (5,5 %) poškodb debla in korenčnika (5,5 %), ki so največkrat posledica gozdarskih del. Manj je poškodb in osutosti krošnje.

Slika 21: Delež dreves s hujsjo poškodbo - po vrstah poškodbe

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Načrtovan posek je bil v razredu le polovično realiziran (52,0 %). Sekali so samo iglavce.

Dobra je bila izvedba negovalnih del v mladovju (nega mladja, gošče in letvenjaka). Nega mladja in gošče sta bili izvedeni nad načrtovano. Nega mlajšega drogovnjaka, ki je bila načrtovana v največjem obsegu, pa je popolnoma izpadla.

Preglednica 122/RD: Realizacija načrtovanega poseka, gojitvenih in varstvenih del v RGR

	Enota	Načrt	Izvedeno	Realizacija %
Posek				
Iglavci	m ³	7.292	3.810	52,2
Listavci	m ³	40	0	0,8
Skupaj	m ³	7.332	3.810	52,0
Gojitvena in varstvena dela				
Nega mladja	ha	0,00	0,60	-
Nega gošče	ha	0,94	1,75	186,2
Nega letvenjaka	ha	4,21	2,90	68,9
Nega ml. drogovnjaka	ha	23,26	0,00	0,0

	Enota	Načrt	Izvedeno	Realizacija %
Varstvo pred erozijo	dni	10,00	0,00	0,0
Varstvo pred žuželkami	dni	8,75	8,75	100,0

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Površina razreda ostaja skoraj nespremenjena. Skupna lesna zaloga se je v zadnjih desetih letih zaradi nizkega obsega sečenj povečala za 38,3 %. Za 38,1 % se je povečal tudi prirastek, kar je razumljivo, saj skoraj polovico gospodarskega razreda predstavljajo drogovnjaki, razvojna faza z najvišjim prirastkom. Odstotek priraščanja na lesno zalogo je visok in znaša 3,56 %.

Preglednica 123/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2002 do 2022

Leto	Pov. ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2002	112,94	268,3	1,6	269,9	7,50	0,05	7,55	4,28	0,00	4,28
2012	111,80	325,5	2,6	328,2	11,59	0,12	11,71	3,41	0,00	3,41
2022	110,77	448,6	5,2	453,8	15,89	0,28	16,17	8,86	0,03	8,89

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Drevesna sestava

V primerjavi s prejšnjim desetletjem je na deležu pridobila smreka, izgubila pa jelka, tako da je sestava lesne zaloge bližje tisti izpred dvajsetih let. Delež bukve počasi a vztrajno raste. Deleži ostalih drevesnih vrst so nizki in se bistveno ne spreminjajo

Preglednica 124/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2002 do 2022

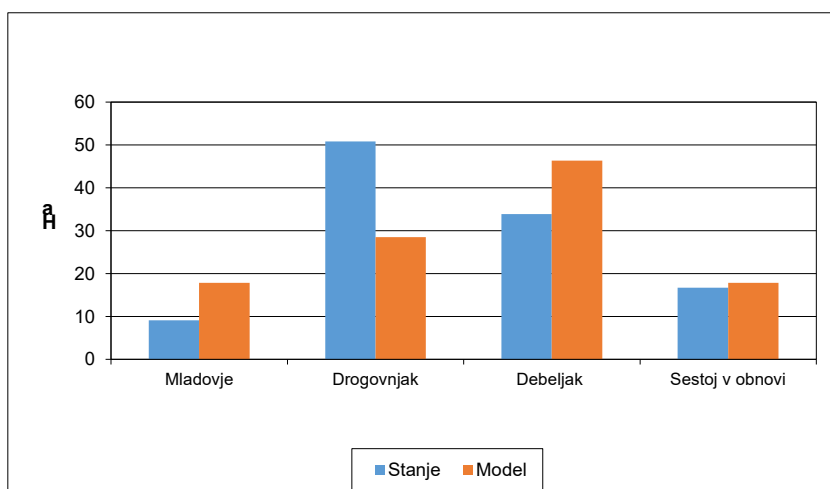
	Smreka	Jelka	Bukev	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2002	89,1	10,3	0,4	0,1	0,0	0,1
2012	78,7	20,5	0,6	0,1	0,0	0,1
2022	85,3	13,5	0,9	0,1	0,1	0,1

Razvojne faze in zgradbe sestojev**Preglednica 125/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem**

Razvojna faza	Stanje			Trajanje razvojne faze let	Model		Razlika ha
	Površina ha	Delež %	Delež %		Modelna površina		
					ha	%	
Mladovje	9,11	8,2	16,1	17,83	-7,9	-8,72	
Drogovnjak	50,82	45,9	25,8	28,53	20,2	22,29	
Debeljak	33,87	30,6	41,8	46,36	-11,3	-12,49	
Sestoj v obnovi	16,74	15,1	16,1	17,83	-1,0	-1,09	
Enomerni skupaj	110,54	99,8	99,8	110,55			

Raznomerno (sk-gnz)	0,23	0,2	0,2	0,23	
Skupaj:	110,77	100,0	100,0	110,77	

Primerjava dejanskega in modelnega stanja razvojnih faz kaže na dokaj porušeno zgradbo. Vendar se moramo zavedati, da je pri tako majhnem razredu izredno težko vzpostaviti in obdržati uravnoteženo razmerje razvojnih faz, saj vsaka najmanjša motnja predstavlja veliko oviro. V primerjavi z modelom je največje odstopanje pri drogovnjakih, ki jih je za 20,0 % preveč, primanjkuje pa vseh ostalih razvojnih faz, najbolj debeljakov in mladovij.

Slika 22: Primerjava dejanske in modelne strukture enomernih gozdov po razvojnih fazah

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cili

Ciljna drevesna sestava: smreka 78 %, jelka 20 %, bukev 1,5 %, ostali listavci 0,5 %.

Ciljno razmerje razvojnih faz: mladovje 11 %, drogovnjaki 32 %, debeljaki 43 %, sestoji v obnovi 14 %.

Ciljna lesna zaloga: 570 m³/ha (iglavci 560 m³/ha, listavci 10 m³/ha)

Končna lesna zaloga: 900 m³/ha

Ciljna kakovost sestojev: odlična za iglavce (A2, B), listavci (C,D).

Izravnalna doba: 20 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Proizvodna doba: 155 let

Pomladitvena doba: 25 let

Gozdogojitveni sistem: skupinsko postopno gospodarjenje

Rastiščni potencial sestojev je velik, zato so ukrepanja v mlajših razvojnih fazah intezivna (v letvenjakih in drogovnjakih redčenja z intenziteto okrog 25 % na lesno zalogo). Obhodnjica je

ponekod krajša od 10 let. Zaradi velikega deleža drogovnjakov predstavljajo redčenja v načrtovanem poseku dobro tretjino vsega poseka. V debeljakih, ki jih primanjkuje, je predvideno zadržano uvajanje v obnovo (12 % površin, 4 ha). V pomlajencih pa zaključek obnove na 35 % površine (6 ha).

OBNOVA

Pospešeno obnavljamo sestoje z večjim deležem rdeče trohnobe. Drugje je tempo obnove prilagojen stojnosti in kvaliteti.

NEGA

Nega s ciljem pospeševanja kvalitete je smiselna le v mladovjih, kjer ni gozdne paše. V gozdovih, ki so vsakoletno obremenjeni z gozdno pašo so cilji gospodarjenja skromnejši – tu pospešujemo listavce (tudi kot polnilni sloj) in jelko ter skrbimo za stabilne sestoje (rastni prostor in somernost). Precej drogovnjakov v okolici Rovtarice je umetnega nastanka. Bivši pašniki so bili zasajeni okoli leta 1960. Redek sklep v drogovnjakih je marsikje posledica več močnih snegolomov v letih 1991 – 2008. V mlajših drogovnjakih načrtujemo 17,6 ha redčenj. Pri izvedbi s strojno sečnjo je treba preprečiti premočne intenzitete redčenj in poškodbe tal zaradi težke mehanizacije.

VARSTVO

V teh gozdovih je velik pritisk divjadi, saj izven pašne sezone nudijo planine in okoliški drogovnjaki ter letvenjaki idealen življenjski prostor za jelenjad. Redka jelka je močno objedena in obgrizena.

V bodoče si bomo morali prizadevati za omejitev gozdne paše. Živina namreč povečuje zbitost tal, kar povzroča večji delež rdeče trohnobe in slabše pogoje za naravno pomlajanje. Pašo je treba omejiti na urejene, ograjene planine. Priporočljive so krčitve zaraščajočih robov, ob usteznih strokovnih podlagah in formalnih postopkih pa bi bile možne tudi širitve planin v okoliški gozd.

Glej tudi poglavje 6.2.2.

Ukrepi

Preglednica 126/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	98,9	1,1	100,0
- ciljno %	98,0	2,0	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	448,6	5,2	453,8
- ciljna (m ³ /ha)	560,0	10,0	570,0
Prirastek (m ³ /ha)	15,89	0,28	16,17
Možni posek (m ³ /ha)	103,1	0,7	103,8
Možni posek (m ³ /ha/leto)	10,32	0,07	10,39
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	23,0	13,5	22,9
Intenziteta m. p. prirastek (%)	64,9	24,4	64,2
Izravnalna doba (let)	20	20	20

Preglednica 127/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka								
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.	Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	4.308	4.859	0	0	0	2.259	11.426	23,0	64,9
	%	37,7	42,5	0,0	0,0	0,0	19,8	100,0		
Listavci	m ³	63	0	0	0	0	14	77	13,5	24,4
	%	81,8	0,0	0,0	0,0	0,0	18,2	100,0		
Skupaj	m³	4.371	4.859	0	0	0	2.273	11.503	22,9	64,2
	%	38,0	42,2	0,0	0,0	0,0	19,8	100,0		

Preglednica 128/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Nega mladja	ha	0,57	0,57
Nega gošče	ha	0,62	0,62
Nega letvenjaka	ha	1,71	1,71
Nega ml. drogovnjaka	ha	17,59	17,59
Vzdrževanje grmišč	ha	0,30	0,30

Rastiščnogojitveni razred: 7 - varovalni gozdovi - 00207

Varovalni gozdovi so bili določeni z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Ur.l RS št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20). Ta uredba določa tudi poseben režim gospodarjenja v teh gozdovih.

Gospodarski razred varovalnih gozdov zavzema v GGE dva ločena kompleksa. Prvi je na ekstremnih rastiščih v Soteski, drugi pa pod Ratitovcem. Gozdovi segajo od 490 do 1.100 m n.m.v. v Soteski in od 1.400 do 1.670 m n.m.v. pod Ratitovcem in zavzemajo 8,3 % površine GGE. V kompleksu gozdov v Soteski prevladujejo severne in severozahodne lege zelo strmih nagibov, ponekod celo prepadnih. Na meji med oddelkoma 8 in 9 je stalni potok Blatni graben, ki priteče iz visokogorskega barja Za Blatom in se izliva v Savo Bohinjko. Pod Ratitovcem pa varovalni gozdovi poraščajo razgiban kraški svet zmerno strmih do strmih nagibov, pretežno severovzhodne, severozahodne in jugozahodne lege.

Matična kamenina je v pretežni meri iz apnenca in dolomita ter pobočnega grušča. Tla so se razvila največ do stopnje organogene rendzine in moderrendzine. Na zelo strmih pobočjih v Soteski pa sta prisotni večinoma proto in tangelrendzina.

Skoraj celoten razred je uvrščen v kategorijo varovalnih gozdov, le 13 ha na barju Za Blatom pripada kategoriji gozdov s posebnim namenom brez dovoljenih ukrepov. Vsi gozdovi so v zasebni lasti.

V RGR je najpomembnejša funkcija s 1. stopnjo poudarjenosti varovalna, saj pokriva večino površine. V varovalnih gozdovih nad Sotesko je na 1. stopnji poudarjena tudi zaščitna funkcija, ki pokriva 221 ha. Na 1. stopnji je pomembneje izražena še funkcija ohranjanja biodiverzitete na 76 ha: barje Za Blatom, zimovališče jelenjadi pod Bitenjsko planino, koridor Soteska in nahajališče severne linejevke v Soteski. Na 2. stopnji je ta funkcija poudarjena na 302 ha (EPO ratitovec – Jelovica in EPO Soteska pri Bohinju). Prav tako večina gozdnega prostora spada pod naravne vrednote, predvsem kraško planoto s kraškimi pojavi, zato je večinoma na 2. stopnji poudarjena tudi funkcija varovanja naravnih vrednot. Ta na 2. stopnji pokriva 364 ha, na 22 ha pa je poudarjena na 1. stopnji zaradi visokega barja in rastišča severne linejevke.

V RGR se nahajajo habitatni tipi ilirski bukovi gozdovi na 56 ha, barjanski gozdovi na 12 ha in aktivna visoka barja na 3 ha.

STANJE GOZDOV

a) Rastišče**Preglednica 129/D-GZ1: Gozdne združbe v RGR**

Šifra	Gozdna združba	RK	Površina (ha)	Delež (%)
63400	Alpsko bukovje s črnim telohom	7	147,53	37,3
64300	Predalpsko jelovo bukovje	11	72,56	18,4
68300	Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico	7	103,39	26,2
68500	Predalpsko alpsko podalpsko bukovje	3	9,89	2,5
69100	Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi	7	56,55	14,3
80100	Smrekovje s trikrpim bičnikom	5	5,26	1,3
Skupaj:		7,6	395,18	100,0

Glede na to, da razred zavzema dva ločena kompleksa, imamo tudi dve karakteristični gozdni združbi. V predelu Soteske je to alpsko bukovje s črnim telohom, pod Ratitovcem pa predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico, ki zavzemata vsaka po približno tretjino površin. Od ostalih združb sta pomembni še združba predalpskega jelovega bukovja in planinskega smrekovja na karbonatni podlagi.

b) Stanje sestojev

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica 130/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga					Letni prirastek			
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%
Iglavci	10,7	17,3	33,7	30,4	7,9	146,8	52,0	2,52	50,7
Listavci	45,1	31,6	18,2	3,6	1,5	135,7	48,0	2,45	49,3
Skupaj	27,2	24,1	26,3	17,5	4,9	282,5	100,0	4,97	100,0

Lesna zaloga in njena struktura sta v varovalnih gozdovih ocenjena okularno. Povprečna lesna zaloga in letni prirastek sta zaradi ekstremnosti rastišč nizka. Lesna zaloga znaša 283 m³/ha, letni prirastek pa 4,97 m³/ha. V lesni zalogi je malenkost več iglavcev kot listavcev. Zaradi tanjšega drevja listavcev je tudi skupna porazdelitev lesne zaloge desno asimetrična z vrhom v tretjem debelinskem razredu in zelo majhnim deležem dreves, ki imajo premer nad 50 cm.

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica 131/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

	Enota	Smreka	Jelka	Macesen	Bukev	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko	m ³ /ha	141,8	0,5	4,5	128,1	2,8	1,4	3,4
stanje	%	50,1	0,2	1,6	45,4	1,0	0,5	1,2

Glavnino lesne zaloge v varovalnih gozdovih predstavljata smreka in bukev. Delež ostalih drevesnih vrst je skromen, skupaj predstavljajo le 4,5 % lesne zaloge. Od teh je največ macesna, mehkih in plemenitih listavcev.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica 132/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	6,16	0,0	87,3	12,7	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	28,1	71,9	0,0
RAZNOMERNO (sk-gnz)	389,02					0,0	0,0	100,0	0,0				
Skupaj:	395,18												

Skoraj vsi sestoji so raznomerne zgradbe (98,4 %), le 1,6 % je mladovja. Zasnova v mladju je dobra. Sestoji so nenegovani in večinoma prepuščeni naravnemu razvoju.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Načrtovan posek je bil presežen za 99,9 % in je posledica gradacije podlubnikov (realizacija poseka iglavcev je bila 281 %). Posek listavcev je dosegel le 30 % načrtovanih količin.

Zaradi sanacije po napadu podlubnikov so bila opravljena dela pri obnovi gozdov (sahnja in obžetev) ter nega letvenjaka.

Preglednica 133/RD: Realizacija načrtovanega poseka, gojitvenih in varstvenih del v RGR

	Enota	Načrt	Izvedeno	Realizacija %
Posek				
Iglavci	m ³	1.150	3.231	281,0
Listavci	m ³	550	167	30,4
Skupaj	m³	1.700	3.398	199,9
Gojitvena in varstvena dela				
Sahnja	ha	0,00	1,00	-
Nega gošče	ha	0,06	0,00	0,0
Nega letvenjaka	ha	0,00	0,55	-
Obžetev	ha	0,00	1,00	-
Varstvo pred erozijo	dni	25,00	0,00	0,0

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilji

Cilj gospodarjenja z varovalnimi gozdovi je zagotoviti stabilne raznomerne naravne gozdove, ki jih gradijo zdrava, odporna drevesa in gozdni sestoji, ki bodo omogočali optimalno opravljanje varovalne in drugih funkcij gozda. Zagotoviti je potrebno na primernih površinah trajno malopovršinsko pomlajevanje z naravno mešanostjo drevesnih vrst. Cilj je tudi, da so erozijsko ogroženi varovalni gozdovi brez pretežkega, starega in propadajočega drevja, ki obremenjuje tla in lahko ob izruvanju zaradi naravnih sil povzročajo začetek erozijskih pojavov.

Gozdnogojitvene usmeritve

Daljše obdobje opustitve ukrepov nege in sečnje v varovalnih gozdovih je razlog, da ponekod na strmih, erodibilnih pobočjih najdemo skupine težkega, starega drevja, ki ob deževjih ali težkem snegu pomeni tveganje za zrušitve v struge ali zdrse zemljine. Po drugi strani je stabilnost gozdov, ki so prepuščeni naravnemu razvoju, ogrožena, varovalni učinki pa slabijo. Gradacije podlubnikov in ujme so v zadnjem času na nekaterih območjih močno zdesetkale sestoe na območjih, kjer so opravljali tako varovalno kot zaščitno funkcijo (Soteska). Po takih spremembah je ogrožena trajnost teh funkcij.

Glavne usmeritve so:

- Pospeševanje razgibanih malopovršinsko raznomernih struktur.
- Pospešujemo rastišču primerne drevesne vrste, zlasti tiste, ki s svojim koreninskim sistemom dobro varujejo tla (listavci, macesen...).
- Na erodibilnih brežinah je potrebno pravočasno odstraniti stara debela drevesa, ki tla še dodatno destabilizirajo in lahko ob neugodnih vremenskih razmerah, tveganje sprožitve zemeljskih plazov še povečajo.

- Vsa dela v varovalnih gozdovih morajo biti skrbno vnaprej načrtovana z gozdnogojitvenimi načrti. Pri odločanju o ukrepih in načrtovanju del upoštevamo načela adaptivnega upravljanja in elemente kriznega načrtovanja.
- Ukrepanje v varovalnih gozdovih je upravičeno predvsem zaradi zmanjševanja tveganja naravnih nesreč.
- Ukrepanje naj bo prostorsko usmerjeno in naj se izvaja takrat, ko je tveganje za naravne nesreče in ogrožanje ljudi najmanjše.
- Ukrepanje naj bo primerno rastišču in dinamiki gozdnih sestojev. Pri izjemni sečnji in spravi ne smemo poškodovati gozdnega zemljišča in sestoja, praviloma pa naj ostaja les v gozdu, izvajati moramo popolni gozdni red.
- Zagotovljena naj bo ponovljivost ukrepanja in monitoring izvedenih del.
- Sečnje drevja morajo biti opravljene tako, da je deblo odžagano vsaj 0,5 m nad poškodbo zaradi kotalečega kamenja in snega.
- Ukrepi za socialne in proizvodne funkcije se morajo podrediti funkciji varovanja gozdnih zemljišč in sestojev.
- Prostorski posegi v varovalne gozdove so le izjemni, potrebna je presoja vplivov na okolje in izdelan krajinski ureditveni načrt.

Načrtovani ukrepi v varovalnih gozdovih so namenjeni ohranjanju in izboljševanju ugodnega stanja v pogledu stabilnosti pobočij, hudourniških strug in plazov. Pri vseh posegih v varovalne gozdove je posebno pomembna kvaliteta opravljenih del. Noben poseg v varovalne gozdove ne sme ogroziti stabilnosti zemljine. Načrtovani, okvirni posek v višini 2.817 m³, je možen predvsem z namenom krepitve varovalne in zaščitne funkcije. Posek je načrtovan kot redčenja in oblikovanja manjših pomladitvenih jeder nepravilnih oblik prečno na pobočja, intenziteta pa je v primerjavi z gospodarskimi gozdovi nizka.

Ukrepi

Preglednica 134/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka								
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.	Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	1.918	0	0	0	0	0	1.918	3,3	19,2
	%	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Listavci	m ³	899	0	0	0	0	0	899	1,7	9,3
	%	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Skupaj	m³	2.817	0	0	0	0	0	2.817	2,5	14,3
	%	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		

Preglednica 135/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Obžetev	ha	1,00	5,00
Zaščita s premazom	ha	1,00	5,00

10 LITERATURA

ARSO: Arhiv meritev - opazovani in merjeni meteorološki podatki po Sloveniji (URL: <http://meteo.arso.gov.si/met/sl/archive/>), Podnebje (URL: <http://meteo.arso.gov.si/met/sl/climate/>) in Atlas okolja (URL: http://gis.arso.gov.si/atlasokolja/profile.aspx?id=Atlas_Okolja_AXL@Arso).

AZAROV, E., 1984. Gozdne združbe v gozdnogospodarski enoti Jelovice, Fitocenološki elaborat. Ljubljana, Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo pri BF v Ljubljani.

BONČINA, A., BABIJ, V., DAKSKOBLER, I., KLOPČIČ, M., POLJANEC, A., ROZMAN, A., 2021. Gozdni rastiščni tipi Slovenije: Vegetacijske, sestojne in upravljalne značilnosti. Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire Biotehniške fakultete v Ljubljani in Zavod za gozdove Slovenije, Ljubljana.

BONČINA A., 2009. Urejanje gozdov: upravljanje gozdnih ekosistemov – učbenik za študente univerzitetnega študija gozdarstva. Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: 359 str.

FICKO A., POLJANEC A., BONČINA A., 2005. Presoja možnosti vključevanja načrta za zasebno gozdno posest v zasnovo gozdarskega načrtovanja. V: Prihodnost gospodarjenja z zasebnimi gozdovi v Sloveniji. Winkler, I., (Ur.). (Strokovna in znanstvena dela, 123). Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: 119 – 136

Gozdnogospodarski načrt GGE Jelovica za desetletje 1992 – 2001. Bled. Zavod za gozdove Slovenije, OE Bled

Gozdnogospodarski načrt GEE Jelovica za desetletje 2002 – 2011. Bled. Zavod za gozdove Slovenije, OE Bled

Gozdnogospodarski načrt GEE Jelovica za desetletje 2012 – 2021. Bled. Zavod za gozdove Slovenije, OE Bled

Jemec, L., 2021. Naravno pomlajevanje gozda na velikih posekah na Jelovici: Diplomsko delo. Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, Biotehniška fakulteta, Ljubljana.

KREPFL, D., 2022. Naravovarstvene smernice za gozdnogospodarski načrt GGE Jelovica (2022-2031) Zavod Republike Slovenije za varstvo narave, Kranj.

Odlok o razglasitvi barja Za Blatom na Jelovici za naravni rezervat, Uradni vestnik Občine Bohinj, št. 5/99, 1999

Osnovna Geološka karta SFRJ 1:100.000 - list Kranj. Geološki zavod Slovenije, Ljubljana, 2000. URL: <https://biotit.geo-zs.si/ogk100/>.

Pedološka karta Slovenije 1:25.000 in 1:250.000. TIS/ICPVO – Infrastrukturni center za pedologijo in varstvo okolja, Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani, Ljubljana 1999-2010. URL: http://gis.arso.gov.si/atlasokolja/profile.aspx?id=Atlas_Okolja_AXL@Arso.

Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo. Ur.l. RS št. 91/10 in 200/20

Pravilnik o varstvu gozdov. Ur.l. RS št. 114/09, 31/16 in 52/22

Pravilnik o gozdnih prometnicah. Ur.l. RS št. 4/09

Priročnik za izdelavo gozdnogospodarskih načrtov gozdnogospodarskih enot. 2008. Ljubljana, Oddelek za gozdnogospodarsko načrtovanje, Zavod za gozdove Slovenije: 110 str.

Statistični urad Republike Slovenije, podatkovna baza SiStat,. 2020. URL: <https://pxweb.stat.si/SiStat> (3.5.2022)

Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom. Ur.l RS št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20

VALANT F., 2018. Pogorje Jelovica in gozdarjenje v preteklosti ter druga opravila. Radovljica, 422 str.

Zakon o gozdovih. Ur. l. RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 22/14 – odl. US, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16

Zakon o divjadi in lovu. Ur.l. RS, št. 16/04, 120/06 – odl. US, 17/08, 46/14 – ZON-C, 31/18, 65/20, 97/20 – popr. in 44/22

Zakon o ohranjanju narave (ZON). Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18, 82/20 in 3/22 – ZDeb.

Zakon o vodah. Ur. L. RS. Št. 67/02, 2/04 – ZZdri-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15, 65/20

11 NAČRT SO IZDELALI

Sodelavci pri izdelavi načrta:

Lucija ODAR, mag. inž. gozd.

Jernej AVSENEK, univ. dipl. inž. gozd.

Branka JERALA, univ. dipl. inž. gozd.

Damjan JAN, dipl. inž. gozd.

Aljaž Kožuh, mag. bio. in eko. z naravovar.

Andrej GARTNER, univ. dipl. inž. gozd.

Vida PAPLER-LAMPE, univ. dipl. inž. gozd.

Blaž ČERNE, univ. dipl. inž. gozd.

Bojan BAJŽELJ, univ. dipl. inž. gozd.

Helena TOMŠIČ, univ. dipl. org.

Klemen ZALOKAR, univ. dipl. inž. gozd.

Gregor JAN, dipl. inž. gozd.

Marko Gašperin, univ. dipl. inž. gozd.

Datum določitve osnutka: 30.5.2022

Podpisniki

Nosilec izdelave načrta:

Lucija ODAR, mag.inž.gozd.

Vodja odseka za gozdnogospodarsko načrtovanje

Andrej GARTNER, univ.dipl.inž.gozd.

Vodja območne enote

Andrej AVSENEK, univ.dipl.inž.gozd.

v.d. Direktorja Zavoda za gozdove Slovenije

Janez Logar, mag.univ.dipl.inž.gozd.

12 PROSTORSKI DEL NAČRTA

KAZALO VSEBINE

Stanje in razvoj gozdnih površin

Večfunkcionalna območja

Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi

Območja gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov brez in z ukrepi

Območja gozdov

Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah

Območja za možno krčitev gozdov

Pregled in zasnova gozdne infrastrukture ter drugih prostorskih ureditev v gozdnem prostoru

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica: Stanje in razvoj gozdnih površin

Preglednica: Območja gozdov, kjer se pričakuje oziroma so možni konflikti med različnimi funkcijami gozda

Preglednica: Intenzivnost gospodarjenja

Preglednica: Območja gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov

Preglednica: Površine gozdov pomembnih za ohranitev prostoživečih živali

Preglednica: Območja gozdov pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti

KAZALO KART

Karta 1: Stanje in razvoj gozdnih površin

Karta 2A: Območja gozdov, kjer se pojavlja več funkcij, ki vplivajo na gospodarjenje, vendar nobena druge funkcije po svojem pomenu ne izključuje

Karta 2B: Območja gozdov, kjer se pričakuje oziroma so možni konflikti med različnimi funkcijami gozda

Karta 3: Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi v skladu s 46. členom Pravilnika o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo

Karta 4: Območja gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov

Karta 6A: Območja gozdov pomembnih za ohranitev prostoživečih živali

Karta 6B: Območja gozdov pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti

Karta 7: Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah

Karta 8: Območja gozdov, kjer je dopustno krčenje gozda

Karta 9: Odprtost gozdov s prometnicami

Stanje in razvoj gozdnih površin

Na karti št.1 je v merilu 1 : 25 000 prikazana primerjava gozdnih površin preteklega gozdnogospodarskega načrta, novo določene gozdne površine, zaraščajoče površine, druga gozdna zemljišča ter v preteklem desetletju izkrččen gozd.

Karta 1: Stanje in razvoj gozdnih površin

Preglednica: Stanje in razvoj gozdnih površin

	Površina (ha)	Indeks (%)
1a) Pretekli gozdnogospodarski načrt	4797,94	100
1b) Novo določene površine gozdov	4790,80	99,85
1c) Novo izločene gozdne površine	2,35	0,05
1d) Izkrčene površine v preteklem obdobju	0	0
Skupna površina gozda novega načrta (SP)	4775,74	99,54
Površine v zaraščanju (niso gozd)	5,45	
Druga gozdna zemljišča	15,06	

Novo določene gozdne površine so skupne površine kot jih določa Zakon o gozdovih (Ur. l. RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 22/14 – odl. US, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16) v 2. členu zakona (gozd in ostala gozdna zemljišča). V GGE Jelovica se je površina gozdov zmanjšala za 0,5 %. Razlika je nastala, ker je maska gozda v novem načrtu kartirana s pomočjo lidarskih snemanj in novih ortofoto posnetkov iz leta 2020 in je zaradi tega gozdni rob določen bolj natančno kot v preteklosti.

Večfunkcionalna območja

Območja gozdov, kjer se pojavlja več funkcij, ki vplivajo na gospodarjenje, vendar nobena druge funkcije po svojem pomenu ne izključuje

Na karti 2a so izrisana območja, kjer so na istem območju navzoče ekološke (vsaj 2. stopnja) in okolju prijazne socialne funkcije (zaščitna, funkcija varovanja naravne dediščine, funkcija varovanja kulturne dediščine, higiensko zdravstvena, estetska in raziskovalna), prav tako vsaj 2. stopnje poudarjenosti.

V GGE Jelovica so to območja varovalnih gozdov v Soteski in pod Ratitovcem, kjer je hkrati z varovalno funkcijo prisotna še funkcija varovanja naravnih vrednot, v Soteski dodatno še zaščitna funkcija. V okolici planin so poleg ekoloških funkcij določene tudi estetska in funkcija varovanja kulturne dediščine. Največ funkcij, ki vplivajo na gospodarjenje z gozdom, se pojavlja na visokem barju Za Blatom. To območje je z odlokom zaščiteno kot naravni rezervat (varovanje gozdnih zemljišč in sestojev, hidrološka, biotopska funkcija, varovanje naravne dediščine, estetska funkcija).

Estetska funkcija in funkcija varovanja kulturne dediščine sta izraženi tudi na Ribčevi in Bitenjski planini. Na obeh planinah redno pasejo živino

Karta 2A: Območja gozdov, kjer se pojavlja več funkcij, ki vplivajo na gospodarjenje, vendar nobena druge funkcije po svojem pomenu ne izključuje

Območja gozdov, kjer se pričakuje oziroma so možni konflikti med različnimi funkcijami gozda

Na karti 2b so izrisana območja, kjer so na istem področju navzoče ekološke (1. in 2. stopnja) in za okolje obremenjujoče socialne funkcije (turistična, rekreacijska, poučna in obrambna), vsaj 2. stopnje poudarjenosti. Območja so razvrščena v štiri kategorije:

Karta 2B: Območja gozdov, kjer se pričakuje oziroma so možni konflikti med različnimi funkcijami gozda

1. območje – s 1. stopnjo poudarjenosti sta navzoči vsaj ena ekološka in vsaj ena za okolje obremenjujoča socialna funkcija,
2. območje – z navzočo vsaj eno ekološko funkcijo s 1. stopnjo poudarjenosti ter vsaj eno za okolje obremenjujočo socialno funkcijo 2. stopnje poudarjenosti,
3. območje – z navzočo vsaj eno za okolje obremenjujočo socialno funkcijo s 1. stopnjo poudarjenosti ter vsaj eno ekološko funkcijo 2. stopnje poudarjenosti,
4. območje - z navzočo vsaj eno ekološko in eno za okolje obremenjujočo socialno funkcijo na 2. stopnji poudarjenosti.

Preglednica: Območja gozdov, kjer se pričakuje oziroma so možni konflikti med različnimi funkcijami gozda

Območje	Površina ha	Delež %
1.območje	24,97	0,49
2.območje	-	-
3.območje	20,98	0,42
4.območje		
Skupaj	45,95	0,91

Možnost konfliktov med ekološkimi in socialnimi funkcijami je v GGE minimalna. Edina okolje obremenjujoča socialna funkcija je rekreacijska, ki pa je prisotna le v okolici planin in pod Ratitovcem.

1. območje: v GGE je na skrajnem vzhodnem delu Vodiška planina, priljubljena izletniška točka domačinov. Na planini stoji Partizanski dom z ležišči in ponudbo hrane. Do doma je speljanih več planinskih poti iz Kroke, Kamne Gorice in Selške doline. Do Vodiške planine je možen prihod s kolesi po označeni kolesarski poti. Pred domom stoji znamenita lipa, za katero pravijo, da je opomin na začetke železarstva v teh krajih. V poletnih mesecih se na planini pase nekaj goveje živine. Opisano območje je pomembno še z vidika rekreacije in estetike. Iste funkcije so prisotne tudi na območju planine Pečana, kjer je speljana planinska pot do koč na Ratitovcu. To območje je uvrščeno v varovalne gozdove.

2. območje: okolica Ribčeve, Bitenjske in Vodiške planine, kjer je poleg funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti prisotna še rekreacijska funkcija.

Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi

Na karti 3 je v merilu 1 : 50 000 prikazana intenzivnost gospodarjenja z gozdovi v skladu s 46. členom Pravilnika o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur.l. RS št. 91/10 in 200/20).

Karta 3: Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi v skladu s 37. (36) členom Pravilnika o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtih

Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi se določi po odsekih, pri čemer se kot merilo upošteva vsota števil, ki izražajo povprečni letni možni (50 %) in realiziran (50 %) posek v bruto m³ na hektar ter dvakratni obseg načrtovanih (50 %) in realiziranih (50 %) gojitvenih in varstvenih del v delovnih dneh na hektar, in sicer:

- 1 - zelo velika intenzivnost: vsota presega število 9
- 2 - velika intenzivnost: vsota števil je od 6 do vključno 9;
- 3 - srednja intenzivnost: vsota števil je od 3 do vključno 6;
- 4 - majhna intenzivnost: vsota števil je od 0 do vključno 3;
- 5 - gozdovi brez načrtovanih ukrepov

Preglednica: Intenzivnost gospodarjenja

Intenzivnost gospodarjenja	Površina ha	Delež (%)
1 zelo velika	2373,71	49,70
2 velika	1097,86	22,99
3 srednja	860,45	18,02
4 majhna	272,83	5,71

5 brez ukrepov	170,91	3,58
Skupaj	4775,74	100

Kar na 49,7 % površin GGE se gospodari z zelo veliko intenzivnostjo, kar je posledica gradacije podlubnikov v zadnjih letih. Z veliko ali srednjo intenzivnostjo se gospodari na 22,9 % oz. 18 % površine. Majhna intenzivnost je na 5,7 % površine, brez ukrepov pa na 3,5 % površine gozda. Površine brez ukrepov so večinoma varovalni gozdovi.

Območja gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov

Na karti 4 so v merilu 1 : 50 000 prikazane površine varovalnih gozdov (Uredba o varovalnih gozdovih) in površine gozdov s posebnim namenom.

Karta 4: Območja gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov

Preglednica: Območja gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov

Kategorija	Površina ha	Delež %
Večnamenski gozdovi	4365,08	91,41
Varovalni gozdovi	382,36	8,01
GPN – ukrepi niso dovoljeni	12,83	0,26
GPN – ukrepi dovoljeni	15,47	0,32
Skupaj	4775,74	100

V GGE je 91,4 % večnamenskih gozdov, 0,3 % gozdov s posebnim namenom, kjer so ukrepi dovoljeni, 0,2 % gozdov s posebnimi namenom, kjer ukrepi niso dovoljeni in 8 % varovalnih gozdov.

Območja gozdov

Območja gozdov pomembna za ohranitev prostoživečih živali

Na karti 6a so v merilu 1 : 50 000 prikazana območja za ohranitev prostoživečih živali (mirne cone in zimovališča).

Karta 6A: Območja gozdov pomembnih za ohranitev prostoživečih živali

Preglednica: Površine gozdov pomembnih za ohranitev prostoživečih živali

Kategorija	Površina gozda (ha)	Delež gozda (%) od vseh gozdov
Mirne cone	-	-
Zimovališča	79,46	100
Skupaj	79,46	100

V GGE Jelovica nimamo mirnih con za prosto živeče živali, imamo pa 79,4 ha zimovališč za jelenjad.

Območja gozdov pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti

Na karti 6b so v merilu 1 : 50 000 prikazana območja pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti po predpisih o ohranjanju narave (Natura 2000 in EPO).

Karta 6B: Območja gozdov pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti

Preglednica: Območja gozdov pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti

Kategorija	Površina (ha)	Delež (%)
Natura 2000	4578,81	95,87
EPO	4728,61	99,01
Površina gozdov	4775,74	100

Na 95,8 % površine gozdov v GGE so območja NATURE 2000, 99 % gozdov spada v ekološko pomembna območja (Ratitovec-Jelovica in Soteska v Bohinju).

Območja za možno krčitev gozdov

Na karti št. 8 so v merilu 1 : 50 000 prikazana območja:

- - kjer je krčitev gozda dovoljena,
- - kjer krčitev gozda praviloma ni dopustna (gozdovi s 1. stopnjo poudarjenosti ekoloških funkcij, gozdovi na območju gozdnih učnih poti (50 m buffer), sklenjena območja gozdov razen robnih površin, ki mejijo na urbane ali kmetijske površine (200 m buffer), ohranjeni gozdovi znotraj območij gozdov s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi, ki so zavarovana po predpisih s področja ohranjanja narave, gozdovi, ki imajo funkcijo koridorske povezave, manjši gozdni predeli v kmetijski krajini, kjer je gozdnatost majhna),
- - kjer krčitev gozda ni dovoljena (gozdni rezervati, varovalni gozdovi, gozdovi s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi, kjer je gozd objekt razglasitve).

Karta 8: Območja gozdov kjer je dopustno krčenje gozdov

13 PRILOGE

PRILOGE V NAČRTU

Priloga 1

Obrazec E1 Povzetek stanja in ukrepov na ravni gozdnogospodarske enote: LP, F2, GF1, RF1, ZNS, LZ1, LZ1/VNG, PR1, PR1/VNG, EVP, EVGD

Obrazec E2 Povzetek stanja in ukrepov na ravni rastiščnogojitvenega razreda: LP, LZ1, PR1, OHR, OD, RF1, D-POM, K, PSD, D-PGR, PDV, PDR, GFR2, EVP, EVGD

Obrazec E3 Povzetek stanja in ukrepov po lastniških kategorijah: KG, RF2, DV, LZ2, EVP, EVGD

Obrazec E2 - revir: Povzetek stanja in ukrepov na ravni revirja

Obrazec E2 - Povzetek stanja in ukrepov na ravni občin

Seznam tarif po odsekih

Cena gozdnega dela in cena lesa pri izračunu ekonomske presoje

LOČENE PRILOGE

Priloga 2

Obrazci E4 – Stanje, usmeritve in ukrepi na ravni odsekov

Priloga 3 – Kartno gradivo

Karta št. 1: Pregledna karta

Karta št. 2: Karta tipov drevesne sestave

Karta št. 3: Karta rastišč

Karta št. 4: Karta kategorij gozdov

Karta št. 5: Karta rastiščno gojitvenih razredov

Karta št. 6: Karta habitatov, biotopov in ogroženosti vrst

Karta št. 7: Karta funkcij gozdov

Karta št. 8: Karta ukrepov

Karta št. 9: Karta načrtovanih gojitvenih in varstvenih del

Karta št. 11: Karta cestnega omrežja in površin potencialno najugodnejših načinov spravila

Karta št. 12: Karta požarne ogroženosti gozdov

Preglednice v prilogah

13.1.1 OBRAZEC E1: Povzetek stanja in ukrepov na ravni gozdnogospodarske enote

Preglednica/LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah (v ha)

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Skupaj
Površina gozda (ha)	3.429,87	1.345,87	4.775,74
Delež (%)	71,82	28,18	100,00

Preglednica/GF1: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah gozdov in rastiščnogojitvenih razredih

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m ³ /ha			m ³ /ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
00201-1-predalpska jelova bukovja v	2.364,56	327,7	44,5	372,3	9,60	1,52	11,12	22,0	26,1	22,5	75,2
00202-2-predalpska jelova bukovja na	639,80	315,5	43,9	359,4	7,76	1,48	9,24	24,3	27,8	24,7	96,2
00203-3-predalpska jelova bukovja v	741,52	210,3	66,0	276,3	5,04	1,80	6,83	20,4	22,4	20,9	84,4
00204-4-alpska bukovja	118,17	115,5	196,6	312,1	3,11	5,28	8,39	18,4	23,5	21,6	80,4
00205-5-zgornjegorska bukovja	390,27	341,2	105,9	447,1	4,58	1,68	6,27	22,1	12,8	19,9	142,0
00206-6-smrekovja mrazišč	110,77	448,6	5,2	453,8	15,89	0,28	16,17	23,0	13,5	22,9	64,2
VEČNAMENSKI GOZDOVI skupaj	4.365,09	304,5	56,7	361,2	8,09	1,65	9,74	22,2	23,1	22,3	82,7
00201-1-predalpska jelova bukovja v	15,47	488,0	1,8	489,9	12,69	0,04	12,73	7,6	50,0	7,8	29,9
GPN, UKREPI SO DOVOLJENI skupaj	15,47	488,0	1,8	489,9	12,69	0,04	12,73	7,6	50,0	7,8	29,9
00207-7 -varovalni gozdovi	12,83	325,1	27,2	352,3	5,29	0,56	5,85	0,0	0,0	0,0	0,0
GPN, UKREPI NISO DOVOLJENI skupaj	12,83	325,1	27,2	352,3	5,29	0,56	5,85	0,0	0,0	0,0	0,0
00207-7 -varovalni gozdovi	382,35	140,8	139,3	280,1	2,43	2,52	4,95	3,6	1,7	2,6	14,9
VAROVALNI GOZDOVI skupaj	382,35	140,8	139,3	280,1	2,43	2,52	4,95	3,6	1,7	2,6	14,9
Skupaj vsi gozdovi	4.775,74	292,1	63,1	355,1	7,64	1,71	9,35	21,3	19,3	20,9	79,5

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradba sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
	ha	%	Površina		Zasnova				
			ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	1.187,52	24,9							
Drogovnjak	1.123,66	23,5	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	1.100,20	23,0	0,02	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	759,22	15,9	374,72	49,4	47,6	40,5	11,2	0,7	
RAZNOMERNO (sk-gnz)	605,14	12,7	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	4.775,74	100,0	374,74	7,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	1.187,52	28,7	38,2	25,9	7,2	28,7	50,2	17,9	3,2	12,0	29,0	25,7	33,3
Drogovnjak	1.123,66	51,8	43,3	4,9	0,0	18,4	36,7	44,8	0,1	64,9	32,0	2,3	0,8
Debeljak	1.100,20					57,8	31,4	10,8	0,0	26,8	73,2	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	759,22					44,8	45,2	9,5	0,5				
RAZNOMERNO (sk-gnz)	605,14					3,3	19,2	77,3	0,2				

Skupaj **4.775,74**

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	12,8	24,2	23,6	21,4	18,0	71,5	253,6
Jelka	17,4	24,2	20,6	19,6	18,2	10,6	37,6
Bor	4,7	15,1	16,0	19,2	45,0	0,0	0,2
Macesen	18,3	35,2	29,9	12,7	3,9	0,2	0,7
Bukev	29,9	26,3	23,1	17,1	3,6	16,3	58,0
Pl. Ist.	25,9	23,8	29,5	17,0	3,8	1,1	3,9
Dr. tr. Ist.	28,4	29,6	20,9	17,5	3,6	0,1	0,3
Meh. Ist.	54,3	28,8	13,4	3,3	0,2	0,2	0,9
Iglavci	13,4	24,3	23,2	21,1	18,0	82,2	292,1
Listavci	30,0	26,2	23,3	16,9	3,6	17,8	63,1
Skupaj	16,4	24,4	23,3	20,4	15,5	100,0	355,1

Preglednica/LZ1/VNG: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst za večnamenske gozdove in gozdove s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	12,9	24,6	23,1	20,9	18,5	73,0	263,7
Jelka	17,4	24,2	20,6	19,6	18,2	11,3	41,0
Bor	4,7	15,1	16,0	19,2	45,0	0,0	0,2
Macesen	21,5	47,8	22,0	4,6	4,1	0,1	0,4
Bukev	26,7	25,0	24,1	20,1	4,1	14,3	51,7
Pl. Ist.	23,8	23,8	30,5	17,9	4,0	1,1	4,0
Dr. tr. Ist.	17,1	25,4	23,2	28,0	6,3	0,0	0,2
Meh. Ist.	54,0	29,5	12,3	3,9	0,3	0,2	0,6
Iglavci	13,5	24,5	22,8	20,7	18,5	84,4	305,2
Listavci	26,7	25,0	24,5	19,8	4,0	15,6	56,5
Skupaj	15,6	24,6	23,0	20,6	16,2	100,0	361,7

Preglednica/PR1: Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	2,28	2,33	1,49	0,99	0,56	81,7	7,64
Listavci	0,93	0,40	0,24	0,12	0,02	18,3	1,71
Skupaj	3,21	2,73	1,73	1,11	0,58	100,0	9,35

Preglednica/PR1/VNG: Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha) za večnamenske gozdove in gozdove s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi

	Debelinski razredi (m ³ /ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	2,44	2,49	1,56	1,03	0,60	83,2	8,12
Listavci	0,88	0,38	0,24	0,13	0,02	16,8	1,64
Skupaj	3,32	2,87	1,80	1,16	0,62	100,0	9,76

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
Iglavci	296.968	21,3											
Listavci	58.002	19,3											
Skupaj	354.970	20,9											
Neizkor. drevje		Iglavci											
		Listavci											
		Skupaj											

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Sadnja	ha	18,43	18,43											
Obžetev	ha	59,14	248,13											
Nega mladja	ha	52,07	52,07											
Nega gošče	ha	70,25	70,25											
Nega letvenjaka	ha	128,27	128,27											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	317,21	317,21											
Varstvo pred žuželkami	dni	2,86	85,80											
Zaščita s premazom	ha	47,54	197,83											
Zaščita s količenjem	kos	32.860,00	32.860,00											
Zaščita z ograjo	m	1.000,00	1.000,00											
Vzdrževanje grmišč	ha	14,94	14,94											
Vzdrževanje travinj	ha	1,68	22,80											
Vzdrževanje vodnih površin	dni	5,00	50,00											

13.1.2 OBRAZEC E2: Povzetek stanja in ukrepov na ravni rastiščnogojitvenega razreda**Rastiščnogojitveni razred 1: predalpska jelova bukovja v tipičnih ekoloških razmerah - 00201****Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Skupaj
Površina gozda	1.292,29	1.087,74	2.380,03
Delež (%)	54,3	45,7	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	14,8	29,8	25,3	17,5	12,6	76,6	285,6
Jelka	18,9	29,1	22,2	16,7	13,1	11,3	42,3
Bor	8,4	25,4	19,8	17,0	29,4	0,0	0,2
Macesen	22,4	50,0	22,4	2,9	2,3	0,2	0,7
Bukev	31,2	22,7	23,3	19,1	3,7	11,1	41,3
Pl. Ist.	28,2	24,2	28,4	15,7	3,5	0,7	2,5
Dr. tr. Ist.	26,9	20,6	24,1	21,5	6,9	0,0	0,0
Meh. Ist.	63,4	22,2	10,2	3,7	0,5	0,1	0,5
Iglavci	15,3	29,7	24,9	17,4	12,7	88,1	328,8
Listavci	31,4	22,8	23,4	18,8	3,6	11,9	44,3
Skupaj	17,2	28,9	24,7	17,6	11,6	100,0	373,0

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	2,92	3,29	1,90	1,01	0,50	86,4	9,62
Listavci	0,97	0,29	0,16	0,08	0,01	13,6	1,51
Skupaj	3,89	3,58	2,06	1,09	0,51	100,0	11,13

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	6,70	0,3	1.189,94	50,3	1.167,92	49,4	0,00	0,0	2.364,56	99,3
Gpn, ukrepi so dovoljeni	0,00	0,0	15,47	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	15,47	0,7
Skupaj vsi gozdovi	6,70	0,3	1.205,41	50,6	1.167,92	49,1	0,00	0,0	2.380,03	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	63,88	6,04	69,92	24,66	7,09	31,75	88,55	13,13	101,68	42,35
30 - 49 cm	1,72	0	1,72	0,76	0,5	1,26	2,47	0,5	2,98	5,74
50 in več cm	0,04	0	0,04	0,04	0,04	0,08	0,08	0,04	0,13	0,47
Skupaj	65,65	6,04	71,69	25,46	7,63	33,09	91,11	13,67	104,78	48,55

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
			Površina		Zasnova				
	ha	%	ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	572,22	24,0							
Drogovnjak	809,27	34,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	656,56	27,6	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	333,17	14,0	170,01	51,0	56,4	32,9	9,6	1,1	
RAZNOMERNO (sk-gnz)	8,81	0,4	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	2.380,03	100,0	170,01	7,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	65,75	40,72	0,01	0,19	0,00	60,89	0,00	0,64	0,01	1,80	170,01
%	3,64	2,25	0,00	0,01	0,00	3,37	0,00	0,04	0,00	0,10	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	2.792	18,3	47,0	29,2	4,7	0,8
Jelka	436	17,2	42,1	31,0	8,3	1,4
Macesen	3	0,0	66,7	0,0	33,3	0,0
Bukev	269	20,4	35,3	28,3	13,4	2,6
Pl. Ist.	27	7,4	25,9	44,5	18,5	3,7
Meh. Ist.	5	0,0	20,0	40,0	0,0	40,0
Skupaj iglavci	3.231	18,2	46,3	29,4	5,2	0,9
Skupaj listavci	301	18,9	34,3	29,9	13,6	3,3
Skupaj	3.532	18,2	45,3	29,5	5,9	1,1

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	6,3
Veje	1,2
Osutost	0,3
Skupaj	7,8

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m3	m3	%	%
IGLAVCI	173.982	369.486	212,4	197,0
LISTAVCI	13.587	10.341	76,1	5,5
Skupaj	187.569	379.827	202,5	202,5

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	93,8	41,4	34,1
Jelka	3,5	12,5	1,3
Bor	0,0	0,0	0,0
Macesen	0,0	5,7	0,0
Ostali igl.	0,0	0,0	0,0
Bukev	2,6	15,4	0,9
Hrast	0,0	0,0	0,0
Pl. Ist.	0,1	3,6	0,0
Dr. tr. Ist.	0,0	0,4	0,0
Meh. Ist.	0,0	1,6	0,0
Skupaj iglavci	97,3	38,2	35,3
Skupaj listavci	2,7	13,2	1,0
Skupaj	100,0	36,3	36,3

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	10,9	15,6	31,6	57,6	88,7	38,2	155,1
Listavci	6,6	12,2	16,8	29,6	24,6	13,2	4,3
Skupaj	10,2	15,3	30,6	56,7	88,0	36,3	159,4

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2002 do 2022

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2002	81,3	10,0	0,0	0,1	0,0	7,3	0,0	0,8	0,1	0,4
2012	82,4	10,0	0,0	0,1	0,0	6,2	0,0	0,9	0,0	0,4
2022	76,6	11,3	0,0	0,2	0,0	11,1	0,0	0,7	0,0	0,1

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m3)	% na LZ	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
Iglavci	170.865	21,8											
Listavci	27.500	26,1											
Skupaj	198.365	22,3											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Sadnja	ha	16,01	16,01											
Obžetev	ha	37,76	160,18											
Nega mladja	ha	20,97	20,97											
Nega gošče	ha	34,74	34,74											
Nega letvenjaka	ha	71,94	71,94											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	203,72	203,72											
Varstvo pred žuželkami	dni	1,30	39,00											
Zaščita s premazom	ha	29,83	125,69											
Zaščita s količenjem	kos	28.020,00	28.020,00											
Zaščita z ograjo	m	1.000,00	1.000,00											
Vzdrževanje grmišč	ha	6,86	6,86											
Vzdrževanje travinj	ha	1,31	19,10											
Vzdrževanje vodnih površin	dni	2,00	20,00											

Rastiščnogojitveni razred 2: predalspka jelova bukovja na boljnih tleh in jelovja - 00202**Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Skupaj
Površina gozda	441,82	197,98	639,80
Delež (%)	69,1	30,9	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	9,5	22,6	22,7	23,9	21,3	74,1	266,1
Jelka	12,6	19,2	21,0	23,6	23,6	13,7	49,4
Bor	0,0	6,7	22,9	43,7	26,7	0,0	0,0
Macesen	4,0	2,0	6,9	5,0	82,1	0,0	0,0
Bukev	19,7	22,0	28,2	25,8	4,3	10,8	38,7
Hrast	16,7	18,8	38,5	22,4	3,6	1,1	4,1
Pl. lst.	24,0	53,0	11,5	11,5	0,0	0,0	0,0
Dr. tr. lst.	44,4	42,9	8,7	4,0	0,0	0,3	1,0
Meh. lst.	10,0	22,1	22,4	23,8	21,7	87,8	315,5
Iglavci	20,0	22,2	28,7	25,0	4,1	12,2	43,9
Listavci	11,2	22,1	23,2	24,0	19,5	100,0	359,4
Skupaj	9,5	22,6	22,7	23,9	21,3	74,1	266,1

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	1,95	2,30	1,56	1,22	0,72	84,0	7,76
Listavci	0,57	0,36	0,32	0,21	0,02	16,0	1,48
Skupaj	2,52	2,66	1,88	1,43	0,74	100,0	9,24

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	0,00	0,0	238,50	37,3	401,30	62,7	0,00	0,0	639,80	100,0
Skupaj vsi gozdovi	0,00	0,0	238,50	37,3	401,30	62,7	0,00	0,0	639,80	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	42,12	2,27	44,39	17,12	5,15	22,27	59,24	7,42	66,67	28,32
30 - 49 cm	1,36		1,36	0,15		0,15	1,52		1,52	3,04
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	43,48	2,27	45,75	17,27	5,15	22,42	60,76	7,42	68,18	31,36

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
			Površina		Zasnova				
	ha	%	ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	233,76	36,6							
Drogovnjak	105,74	16,5	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	203,31	31,8	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	96,90	15,1	63,45	65,5	65,1	31,2	3,4	0,3	
RAZNOMERNO (sk-gnz)	0,09	0,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	639,80	100,0	63,45	9,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	24,96	15,07	0,00	0,05	0,00	21,66	0,00	0,21	0,00	1,50	63,45
%	6,15	3,71	0,00	0,01	0,00	5,33	0,00	0,05	0,00	0,37	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	764	31,9	44,0	21,5	2,2	0,4
Jelka	133	27,1	35,3	30,8	6,8	0,0
Bukev	66	28,8	34,8	19,7	10,6	6,1
Pl. Ist.	7	14,3	28,6	57,1	0,0	0,0
Skupaj iglavci	897	31,2	42,7	22,9	2,9	0,3
Skupaj listavci	73	27,4	34,2	23,3	9,6	5,5
Skupaj	970	30,9	42,1	22,9	3,4	0,7

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	5,7
Veje	1,6
Osutost	0,5
Skupaj	7,8

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
IGLAVCI	49.578	154.484	311,6	298,0
LISTAVCI	2.264	5.021	221,8	9,7
Skupaj	51.842	159.505	307,7	307,7

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	92,9	54,9	45,3
Jelka	4,0	16,6	1,9
Bor	0,0	0,0	0,0
Macesen	0,0	0,0	0,0
Ostali igl.	0,0	0,0	0,0
Bukev	3,0	29,9	1,5
Hrast	0,0	0,0	0,0
Pl. list.	0,1	9,1	0,0
Dr. tr. list.	0,0	0,0	0,0
Meh. list.	0,0	1,8	0,0
Skupaj iglavci	96,9	50,1	47,2
Skupaj listavci	3,1	26,7	1,5
Skupaj	100,0	48,8	48,8

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	9,6	20,3	43,0	64,3	92,2	50,1	240,9
Listavci	13,3	26,5	35,9	33,8	32,6	26,7	7,8
Skupaj	10,2	20,9	42,7	63,5	91,9	48,8	248,7

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2002 do 2022

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2002	84,4	9,5	0,0	0,0	0,0	5,2	0,0	0,5	0,0	0,4
2012	82,5	11,7	0,0	0,0	0,0	5,0	0,0	0,5	0,0	0,3
2022	74,1	13,7	0,0	0,0	0,0	10,8	0,0	1,1	0,0	0,3

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
Iglavci	49.024	24,3											
Listavci	7.807	27,8											
Skupaj	56.831	24,7											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Sadnja	ha	0,80	0,80											
Obžetev	ha	15,35	62,91											
Nega mladja	ha	9,95	9,95											
Nega gošče	ha	14,04	14,04											
Nega letvenjaka	ha	17,00	17,00											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	27,74	27,74											
Varstvo pred žuželkami	dni	0,78	23,40											
Zaščita s premazom	ha	12,98	53,60											
Zaščita s količenjem	kos	1.600,00	1.600,00											
Vzdrževanje grmišč	ha	3,24	3,24											
Vzdrževanje vodnih površin	dni	1,00	10,00											

Rastičnogojitveni razred: 3 predalpska jelova bukovja v zaostrenih ekoloških razmerah - 00203

Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Skupaj
Površina gozda	740,05	1,47	741,52
Delež (%)	99,8	0,2	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	15,1	13,9	16,0	25,2	29,8	64,1	177,1
Jelka	18,6	14,1	15,5	23,6	28,2	11,8	32,7
Bor	0,1	2,1	11,0	21,3	65,5	0,2	0,4
Macesen	3,8	4,3	15,7	41,6	34,6	0,0	0,1
Bukev	23,1	26,6	22,0	22,7	5,6	21,7	59,9
Pl. Ist.	22,0	21,2	32,5	17,9	6,4	1,8	5,0
Dr. tr. Ist.	4,3	24,6	13,0	46,1	12,0	0,2	0,5
Meh. Ist.	57,4	23,7	14,0	4,7	0,2	0,2	0,6
Iglavci	15,6	13,9	15,9	25,0	29,6	76,1	210,3
Listavci	23,2	26,2	22,6	22,3	5,7	23,9	66,0
Skupaj	17,4	16,8	17,5	24,4	23,9	100,0	276,3

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	2,05	0,94	0,69	0,78	0,58	73,7	5,04
Listavci	0,87	0,48	0,25	0,17	0,03	26,3	1,80
Skupaj	2,92	1,42	0,94	0,95	0,61	100,0	6,84

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	26,93	3,6	330,85	44,6	383,74	51,8	0,00	0,0	741,52	100,0
Skupaj vsi gozdovi	26,93	3,6	330,85	44,6	383,74	51,8	0,00	0,0	741,52	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	11,83	4,7	16,53	10,35	10,08	20,43	22,18	14,78	36,96	14,47
30 - 49 cm	0,81	0,4	1,21	0,94	1,75	2,69	1,75	2,15	3,9	7,04
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	12,63	5,11	17,74	11,29	11,83	23,12	23,92	16,94	40,86	21,51

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
			Površina		Zasnova				
	ha	%	ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	317,94	42,8							
Drogovnjak	125,88	17,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	115,55	15,6	0,02	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	154,86	20,9	76,95	49,7	39,6	40,1	20,3	0,0	
RAZNOMERNO (sk-gnz)	27,29	3,7	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	741,52	100,0	76,97	10,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	32,12	13,90	0,00	0,04	0,00	29,97	0,00	0,54	0,01	0,39	76,97
%	7,58	3,28	0,00	0,01	0,00	7,08	0,00	0,13	0,00	0,09	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	358	14,5	41,4	34,9	6,7	2,5
Jelka	54	18,5	35,2	29,6	16,7	0,0
Macesen	1	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Bukev	167	8,4	38,3	34,1	13,8	5,4
Pl. lst.	25	4,0	36,0	40,0	20,0	0,0
Meh. lst.	1	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Skupaj iglavci	413	15,0	40,7	34,1	8,0	2,2
Skupaj listavci	193	7,8	37,8	34,7	15,0	4,7
Skupaj	606	12,7	39,8	34,3	10,2	3,0
Smreka	358	14,5	41,4	34,9	6,7	2,5

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	3,0
Veje	1,1
Osutost	0,2
Skupaj	4,3

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m3	m3	%	%
IGLAVCI	37.689	111.531	295,9	255,7
LISTAVCI	5.927	2.437	41,1	5,6
Skupaj	43.616	113.967	261,3	261,3

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	95,0	54,4	43,0
Jelka	2,9	18,9	1,3
Bor	0,0	0,0	0,0
Macesen	0,0	0,6	0,0
Ostali igl.	0,0	0,0	0,0
Bukev	2,0	7,8	0,9
Hrast	0,0	0,0	0,0
Pl. list.	0,1	3,4	0,1
Dr. tr. list.	0,0	0,1	0,0
Meh. list.	0,0	1,8	0,0
Skupaj iglavci	97,9	51,4	44,3
Skupaj listavci	2,1	7,0	1,0
Skupaj	100,0	45,3	45,3

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	8,4	24,6	34,9	49,8	72,0	51,4	154,1
Listavci	3,2	8,1	8,5	7,9	4,5	7,0	3,4
Skupaj	6,3	19,2	29,7	46,0	70,7	45,3	157,5

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2002 do 2022

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2002	82,9	6,0	0,0	0,1	0,0	9,4	0,0	1,3	0,0	0,3
2012	79,0	7,0	0,0	0,2	0,0	11,6	0,0	1,7	0,3	0,2
2022	64,1	11,8	0,2	0,0	0,0	21,7	0,0	1,8	0,2	0,2

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
Iglavci	31.801	20,4											
Listavci	10.962	22,4											
Skupaj	42.763	20,9											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Sadnja	ha	1,62	1,62											
Obžetev	ha	4,03	19,04											
Nega mladja	ha	20,55	20,55											
Nega gošče	ha	17,60	17,60											
Nega letvenjaka	ha	32,86	32,86											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	64,77	64,77											
Varstvo pred žuželkami	dni	0,78	23,40											
Zaščita s premazom	ha	2,73	12,54											
Zaščita s količenjem	kos	3.240,00	3.240,00											
Vzdrževanje grmišč	ha	3,84	3,84											
Vzdrževanje travinj	ha	0,37	3,70											
Vzdrževanje vodnih površin	dni	1,00	10,00											

Rastiščnogojitveni razred 4: alpska bukovja - 00204**Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Skupaj
Površina gozda	117,66	0,51	118,17
Delež (%)	99,6	0,4	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Smreka	16,3	30,7	18,8	21,0	13,2	24,6	76,9
Jelka	12,4	19,2	14,2	29,4	24,8	12,3	38,5
Macesen	1,0	2,3	8,4	51,8	36,5	0,0	0,1
Bukev	12,9	30,9	34,7	20,5	1,0	57,3	178,7
Pl. Ist.	11,0	23,8	41,1	22,9	1,2	4,8	14,9
Dr. tr. Ist.	17,8	26,9	42,3	13,0	0,0	0,7	2,1
Meh. Ist.	15,7	35,3	38,7	10,2	0,1	0,3	0,9
Iglavci	15,0	26,9	17,2	23,8	17,1	37,0	115,5
Listavci	12,8	30,3	35,3	20,6	1,0	63,0	196,6
Skupaj	13,6	29,1	28,6	21,8	6,9	100,0	312,1

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m3/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	1,25	1,00	0,37	0,34	0,14	37,0	3,11
Listavci	1,47	1,83	1,38	0,58	0,02	63,0	5,28
Skupaj	2,72	2,83	1,75	0,92	0,16	100,0	8,39

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	51,64	43,7	66,53	56,3	0,00	0,0	0,00	0,0	118,17	100,0
Skupaj vsi gozdovi	51,64	43,7	66,53	56,3	0,00	0,0	0,00	0,0	118,17	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m3/ha
10 - 29 cm	12,04	25	37,04	13,89	24,07	37,96	25,93	49,07	75	28,27
30 - 49 cm	2,78	0,93	3,71	1,85		1,85	4,63	0,93	5,56	10,03
50 in več cm	0,93		0,93				0,93		0,93	3,31
Skupaj	15,74	25,93	41,67	15,74	24,07	39,81	31,48	50	81,48	41,61

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
			Površina		Zasnova				
	ha	%	ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	7,99	6,8							
Drogovnjak	28,45	24,1	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	19,40	16,4	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	40,39	34,1	15,00	37,1	20,6	61,2	18,2	0,0	
RAZNOMERNO (sk-gnz)	21,94	18,6	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	118,17	100,0	15,00	12,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	3,49	0,86	0,00	0,27	0,00	9,45	0,00	0,80	0,00	0,13	15,00
%	3,17	0,78	0,00	0,25	0,00	8,58	0,00	0,73	0,00	0,12	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	17	0,0	41,2	52,9	5,9	0,0
Jelka	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Macesen	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Bukev	31	3,2	19,4	29,0	45,2	3,2
Pl. Ist.	8	0,0	0,0	62,5	37,5	0,0
Skupaj iglavci	19	0,0	36,8	57,9	5,3	0,0
Skupaj listavci	39	2,6	15,4	35,9	43,5	2,6
Skupaj	58	1,7	22,4	43,2	31,0	1,7

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	1,2
Veje	2,4
Osutost	0,5
Skupaj	4,1

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
IGLAVCI	4.413	13.057	295,9	171,2
LISTAVCI	3.214	826	25,7	10,8
Skupaj	7.627	13.883	182,0	182,0

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	92,0	52,8	31,4
Jelka	2,1	23,1	0,7
Bor	0,0	0,0	0,0
Macesen	0,0	0,0	0,0
Ostali igl.	0,0	0,0	0,0
Bukev	5,4	6,6	1,9
Hrast	0,0	0,0	0,0
Pl. list.	0,3	1,4	0,1
Dr. tr. list.	0,2	3,2	0,1
Meh. list.	0,0	4,4	0,0
Skupaj iglavci	94,1	51,3	32,1
Skupaj listavci	5,9	5,4	2,0
Skupaj	100,0	34,1	34,1

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	26,7	45,1	42,4	147,4	37,6	51,3	111,7
Listavci	3,0	4,2	7,3	7,9	39,1	5,4	7,1
Skupaj	8,0	19,1	34,5	91,1	37,6	34,1	118,8

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2002 do 2022

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2002	51,5	7,7	0,0	0,0	0,0	34,3	0,0	4,4	0,7	1,4
2012	59,4	3,2	0,0	0,0	0,0	28,1	0,0	7,2	1,9	0,2
2022	24,6	12,3	0,0	0,0	0,0	57,3	0,0	4,8	0,7	0,3

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
Iglavci	2.516	18,4											
Listavci	5.459	23,5											
Skupaj	7.975	21,6											
Neizkor. drevje		Iglavci											
		Listavci											
		Skupaj											

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Obžetev	ha	1,00	1,00											
Nega gošče	ha	1,17	1,17											
Nega letvenjaka	ha	0,95	0,95											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	0,53	0,53											
Zaščita s premazom	ha	1,00	1,00											

Rastičnogojitveni razred: 5 zgornjegorska bukovja - 00205

Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Skupaj
Površina gozda	390,27	0,00	390,27
Delež (%)	100,0	0,0	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Smreka	4,2	7,8	19,8	31,9	36,3	69,7	311,7
Jelka	7,8	10,7	19,3	29,4	32,8	6,6	29,5
Macesen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bukev	30,9	27,8	20,5	15,7	5,1	21,3	95,3
Pl. Ist.	29,0	29,5	21,2	16,3	4,0	2,1	9,4
Dr. tr. Ist.	9,1	70,2	12,1	7,7	0,9	0,0	0,1
Meh. Ist.	46,1	34,7	16,3	2,2	0,7	0,3	1,1
Iglavci	4,5	8,1	19,8	31,7	35,9	76,3	341,2
Listavci	30,9	28,1	20,5	15,6	4,9	23,7	105,9
Skupaj	10,8	12,8	20,0	27,9	28,5	100,0	447,1

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m3/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Iglavci	0,53	0,59	1,05	1,33	1,07	73,2	4,58
Listavci	0,85	0,44	0,23	0,13	0,03	26,8	1,68
Skupaj	1,38	1,03	1,28	1,46	1,10	100,0	6,26

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	109,19	28,0	234,86	60,2	46,22	11,8	0,00	0,0	390,27	100,0
Gpn, ukrepi so dovoljeni	109,19	28,0	234,86	60,2	46,22	11,8	0,00	0,0	390,27	100,0
Skupaj vsi gozdovi	109,19	28,0	234,86	60,2	46,22	11,8	0,00	0,0	390,27	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m³/ha
10 - 29 cm	24,73	9,41	34,14	10,75	14,25	25	35,48	23,66	59,14	21,17
30 - 49 cm	4,84		4,84	2,15	0,81	2,96	6,99	0,81	7,8	13,36
50 in več cm	0,27		0,27	0,27		0,27	0,54		0,54	1,83
Skupaj	29,84	9,41	39,25	13,17	15,05	28,22	43,01	24,46	67,47	36,36

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
			Površina		Zasnova				
	ha	%	ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	40,34	10,3							
Drogovnjak	3,50	0,9	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	71,51	18,3	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	117,16	30,0	40,05	34,2	5,3	81,0	13,1	0,6	
RAZNOMERNO (sk-gnz)	157,76	40,5	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	390,27	100,0	40,05	10,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	29,95	2,60	0,00	0,00	7,29	0,11	0,00	0,10	40,05
%	8,56	0,74	0,00	0,00	2,08	0,03	0,00	0,03	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	619	3,9	30,9	47,1	15,2	2,9
Jelka	12	8,3	50,0	25,0	16,7	0,0
Bukev	121	0,8	33,1	28,9	24,0	13,2
Pl. lst.	19	10,5	26,3	26,3	31,6	5,3
Dr. tr. lst.	1	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Meh. lst.	1	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj iglavci	631	4,0	31,2	46,7	15,2	2,9
Skupaj listavci	142	2,1	32,3	28,2	25,4	12,0
Skupaj	773	3,6	31,4	43,4	17,1	4,5

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	1,2
Veje	0,8
Osutost	0,1
Skupaj	2,1

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
IGLAVCI	24.187	21.636	89,5	72,2
LISTAVCI	5.785	710	12,3	2,4
Skupaj	29.972	22.347	74,6	74,6

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	95,8	17,9	13,3
Jelka	1,0	6,6	0,1
Bor	0,0	0,0	0,0
Macesen	0,0	0,0	0,0
Ostali igl.	0,0	0,0	0,0
Bukev	2,9	1,9	0,4
Hrast	0,0	0,0	0,0
Pl. list.	0,3	1,8	0,0
Dr. tr. list.	0,0	0,0	0,0
Meh. list.	0,0	0,4	0,0
Skupaj iglavci	96,8	17,6	13,5
Skupaj listavci	3,2	1,9	0,4
Skupaj	100,0	13,9	13,9

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	3,2	8,1	12,1	13,9	25,2	17,6	55,1
Listavci	1,8	2,1	1,8	2,5	0,5	1,9	1,8
Skupaj	2,2	4,6	8,3	13,0	24,3	13,9	56,9

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2002 do 2022

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2002	77,0	1,7	0,0	0,2	0,0	19,3	0,0	1,3	0,1	0,4
2012	74,6	2,1	0,0	0,0	0,0	20,6	0,0	2,3	0,0	0,4
2022	69,7	6,6	0,0	0,0	0,0	21,3	0,0	2,1	0,0	0,3

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
Iglavci	29.418	22,1											
Listavci	5.298	12,8											
Skupaj	34.716	19,9											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Nega mladja	ha	0,03	0,03											
Nega gošče	ha	2,08	2,08											
Nega letvenjaka	ha	3,81	3,81											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	2,86	2,86											
Vzdrževanje grmišč	ha	0,70	0,70											
Vzdrževanje vodnih površin	dni	1,00	10,00											

Rastičnogojitveni razred: 6 smrekovja mrazišč – 00206

Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Skupaj
Površina gozda	52,60	58,17	110,77
Delež (%)	47,5	52,5	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	14,8	26,2	22,3	19,4	17,3	85,3	387,6
Jelka	32,5	37,8	18,8	5,7	5,2	13,5	61,1
Bukev	60,5	29,3	10,2	0,0	0,0	0,9	4,0
Pl. Ist.	94,5	3,7	1,8	0,0	0,0	0,1	0,4
Dr. tr. Ist.	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,4
Meh. Ist.	99,3	0,7	0,0	0,0	0,0	0,1	0,4
Iglavci	17,2	27,8	21,8	17,6	15,6	98,9	448,6
Listavci	68,8	23,1	8,1	0,0	0,0	1,1	5,2
Skupaj	17,8	27,8	21,6	17,4	15,4	100,0	453,8

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	5,42	5,12	2,74	1,61	1,00	98,2	15,89
Listavci	0,23	0,04	0,01	0,00	0,00	1,8	0,28
Skupaj	5,65	5,16	2,75	1,61	1,00	100,0	16,17

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Varovalni gozdovi	91,37	82,5	2,24	2,0	17,16	15,5	0,00	0,0	110,77	100,0
Skupaj vsi gozdovi	91,37	82,5	2,24	2,0	17,16	15,5	0,00	0,0	110,77	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	122,00		122,00	20,00	8,00	28,00	142,00	8,00	150,00	57,94
30 - 49 cm	2,00	0,00	2,00	0,00	0,00	0,00	2,00	0,00	2,00	3,64
50 in več cm	0,00	0,00	0,00	1,00	0,00	1,00	1,00	0,00	1,00	3,58
Skupaj	124,00	0,00	124,00	21,00	8,00	29,00	145,00	8,00	153,00	65,16

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
			Površina		Zasnova				
	ha	%	ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	9,11	8,2							
Sestoj v obnovi	50,82	45,9	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
RAZNOMERNO (sk-gnz)	33,87	30,6	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	16,74	15,1	9,26	55,3	61,6	38,4	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	5,79	1,89	0,00	0,00	0,00	1,08	0,00	0,00	0,50	9,26
%	5,70	1,86	0,00	0,00	0,00	1,06	0,00	0,00	0,49	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	134	7,5	45,5	32,1	14,2	0,7
Jelka	37	10,8	35,2	29,7	18,9	5,4
Bukev	1	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Skupaj iglavci	171	8,2	43,2	31,6	15,2	1,8
Skupaj listavci	1	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Skupaj	172	8,1	43,1	31,4	15,7	1,7

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	5,5
Veje	1,1
Osutost	0,4
Skupaj	7,0

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m3	m3	%	%
IGLAVCI	7.292	3.810	52,2	52,0
LISTAVCI	40	0	0,8	0,0
Skupaj	7.332	3.810	52,0	52,0

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	98,2	13,0	10,2
Jelka	1,8	0,9	0,2
Bor	0,0	0,0	0,0
Macesen	0,0	0,0	0,0
Ostali igl.	0,0	0,0	0,0
Bukev	0,0	0,2	0,0
Hrast	0,0	0,0	0,0
Pl. Ist.	0,0	0,0	0,0
Dr. tr. Ist.	0,0	0,0	0,0
Meh. Ist.	0,0	0,0	0,0
Skupaj iglavci	100,0	10,5	10,4
Skupaj listavci	0,0	0,1	0,0
Skupaj	100,0	10,4	10,4

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	1,4	2,3	4,6	16,7	54,5	10,5	34,1
Listavci	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
Skupaj	1,4	2,3	4,6	16,7	54,5	10,4	34,1

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2001 do 2021

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2002	89,1	10,3	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,1	0,0	0,1
2012	78,7	20,5	0,0	0,0	0,0	0,6	0,0	0,1	0,0	0,1
2022	85,3	13,5	0,0	0,0	0,0	0,9	0,0	0,1	0,1	0,1

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
Iglavci	11.426	23,0											
Listavci	77	13,5											
Skupaj	11.503	22,9											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Nega mladja	ha	0,57	0,57											
Nega gošče	ha	0,62	0,62											
Nega letvenjaka	ha	1,71	1,71											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	17,59	17,59											
Vzdrževanje grmišč	ha	0,30	0,30											

Rastičnogojitveni razred: 7 -varovalni gozdovi – 00207**Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Skupaj
Površina gozda	395,18	0,00	395,18
Delež (%)	100,0	0,0	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	10,5	17,1	33,6	30,7	8,1	50,1	141,8
Jelka	10,7	17,0	40,1	27,9	4,3	0,2	0,5
Macesen	15,3	23,0	37,6	20,4	3,7	1,6	4,5
Bukev	44,6	31,8	18,3	3,7	1,6	45,4	128,1
Pl. Ist.	60,0	24,2	14,7	1,1	0,0	1,0	2,8
Dr. tr. Ist.	43,7	35,1	17,7	3,5	0,0	0,5	1,4
Meh. Ist.	55,2	27,3	15,6	1,9	0,0	1,2	3,4
Iglavci	10,7	17,3	33,7	30,4	7,9	52,0	146,8
Listavci	45,1	31,6	18,2	3,6	1,5	48,0	135,7
Skupaj	27,2	24,1	26,3	17,5	4,9	100,0	282,5

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,54	0,55	0,78	0,55	0,10	50,7	2,52
Listavci	1,52	0,63	0,26	0,04	0,01	49,3	2,45
Skupaj	2,06	1,18	1,04	0,59	0,11	100,0	4,97

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Gpn, ukrepi niso dovoljeni	12,83	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	12,83	3,2
Varovalni gozdovi	259,96	68,0	122,39	32,0	0,00	0,0	0,00	0,0	382,35	96,8
Skupaj vsi gozdovi	272,79	69,0	122,39	31,0	0,00	0,0	0,00	0,0	395,18	100,0

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
	ha	%	Površina		Zasnova				
			ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	6,16	1,6							
RAZNOMERNO (sk-gnz)	389,02	98,4	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	395,18	100,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	0,0
Veje	0,0
Osutost	0,0
Skupaj	0,0

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
IGLAVCI	1.150	3.231	281,0	190,1
LISTAVCI	550	167	30,4	9,8
Skupaj	1.700	3.398	199,9	199,9

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	94,2	9,5	4,7
Jelka	0,8	6,4	0,0
Bor	0,0	0,0	0,0
Macesen	0,0	0,0	0,0
Ostali igl.	0,0	0,0	0,0
Bukev	4,0	0,4	0,2
Hrast	0,0	0,0	0,0
Pl. list.	0,7	3,8	0,0
Dr. tr. list.	0,2	0,7	0,0
Meh. list.	0,1	0,4	0,0
Skupaj iglavci	95,1	9,1	4,8
Skupaj listavci	4,9	0,5	0,2
Skupaj	100,0	5,0	5,0

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	1,5	3,8	4,1	6,7	58,4	9,1	7,9
Listavci	0,2	0,4	0,7	1,6	0,0	0,5	0,4
Skupaj	0,5	1,5	2,8	6,0	59,0	5,0	8,3

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2002 do 2022

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2002	53,4	0,4	0,0	1,3	0,0	39,8	0,0	1,4	2,1	1,6
2012	50,0	0,6	0,0	2,0	0,0	44,7	0,0	0,9	1,1	0,7
2022	50,1	0,2	0,0	1,6	0,0	45,4	0,0	1,0	0,5	1,2

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
Iglavci	1.918	3,3											
Listavci	899	1,7											
Skupaj	2.817	2,5											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Obžetev	ha	1,00	5,00											
Zaščita s premazom	ha	1,00	5,00											

13.1.3 OBRAZEC E3: Povzetek stanja in ukrepov po lastniških kategorijah

Zasebni gozdovi

Preglednica/KG: Gozdni fondii po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			% na PR
		m ³ /ha			m ³ /ha			% od lesne zaloge			
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
VEČNAMENSKI GOZDOVI	3.019,47	242,4	73,0	315,4	5,92	1,95	7,87	20,7	23,8	21,4	86,0
GPN, UKREPI SO DOVOLJENI	15,22	487,1	1,8	488,8	12,67	0,04	12,71	7,7	51,9	7,9	30,3
GPN, UKREPI NISO DOVOLJENI	12,83	325,1	27,2	352,3	5,29	0,56	5,85	0,0	0,0	0,0	0,0
VAROVALNI GOZDOVI	382,35	140,8	139,3	280,1	2,43	2,52	4,95	3,6	1,7	2,6	14,9
Skupaj vsi gozdovi	3.429,87	232,5	79,9	312,4	5,56	2,00	7,56	19,3	19,5	19,4	80,1

Preglednica/RF2: Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina (ha)	Delež (%)
Mladovje	1.039,42	30,3
Drogovnjak	531,41	15,5
Debeljak	616,46	18,0
Sestoj v obnovi	638,09	18,6
RAZNOMERNO (sk-gnz)	604,49	17,6
Skupaj:	3.429,87	100,0

Preglednica/DV: Drevesna sestava

Drevesna vrsta	% od LZ
Smreka	63,1
Jelka	11,0
Bor	0,1
Macesen	0,2
Bukev	23,6
Pl. lst.	1,5
Dr. tr. lst.	0,1
Meh. lst.	0,3
Iglavci	74,4
Listavci	25,6
Skupaj	100,0

Preglednica/LZ2: Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	12,6	18,6	21,8	25,1	21,9	74,4	232,5
Listavci	27,5	26,1	24,8	17,9	3,7	25,6	79,9
Skupaj	16,4	20,5	22,6	23,2	17,3	100,0	312,4

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
Iglavci	154.223	19,3											
Listavci	53.449	19,5											
Skupaj	207.672	19,4											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Sadnja	ha	7,62	7,62											
Obžetev	ha	44,95	179,58											
Nega mladja	ha	50,86	50,86											
Nega gošče	ha	61,70	61,70											
Nega letvenjaka	ha	96,19	96,19											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	210,41	210,41											
Varstvo pred žuželkami	dni	1,56	46,80											
Zaščita s premazom	ha	34,95	139,60											
Zaščita s količenjem	kos	11.240,00	11.240,00											
Zaščita z ograjo	m	1.000,00	1.000,00											
Vzdrževanje grmišč	ha	13,24	13,24											
Vzdrževanje travinj	ha	1,68	22,80											
Vzdrževanje vodnih površin	dni	3,00	30,00											

Državni gozdovi

Preglednica/KG: Gozdni fondii po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			% na PR
		m ³ /ha			m ³ /ha			% od lesne zaloge			
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
VEČNAMENSKI GOZDOVI	1.345,62	443,9	20,1	464,0	12,96	0,97	13,93	23,9	16,9	23,6	78,6
GPN, UKREPI SO DOVOLJENI	0,25	548,0	4,0	552,0	14,16	0,12	14,40	2,2	0,0	2,2	8,3
Skupaj vsi gozdovi	1.345,87	443,9	20,1	464,0	12,96	0,97	13,93	23,9	16,9	23,6	78,6

Preglednica/RF2: Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina (ha)	Delež (%)
Mladovje	148,10	11,0
Drogovnjak	592,25	44,1
Debeljak	483,74	35,9
Sestoj v obnovi	121,13	9,0
RAZNOMERNO (sk-gnz)	0,65	0,0
Skupaj:	1.345,87	100,0

Preglednica/DV: Drevesna sestava

Drevesna vrsta	% od LZ
Smreka	85,6
Jelka	9,8
Bor	0,0
Macesen	0,2
Bukev	3,9
Pl. lst.	0,4
Dr. tr. lst.	0,0
Meh. lst.	0,1
Iglavci	95,7
Listavci	4,3
Skupaj	100,0

Preglednica/LZ2: Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	14,5	31,5	25,2	15,9	12,9	95,7	443,9
Listavci	54,4	27,2	9,0	6,4	3,0	4,3	20,1
Skupaj	16,3	31,4	24,5	15,4	12,4	100,0	464,0

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m3)	% na LZ	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
Iglavci	142.745	23,9											
Listavci	4.553	16,9											
Skupaj	147.298	23,6											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Sadnja	ha	0,60	0,60											
Obžetev	ha	0,30	1,20											
Nega mladja	ha	0,78	0,78											
Nega gošče	ha	1,74	1,74											
Nega letvenjaka	ha	1,95	1,95											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	0,10	0,10											
Vzdrževanje vodnih površin	dni	1,00	2,00											

13.1.4 OBRAZEC E2revir: Povzetek stanja in ukrepov na ravni revirja

Revir: Martinček – 2101

Preglednica/LP: Površina revirja po obliki lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Skupaj
Površina gozda	199,04	1.342,16	1.541,20
Delež (%)	12,9	87,1	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	13,9	31,2	25,3	16,7	12,9	81,6	360,5
Jelka	22,4	34,4	20,9	10,9	11,4	9,7	42,8
Macesen	28,2	46,9	20,5	2,5	1,9	0,3	1,1
Bukev	36,0	30,1	20,3	11,3	2,3	7,6	33,4
Pl. Ist.	29,0	27,3	23,1	17,6	3,0	0,7	2,9
Dr. tr. Ist.	38,6	23,6	33,9	3,9	0,0	0,0	0,2
Meh. Ist.	66,5	16,7	14,2	2,3	0,3	0,1	0,4
Iglavci	14,9	31,5	24,8	16,1	12,7	91,7	404,4
Listavci	35,6	29,7	20,6	11,7	2,4	8,3	36,8
Skupaj	16,6	31,3	24,5	15,7	11,9	100,0	441,2

Preglednica/PR1: Letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	3,54	4,28	2,31	1,11	0,59	89,5	11,83
Listavci	0,86	0,32	0,14	0,06	0,01	10,5	1,38
Skupaj	4,40	4,60	2,45	1,17	0,60	100,0	13,21

Preglednica/RF1: Površine razvojnih faz oz. zgradba sestojev ter podmladka

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
	ha	%	Površina		Zasnova			
			ha	%	1	2	3	4
Mladovje	166,65	10,8						
Drogovnjak	660,18	42,9	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	510,57	33,1	0,02	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	171,12	11,1	90,59	52,9	70,1	22,4	7,5	0,0
RAZNOMERNO (sk-gnz)	32,68	2,1	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	1.541,20	100,0	90,61	5,9	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	62.279	35.021	0	0	0	49.576	146.876	23,6	80,6
	%	42,4	23,8	0,0	0,0	0,0	33,8	100,0		
Listavci	m ³	4.983	3.485	0	0	0	3.504	11.972	21,1	56,1
	%	41,6	29,1	0,0	0,0	0,0	29,3	100,0		
Skupaj	m³	67.262	38.506	0	0	0	53.080	158.848	23,4	78,0
	%	42,4	24,2	0,0	0,0	0,0	33,4	100,0		

Preglednica/NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Skupaj
Sadnja	ha	0,00	10,81	10,81
Obžetev	ha	1,00	68,55	69,55
Nega mladja	ha	0,00	1,21	1,21
Nega gošče	ha	0,00	8,55	8,55
Nega letvenjaka	ha	2,05	32,08	34,13
Nega ml. Drogovnjaka	ha	17,40	106,67	124,07
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	39,00	39,00
Zaščita s premazom	ha	1,00	58,23	59,23
Zaščita s količenjem	kos	0,00	21.620,00	21.620,00
Vzdrževanje grmišč	ha	0,60	1,70	2,30
Vzdrževanje travinj	ha	18,00	0,00	18,00
Vzdrževanje vodnih površin	dni	0,00	20,00	20,00

Revir: Rovtarica - 2102**Preglednica/LP: Površina revirja po obliki lastniških kategorijah**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Skupaj
Površina gozda	2.122,36	3,21	2.125,57
Delež (%)	99,8	0,2	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	14,3	21,9	24,5	22,4	16,9	64,0	180,4
Jelka	16,2	20,8	22,1	22,4	18,5	12,8	36,1
Bor	7,7	23,5	19,2	20,6	29,0	0,1	0,2
Macesen	7,6	23,5	40,0	23,0	5,9	0,2	0,5
Bukev	28,2	25,3	23,8	18,7	4,0	21,1	59,4
Pl. Ist.	24,5	21,6	33,4	16,5	4,0	1,4	4,0
Dr. tr. Ist.	25,9	31,1	17,6	20,9	4,5	0,2	0,5
Meh. Ist.	50,1	28,6	18,4	2,6	0,3	0,2	0,6
Iglavci	14,6	21,7	24,2	22,4	17,1	77,1	217,3
Listavci	28,1	25,2	24,3	18,4	4,0	22,9	64,6
Skupaj	17,7	22,5	24,2	21,5	14,1	100,0	281,9

Preglednica/PR1: Letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	1,87	1,55	1,15	0,80	0,41	76,7	5,78
Listavci	0,95	0,40	0,25	0,13	0,02	23,3	1,76
Skupaj	2,82	1,95	1,40	0,93	0,43	100,0	7,54

Preglednica/RF1: Površine razvojnih faz oz. zgradba sestojev ter podmladka

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
	ha	%	Površina		Zasnova			
			ha	%	1	2	3	4
Mladovje	777,36	36,6						
Drogovnjak	345,03	16,2	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	364,75	17,2	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	345,18	16,2	175,25	50,8	48,9	38,2	12,3	0,6
RAZNOMERNO (sk-gnz)	293,25	13,8	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	2.125,57	100,0	175,25	8,2	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	40.571	46.518	0	0	0	1.361	88.450	19,2	72,0
	%	45,9	52,6	0,0	0,0	0,0	1,5	100,0		
Listavci	m ³	7.231	13.989	0	0	0	5.126	26.346	19,2	70,6
	%	27,4	53,1	0,0	0,0	0,0	19,5	100,0		
Skupaj	m³	47.802	60.507	0	0	0	6.487	114.796	19,2	71,7
	%	41,6	52,7	0,0	0,0	0,0	5,7	100,0		

Preglednica/NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Skupaj
Sadnja	ha	1,62	0,00	1,62
Obžetev	ha	129,63	0,00	129,63
Nega mladja	ha	49,20	0,00	49,20
Nega gošče	ha	46,44	0,00	46,44
Nega letvenjaka	ha	77,18	0,00	77,18
Nega ml. Drogovnjaka	ha	148,55	0,13	148,68
Varstvo pred žuželkami	dni	31,20	0,00	31,20
Zaščita s premazom	ha	104,60	0,00	104,60
Zaščita s količenjem	kos	3.240,00	0,00	3.240,00
Vzdrževanje grmišč	ha	8,69	0,00	8,69
Vzdrževanje travinj	ha	4,80	0,00	4,80
Vzdrževanje vodnih površin	dni	10,00	0,00	10,00

Revir: Ribčeva planina – 2103

Preglednica/LP: Površina revirja po obliki lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Skupaj
Površina gozda	1.108,47	0,50	1.108,97
Delež (%)	100,0	0,0	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	8,5	13,2	18,8	29,4	30,1	65,1	245,1
Jelka	10,8	13,3	16,8	29,2	29,9	8,9	33,3
Bor	0,0	2,0	11,0	17,0	70,0	0,1	0,3
Macesen	9,8	23,3	38,4	22,7	5,8	0,2	0,6
Bukev	28,9	25,5	23,6	18,1	3,9	23,8	89,4
Pl. lst.	25,6	24,2	29,1	17,1	4,0	1,4	5,2
Dr. tr. lst.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Meh. lst.	53,8	31,9	10,2	3,9	0,2	0,5	2,0
Iglavci	8,7	13,2	18,6	29,3	30,2	74,3	279,3
Listavci	29,3	25,6	23,6	17,7	3,8	25,7	96,6
Skupaj	14,0	16,4	19,9	26,4	23,3	100,0	375,8

Preglednica/PR1: Letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	1,31	1,11	1,00	1,19	0,80	72,3	5,41
Listavci	0,99	0,52	0,34	0,20	0,02	27,7	2,07
Skupaj	2,30	1,63	1,34	1,39	0,82	100,0	7,48

Preglednica/RF1: Površine razvojnih faz oz. zgradba sestojev ter podmladka

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
	ha	%	Površina		Zasnova			
			ha	%	1	2	3	4
Mladovje	243,51	22,0						
Drogovnjak	118,45	10,7	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	224,88	20,3	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	242,92	21,9	108,88	44,8	26,8	59,3	12,6	1,3
RAZNOMERNO (sk-gnz)	279,21	25,1	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	1.108,97	100,0	108,88	9,8	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	18.787	41.767	0	0	0	1.088	61.642	19,9	102,8
	%	30,5	67,7	0,0	0,0	0,0	1,8	100,0		
Listavci	m ³	4.863	10.629	0	0	0	4.192	19.684	18,4	85,7
	%	24,7	54,0	0,0	0,0	0,0	21,3	100,0		
Skupaj	m³	23.650	52.396	0	0	0	5.280	81.326	19,5	98,1
	%	29,1	64,4	0,0	0,0	0,0	6,5	100,0		

Preglednica/NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Skupaj
Sadnja	ha	6,00	0,00	6,00
Obžetev	ha	48,95	0,00	48,95
Nega mladja	ha	1,66	0,00	1,66
Nega gošče	ha	15,26	0,00	15,26
Nega letvenjaka	ha	16,96	0,00	16,96
Nega ml. Drogovnjaka	ha	44,46	0,00	44,46
Varstvo pred žuželkami	dni	15,60	0,00	15,60
Zaščita s premazom	ha	34,00	0,00	34,00
Zaščita s količenjem	kos	8.000,00	0,00	8.000,00
Zaščita z ograjo	m	1.000,00	0,00	1.000,00
Vzdrževanje grmišč	ha	3,95	0,00	3,95
Vzdrževanje vodnih površin	dni	20,00	0,00	20,00

13.1.5 OBRAZEC E2 - Povzetek stanja in ukrepov na ravni občin za GGE Jelovica

Občina: Bohinj – 004

Preglednica/LP: Površina občine po obliki in lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Skupaj
Površina gozda	3.429,10	1.342,86	4.771,96
Delež (%)	71,9	28,1	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	12,8	24,2	23,6	21,4	18,0	71,5	253,6
Jelka	17,4	24,2	20,6	19,6	18,2	10,6	37,6
Bor	4,7	15,1	16,0	19,2	45,0	0,0	0,2
Macesen	18,3	35,2	29,9	12,7	3,9	0,2	0,7
Bukev	29,9	26,3	23,1	17,1	3,6	16,3	58,0
Pl. Ist.	25,9	23,8	29,5	17,0	3,8	1,1	3,9
Dr. tr. Ist.	28,4	29,6	20,9	17,5	3,6	0,1	0,3
Meh. Ist.	54,3	28,8	13,4	3,3	0,2	0,2	0,9
Iglavci	13,4	24,2	23,3	21,1	18,0	82,2	292,1
Listavci	30,1	26,1	23,3	16,9	3,6	17,8	63,1
Skupaj	16,4	24,4	23,3	20,4	15,5	100,0	355,2

Preglednica/PR1: Letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	2,28	2,33	1,49	0,99	0,56	81,7	7,65
Listavci	0,93	0,40	0,24	0,12	0,02	18,3	1,71
Skupaj	3,21	2,73	1,73	1,11	0,58	100,0	9,36

Preglednica/RF1: Površine razvojnih faz oz. zgradba sestojev ter podmladka

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
			Površina		Zasnova				
	ha	%	ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	1.186,60	24,9							
Drogovnjak	1.122,89	23,5	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	1.099,37	23,0	0,02	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	757,96	15,9	374,33	49,4	47,7	40,5	11,2	0,6	
RAZNOMERNO (sk-gnz)	605,14	12,7	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	4.771,96	100,0	374,35	7,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	121.637	123.056	0	0	0	51.946	296.639	21,3	81,3
	%	41,0	41,5	0,0	0,0	0,0	17,5	100,0		
Listavci	m ³	17.077	28.103	0	0	0	12.821	58.001	19,3	71,1
	%	29,4	48,5	0,0	0,0	0,0	22,1	100,0		
Skupaj	m ³	138.714	151.159	0	0	0	64.767	354.640	20,9	79,4
	%	39,1	42,6	0,0	0,0	0,0	18,3	100,0		

Preglednica/NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Skupaj
Sadnja	ha	7,62	10,81	18,43
Obžetev	ha	179,58	68,55	248,13
Nega mladja	ha	50,86	1,21	52,07
Nega gošče	ha	61,70	8,55	70,25
Nega letvenjaka	ha	96,19	32,08	128,27
Nega ml. Drogovnjaka	ha	210,41	106,80	317,21
Varstvo pred žuželkami	dni	46,80	39,00	85,80
Zaščita s premazom	ha	139,60	58,23	197,83
Zaščita s količenjem	kos	11.240,00	21.620,00	32.860,00
Zaščita z ograjo	m	1.000,00	0,00	1.000,00
Vzdrževanje grmišč	ha	13,24	1,70	14,94
Vzdrževanje travinj	ha	4,80	0,00	4,80
Vzdrževanje vodnih površin	dni	30,00	20,00	50,00

Občina: Radovljica – 102

Preglednica/LP: Površina občine po obliki in lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Skupaj
Površina gozda	0,77	3,01	3,78
Delež (%)	20,4	79,6	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	4,9	10,6	10,7	27,0	46,8	89,6	275,9
Jelka	2,7	3,8	7,5	28,6	57,4	2,8	8,7
Bukev	29,5	57,9	11,1	1,3	0,2	7,6	23,3
Pl. Ist.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Iglavci	4,8	10,4	10,6	27,0	47,2	92,4	284,7
Listavci	29,4	57,9	11,2	1,3	0,2	7,6	23,3
Skupaj	6,7	14,0	10,7	25,1	43,5	100,0	307,9

Preglednica/PR1: Letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,78	0,96	0,67	1,24	1,43	84,5	5,08
Listavci	0,49	0,39	0,04	0,01	0,00	15,5	0,93
Skupaj	1,27	1,35	0,71	1,25	1,43	100,0	6,01

Preglednica/RF1: Površine razvojnih faz oz. zgradba sestojev ter podmladka

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
			Površina		Zasnova			
	ha	%	ha	%	1	2	3	4
Mladovje	0,92	24,3						
Drogovnjak	0,77	20,4	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	0,83	22,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	1,26	33,3	0,39	31,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Skupaj	3,78	100,0	0,39	10,3	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	0	250	0	0	0	79	329	30,6	171,4
	%	0,0	76,0	0,0	0,0	0,0	24,0	100,0		
Listavci	m ³	0	0	0	0	0	1	1	1,1	2,8
	%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0		
Skupaj	m³	0	250	0	0	0	80	330	28,4	145,2
	%	0,0	75,8	0,0	0,0	0,0	24,2	100,0		

Preglednica/NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Skupaj
Vzdrževanje travinj	ha	18,00	0,00	18,00

13.2 Seznam tarif po odsekih

Šifre za tarife:

Tarifa	Prebiralne (P)	Vmesne (V)	Enodobne (E)
1	2	22	42
2	4	24	44
3	6	26	46
4	8	28	48
5	10	30	50
6	12	32	52
7	14	34	54
8	16	36	56
9	18	38	58
10	20	40	60

Lahko so tudi vmesne tarife (n.pr.: V 2-3=25)

Preglednica/D-TAR: Seznam tarif po odsekih

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	PI	TI	MI
02 5A	34	34	34	32	32	32	32	32
02 5B	34	34	34	32	32	32	32	32
02 5C	33	33	33	32	32	32	32	32
02 5V	30	30	30	29	29	29	29	29
02 6A	34	34	34	32	32	32	32	32
02 6B	33	33	33	32	32	32	32	32
02 6C	33	33	33	32	32	32	32	32
02 6V	30	30	30	29	29	29	29	29
02 7A	34	34	34	32	32	32	32	32
02 7B	33	33	33	32	32	32	32	32
02 7C	33	33	33	32	32	32	32	32
02 7V	30	30	30	29	29	29	29	29
02 8A	34	34	34	32	32	32	32	32
02 8B	33	33	33	32	32	32	32	32
02 8V	30	30	30	29	29	29	29	29
02 9A	34	34	34	32	32	32	32	32
02 9B	34	34	34	32	32	32	32	32
02 9C	33	33	33	32	32	32	32	32
02 9V	30	30	30	29	29	29	29	29
02 10A	34	34	34	32	32	32	32	32
02 10V	30	30	30	29	29	29	29	29
02 11A	34	34	34	32	32	32	32	32
02 11B	34	34	34	32	32	32	32	32
02 12A	34	34	34	32	32	32	32	32
02 12B	34	34	34	32	32	32	32	32
02 13	35	35	35	33	33	33	33	33
02 14A	34	34	34	32	32	32	32	32
02 14B	35	35	35	33	33	33	33	33
02 14C	34	34	34	32	32	32	32	32
02 15A	34	34	34	32	32	32	32	32
02 15B	34	34	34	32	32	32	32	32
02 15C	35	35	35	33	33	33	33	33
02 16A	34	34	34	32	32	32	32	32
02 16B	34	34	34	32	32	32	32	32
02 17A	34	34	34	32	32	32	32	32
02 17B	35	35	35	33	33	33	33	33

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	PI	TI	MI
02 18A	35	35	35	33	33	33	33	33
02 18B	34	34	34	32	32	32	32	32
02 18V	30	30	30	29	29	29	29	29
02 19A	35	35	35	33	33	33	33	33
02 19B	35	35	35	33	33	33	33	33
02 19C	34	34	34	32	32	32	32	32
02 20A	33	33	33	29	29	29	29	29
02 20B	35	35	35	33	33	33	33	33
02 20C	35	35	35	33	33	33	33	33
02 21A	34	34	34	32	32	32	32	32
02 21B	35	35	35	33	33	33	33	33
02 21C	35	35	35	33	33	33	33	33
02 22A	35	35	35	33	33	33	33	33
02 22B	34	34	34	32	32	32	32	32
02 22C	33	33	33	29	29	29	29	29
02 22D	35	35	35	33	33	33	33	33
02 23A	35	35	35	33	33	33	33	33
02 23B	33	33	33	29	29	29	29	29
02 24A	34	34	34	32	32	32	32	32
02 24B	34	34	34	32	32	32	32	32
02 25A	35	35	35	33	33	33	33	33
02 25B	35	35	35	33	33	33	33	33
02 26A	35	35	35	33	33	33	33	33
02 26B	35	35	35	33	33	33	33	33
02 27A	34	34	34	32	32	32	32	32
02 27B	35	35	35	33	33	33	33	33
02 27C	35	35	35	33	33	33	33	33
02 28A	34	34	34	32	32	32	32	32
02 28B	34	34	34	32	32	32	32	32
02 28C	34	34	34	32	32	32	32	32
02 29A	34	34	34	32	32	32	32	32
02 29B	34	34	34	32	32	32	32	32
02 29C	34	34	34	32	32	32	32	32
02 30A	34	34	34	32	32	32	32	32
02 30B	34	34	34	32	32	32	32	32
02 31A	34	34	34	32	32	32	32	32

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	Tl	Ml
02 31B	35	35	35	33	33	33	33	33
02 32A	34	34	34	32	32	32	32	32
02 32B	35	35	35	33	33	33	33	33
02 32C	34	34	34	32	32	32	32	32
02 32D	34	34	34	32	32	32	32	32
02 32E	35	35	35	33	33	33	33	33
02 33A	34	34	34	32	32	32	32	32
02 33B	34	34	34	32	32	32	32	32
02 33C	34	34	34	32	32	32	32	32
02 34A	34	34	34	32	32	32	32	32
02 34B	34	34	34	32	32	32	32	32
02 34C	34	34	34	32	32	32	32	32
02 35	34	34	34	32	32	32	32	32
02 36A	34	34	34	32	32	32	32	32
02 36B	34	34	34	32	32	32	32	32
02 37A	34	34	34	32	32	32	32	32
02 37B	34	34	34	32	32	32	32	32
02 37C	32	32	32	30	30	30	30	30
02 38A	34	34	34	32	32	32	32	32
02 38B	34	34	34	32	32	32	32	32
02 38C	32	32	32	30	30	30	30	30
02 39A	34	34	34	32	32	32	32	32
02 39B	34	34	34	32	32	32	32	32
02 39C	34	34	34	32	32	32	32	32
02 40A	34	34	34	32	32	32	32	32
02 40B	34	34	34	32	32	32	32	32
02 41A	34	34	34	32	32	32	32	32
02 41B	35	35	35	33	33	33	33	33
02 41C	35	35	35	33	33	33	33	33
02 41D	34	34	34	32	32	32	32	32
02 42A	35	35	35	33	33	33	33	33
02 42B	34	34	34	32	32	32	32	32
02 43A	34	34	34	32	32	32	32	32
02 43B	34	34	34	32	32	32	32	32
02 44A	34	34	34	32	32	32	32	32
02 44B	32	32	32	30	30	30	30	30
02 44C	34	34	34	32	32	32	32	32
02 45A	32	32	32	30	30	30	30	30
02 45B	32	32	32	30	30	30	30	30
02 45C	34	34	34	32	32	32	32	32
02 46	32	32	32	30	30	30	30	30
02 47A	32	32	32	30	30	30	30	30
02 47V	30	30	30	29	29	29	29	29
02 48A	32	32	32	30	30	30	30	30
02 48B	34	34	34	32	32	32	32	32
02 49A	35	35	35	33	33	33	33	33
02 49B	34	34	34	32	32	32	32	32
02 49C	34	34	34	32	32	32	32	32
02 50A	34	34	34	32	32	32	32	32
02 50B	34	34	34	32	32	32	32	32
02 51A	34	34	34	32	32	32	32	32
02 51B	34	34	34	32	32	32	32	32
02 51C	35	35	35	33	33	33	33	33
02 52	34	34	34	32	32	32	32	32
02 53A	34	34	34	32	32	32	32	32
02 53B	35	35	35	33	33	33	33	33
02 53C	35	35	35	33	33	33	33	33

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	Tl	Ml
02 54A	34	34	34	32	32	32	32	32
02 54B	34	34	34	32	32	32	32	32
02 54C	35	35	35	33	33	33	33	33
02 54D	34	34	34	32	32	32	32	32
02 55A	35	35	35	33	33	33	33	33
02 55B	35	35	35	33	33	33	33	33
02 55C	34	34	34	32	32	32	32	32
02 65A	34	34	34	32	32	32	32	32
02 65B	35	35	35	33	33	33	33	33
02 66A	35	35	35	33	33	33	33	33
02 66B	35	35	35	33	33	33	33	33
02 66C	34	34	34	32	32	32	32	32
02 67A	35	35	35	33	33	33	33	33
02 67B	35	35	35	33	33	33	33	33
02 67C	34	34	34	32	32	32	32	32
02 68A	34	34	34	32	32	32	32	32
02 68B	35	35	35	33	33	33	33	33
02 68C	35	35	35	33	33	33	33	33
02 68D	35	35	35	33	33	33	33	33
02 69A	34	34	34	32	32	32	32	32
02 69B	34	34	34	32	32	32	32	32
02 70A	34	34	34	32	32	32	32	32
02 70B	32	32	32	30	30	30	30	30
02 70V	30	30	30	29	29	29	29	29
02 71A	32	32	32	30	30	30	30	30
02 71V	30	30	30	29	29	29	29	29
02 72A	32	32	32	30	30	30	30	30
02 72V	30	30	30	29	29	29	29	29
02 73A	32	32	32	30	30	30	30	30
02 73B	34	34	34	32	32	32	32	32
02 73V	30	30	30	29	29	29	29	29
02 74A	32	32	32	30	30	30	30	30
02 74B	34	34	34	32	32	32	32	32
02 75A	32	32	32	30	30	30	30	30
02 75B	34	34	34	32	32	32	32	32
02 76A	32	32	32	30	30	30	30	30
02 76B	34	34	34	32	32	32	32	32
02 77A	32	32	32	30	30	30	30	30
02 77B	34	34	34	32	32	32	32	32
02 78A	32	32	32	30	30	30	30	30
02 78B	34	34	34	32	32	32	32	32
02101A	35	35	35	33	33	33	33	33
02101B	35	35	35	33	33	33	33	33
02102A	35	35	35	33	33	33	33	33
02102B	35	35	35	33	33	33	33	33
02103	35	35	35	33	33	33	33	33
02104A	35	35	35	33	33	33	33	33
02104B	34	34	34	32	32	32	32	32
02105A	34	34	34	32	32	32	32	32
02105B	35	35	35	33	33	33	33	33
02105C	34	34	34	32	32	32	32	32
02106A	34	34	34	32	32	32	32	32
02106B	34	34	34	32	32	32	32	32
02106C	34	34	34	32	32	32	32	32
02107A	35	35	35	33	33	33	33	33
02107B	35	35	35	33	33	33	33	33
02107C	35	35	35	33	33	33	33	33

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	Tl	Ml
02108A	35	35	35	33	33	33	33	33
02108B	35	35	35	33	33	33	33	33
02108C	35	35	35	33	33	33	33	33
02108D	35	35	35	33	33	33	33	33
02109A	35	35	35	33	33	33	33	33
02109B	34	34	34	32	32	32	32	32
02110A	35	35	35	33	33	33	33	33
02110B	35	35	35	33	33	33	33	33
02110C	35	35	35	33	33	33	33	33
02111A	35	35	35	33	33	33	33	33
02111B	35	35	35	33	33	33	33	33
02112A	35	35	35	33	33	33	33	33
02112B	35	35	35	33	33	33	33	33
02113A	35	35	35	33	33	33	33	33
02113B	35	35	35	33	33	33	33	33
02114A	35	35	35	33	33	33	33	33
02114B	35	35	35	33	33	33	33	33
02114C	35	35	35	33	33	33	33	33
02115A	35	35	35	33	33	33	33	33
02115B	35	35	35	33	33	33	33	33
02116A	35	35	35	33	33	33	33	33
02116B	33	33	33	29	29	29	29	29
02117A	35	35	35	33	33	33	33	33
02117B	35	35	35	33	33	33	33	33
02117C	33	33	33	29	29	29	29	29
02117D	33	33	33	29	29	29	29	29
02118A	35	35	35	33	33	33	33	33
02118B	35	35	35	33	33	33	33	33
02118C	33	33	33	29	29	29	29	29
02119A	35	35	35	33	33	33	33	33
02119B	35	35	35	33	33	33	33	33
02119C	35	35	35	33	33	33	33	33
02120A	35	35	35	33	33	33	33	33
02120B	35	35	35	33	33	33	33	33
02120C	35	35	35	33	33	33	33	33
02120D	33	33	33	29	29	29	29	29
02121A	35	35	35	33	33	33	33	33
02121B	35	35	35	33	33	33	33	33
02121C	33	33	33	29	29	29	29	29
02122A	35	35	35	33	33	33	33	33
02122B	35	35	35	33	33	33	33	33
02123A	34	34	34	32	32	32	32	32
02123B	34	34	34	32	32	32	32	32
02124A	35	35	35	33	33	33	33	33
02124B	33	33	33	29	29	29	29	29
02124C	33	33	33	29	29	29	29	29
02124D	33	33	33	29	29	29	29	29
02125A	35	35	35	33	33	33	33	33
02125B	33	33	33	29	29	29	29	29
02125C	33	33	33	29	29	29	29	29
02126A	35	35	35	33	33	33	33	33
02126B	35	35	35	33	33	33	33	33

13.3 Cena gozdnega dela in cena lesa pri izračunu ekonomske presoje

SKZG	€/uro	dnina	
Sekač	17,33	138,64	4.152,86
Gojitelj	15,09	120,69	3.615,26
ročno spravilo	15,09	120,69	3.615,26
Mot žaga	2,24	17,95	537,60
Traktor pod 45 kw	30,53	244,22	7.315,46
Traktor nad 45 kw	30,96	247,65	7.418,36
goseničar	34,30	274,40	8.219,51
lahki zgibnik	39,72	317,76	9.518,36
srednji zgibnik	49,70	397,61	11.910,26
Konj iznos	16,93	135,41	4.056,26
Konj vlačenje	17,86	142,84	4.278,86
Žerjav SF mali	124,17	993,36	29.756,06
Žerjav Sfsrednji	124,17	993,36	29.756,06
Žerjav SF Veliki	124,17	993,36	29.756,06
Klasični	76,21	609,67	18.262,76

Urne postavke za ekonomsko presojo - veljavnost od 1.1.2008 (v EUR)		
	Zasebni	Državni
Sečnja	10,34	17,33
Spavilo	30,96	30,96

SKDVPEP	SORTIMEP	SORTIMENT	PC	NC
11	H3	Hlodovina III	78,99	78,99
11	O	Ostali les	45,00	45,00
21	H1	Hlodovina I	90,00	90,00
21	H2	Hlodovina II	78,00	78,00
21	H3	Hlodovina III	70,00	70,00
21	O	Ostali les	46,00	46,00
30	H	Hlodovina	60,00	60,00
30	O	Ostali les	40,10	40,10
34	H1	Hlodovina I	102,50	102,50
34	H2	Hlodovina II	90,00	90,00
34	H3	Hlodovina III	81,00	81,00
34	O	Ostali les	50,50	50,50
39	C	Celulozni les	37,44	37,44
40	H1	Hlodovina I	80,00	80,00
40	H2	Hlodovina II	70,00	70,00
40	H3	Hlodovina III	62,50	62,50
40	O	Ostali les	54,00	54,00
50	H	Hlodovina	150,00	150,00
50	O	Ostali les	70,00	70,00
55	H	Hlodovina	87,20	87,20
55	O	Ostali les	36,22	36,22
60	H	Hlodovina	70,00	70,00
60	O	Ostali les	62,00	62,00
70	D	Drva	49,23	49,23
80	P	Prostorninski I	40,68	40,68
90	H	Hlodovina	74,86	74,86
90	O	Ostali les	40,00	40,00
11	H3	Hlodovina III	78,99	78,99
11	O	Ostali les	45,00	45,00